

COMUNA MUNTENII DE SUS
JUDEȚUL VASLUI

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ
PENTRU PERIOADA 2014 – 2020**

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

CUPRINS

Cuprins	3
I INTRODUCERE	7
1.1 Definiție	9
1.2 Scop	10
1.3 Motivație	10
1.4 Misiune	10
1.5 Viziune	10
1.6 Obiectiv general	10
1.7 Obiective specifice	11
II CONTEXT DE DEZVOLTARE	13
2.1 Contextul european	15
2.2 Contextul național	32
III REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD - EST	113
3.1 Introducere	115
3.2 Regiunea de Nord Est	117
IV JUDEȚUL VASLUI	133
4.1 Localizare și accesibilitate	135
4.2 Fond funciar	138
4.3 Cadrul natural	139
4.3.1 Relief	139
4.3.2 Clima	140

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI	
--	--

4.3.3 Hidrografie	141
4.3.4 Resurse	144
4.3.4.1 Resurse de apă	144
4.3.4.2 Resurse ale solului și subsolului	145
4.3.4.3 Biodiversitate	145
4.4 Cultura	146
4.5 Tradiții și meșteșuguri	154
4.6 Turism	166
4.7 Repere economice	177
V COMUNA MUNTENII DE SUS	185
5.1 Localizare și accesibilitate	187
5.2 Fond funciar	194
5.3 Cadrul natural	195
5.3.1 Relief	195
5.3.2 Clima	196
5.3.3 Hidrografie	196
5.3.4 Solul	197
5.3.5 Flora și fauna	197
5.4 Repere istorice și tradiții	197
VI ANALIZA SITUAȚIEI CURENTE	
6.1 Populația	219
6.2 Infrastructura de utilități publice	227
6.2.1 Alimentarea cu apă și canalizarea	227
6.2.2 Alimentarea cu gaze naturale	227

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI	
--	--

6.2.3 Alimentarea cu electricitate	227
6.2.4 Rețeaua de iluminat public	228
6.2.5 Salubritate	228
6.2.6 Transportul în comun	228
6.3 Rețeaua de drumuri locale	228
6.4 Mediu	239
6.5 Educație	240
6.6 Cultură, culte	246
6.7 Activități sportive	255
6.8 Sănătate	256
6.9 Asistență socială	257
6.10 Economie	259
6.10.1 Agricultură	259
6.10.2 Mediul local de afaceri	260
6.10.3 Turism	260
6.11 Administrație publică	261
VII ANALIZA SWOT	267
7.1 Accesibilitate, localizare, structură și cadrul natural	274
7.2 Infrastructură și mediu	276
7.3 Economie și resurse umane	279
7.4 Educație și cultură	287
7.5 Sănătate și asistență socială	292
VIII POLITICI ÎNTREPRINSE ÎN PERIOADA 2007 - 2013	297

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI	
--	--

IX	PLANT DE PROIECTE PENTRU PERIOADA 2014 - 2020	301
X	IMPLEMENTARE, MONITORIZARE ȘI CONTROL	337
XI	CONCLUZII	343

Capitolul I

INTRODUCERE

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

1.1 Definiție

Strategia de dezvoltare este un instrument de planificare pe termen scurt, mediu și lung, presupunând o viziune de dezvoltare realistă și realizabilă prin atingerea obiectivelor și măsurilor stabilite în urma analizei situației existente.

Strategia implică principiile dezvoltării durabile a unei comunități, finalizând cerințele actuale și oferind generațiilor viitoare posibilitatea realizării propriilor obiective de dezvoltare.

Strategia de dezvoltare a comunei Muntenii de Sus este un document de planificare strategică pentru perioada 2014 - 2020, conceput în corelație cu principiile dezvoltării durabile și reprezintă documentul fundamental al planului de dezvoltare a comunei Muntenii de Sus cu rol în orientarea dezvoltării economico - sociale și în accesarea fondurilor structurale și de coeziune ale Uniunii Europene.

Prin obiectivele propuse, strategia respectă direcțiile de dezvoltare ale comunei Muntenii de Sus și se încadrează în documentele programatice naționale și europene.

1.2 Scop

Scopul strategiei este acela de a conduce la creșterea calității vieții și crearea de noi locuri de muncă implementând măsuri de reabilitare, modernizare, dezvoltarea infrastructurii de utilități publice și a rețelei de drumuri locale, dezvoltarea agroturismului, dezvoltarea societății civile, dezvoltarea serviciilor sociale, dezvoltarea culturii și susținerea tradițiilor populare, sprijinirea mediului de afaceri. Toate aceste mențiuni vor avea ca rezultat transformarea comunei Muntenii de Sus într-un pol zonal de dezvoltare economico – socială.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

1.3 Motivație

Strategia, prin efectuarea analizei domeniilor economico – sociale, dorește să furnizeze toate elementele necesare luării unor decizii locale corecte și coerente, să reprezinte un ghid de regenerare și dezvoltare a comunei în deplin acord cu voința cetățenilor.

1.4 Misiune

Misiunea strategiei este de a mobiliza toate resursele umane, materiale și financiare dobândite la nivel local, atrase din alte surse, pentru a implementa măsurile și proiectele propuse, astfel încât afirmațiile anterioare să poată deveni realitate. Pentru reușita acestei misiuni trebuie parcurs un proces axat pe participare, colaborare, consultare publică, planificare rațională, capacitate de organizare și efort susținut. Acest proces, dacă urmează pașii implementării judicioase, trebuie să ducă la dezvoltarea comunei Muntenii de Sus ca o comună modernă, europeană, dinamică și prosperă, reprezentată mai ales prin specificul zonei, tradiții, cultură, îndeletniciri.

1.5 Viziune

Viitorul comunității este dependent de factorii sociali, economici și de mediu, precum și de activitățile care vor fi întreprinse de autoritățile locale, organizațiile, instituțiile și parteneriatele dezvoltate sau care se vor dezvolta ulterior. Acestea, printr-un efort conjugat și orientat către susținerea viziunii, pot contribui la atingerea obiectivelor propuse.

1.6 Obiectiv general

Obiectivul general al strategiei îl constituie stabilirea unui cadru general de dezvoltare pe perioada 2014 - 2020 a comunei Muntenii de Sus. În acest context, se

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

dorește dezvoltarea comunei prin creșterea capacității sale economice, astfel încât aceasta să devină un centru de referință social - economic, precum și un centru cultural – educațional cu o bază educațională modernă, activități culturale periodice, obiective culturale reabilitate și cunoscute.

1.7 Obiective specifice

Obiectivele specifice propuse sunt:

- ▶ Inventarierea domeniului public și privat, elaborarea Planului Urbanistic General al comunei Muntenii de Sus;
- ▶ Înființarea / reabilitarea / modernizarea / extinderea infrastructurii de utilități publice;
- ▶ Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri locale și drumuri agricole;
- ▶ Dezvoltarea urbanistică coerentă și protejarea mediului;
- ▶ Dezvoltarea agroturismului;
- ▶ Dezvoltarea educațională și culturală, promovarea comunei Muntenii de Sus;
- ▶ Dezvoltarea resursei umane, formare profesională, încurajarea dobândirii de noi competențe și creșterea ratei de ocupare a populației;
- ▶ Eficientizarea serviciilor publice și a relației cu cetățenii.

	<p>STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI</p>
--	--

Capitolul II

CONTEXT DE DEZVOLTARE

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

2.1 Contextul european

Strategia „Europa 2020” are ca *obiectiv general* transformarea Uniunii Europene într-o *economie inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii*, pentru a oferi un nivel ridicat al ocupării forței de muncă, al productivității și pentru a asigura coeziunea economică, socială și teritorială.

Priorități stabilite în cadrul Strategiei „Europa 2020”:

► **Creștere inteligentă** – dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare (cercetarea și dezvoltarea tehnologică combinată cu utilizarea eficientă a resurselor existente conduc la creșterea productivității);

► **Creștere durabilă** – promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive, poate conduce la furnizarea de „bunuri publice” societății (cum ar fi conservarea habitatelor, biodiversitatea și menținerea patrimoniului rural), care pot conduce în arealele vizate la crearea de noi locuri de muncă prin extensivizarea agriculturii și aprovizionarea piețelor locale;

► **Creștere favorabilă incluziunii sociale** – promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială prin deblocarea potențialului economic al zonelor rurale, dezvoltarea piețelor și locurilor de muncă la nivel local, prin furnizarea de asistență în vederea restructurării agriculturii și sprijinirea veniturilor agricultorilor, în vederea menținerii unei agriculturi sustenabile în întreaga Europă.

Strategia „Europa 2020” prevede atingerea următoarelor scopuri:

- rata de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani de 75%;
- nivelul investițiilor în cercetare și dezvoltare de 3% din PIB-ul Uniunii Europene;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

- obiectivul 20/20/20 în materie de energie și schimbări climatice:
  - emisiile de gaze cu efect de seră cu 20% sub nivelul înregistrat în 1900;
  - 20% din energia produsă să provină din surse regenerabile;
  - creșterea cu 20% a eficienței energetice;
- rata de părăsire timpurie a școlii sub 10%;
- ponderea tinerilor cu vârsta între 30 - 34 ani, absolvenți ai unei forme de învățământ terțiar, de cel puțin 40%;
- scăderea numărului de persoane expuse sărăciei cu 20 milioane.

Tot în cadrul acestei strategii au fost propuse ca și instrumente de lucru *șapte inițiative*:

1. **„O Uniune a inovării”**- îmbunătățirea condițiilor-cadru și accesul la finanțările pentru cercetare și inovare, astfel încât să se garanteze posibilitatea transformării ideilor inovatoare în produse și servicii care creează creștere și locuri de muncă;

2. **„Tineretul în mișcare”**- consolidarea performanței sistemelor de educație și facilitarea intrării tinerilor pe piața muncii;

3. **„O agendă digitală pentru Europa”**- accelerarea dezvoltării serviciilor de internet de mare viteză și valorificarea beneficiilor pe care le oferă o piață digitală unică gospodăriilor și întreprinderilor;

4. **„O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor”** - decuplarea creșterii economice de utilizare a resurselor, sprijinirea trecerii la o economie cu emisii scăzute de carbon, creșterea utilizării surselor regenerabile de energie, modernizarea sectorului transporturilor și promovarea eficienței energetice;

5. **„O politică industrială adaptată erei globalizării”** - îmbunătățirea mediului de afaceri, în special pentru IMM-uri, și sprijinirea dezvoltării unei baze industriale solide și durabile în măsură să facă față concurenței la nivel mondial;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

6. **„O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă”** - modernizarea pieței muncii și acordarea autonomiei cetățenilor, prin dezvoltarea competențelor acestora pe tot parcursul vieții în vederea creșterii ratei de participare pe piața muncii și a unei mai bune corelări a cererii și a ofertei în materie de forță de muncă, inclusiv prin mobilitatea profesională;

7. **„Platforma europeană de combatere a sărăciei”** - garantarea coeziunii sociale și teritoriale, astfel încât beneficiile creșterii economice și locurile de muncă să fie distribuite echitabil, iar persoanelor care se confruntă cu sărăcia și excluziunea socială să li se acorde posibilitatea de a duce o viață demnă și de a juca un rol activ în societate.

Strategia răspunde obiectivelor tematice care se regăsesc în cadrul propunerilor de regulamente pentru perioada 2014 - 2020:

1. Întărirea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării;
2. Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor, informațiilor și comunicării;
3. Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii;
4. Sprijinirea tranziției spre o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele;
5. Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor;
6. Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor;
7. Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor în rețelele cheie;
8. Promovare ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă;
9. Investiții în abilități, educație și învățare continuă;
10. Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei;
11. Îmbunătățirea capacității instituționale și eficienței în administrația publică.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Conform COM (2010) 672 „Politica Agricolă Comună în perspectiva anului 2020”, PAC-ul de după 2014 ar trebui să rămână o politică comună, puternică, formată din doi piloni: *ajutoare plătite anual tuturor agricultorilor și un instrument de sprijin dedicat obiectivelor comunitare.*

Dintre obiectivele strategice propuse pentru PAC, primul obiectiv (*Obiectivul 1. Producția alimentară viabilă*) se referă în mod expres la sectorul agricol, iar celelalte două sunt legate mai ales de dezvoltarea rurală – (*Obiectivul 2. Managementul durabil al resurselor naturale și Obiectivul 3. Dezvoltarea teritorială echilibrată*) însă, la nivelul măsurilor nu se face o diferențiere clară între cele două domenii (agricultură și dezvoltare rurală). Obiectivul propus este generarea unei creșteri durabile, inteligente și favorabile incluziunii pentru Europa rurală. În politicile europene se pune accent pe menținerea potențialului de producție sustenabilă de alimente în întreaga U.E., pentru a garanta securitatea alimentară pe termen lung a cetățenilor europeni și pentru a contribui la satisfacerea cererii tot mai mari de alimente la nivel mondial.

De asemenea, se dorește sprijinirea comunităților agricole care oferă cetățenilor europeni alimente de calitate, valoroase și diverse, produse în mod sustenabil, cu respectarea cerințelor U.E. referitoare la mediu, apă, sănătatea și bunăstarea animalelor, sănătatea plantelor și sănătatea publică. Se recunoaște importanța comunităților rurale agricole viabile, care creează locuri de muncă la nivel local și generează numeroase beneficii economice, sociale, de mediu și teritoriale.

Trebuie îmbunătățite condițiile pentru fermele mici, deoarece în Europa structurile eterogene agricole și sistemele de producție contribuie la atractivitatea și identitatea regiunilor rurale. O reducere semnificativă a producției locale ar avea, consecințe în privința emisiilor de gaze cu efect de seră (GES), a peisajelor locale caracteristice, ducând totodată la opțiuni mai limitate pentru consumatori.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Cadrul Strategic pentru Amenajarea Teritoriului Uniunii Europene integrează la nivel teritorial obiectivele de coeziune și competitivitate ale Uniunii, stabilind ca obiective:

1. Amenajarea policentrică a teritoriului;
2. O nouă relație urban-rural;
3. Accesul egal la infrastructură și cunoaștere;
4. Administrarea înțeleaptă a patrimoniului natural și cultural.

Dimensiunile coeziunii teritoriale sunt în viziunea Cadrului Strategic: regională, transnațională și interregională, guvernanta – administrarea durabilă.

Mai mult, *Carta Verde a Coeziunii Teritoriale (2008)* dă o perspectivă teritorială asupra coeziunii economice și sociale, prin următoarele obiective:

- Diversitatea teritorială ca valoare;
- Coordonarea politicilor pentru zone vaste;
- Promovarea orașelor competitive;
- Abordarea excluziunii sociale;
- Accesul la educație, servicii medicale, energie;
- Concentrare: depășirea diferențelor de densitate;
- Conectarea teritoriilor: depășirea factorului distanță;
- Cooperare: depășirea factorului divizare.

Linii directe strategice ale Uniunii Europene (Community Strategic Guidelines) indică faptul că Politica de Coeziune are *trei priorități*:

- îmbunătățirea atractivității statelor membre, regiunilor și orașelor, prin îmbunătățirea accesibilității, asigurarea unui nivel și a unei calități adecvate a serviciilor și protejarea mediului înconjurător;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

- încurajarea inovării, antreprenoriatului și dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere, prin promovarea capacității de cercetare-inovare, inclusiv a noilor instrumente TIC;

- crearea de noi locuri de muncă, mai bine plătite, prin atragerea de noi persoane în procesul de ocupare și în activități antreprenoriale, îmbunătățirea adaptabilității lucrătorilor, a firmelor și investițiile în capitalul uman.

Aceleași linii directoare specifică faptul că programele care se adresează zonelor urbane pot lua diferite forme:

- acțiuni care promovează orașele ca motoare ale dezvoltării regionale, prin îmbunătățirea competitivității lor, promovarea antreprenoriatului, a inovării, dezvoltarea serviciilor, aceasta conducând la creșterea atractivității orașelor din U.E.;

- acțiuni care promovează coeziunea internă a arealelor urbane, prin revitalizarea cartierelor în declin, reabilitarea mediului fizic și ambiental, reconversia sit-urilor brownfield, protejarea și valorificarea patrimoniului lor istoric și cultural;

- promovarea unei dezvoltări mai echilibrate, policentrice a Uniunii Europene, prin crearea unei rețele de orașe, la nivel național și comunitar. Dezvoltarea acestei rețele presupune măsuri care să le lege fizic (infrastructură, tehnologia informației etc.), dar și uman (promovarea cooperării etc.). O atenție deosebită se va acorda și relațiilor rural - urban.

În plus, un mediu urban superior calitativ contribuie la a face Europa un „loc mai atractiv pentru a lucra și investi”. Din această perspectivă, *Planurile Integrate de Dezvoltare Urbană pe termen lung* permit asigurarea coerenței tuturor acțiunilor sus-menționate și asigură limitarea impactului negativ al acestora asupra mediului înconjurător.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Comunicarea Comisiei Europene pe tema Politicii de Coeziune și a orașelor – COM (2006) – 385/13.07.2006 propune o întărire a dimensiunii urbane a politicilor U.E. și concentrare a resurselor investite de Comisie în stimularea creșterii economice și a ocupării în mediul urban, oferind 50 de recomandări concrete pentru actorii implicați în dezvoltarea urbană, grupate în următoarele priorități:

- creșterea atractivității orașelor în ceea ce privește transportul, serviciile, calitatea mediului înconjurător și cultura;
- promovarea unei dezvoltări echilibrate a orașelor și întărirea relației lor cu mediul rural și zonele periurbane;
- stimularea rolului de poli de creștere al orașelor, prin promovarea inovării, antreprenoriatului și sprijinirea sectorului IMM;
- creșterea ocupării și reducerea disparităților dintre cartiere, pe de o parte, și grupuri sociale, pe de altă parte;
- combaterea delincvenței și a sentimentului de nesiguranță;
- îmbunătățirea guvernanței orașelor, prin implicarea tuturor actorilor interesați în procesul decizional și prin eficiența planificării;
- promovarea rețelelor de schimb de experiență și bune-practici;
- maximizarea efectului de levier al Fondurilor Structurale alocate mediului urban.

În cazul României, un obstacol major în calea unei dezvoltări durabile rămâne discrepanțele majore de dezvoltare dintre regiunile de dezvoltare, mediul urban și cel rural, zonele izolate și cele ușor accesibile, agravate de problemele de conectare a teritoriilor, pe fondul stării proaste a infrastructurii de transport.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Organizația Mondială a Turismului (OMT) încurajează implementarea Codului global de etică pentru turism, cu scopul de a asigura ca țările membre, destinațiile turistice, precum și afacerile din turism să-și maximizeze efectele economice, sociale și culturale pozitive, totodată minimizând impacturile negative sociale și de mediu.

Principiile din acest cod, prezentate în 10 articole, trebuie cunoscute și adoptate de statele membre, de companiile de turism, precum și de diferite instituții, comunități interesate direct sau indirect în turism, după cum urmează:

- 1. Contribuția turismului la înțelegerea reciprocă și respectul între popoare și societăți;*
- 2. Turismul ca vehicul pentru împlinirea individuală și colectivă;*
- 3. Turismul, factor al dezvoltării durabile;*
- 4. Turismul, utilizator al moștenirii naturale a omenirii și contribuabil la îmbogățirea ei;*
- 5. Turismul, activitate avantajoasă pentru comunitățile și țările gazdă;*
- 6. Obligațiile participanților la actul de turism;*
- 7. Dreptul la turism;*
- 8. Libertatea mișcărilor turistice;*
- 9. Drepturile lucrătorilor și antreprenorilor în industria turismului;*
- 10. Implementarea principiilor Codului global de etică pentru turism.*

În contextul implementării principiilor Codului se accentuează *cooperarea dintre participanții publici și privați*, care trebuie să recunoască rolul instituțiilor internaționale, printre care și OMT, apoi al organizațiilor neguvernamentale cu competențe în dezvoltarea și promovarea turismului, protecției drepturilor omului, mediului înconjurător și a sănătății, cu respectarea principiilor dreptului internațional.

Activitățile *Comisiei pentru Europa a OMT* sunt orientate spre asistarea statelor membre în dezvoltarea strategiilor în contextul unor piețe turbulente, utilizarea unor

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

instrumente adresate problemelor calității și satisfacției consumatorilor, pregătirea și implementarea programelor referitoare la crearea de valori, la inovarea în tehnologii, în dezvoltarea resurselor umane și în conducere, dezvoltarea capacităților pentru oficialitățile publice, reprojecțarea proceselor în sectorul public, produse noi etc.

Cadrul strategic formulat de Consiliul Mondial al Turismului și al Călătoriilor, care asigură funcționarea turismului în interesul tuturor, este publicat sub titlul *Blueprint for new tourism*, document care promovează turismul și călătoriile ca un parteneriat pentru integrarea eforturilor publice și private, având ca și rezultat întâmpinarea nevoilor economiilor, autorităților și comunităților locale, ale căror afaceri se bazează pe recunoașterea turismului și călătoriilor ca o prioritate de vârf de către guverne, afaceri care echilibrează economiile cu oamenii, cultura și mediul, preocuparea comună pentru prosperitate și o creștere pe termen lung.

Propunerile pentru guverne de a facilita dezvoltarea sectorului sunt următoarele:

- planificare turistică pe termen lung la nivel național și regional/local;
- crearea unui mediu de afaceri competitiv care ocolește fiscalitatea generatoare de inflație, garantează transparența și oferă reguli de proprietate corporativă mai atractivă;
- asigurarea fundamentării politicii și a procesului decizional cu statistici și informații de calitate - ducerea unui nou profesionalism, finanțare și coordonare în promovare și marketing, ocupare și nevoi de perfecționare, infrastructură și politică regională/locală; dezvoltarea capitalului uman cerut de sectorul T&C (Turism și Călătorii).

Guvernarea ar trebui să îndrume investițiile în resurse umane prin educație și prin apropierea autorităților cu industria, pentru a facilita planificarea dinainte pentru nevoile viitoare. O rețea online și ușor accesibilă de monitorizare a pieței poate

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

relaționa informații de încredere despre piață, cu datele despre ocupare; liberalizarea comerțului, transporturilor, comunicațiilor, ușurarea barierelor din fața călătoriilor și investițiilor; edificarea încrederii consumatorilor și investitorilor față de siguranță și securitate; promovarea diversificării produselor ce extind cererea; planificarea expansiunii turismului durabil în acord cu caracterul culturilor; investiții în progrese tehnologice pentru facilitarea dezvoltării T&C sigure și eficiente, precum sisteme de navigație cu sateliți.

O asemenea agendă permite (în opinia autorilor Blueprint for new tourism), exploatarea și suportul oportunităților într-un spectru mai larg al afacerilor T&C, dezvoltând o gamă de produse de calitate, dar totodată asigură ca fluxurile turistice să respecte patrimoniul natural și construit, ca și interesele locale.

Pentru sarcinile sectorului privat Blueprint expune următoarele:

- extinderea piețelor în timp ce promovează protecția resurselor naturale, a patrimoniului local și a stilurilor de viață;
- dezvoltarea carierelor profesionale, a educației, a relațiilor de ocupare, promovarea firmelor mai mici, creșterea conștiinței de mediu, contribuția într-o manieră proprie la reducerea distanței dintre bogați și săraci;
- o prestare sensibilă de produse turistice tradiționale și diversificare a produselor care reduc sezonalitatea și cresc veniturile;
- îmbunătățirea calității produselor și serviciilor turistice și raportului preț - calitate crescând opțiunile consumatorilor;
- convenirea asupra standardelor de calitate și implementarea lor la toate nivelele și în toate domeniile, inclusiv în formarea personalului;
- transferul abilităților din industrie și de bune practici care extind beneficiile în cerc larg și în mod eficient;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

- măsurarea din ce în ce mai sofisticată și precisă a activității proprii ai sectorului pentru a fundamenta deciziile strategice în afaceri;

- comunicare mai efectivă între T&C și guvernământ, la nivel strategic și local.

Alături de cele prezentate pentru sectorul guvernamental și cel privat se conturează și o serie de sarcini specifice care impun o cooperare mai largă, dintre acestea putând fi reținute:

- cuplarea bunelor practici din dezvoltarea turismului cu politicile de afaceri regionale, transporturi, resurse umane, mediu, infrastructură și dezvoltare rurală;

- parteneriate public- private pentru pregătirea în comun a unor master-planuri durabile pentru destinații sau regiuni de vacanță întregi, sarcină prea pretențioasă pentru o singură companie sau autoritate de stat;

- crearea proceselor propulsate local pentru consultarea, participarea și beneficiile continue ale interesaților;

- restructurarea administrațiilor naționale pentru turism ca parteneriate public-private; evitarea pericolelor dezvoltării excesive, neplanificate și constituirea obiectivelor politicii de mediu;

- dezvoltarea resurselor umane și instalarea efectivă a abilităților prin planificare și legislație care evită limitele bazate pe reședință sau alte cerințe;

- colaborarea în exigențele de informații pentru analiza sectorului public și formarea politicilor;

- muncă în comun pentru securitate cu completarea mecanismelor din sectorul privat cu acțiuni din partea autorităților; dezvoltarea încrederii în toate aspectele eforturilor care se întăresc reciproc.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Reformularea Strategiei Lisabona în februarie 2005 a condus la concentrarea eforturilor U.E. asupra găsirii soluțiilor în vederea unei creșteri economice mai puternice și mai durabile și crearea mai multor locuri de muncă de calitate.

În acest context, Comisia Europeană a publicat un nou comunicat în 2006, denumit *O politică înnoită de turism a U.E.: înainte pentru un parteneriat mai puternic pentru turismul european* (A renewed tourism EU policy: towards a stronger partnership for European Tourism. — COM (2006) 134 final / 17.03.2006), în care s-a anunțat elaborarea unui document, Agenda 21 Europeană pentru turism.

Ulterior, pe baza raportului din februarie 2007 a Grupului pentru Turism Durabil, aceeași instituție a lansat un nou comunicat denumit *Agendă pentru un turism european durabil și competitiv* (Agenda for a sustainable and competitive European tourism. - COM (2007) 621 final / 19.10.2007), în care s-au formulat obiectivele pentru asigurarea durabilității turismului european și provocările legate de atingerea acestui deziderat, cadrul de acțiune, principiile pentru realizarea unui turism competitiv și durabil, rolul și modul de implicare a celor interesați în sectorul turistic și al Comisiei Europene etc.

Principiile stabilite sunt:

- abordare integrată și holistică - luarea în seamă a tuturor impacturilor turismului pe parcursul planificării dezvoltării lui;
- planificare pe termen lung - luarea în seamă a nevoilor generațiilor viitoare, durabilitatea dezvoltării;
- viteză și ritm al dezvoltării adaptate la caracterul, resursele și nevoile comunităților gazdă și destinațiilor;
- implicarea tuturor actorilor interesați în procesul de luare a deciziilor;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

- utilizarea celor mai bune cunoștințe accesibile - împărtășirea informațiilor referitoare la tendințele, impacturile, abilitățile necesare turismului în toată Europa;
- minimalizarea și gestiunea riscurilor - principiile precauției, prevenirea unor efecte nedorite prin evaluare preliminară;
- reflectarea impacturilor în costuri - principiul poluatorul plătește, prețurile trebuie să reflecte costurile reale a consumului și producției;
- stabilirea și respectarea unor limite privind solicitarea capacității de suport a locurilor, destinațiilor de primire evitând supraaglomerarea și suprasolicitarea;
- a întreprinde o monitorizare continuă a dezvoltării, bazându-se pe indicatori de durabilitate și intervenție în caz de neconformare.

Aceste principii sunt preluate și integrate în politica turismului U.E., Comisia stabilind rolul propriu și al celor care au interese în sectorul turistic în vederea unirii acțiunilor acestora pentru dezvoltarea turismului.

Agenda ghidează activitățile viitoare ale Comisiei în domeniul turismului și în alte domenii politice care exercită impact asupra turismului și a durabilității lui. Documentul stipulează *patru aspecte importante ale rolului C.E. în domeniul turismului:*

1. Mobilizarea actorilor pentru producerea și diseminarea cunoștințelor din domeniu;
2. Promovarea destinațiilor de excelență;
3. Mobilizarea instrumentelor financiare ale U.E.;
4. Aducerea în prim-plan a durabilității și competitivității în politicile Comisiei Europene.

Un alt aspect al politicii de turism la nivel european este existența și activitatea Comisiei Europene pentru Călătorii (European Travel Commission), o organizație internațională în responsabilitatea căreia intră promovarea Europei ca și destinație

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

turistică pe piețele extraeuropene (America de Nord și Latină, Asia), dezvoltarea sectorului turistic pentru toate țările europene prin cooperarea în domeniul diseminării bunelor practici, a cercetării de piață și promovării turistice. Principalele obiective ale CEC sunt promovarea Europei ca o destinație turistică atractivă, sprijinirea ONT-urilor membri în schimbul de cunoștințe și încurajarea colaborărilor pe multiple planuri, dotarea partenerilor din industrie și alte domenii interesate cu materiale informative și statistici ușor accesibile despre turismul receptor din Europa.

Comitetul regiunilor, prin Comisia pentru dezvoltare durabilă (DEVE), elaborează studii și publicații, inclusiv în domeniul turismului (ex. „Turismul durabil - factor de coeziune între regiunile europene - Sustainable Tourism as a Factor Among European Regions. CoR Studies e-6/2006, Brussels), care cuprind o serie de recomandări privind formularea politicilor de turism la diferite nivele teritoriale pe baza cerințelor de durabilitate și competitivitate.

Inițiativa „*Capitalele Culturale ale Europei*” este menită să valorifice și să promoveze diversitatea culturală a orașelor Europei, precum și caracteristicile lor comune, în vederea dezvoltării unei identități europene comune. Beneficiile directe ale statutului de capitală europeană sunt investițiile semnificative în infrastructura urbană, regenerare, reabilitarea patrimoniului construit și atragerea unui număr semnificativ de turiști, toate cu efecte pe termen lung.

În anul 2011, Comisia Europeană a publicat *Carta Albă* intitulată „*Foaie de parcurs pentru un spațiu european unic al transporturilor – Către un sistem de transport competitiv și eficient din punct de vedere al resurselor*”. Aceasta prezintă 40 de inițiative concrete privind infrastructura și serviciile de transport de implementat în următorul deceniu. Inițiativele sunt corelate cu următoarele *obiective de atins până în anul 2050*:

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

- Eliminarea autoturismelor cu combustibili convenționali din orașe;
- Reducerea cu 40% a emisiilor din transportul maritim;
- Trecerea a 50% dintre pasagerii și mărfurile de pe relațiile interurbane de distanță medie de pe modul rutier pe modul feroviar și naval.
- Reducerea în ansamblu cu 60% a emisiilor generate de activitatea de transport.

Se poate așadar observa că, în dimensiunea europeană, la baza direcțiilor de dezvoltare a infrastructurii stau aproape exclusiv concepte legate de protecția mediului. Această abordare este probabil potrivită pentru țări cu o infrastructură de transporturi deja foarte bine dezvoltată, însă este posibil să nu fie potrivită pentru țări cu o infrastructură în general slabă, precum România.

În contextul *Rețelelor Trans Europene de Transport*, Agenția Executivă pentru Dezvoltarea Rețelelor Transeuropene de Transport monitorizează pregătirea și implementarea proiectelor aferente celor 30 de axe prioritare definite în decizia nr. 884/2004/EC.

Inundațiile catastrofale produse în Europa în anul 2002 au determinat o reacție promptă din partea Comisiei Europene pentru Mediu, prin propunerea spre adoptare către Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene, în cadrul *Directivei Cadru privind Apa* (2000/60/EC), a legislației de management al riscului de inundare (12.07.2004 /COM/2004/472). Anul 2007 a adus modificări în ceea ce privește politica viitoare de gestiune a situațiilor de risc de inundare, prin adoptarea unei noi directive - *Directiva 2007/60/CE* a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2007 privind *evaluarea și gestionarea riscurilor la inundații*. Aceasta se va implementa în fiecare stat membru în trei etape, menite a se finaliza în 2015:

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

- etapa I – evaluarea preliminară a riscului de inundare în bazinele hidrografice și zonele litorale (până în 2011);
- etapa II – realizarea hărților de hazard și risc de inundare acolo unde, în urma desfășurării activităților cuprinse în etapa I, s-a descoperit existența unei probabilități ridicate de apariție a inundațiilor;
- etapa III – realizarea planurilor de management al riscului de inundare pentru locațiile considerate problematice, care vor include măsuri de reducere a probabilității de inundare și a posibilelor efecte negative asociate viiturilor și revărsărilor (până în 2015).

Politica de coeziune urmărește să consolideze coeziunea economică și socială a Uniunii Europene extinse pentru promovarea dezvoltării durabile, armonioase și echilibrate a comunității. Implementarea politicii de coeziune este realizată prin intermediul a trei obiective:

- convergență;
- competitivitate regională și ocuparea forței de muncă;
- cooperarea teritorială europeană. Aceasta din urmă vizează consolidarea cooperării transfrontaliere prin inițiative comune locale și regionale, consolidarea cooperării transnaționale prin acțiuni care facilitează dezvoltarea teritorială integrată conform priorităților Comunității Europene, precum și consolidarea cooperării interregionale și a schimbului de experiență.

Obiectivul general al *Programului INTERREG IVC* este să îmbunătățească eficacitatea politicilor de dezvoltare regională în domeniile inovării, economiei cunoașterii, mediului și prevenirii riscurilor și să contribuie la modernizarea economiei și creșterea competitivității Europei.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Obiectivul general al *Programului de Cooperare Transnațională Sud Estul Europei* este să îmbunătățească procesul integrării teritoriale, economice și sociale și să contribuie la coeziune, stabilitate și competitivitate prin dezvoltarea de parteneriate transnaționale și acțiuni comune în domeniile de importanță strategică.

Dezvoltarea capacității administrative la nivel european este un deziderat important în ceea ce privește implementarea Strategiei de la Lisabona, care propune obiective concrete legate de îmbunătățirea procesului de legiferare și a politicilor publice cu impact direct asupra dezvoltării economice și creării de noi locuri de muncă. La nivel programatic și declarativ se observă o corelație directă între îmbunătățirea capacității administrative și creșterea calității vieții la nivelul cetățenilor Uniunii Europene.

Guvernarea democratică și eficientă este scopul major al tuturor încercărilor de reformă a administrației publice.

Administrația publică reprezintă un domeniu vast, caracterizat de probleme și abordări diverse, dar și de teme care prezintă o valabilitate perpetuă.

Alături de imaginile „clasice” ale sistemelor administrative și ale modului lor de operare, problema inovației și reformei în domeniul administrației publice a suscitat întotdeauna o dezbateră teoretică și o preocupare practică semnificativă axată în primul rând pe compatibilitatea conceptelor de inovație și administrație publică.

Deseori, administrația este prezentată ca fiind imobilă prin natura sa și incapabilă, în esență, să se adapteze evoluțiilor cerute. Diversele abordări ale reformelor administrative se plasează pe o scală largă, între o percepție pozitivă și o imagine profund negativă a aparatului birocratic.

Un alt element important care trezește interes la nivel european vizează cooperarea teritorială între autoritățile locale, crearea de noi forme de organizare

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

instituțională și de administrație cu scopul de a îmbunătăți calitatea serviciilor publice și de a întări capacitatea acestora pentru a face față concurenței.

2.2 Contextul național

La nivel național strategia Europa 2020 este implementată prin intermediul *Programelor Naționale de Reformă* (PNR). Țintele Strategiei Europa 2020 asumate de România sunt:

- rata de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani de 70%;
- nivelul investițiilor în cercetare și dezvoltare de 2% din PIB-ul României;
- obiectivul 20/20/20 în materie de energie și schimbări climatice:
  - emisiile de gaze cu efect de seră cu 20% sub nivelul înregistrat în

1990

- 24% din energia produsă să provină din surse regenerabile
- creșterea cu 19% a eficienței energetice
- rata de părăsire timpurie a școlii sub 11,3%;
- ponderea tinerilor cu vârsta între 30-34 ani, absolvenți ai unei forme de învățământ terțiar, de cel puțin 26,7%
- scăderea numărului de persoane expuse sărăciei cu 580.000.

Poziția României la viitoarea PAC este prezentată detaliat în documentul:

„MEMORANDUM – Poziția preliminară a României privind Comunicarea Comisiei “PAC în perspectiva anului 2020: Cum răspundem provocărilor viitorului legat de alimentație, resurse naturale și teritorii”.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

România susține menținerea în termeni reali a valorii sprijinului pentru agricultură în configurația celor 2 piloni complementari.

Referitor la *pilonul 1 – sistemul de plăți directe și măsurile de piață*, România salută comunicarea comisiei și consideră că aceasta vine în întâmpinarea problemelor economice, sociale și de mediu, cu care se confruntă agricultura și spațiul rural din Uniunea Europeană.

Susținerea fermierilor activi va conduce la diminuarea disparităților dintre statele membre și o alocare corectă a resurselor financiare. În acest sens, este deosebit de important să reconsiderăm definirea fermierului ca „*fermier activ*”.

România susține ferm ideea unei distribuiri echitabile a plăților directe între statele membre. De altfel, România susține ca în viitoarea PAC să nu mai fie menținute actualele discrepanțe, în așa fel încât PAC să nu mai fie o politică cu două viteze. Procesul de phasing-in pentru România și Bulgaria trebuie să se încheie în 2014.

România consideră oportună deschiderea arătată de Comisie pentru susținerea agriculturii la scală mică, prin introducerea unei scheme de sprijin dedicată fermelor mici, aceasta contribuind la consolidarea competitivității și menținerea vitalității zonelor rurale. În acest sens vom susține definirea unor noi criterii de eligibilitate mai simple de gestionat și mai ușor de implementat.

România nu consideră oportună propunerea Comisiei de introducere a unei limite superioare (plafonare) a nivelului plăților directe alocate fermelor mari. O astfel de măsură nu ar face decât să determine exploatațiile mari să se divizeze în ferme mai mici, eligibile, cu efecte asupra competitivității și viabilității lor economice pe termen mediu și lung.

România sprijină măsurile menite să creeze posibilitatea pentru tinerii fermieri să obțină un venit decent, ca o oportunitate a lor de a se implica mai mult în

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

sectorul agricol și pentru întinerirea acestuia, având în vedere actualul context de îmbătrânire a populației active din agricultură.

România susține menținerea instrumentelor actuale de intervenție pe piață pentru a acționa ca plasă de siguranță în situațiile de criză, precum și căutarea de noi instrumente care să permită menținerea agriculturii U.E. la un nivel competitiv în raport cu țările terțe; continuarea, după 2013, a programelor sectoriale cu un impact deosebit pentru România, precum și a ajutorului specific acordat în prezent conform art. 68 din Regulamentul nr. 73/2009.

Comunicarea CE privind funcționarea lanțului alimentar, puterea de negociere a producătorilor agricoli, relațiile contractuale, necesitatea restructurării și consolidării sectorului de producție, transparența și funcționarea piețelor de produse agricole, vine în întâmpinarea problemelor existente și în România.

Agricultura este vizată și de *Pilonul al doilea – dezvoltarea rurală*. România propune ca agricultura să fie recunoscută ca sector comunitar strategic integrant și activ, cu impact nu doar în asigurarea / furnizarea alimentelor, ci și asupra societății, prin crearea locurilor de muncă și intensificarea activităților non-agricole în mediul rural. Dimensiunea socială a agriculturii este importantă, deoarece acest sector contribuie semnificativ la angajarea forței de muncă în zonele rurale și asigurarea unui nivel de trai echitabil fermierilor.

Realizarea echilibrului dintre sectorul vegetal și animal reprezintă un deziderat al agriculturii românești. Se urmărește creșterea efectivelor și îmbunătățirea raselor de animale pentru carne și lapte. Se dorește creșterea suprafețelor ocupate cu culturi furajere și proteice pentru îmbunătățirea producțiilor animaliere menite, la rândul lor, să încurajeze dezvoltarea de unități de procesare agroalimentară.

Pilonul al doilea – dezvoltarea rurală contribuie la dezvoltarea economică și socială prin dezvoltarea mediului rural, menținerea moștenirii culturale, utilizarea

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

corectă a resurselor naturale și, mai ales prin crearea locurilor de muncă în spațiul rural. În ceea ce privește acțiunile de revizuire a PAC, România susține importanța menținerii unui nivel consistent al bugetului alocat Pilonului II.

Pentru România sunt importante creșterea competitivității, managementul durabil al resurselor naturale și dezvoltarea teritorială echilibrată. Finanțarea acestora trebuie să răspundă nevoilor specifice ale statelor membre, inclusiv prin acordarea unei flexibilități mai mari.

România salută inițiativa Comisiei de a crea pentru noua perioadă de programare pachete de măsuri, prin interconectarea celor existente deja, ca răspuns la nevoile unor zone sau grupuri specifice.

România susține includerea unui pachet destinat sprijinirii micilor fermieri în vederea evitării unor fenomene prezente în România, ca: depopularea, abandonul terenurilor agricole, și creșterea capacității economice a acestora în vederea furnizării de bunuri publice.

Acțiunile asupra cărora trebuie să se concentreze noul pachet adresat micilor fermieri trebuie să vizeze aspecte privind:

- mărirea sprijinului financiar acordat acestora;
- simplificarea condițiilor de accesare a fondurilor;
- stabilirea unor acțiuni specifice pentru promovarea produselor;
- măsuri specifice ce vizează consilierea, consultanța, formarea profesională și creditarea acestei categorii de fermieri;
- dezvoltarea canalelor locale de distribuție, în vederea facilitării accesului direct al consumatorilor la produsele micilor fermieri (agricultură ecologică, produse tradiționale sau locale) și sprijinirea piețelor locale;
- stabilirea unor condiții și cerințe privind standardele minime de realizare a producției și comercializare, adaptate capacității financiare a micilor fermieri.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

În ceea ce privește pachetul de măsuri privind gestionarea riscului, România susține continuarea și dezvoltarea măsurilor de inginerii financiare, prin instrumente de asigurare, accesul la credite, garanții, capital social ș.a., acestea reprezentând aspecte esențiale pentru creșterea competitivității sectorului agricol, având în vedere particularitățile acestui sector.

Alte măsuri considerate importante de România:

- susținerea inovației, utilizării metodelor agricole prietenoase față de mediu, precum și a mijloacelor alternative de energie în spațiul rural, pentru a spori eficiența energetică, productivitatea și capacitatea de adaptare a agriculturii la schimbările climatice;

- dezvoltarea spațiului rural, prin continuarea susținerii modernizării infrastructurii și a serviciilor non-agricole pentru îmbunătățirea condițiilor de trai;

- diversificarea acțiunilor sprijinite în cadrul Axei LEADER și creșterea sprijinului financiar.

Potrivit *Planului Național de Dezvoltare 2007 - 2013*, obiectivul global este *Reducerea cât mai rapidă a disparităților de dezvoltare socio-economică între România și statele membre ale U.E.* Pentru atingerea obiectivului general al Planului Național de Dezvoltare au fost stabilite 5 obiective, printre care menționăm:

- creșterea productivității companiilor românești, astfel încât să se apropie de rata medie a productivității în U.E. și încurajarea dezvoltării durabile în conformitate cu nevoile economice și sociale ale României;

- dezvoltarea capitalului uman prin dezvoltarea unei piețe a muncii flexibile, moderne și incluzive, a cărei competitivitate crește prin oferirea oportunităților egale privind învățarea de-a lungul vieții;

- dezvoltarea economiei rurale a României bazată pe cunoaștere și antreprenoriat privat, care respectă moștenirea naturală, culturală și istorică;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

- accelerarea creșterii economice în acele regiuni rămase în urmă față de media U.E.

Cadrul Strategic Național de Referință 2007 - 2013 și-a propus ca obiectiv general *Reducerea disparităților de dezvoltare economică și socială dintre România și statele membre ale Uniunii Europene prin generarea unei creșteri suplimentare de 15-20% a PIB până în anul 2015*, iar ca obiective specifice:

- dezvoltarea infrastructurii de bază la standarde europene;
- creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești;
- dezvoltarea și folosirea mai eficientă a capitalului uman din România;
- consolidarea unei capacități administrative eficiente promovarea dezvoltării teritoriale echilibrate.

În cadrul *Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă a României pentru orizontul de timp 2020, respectiv 2030* obiectivele care privesc dezvoltarea durabilă pentru orizontul de timp 2020 vizează atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile. În ceea ce privește ținta de atins pentru orizontul de timp 2030, Strategia urmărește apropierea semnificativă a României de nivelul mediu din acel an al țărilor membre ale U.E. din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile.

Obiectivul general al *Programului Operațional Regional* constă în sprijinirea unei dezvoltări economice, sociale, echilibrate teritorial și durabile a Regiunilor României, corespunzător nevoilor lor și resurselor specifice, prin concentrarea asupra polilor urbani de creștere, prin îmbunătățirea condițiilor infrastructurale și ale mediului de afaceri pentru a face din regiunile României, în special cele rămase în urmă, locuri mai atractive pentru a locui, a le vizita, a investi și a munci. Cele cinci axe prioritare stabilite în cadrul POR sunt:

- sprijinirea dezvoltării durabile a orașelor - poli urbani de creștere;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

- îmbunătățirea infrastructurii regionale și locale de transport;
- îmbunătățirea infrastructurii sociale;
- sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri regional și local;
- dezvoltarea durabilă, promovarea turismului și asistență tehnică.

Obiectivul general al *Programului Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice* îl constituie creșterea productivității întreprinderilor românești pentru reducerea decalajelor față de productivitatea medie la nivelul Uniunii. Măsurile întreprinse vor genera până în 2015 o creștere medie a productivității de cca. 5,5% anual și vor permite României să atingă un nivel de aproximativ 55% din media U.E. Pentru atingerea acestui obiectiv general s-au propus următoarele obiective specifice:

- consolidarea și dezvoltarea durabilă a sectorului productiv;
- crearea unui mediu favorabil dezvoltării durabile a întreprinderilor;
- creșterea capacității de cercetare dezvoltare (C&D), stimularea cooperării între instituții de cercetare dezvoltare și inovare (CDI) și întreprinderi, precum și creșterea accesului întreprinderilor la CDI;
- valorificarea potențialului tehnologiei informației și comunicațiilor și aplicarea acestuia în sectorul public (administrație) și cel privat (întreprinderi, cetățeni)
- creșterea eficienței energetice și dezvoltarea durabilă a sistemului energetic, prin promovarea surselor regenerabile de energie.

Obiectivul general al *Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane* este dezvoltarea capitalului uman și creșterea competitivității, prin corelarea educației și învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii și asigurarea de oportunități sporite pentru participarea viitoare pe o piață a muncii modernă, flexibilă și inclusivă a 1.650.000 persoane. În cadrul acestui program au fost stabilite următoarele obiective specifice:

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

- promovarea calității sistemului de educație și formare profesională inițială și continuă, inclusiv a învățământului superior și a cercetării;
- promovarea culturii antreprenoriale și îmbunătățirea calității și productivității muncii;
  - facilitarea inserției tinerilor și a șomerilor de lungă durată pe piața muncii;
  - dezvoltarea unei piețe a muncii moderne, flexibile și incluzive;
  - promovarea (re)inserției pe piața muncii a persoanelor inactive, inclusiv în zonele rurale; Îmbunătățirea serviciilor publice de ocupare;
  - facilitarea accesului la educație și pe piața muncii a grupurilor vulnerabile.
- Programul Național de Reformă* are ca priorități pentru această perioadă:
  - dezvoltarea spiritului antreprenorial al elevilor;
  - asigurarea accesului la educație pentru grupurile dezavantajate;
  - reabilitarea infrastructurii și îmbunătățirea dotărilor unităților de învățământ din mediul rural și zone dezavantajate;
  - elaborarea și implementarea Planului anual de acțiune pentru combaterea părăsirii timpurii a școlii;
  - elaborarea planurilor de școlarizare și elaborarea curriculum-ului în învățământul profesional și tehnic pe baza cerințelor pieței muncii;
  - formarea cadrelor didactice și a directorilor/directorilor adjuncți de unități de învățământ preuniversitar;
  - finalizarea informatizării sistemului de învățământ;
  - elaborarea strategiei de învățare pe tot parcursul vieții.

Obiectivul general al *Programului Operațional Sectorial Mediu* constă în reducerea decalajului existent între Uniunea Europeană și România cu privire la infrastructura de mediu atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ. Aceasta ar

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

trebui să se concretizeze în servicii publice eficiente, cu luarea în considerare a principiului dezvoltării durabile și a principiului „poluatorul plătește”.

Ca și obiective specifice au fost definite următoarele:

- îmbunătățirea calității și a accesului la infrastructura de apă și apă uzată, prin asigurarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în majoritatea zonelor urbane până în 2015;

- dezvoltarea sistemelor durabile de management al deșeurilor, prin îmbunătățirea managementului deșeurilor și reducerea numărului de zone poluate istoric în minimum 30 de județe până în 2015;

- reducerea impactului negativ cauzat de sistemele de încălzire urbană în cele mai poluate localități până în 2015;

- protecția și îmbunătățirea biodiversității și a patrimoniului natural prin sprijinirea managementului ariilor protejate, inclusiv prin implementarea rețelei Natura 2000;

- reducerea riscului de producere a dezastrelor naturale cu efect asupra populației, prin implementarea măsurilor preventive în cele mai vulnerabile zone până în 2015.

Obiectivul general al *Programului Operațional Sectorial Transport* constă în promovarea în România a unui sistem de transport durabil, care să permită deplasarea rapidă, eficientă și în condiții de siguranță a persoanelor și bunurilor, la servicii de un nivel corespunzător standardelor europene, la nivel național, în cadrul Europei, între și în cadrul regiunilor României. În cadrul acestui program au fost definite următoarele obiective specifice:

- modernizarea și dezvoltarea axelor prioritare TEN-T, cu aplicarea măsurilor necesare pentru protecția mediului înconjurător;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

- modernizarea și dezvoltarea rețelelor naționale de transport, în conformitate cu principiile dezvoltării durabile;

- promovarea transportului feroviar, naval și intermodal;
- sprijinirea dezvoltării transportului durabil, prin minimizarea efectelor adverse ale transportului asupra mediului și îmbunătățirea siguranței traficului și a sănătății umane.

Obiectivul general al *Programului Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative* este acela de a contribui la crearea unei administrații publice mai eficiente și mai eficace în beneficiul socio-economic al societății românești. Ca și obiective specifice se menționează:

- obținerea unor îmbunătățiri structurale și de proces ale managementului ciclului de politici publice;

- îmbunătățirea calității și eficienței furnizării serviciilor publice, cu accentul pus pe procesul de descentralizare.

Obiectivul general al *Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială a României 2030 (CSDTR 2030)* este integrarea României în structurile teritoriale europene, prin:

- afirmarea identității regional-continentale;
  - dezvoltarea competitivității;
  - creșterea coeziunii teritoriale;
  - dezvoltarea teritorială durabilă.

Obiectivele specifice ale CSDTR 2030 sunt:

- racordarea teritoriului național la rețeaua europeană și intercontinentală a polilor și coridoarelor de dezvoltare;

- structurarea și dezvoltarea rețelei de localități urbane;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

- stimularea solidarității funcționale urban-rural și dezvoltarea rurală adecvată diferitelor categorii de teritorii;

- consolidarea și dezvoltarea rețelei de legături interregional;
- protejarea, dezvoltarea și valorificarea patrimoniului natural și cultural.

În acord cu *Legea 351/2001* cu modificări și completări ulterioare, Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030 (CSDTR 2030) integrează rețeaua de localități din România în structura policentrică a U.E., în conexiune cu rețeaua de poli majori în sud-estul Europei (potrivit clasificărilor SPESP, ESPON, PlanetCense etc.):

- Poli metropolitan *MEGA (Zone Metropolitane de Creștere Europene)* cu vocație internațională: București, Timișoara, Constanța, Cluj-Napoca, Iași - peste 300 000 locuitori;

- Poli naționali *OPUS (Orizont Potențial Urban Strategic)* cu potențial de *Arii Funcționale Urbane* și potențial *MEGA* - peste 250 000 locuitori;

- Poli supraregionali *OPUS (Orizont Potențial Urban Strategic)* cu potențial de *Arii Funcționale Urbane* - între 50 000 – 250 000 locuitori;

- Poli regionali *OPUS (Orizont Potențial Urban Strategic)* cu potențial de *Arii Funcționale Urbane* - între 50 000 – 250 000 locuitori;

- Poli regionali *OPUS (Orizont Potențial Urban Strategic)* cu potențial de *Arii Funcționale Urbane* și cu specificitate funcțională, de exemplu: Alba Iulia, Baia Mare, Râmnicu Vâlcea, Sibiu, Suceava, Tulcea;

- Poli subregionali - între 30 000 – 50 000 locuitori;

- Poli locali – sub 20 000 locuitori.

Legătura dintre dezvoltarea teritorială policentrică propusă și prioritatea de competitivitate regională și coeziune teritorială se asigură prin:

A. *Rețeaua de poli majori:*

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

- deține și exercită competențe la nivel național, transfrontalier, transnațional (rețeaua de zone metropolitane, poli competitivi);
- dezvoltă clustere economice pe baza avantajelor competitive;
- contribuie la configurarea regiunilor pentru schimbare economică;
- stimulează relația urban - rural;
- contribuie la structurarea regiunilor pentru schimbare economică;
- asigură conectarea rețelei de poli majori la nivel intern, transfrontalier și transnațional.

B. Rețeaua de poli urbani, orașe specializate:

- asigură dezvoltarea funcțiilor specializate;
- asigură valorificarea diversificată și competitivă a capitalului teritorial;
- asigură preluarea presiunilor de dezvoltare asupra polilor majori prin deconcentrarea funcțiilor la nivel teritorial;
- susține dezvoltarea structurii teritoriale a urbanizării.

Planul Național de Amenajare a Teritoriului (PATN) este suportul dezvoltării complexe și durabile inclusiv al dezvoltării regionale a teritoriului și reprezintă contribuția specifică a țării noastre la dezvoltarea spațiului european și premisa înscrierii în dinamica dezvoltării economico-sociale europene. Acesta are următoarele roluri:

- stabilește principiile fundamentale care stau la baza dezvoltării și structurării rețelei de localități, criteriile de definire a localităților urbane și rurale, precum și cele pe baza cărora se poate atribui statutul de municipiu sau oraș;
- ierarhizează localitățile existente pe ranguri (0 - III, pentru localitățile urbane și IV - V pentru localitățile rurale) definite ca expresie a importanței actuale și în perspectiva imediată a fiecărei localități în cadrul

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

rețelei din punct de vedere administrativ, social, economic, cultural etc. în raport cu dimensiunile ariei de influență polarizate și cu nivelul de decizie pe care îl implică în alocarea de resurse;

- reglementează posibilitatea de promovare a acestor localități în rangurile ierarhiei funcționale, stimulându-se competitivitatea între localități, prin crearea posibilităților de trecere a unor localități de la statutul rural la cel urban, de la oraș la municipiu, precum și de la un rang inferior la unul superior, în condițiile satisfacerii indicatorilor stabiliți;

- instituie obligativitatea pentru Guvern și autoritățile publice centrale și locale de acțiune prioritar pentru crearea de dotări cu rol de servire teritorială în zonele lipsite de orașe, pentru sprijinirea și revitalizarea unor zone rurale în care s-au produs scăderi accentuate de populație în perioada 1966 - 1997 și pentru stimularea dezvoltării unor localități din zone care prezintă disfuncționalități de ordin economic, social și de mediu;

- oferă cadrul legal de înființare a zonelor metropolitane constituite prin asociere pe baza parteneriatului voluntar între marile centre urbane (capitala României și municipiile de rangul I) și localitățile urbane și rurale aflate în zona imediată la distanța de până la 30 km între care s-au dezvoltat relații de cooperare pe multiple planuri, în vederea stimulării cooperării intercomunale și a dezvoltării armonioase și echilibrate a acestor teritorii;

- legiferează obligativitatea ca planurile de dezvoltare națională, regionale, inclusiv cele transfrontaliere și de dezvoltare pentru integrare în spațiul U.E., precum și cele sectoriale să fie elaborate pe baza prevederilor secțiunilor planului de amenajare a teritoriului național.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Chiar dacă Guvernul a adoptat, la propunerea Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului, *Legea turismului* în luna martie 2011 (clarificând responsabilitățile autorităților publice centrale și ale celor locale implicate în acest domeniu, precum și unele cerințe obligatorii referitoare la calitatea serviciilor oferite turiștilor, la care se adaugă stabilirea atribuțiilor principale în elaborarea strategiilor și programelor în domeniul turismului, asigurând astfel fluenta în derularea măsurilor, programelor și proiectelor de dezvoltare pe termen mediu și lung în turism), România nu deține nici în prezent o strategie națională pentru dezvoltarea turismului (legiferată ca atare prin aprobarea Guvernului și a Parlamentului României) care să ofere un cadru legal și concret politicii din domeniul turismului la toate nivelurile. În absența unui asemenea document național, orice inițiativă din domeniu trebuie să se alinieze deocamdată legislației turistice în vigoare.

O serie de repere sunt furnizate în schimb prin intermediul unor studii de specialitate, precum:

→ *Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național al României 2007 - 2026*, în cadrul căruia sunt prezentate principalele obiective care contribuie la realizarea viziunii propuse în domeniul turismului, și anume: transformarea României într-o destinație turistică de calitate pe baza patrimoniului său natural și cultural care să corespundă standardelor U.E. privind furnizarea produselor și serviciilor, realizarea unei dezvoltări durabile din punct de vedere al mediului sectorului turistic într-un ritm de dezvoltare superior altor destinații turistice din Europa. Prin strategia propusă se dorește dublarea contribuției turismului la PIB și creșterea de 3 ori a veniturilor din turism obținute de autoritățile locale.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Pe plan investițional s-a prevăzut o creștere de 5 % a locurilor de cazare pe perioada 2011 - 2016 și de 17 % pe perioada 2016 - 2021. De asemenea, sunt prezentate modalitățile în care sunt/pot fi cuprinse într-un proces de interconexiune și interdependență toate componentele planificării turismului, incluzând proiecțiile pieței, formarea profesională, impactul economic și social, asigurarea standardelor și direcțiile de proiectare.

Master Planul pentru Turismul Național al României 2007 - 2026 are ca și țintă transformarea României într-o destinație turistică de calitate pe baza patrimoniului său natural și cultural, care să corespundă standardelor U.E. privind furnizarea produselor și serviciilor până în 2013. Printre obiectivele specifice ale Master Planului se numără și cele care se adresează, direct sau indirect, zonelor urbane:

- asigurarea unei dezvoltări durabile a turismului, într-o manieră în care bogățiile sale de mediu, culturale și de patrimoniu să fie în egală măsură apreciate în prezent și păstrate pentru generațiile viitoare;

- dezvoltarea și implementarea anuală a planurilor de marketing a destinației turistice, prin colaborarea mediului public cu cel privat;

- elaborarea permanentă de studii de piață în domeniul turismului;

- crearea unei rețele de centre de informare turistică;

- realizarea unei baze de date a produselor, unităților, evenimentelor și serviciilor turistice;

- mecanisme și subvenții pentru facilitarea investițiilor în turism;

- dezvoltarea planurilor integrate în domeniul turismului;

- dezvoltarea sistemului de educație prevocațională și vocațională pentru sectorul hotelier;

- dezvoltarea stațiunilor de cercetare turistică;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

- extinderea sistemelor de marcare a obiectivelor turistice și introducerea de rute turistice tematice;

- instruirea și pregătirea muzeelor și monumentelor naționale majore în îmbunătățirea facilităților oferite oaspeților;

- crearea unei baze de date a evenimentelor culturale pentru a facilita promovarea artelor vizuale și auditive, în special festivaluri tradiționale și evenimente folclorice.

→ O serie de studii sectoriale elaborate de către Institutul Național pentru Dezvoltare și Cercetare în Turism: *Studiu privind amenajarea turistică a peșterilor, Strategia de dezvoltare a turismului balnear, Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului în România.*

Strategia în domeniul Patrimoniului Cultural Național are la bază ideea că patrimoniul este un factor important pentru păstrarea identității valorilor culturale și naționale, de dezvoltare durabilă, coeziune și incluziune socială, cu atât mai mult cu cât România a devenit stat membru al Uniunii Europene. Prioritățile generale ale Ministerului Culturii și Cultelor privind Patrimoniul Cultural Național:

- Realizarea evaluării și asigurării bunurilor din patrimoniul cultural național prin Inventarierea Patrimoniului Cultural Național reprezintă fundamentul politicilor publice în domeniul patrimoniului și are drept consecințe implicite cunoașterea și creșterea gradului de protecție al patrimoniului.

- Codul Patrimoniului Cultural Național va reprezenta sinteza experienței de aproape cinci ani de aplicare a legislației privind protejarea monumentelor istorice și a siturilor arheologice, a patrimoniului cultural național mobil, patrimoniului imaterial, perioade în care legislația existentă a fost modificată și completată, au pus în evidență unele necorelări în definirea unor termeni, denumiri de acte sau documente pe care

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Ministerul Culturii și Cultelor sau instituțiile sale le emit. Corelarea Codului Patrimoniului Cultural național cu Codul Construcțiilor în domeniul protejării patrimoniului imobil (monumentelor istorice).

Realizarea unui amplu program de popularizare a patrimoniului, cu accent deosebit pe categoriile înscrise în diferitele liste ale UNESCO (patrimoniu imobil și cel imaterial) și europene.

Liniile directe la nivel național în domeniul ariilor protejate au fost trasate prin *Strategia Națională și Planul de Acțiune pentru Conservarea Biodiversității 2010 - 2020* (SNPACB).

Strategia națională ia în considerare cele mai noi documente directive la nivel european cum ar fi „Opțiunile pentru o perspectivă și un obiectiv post-2010 în materie de biodiversitate la nivelul U.E.” prin Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor nr. 4 final/19.01.2010. Analiza implementării Strategiei U.E. privind conservarea biodiversității a reliefat o serie de rezultate pozitive, dar și o serie de deficiențe.

Biodiversitatea trebuie să fie integrată în toate politicile sectoriale - planificarea exploatarea resurselor naturale, exploatarea pădurilor, planificarea dezvoltării agricole și rurale. Trebuie acordată o atenție deosebită și modulului de integrare a conservării în acțiunile de dezvoltare și integrarea problematicii biodiversității, trebuie să pornească de la nivel național, dar să se reflecte și la nivel județean și local.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Prin *SNPACB*, România își propune pe termen mediu 2010 - 2020, următoarele direcții de acțiune generale:

Direcția de acțiune 1: Stoparea declinului diversității biologice reprezentată de resursele genetice, specii, ecosisteme și peisaj și refacerea sistemelor degradate până în 2020.

Direcția de acțiune 2: Integrarea politicilor privind conservarea biodiversității în toate politicile sectoriale până în 2020.

Direcția de acțiune 3: Promovarea cunoștințelor, practicilor și metodelor inovatoare tradiționale și a tehnologiilor curate ca măsuri de sprijin pentru conservarea biodiversității ca suport al dezvoltării durabile până în 2020.

Direcția de acțiune 4: Îmbunătățirea comunicării și educării în domeniul biodiversității până în 2020.

Pentru îndeplinirea dezideratelor privind conservarea biodiversității și utilizarea durabilă a componentelor sale urmare a analizei contextului general de la nivel național și a amenințărilor la adresa biodiversității, pentru asigurarea conservării „in-situ” și „ex-situ” și pentru împărțirea echitabilă a beneficiilor utilizării resurselor genetice, au fost stabilite următoarele 10 obiective strategice:

- A. Dezvoltarea cadrului legal și instituțional general;*
- B. Asigurarea coerenței și a managementului eficient al rețelei naționale de arii natural protejate;*
- C. Asigurarea unei stări de conservare favorabilă pentru speciile protejate;*
- D. Utilizarea durabilă a componentelor diversității biologice*
- E. Conservarea ex-situ;*
- F. Controlul speciilor invasive;*

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

G. Accesul la resursele genetice și împărțirea echitabilă a beneficiilor ce decurg din utilizarea acestor resurse;

H. Susținerea și promovarea cunoștințelor, practicilor și inovațiilor tradiționale;

I. Dezvoltarea cercetării științifice și promovarea transferului de tehnologie;

J. Comunicarea, educarea și conștientizarea publicului

Deziderate de la nivel european privind administrația publică au fost traduse la nivel național prin introducerea în cadrul documentelor de strategie privind spațiul administrativ din România a unor obiective vizând procesul de descentralizare și îmbunătățire a calității serviciilor publice.

Una din principalele curențe ale administrației publice românești a constat în managementul deficitar al instituțiilor publice care a fost în principal unul politic neglijându-se importanța planificării și managementului strategic ca instrumente manageriale.

Provocările perioadei următoare cu privire la reforma continuă și eficientă a administrației publice se leagă de crearea unui serviciu public mai transparent, eficient și eficace, de existența unor inițiative de promovare a unei guvernări deschise și de implicarea societății civile în dezvoltarea unei strategii pentru investițiile locale în vederea creșterii economice și a creării de noi locuri de muncă. Totodată, se poate sublinia necesitatea reformării continue și eficiente a administrației publice din România ținând cont de crearea unui cadru normativ cuprinzând principiile pentru o reglementare eficientă.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Programe operaționale disponibile la nivel național în perioada 2014 – 2020

► **Programul Operațional Regional 2014 – 2020**

Programul Operațional Regional (POR) 2014 - 2020 este succesorul Programului Operațional Regional 2007 - 2013 și unul dintre programele prin care România va putea accesa fondurile europene structurale și de investiții provenite din Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR), în perioada 2014 - 2020.

Programul Operațional Regional (POR) 2014 - 2020, gestionat de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice în calitate de Autoritate de Management, a fost adoptat de Comisia Europeană (CE) pe data de 23 iunie 2015.

Viziunea strategică privind nevoile de dezvoltare cărora trebuie să le răspundă POR 2014 - 2020 are la bază analiza situației economice și sociale a regiunilor României (în Strategia Națională pentru Dezvoltare Regională 2014 - 2020), care a dus la identificarea principalelor probleme:

- ◆ Cercetare - dezvoltare și inovare: transfer limitat al rezultatelor cercetării în piață și nivel scăzut de asimilare a inovării în firme;

- ◆ IMM: sector al IMM-urilor insuficient dezvoltat, cu impact negativ asupra competitivității economiilor regionale. Principalele puncte slabe ale sectorului IMM-urilor, în documentele de programare strategică națională, sunt:

- gradul redus de cultură antreprenorială – reflectat prin densitatea relativ scăzută a afacerilor în toate regiunile;

- reziliența scăzută a noilor afaceri – 2/3 dintre întreprinderile noi dispar de pe piață în primul an de viață;

- ◆ Eficiență energetică: consumuri energetice nesustenabile și potențial de economisire ridicat în infrastructurile publice, inclusiv clădiri publice și clădiri rezidențiale;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

- ◆ Mediu: nivel de poluare ridicat în zonele urbane;
- ◆ Dezvoltare urbană: zone urbane degradate, vacante sau neutilizate corespunzător în orașele din România;
- ◆ Resurse de patrimoniu: resurse valoroase de patrimoniu cultural slab valorificate;
- ◆ Turism: potențial turistic valoros, echilibrat distribuit teritorial – alternativă pentru revigorarea zonelor mai puțin dezvoltate/izolate;
- ◆ Infrastructură rutieră : gradul scăzut de accesibilitate al anumitor zone ale țării, care are drept consecință o atractivitate scăzută și investiții extrem de reduse;
- ◆ Infrastructura socială și pentru educație: infrastructurile educaționale, de sănătate și de servicii sociale subdimensionate împiedică incluziunea socială și dezvoltarea capitalului uman;
- ◆ Cadastru: nivel scăzut al înregistrărilor cadastrale, care afectează implementarea politicilor privind dezvoltarea socio-economică a comunităților locale;
- ◆ Capacitate administrativă: nevoia întăririi capacității administrative a Autorității de Management a POR, a Organismelor de Implementare a POR și a beneficiarilor, pentru o bună implementare a POR.

Aceste direcții de acțiune au fost corelate cu direcțiile de acțiune strategică menționate de Comisia Europeană în ceea ce privește finanțarea din Fondurile Europene Structurale și de Investiții, prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională în perioada 2014-2020:

- Inovare și cercetare;
- Agenda digitală;
- Sprijin pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri);
- Economie cu emisii reduse de carbon.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

POR 2014 – 2020 își propune ca obiectiv general creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale, prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, infrastructurii și serviciilor, pentru dezvoltarea durabilă a regiunilor, astfel încât acestea să își poată gestiona în mod eficient resursele și să își valorifice potențialul de inovare și de asimilare a progresului tehnologic.

Aceste obiective sunt traduse în 11 axe prioritare (plus o axă de asistență tehnică), care au în total o alocare estimată de 8,25 miliarde euro, din care 6,7 miliarde de euro reprezintă sprijinul U.E. prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR), iar 1,5 miliarde de euro - contribuția națională:

Axa prioritară 1: Promovarea transferului tehnologic

Axa prioritară 2: Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii

Axa prioritară 3: Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon

Axa prioritară 4: Sprijinirea dezvoltării urbane durabile

Axa prioritară 5: Îmbunătățirea mediului urban și conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural

Axa prioritară 6: Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de importanță regională

Axa prioritară 7: Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului

Axa prioritară 8: Dezvoltarea infrastructurii de sănătate și sociale

Axa prioritară 9: Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban

Axa prioritară 10: Îmbunătățirea infrastructurii educaționale

Axa prioritară 11: Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Axa prioritară 12: Asistență tehnică

► **Programul Operațional Capital Uman 2014 – 2020**

Programul Operațional Capital Uman (PO CU) stabilește prioritățile de investiții, obiectivele specifice și acțiunile asumate de România în domeniul resurselor umane, continuând astfel investițiile realizate prin Fondul Social European în perioada 2007 - 2013 și contribuind, totodată, la atingerea obiectivului general al Acordului de Parteneriat (AP 2014-2020) - implicit al fondurilor Europene Structurale și de Investiții din România și anume, de a reduce disparitățile de dezvoltare economică și socială dintre România și Statele Membre ale U.E. Cu intervenții integrate planificate în domeniul ocupării forței de muncă, al incluziunii sociale și educației, PO CU va funcționa ca un mijloc de stimulare a creșterii economice și a coeziunii și va susține atingerea obiectivelor stabilite în cadrul altor provocări de dezvoltare - competitivitate, infrastructură, administrație și guvernanță - contribuind la îndeplinirea obiectivelor asumate de România în contextul Strategiei Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii.

Axele prioritare ale programului:

Axa Prioritară 1 - Inițiativa locuri de muncă pentru tineri

16T Suma alocată totală *16T* - 230.693.510 euro

Acțiunile planificate în cadrul AP 1 urmează să fie implementate în cele trei regiuni eligibile în care rata șomajului în rândul tinerilor depășește 25%, și anume: *Regiunea Centru* (31,7%), *Regiunea Sud-Est* (31,3%) și *Regiunea Sud Muntenia* (30,2%), regiuni mai puțin dezvoltate în concordanță cu AP 2014 - 2020, Recomandările Specifice de Țară privind combaterea șomajului în

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

rândul tinerilor, Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014 - 2020.

Axa Prioritară 2 - Îmbunătățirea situației tinerilor din categoria NEETs

Suma alocată totală:

- 408.572.233 euro pentru regiunile mai puțin dezvoltate din care
26.535.106 euro rezervă de performanță
  - 18.701.987 euro pentru Regiunea București-Ilfov din care
1.253.350 euro rezerva de performanță

Axa Prioritară 3 - Locuri de muncă pentru toți

Suma alocată totală:

- 1.270.959.911 euro pentru regiunile mai puțin dezvoltate din care
81.309.527 euro rezervă de performanță
  - 24.853.622 euro pentru Regiunea București-Ilfov din care
1.688.063 euro rezerva de performanță

Axa Prioritară 4 - Incluziunea socială și combaterea sărăciei

Suma alocată totală:

- 1.047.023.965 euro pentru regiunile mai puțin dezvoltate din care
65.852.595 euro rezervă de performanță
  - 63.168.893 euro pentru Regiunea București-Ilfov din care
4.118.209 euro rezerva de performanță

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Axa Prioritară 5 - Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC)

Suma alocată totală:

- 206.392.106 euro pentru regiunile mai puțin dezvoltate din care
13.287.556 euro rezervă de performanță
- 5.586.112 Euro pentru Regiunea București - Ilfov din care
364.329 euro rezervă de performanță

Axa Prioritară 6 - Educație și competențe

Suma alocată totală :

- 1.393.631.965 Euro pentru regiunile mai puțin dezvoltate din care
89.680.233 Euro rezervă de performanță
- 85.004.079 Euro pentru Regiunea București - Ilfov din care
5.526.743 Euro rezerva de performanță

Axa Prioritară 7 - Asistență Tehnică

Suma alocată totală:

- 286.276.051 Euro pentru regiunile mai puțin dezvoltate
- 18.590.933 Euro pentru Regiunea București – Ilfov
-

► Programul Operațional Capacitate Administrativă (PO CA) 2014 – 2020

POCA va promova crearea unei administrații publice moderne, capabilă să faciliteze dezvoltarea socio-economică, prin intermediul unor servicii publice competitive, investiții și reglementări de calitate, contribuind astfel la atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020. Pentru a putea îndeplini acest rol, administrația publică are nevoie de resurse umane competente și bine gestionate, un management

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

eficient și transparent al utilizării resurselor, o structură instituțional-administrativă adecvată, precum și de proceduri clare, simple și predictibile de funcționare.

O astfel de administrație trebuie să fie capabilă să ofere decidenților politici instrumentele necesare fundamentării și implementării unor politici publice în interesul cetățenilor. Optimizarea administrației este o condiție importantă pentru punerea în aplicare a oricărei schimbări structurale către o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii.

POCA 2014-2020 se adresează tuturor celor 8 regiuni de dezvoltare ale României. În cadrul Programului vor putea obține finanțare următoarele tipuri de beneficiari: autorități și instituții publice centrale, autorități administrative autonome, ONG-uri, parteneri sociali, instituțiile de învățământ superior acreditate și de cercetare, Academia Română, autorități și instituții publice locale de la nivelul județelor și municipiilor, autorități și instituții publice locale beneficiare ITI, instituțiile din sistemul judiciar.

Alocarea financiară a programului din Fondul Social European pentru perioada 2014-2020 este de 553,19 milioane de euro. Bugetul POCA 2014-2020 este structurat pe 3 axe prioritare, după cum urmează:

- Administrație publică și sistem judiciar eficiente, cu o alocare financiară de 326,38 de milioane de euro (59%);
- Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente, cu o alocare financiară de 187,69 de milioane de euro FSE (33,93%);
- Asistență tehnică, cu o alocare financiară de 39,11 de milioane de euro (7,07%).

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Axa prioritară 1 - Administrație publică și sistem judiciar eficiente

Obiectivul specific 1.1 - Dezvoltarea și introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică ce optimizează procesele decizionale orientate către cetățeni și mediul de afaceri în concordanță cu SCAP

Exemple de acțiuni:

Planificarea strategică și bugetarea pe programe la nivel central

Dezvoltarea de sisteme și instrumente de management

Îmbunătățirea politicilor publice și creșterea calității reglementărilor

Simplificarea procedurilor administrative și reducerea birocrăției pentru cetățeni și mediul de afaceri prin simplificarea poverii administrative ce afectează mediul de afaceri și simplificarea procedurilor administrative pentru cetățeni

Măsuri pentru susținerea ONG-urilor și a partenerilor sociali

Dezvoltarea competențelor și cunoștințelor personalului din autoritățile și instituțiile publice (inclusiv decidenți politici)

Obiectivul Specific 1.2 - Dezvoltarea și implementarea de politici și instrumente unitare și moderne de management al resurselor umane

Exemple de acțiuni:

Cadru legal și instituțional privind managementul resurselor umane

Instrumente moderne de management al resurselor umane pentru creșterea profesionalismului și a atractivității administrației publice

Obiectivul Specific 1.3 - Dezvoltarea și implementarea de sisteme standard și instrumente moderne și eficiente de management la nivelul instituțiilor din sistemului judiciar

Exemple de acțiuni:

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Sistem de management strategic și operațional, integrat, prin care să fie asigurate deciziile cheie ce privesc administrarea justiției
Capacitate instituțională consolidată la nivelul sistemului judiciar pentru creșterea performanței instituționale, inclusiv pentru continuarea punerii în aplicare a noilor coduri

Obiectivul Specific 1.4 - Creșterea transparenței și responsabilității sistemului de achiziții publice în vederea aplicării unitare a normelor și procedurilor de achiziții publice și reducerea neregulilor în acest domeniu

Exemple de acțiuni:

Măsurile care urmăresc să îmbunătățească cadrul legal și instituțional în domeniul achizițiilor publice

Sprijin pentru măsuri care să vizeze îmbunătățirea pregătirii și managementului procedurilor de achiziții publice, și asigurarea executării corecte a contractelor

Dezvoltarea competențelor și cunoștințelor personalului din autoritățile și instituțiile publice (inclusiv decidenți politici)

Axa prioritară 2 - Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Obiectivele specifice ale axei prioritare 2 vor sprijini susținerea unui management performant la nivelul autorităților și instituțiilor publice locale, creșterea transparenței, eticii și integrității la nivelul autorităților și instituțiilor publice, precum și îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor furnizate de sistemul judiciar, inclusiv prin asigurarea unei transparențe și integrități sporite la nivelul acestuia.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Obiectivul Specific 2.1 - Introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică locală ce optimizează procesele orientate către beneficiari în concordanță cu SCAP

Exemple de acțiuni:

- Planificare strategică și financiară

- Sprijinirea introducerii de instrumente, procese de management la nivel local

- Măsurile pentru susținerea organizațiilor non-guvernamentale și a partenerilor sociali

- Dezvoltarea abilităților personalului din autoritățile și instituțiile publice locale (inclusiv a factorilor de decizie la nivel politic)

Obiectivul Specific 2.2 - Creșterea transparenței, eticii și integrității în cadrul autorităților și instituțiilor publice

Exemple de acțiuni:

- Măsurile de creștere a transparenței în administrația publică

- Mecanisme administrative (audit, control, control managerial intern)

- Capacitatea administrativă de a preveni și a reduce corupția

- Educație anticorupție

Obiectivul Specific 2.3 - Asigurarea unei transparențe și integrități sporite la nivelul sistemului judiciar în vederea îmbunătățirii accesului și a calității serviciilor furnizate la nivelul acestuia.

Exemple de acțiuni:

- Consolidarea planurilor de formare a personalului din sistemul judiciar raportat la noul cadru legislativ și evoluția practicii judiciare.

- Elaborarea de materiale suport pentru formare precum ghiduri, manuale, instrumente IT (e-learning, sisteme audio-video, aplicații mobile etc.) etc.;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Organizarea de conferințe, seminarii, stagii de formare și specializare pentru formarea profesională a personalului de la nivelul sistemului judiciar și a practicienilor dreptului

Dezvoltarea și aplicarea de politici îmbunătățite de acordare a asistenței juridice, de evaluare a calității și monitorizare a asistenței.

Organizarea de campanii de informare, educație juridică și conștientizare

Dezvoltarea și diversificarea paletelor de servicii de consiliere și asistență juridică adecvate nevoilor cetățeanului

Promovarea și consolidarea metodelor alternative de soluționare a litigiilor prin derularea de campanii de informare a justițiabililor și magistraților, acțiuni de formare a practicienilor;

Îmbunătățirea activității de executare a hotărârilor judecătorești

Dezvoltarea sistemelor informatice necesare asigurării unui grad sporit de transparență și accesibilitate a serviciilor furnizate de sistemul judiciar

Axa prioritară 3 - Asistență tehnică

Scopul măsurilor vizate prin intermediul axei prioritare 3 este de a sprijini punerea în aplicare a structurilor necesare și a capacității administrative care sunt esențiale pentru atingerea obiectivelor definite, fiind condiții prealabile pentru implementarea eficientă și cu succes a PO CA. Asistența tehnică va avea ca scop, de asemenea, să sprijine continuu procesele de management, pregătirea, punerea în aplicare, monitorizarea, evaluarea, managementul financiar, publicitatea, controlul și protejarea intereselor financiare ale Uniunii Europene și cele naționale, urmărind atingerea obiectivelor programului operațional.

Exemple de acțiuni:

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Asigurarea suportului necesar Autorității de Management pentru implementarea diferitelor etape ale PO CA;

Activități de publicitate și informare specifice PO CA

► **Programul Operațional Infrastructura Mare 2014 – 2020**

Programul Operațional Infrastructura Mare (POIM) a fost elaborat pentru a răspunde nevoilor de dezvoltare ale României identificate în Acordul de Parteneriat 2014 - 2020 și în acord cu Cadrul Strategic Comun și Documentul de Poziție al serviciilor Comisiei Europene. Strategia POIM este orientată spre obiectivele Strategiei Europa 2020, în corelare cu Programul Național pentru Reformă și cu Recomandările Specifice de Țară, concentrându-se asupra creșterii durabile prin promovarea unei economii bazate pe consum redus de carbon prin măsuri de eficiență energetică și promovare a energiei verzi, precum și prin promovarea unor moduri de transport prietenoase cu mediul și o utilizare mai eficientă a resurselor.

Prioritățile de finanțare stabilite prin POIM contribuie la realizarea obiectivului general al Acordului de Parteneriat prin abordarea directă a două dintre cele cinci provocări de dezvoltare identificate la nivel național: Infrastructura și Resursele. POIM finanțează activități din patru sectoare: infrastructura de transport, protecția mediului, managementul riscurilor și adaptarea la schimbările climatice, energie și eficiență energetică, contribuind la Strategia Uniunii pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii.

POIM beneficiază de o alocare financiară de cca. 11,8 mld. Euro, din care:

6,94 mld. Euro Fond de Coeziune

2,48 mld. Euro Fond European de Dezvoltare Regională

2,46 mld. Euro Cofinanțare

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

În vederea atingerii obiectivelor propuse, în cadrul POIM au fost stabilite 8 Axe Prioritare:

Axa Prioritară 1 - Îmbunătățirea mobilității prin dezvoltarea rețelei TEN-T și a metroului

Suma alocată - 3.404.255.320,00 euro

Obiective specifice:

1.1 Creșterea mobilității prin dezvoltarea transportului rutier pe rețeaua rutieră TEN-T centrală

1.2 Creșterea mobilității pe rețeaua feroviară TEN-T centrală

1.3 Creșterea gradului de utilizare a căilor navigabile și a porturilor situate pe rețeaua TEN-T centrală

1.4 Creșterea gradului de utilizare a transportului cu metroul în București-Ilfov

Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil și eficient

Suma alocată - 1.702.734.954,00 euro

Obiective specifice:

2.1 Creșterea mobilității pe rețeaua rutieră TEN-T globală

2.2 Creșterea accesibilității zonelor cu o conectivitate redusă la infrastructura rutieră a TEN-T

2.3 Creșterea gradului de utilizare sustenabilă a aeroporturilor

2.4 Creșterea volumului de mărfuri tranzitate prin terminale intermodale și porturi

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

- 2.5 Creșterea gradului de siguranță și securitate pe toate modurile de transport și reducerea impactului transporturilor asupra mediului
- 2.6 Reducerea timpului de staționare la punctele de comunicare transnațională
- 2.7 Creșterea sustenabilității și calității transportului feroviar

Axa Prioritară 3 - Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor

Suma alocată - 2.892.443.785,00 euro

Obiective specifice:

- 3.1 Reducerea numărului depozitelor neconforme și creșterea gradului de pregătire pentru reciclare a deșeurilor în România
- 3.2 Creșterea nivelului de colectare și epurare a apelor uzate urbane, precum și a gradului de asigurare a alimentării cu apă potabilă a populației

Axa Prioritară 4 - Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate istoric

Suma alocată - 425.531.915,00 euro

Obiective specifice:

- 4.1 Creșterea gradului de protecție și conservare a biodiversității și refacerea ecosistemelor degradate
- 4.2 Creșterea nivelului de evaluare și monitorizare a calității aerului la nivel național prin dezvoltarea instrumentelor de monitorizare
- 4.3 Reducerea suprafețelor poluate istoric

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Axa Prioritară 5 - Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor

Suma alocată - 478.723.404,00 euro

Obiective specifice:

5.1 Reducerea efectelor și a pagubelor asupra populației cauzate de fenomenele naturale asociate principalelor riscuri accentuate de schimbările climatice, în principal de inundații și eroziune costieră

5.2 Creșterea nivelului de pregătire pentru o reacție rapidă și eficientă la dezastre a echipajelor de intervenție

Axa Prioritară 6 - Promovarea energiei curate și eficienței energetice în vederea susținerii unei economii cu emisii scăzute de carbon

Suma alocată - 197.329.787,00 euro

Obiective specifice:

6.1 Creșterea producției de energie din resurse regenerabile mai puțin exploatare (biomasă, biogaz, geotermal)

6.2 Reducerea consumului de energie la nivelul consumatorilor industriali

6.3 Reducerea consumului mediu de energie electrică la nivelul locuințelor

6.4 Creșterea economiilor în consumul de energie primară produsă prin cogenerare de înaltă eficiență

Axa Prioritară 7 - Creșterea eficienței energetice la nivelul sistemului centralizat de termoficare în orașele selectate

Suma alocată - 249.478.723,00 euro

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Obiective specifice:

7.1 Creșterea eficienței energetice în sistemele centralizate de transport și distribuție a energiei termice în orașele selectate

7.2 Creșterea eficienței energetice în sistemul centralizat de furnizare a energiei termice în Municipiul București

Axa Prioritară 8 - Sisteme inteligente și sustenabile de transport al energiei electrice și gazelor naturale

Suma alocată - 68.026.596.00 euro

Obiective specifice:

8.1 Creșterea capacității Sistemului Energetic Național pentru preluarea energiei produse din resurse regenerabile

8.2 Creșterea gradului de interconectare a Sistemului Național de Transport a gazelor naturale cu alte state vecine

► **Programul Operațional Asistență Tehnică 2014 – 2020**

Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT) 2014 - 2020 are drept scop asigurarea unui proces de implementare eficientă și eficace a Fondurilor Europene Structurale și de Investiții în România în conformitate cu principiile și regulile de parteneriat, programare, evaluare, comunicare, management, inclusiv management financiar, monitorizare și control, pe baza responsabilităților împărțite între Statele Membre și Comisia Europeană.

Obiectivul global al POAT 2014 - 2020 este de a asigura capacitatea și instrumentele necesare pentru o eficientă coordonare, gestionare și control al intervențiilor finanțate din Fondurile Europene Structurale și de Investiții, precum și o

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

implementare eficientă, bine orientată și corectă a POAT, Programului Operațional Infrastructură Mare (POIM) și a Programului Operațional Competitivitate (POC).

Programul se bazează pe cadrul general descris de prevederile Acordului de Parteneriat iar abordarea strategică POAT este corelată cu documentele strategice relevante la nivel european și național, respectiv cu prevederile specifice domeniului de AT reieșite din Strategia Europa 2020, Planul Național de Reformă 2013-2014, precum și cu Strategia pentru consolidarea capacității administrației publice din România 2014-2020.

POAT 2014-2020 fiind proiectat să răspundă prevederilor Regulamentului 1303/2013 stipulate la Art. 59, va oferi sprijin pentru: pregătire, gestionare, monitorizare, evaluare, informare și comunicare, colaborare în rețea, soluționare a reclamațiilor, control și audit.

POAT 2014-2020 este proiectat ținând cont de noua arhitectură a sistemului de coordonare, gestionare și control al FESI, cu patru autorități de management în cadrul MFE și își propune să sprijine aspectele orizontale pentru toate PO finanțate din FESI, iar pentru cele trei programe finanțate din FEDR/FC aflate în directă gestionare a MFE (POIM, POC și POAT), să acorde asistență aspectelor specifice implementării acestora. POAT a fost aprobat de către Comisia Europeană în data de 18.12.2014.

Axe prioritare ale programului:

Axa prioritară 1 „Întărirea capacității beneficiarilor de a pregăti și implementa proiecte finanțate din FESI și diseminarea informațiilor privind aceste fonduri”;

Suma alocată:

- 73.839.812,00 Euro pentru regiunile mai puțin dezvoltate
  - 4.795.200,00 Euro pentru Regiunea București – Ilfov (regiune mai dezvoltată)

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Obiective specifice:

Obiectivul specific 1.1 Întărirea capacității beneficiarilor de proiecte finanțate din FESI de a pregăti și implementa proiecte

Obiectivul specific 1.2 Asigurarea transparenței și credibilității FESI și a rolului Politicii de Coeziune a UE

Axa prioritară 2 „Sprijin pentru coordonarea, gestionarea și controlul FESI”

Suma alocată:

- 60.424.471,00 euro pentru regiunile mai puțin dezvoltate
- 3.924.000,00 euro pentru Regiunea București-Ilfov (regiune mai dezvoltată)

Obiective specifice:

Obiectivul specific 2.1 Îmbunătățirea cadrului de reglementare, strategic și procedural pentru coordonarea și implementarea FESI

Obiectivul specific 2.2 Dezvoltarea și menținerea unui sistem informatic funcțional și eficient pentru FSC, precum și întărirea capacității utilizatorilor săi

Axa prioritară 3 „Creșterea eficienței resurselor umane implicate în sistemul de coordonare, gestionare și control al FESI în România”

Suma alocată:

- 101.630.588,00 Euro pentru regiunile mai puțin dezvoltate
- 6.599.949,00 Euro pentru Regiunea București-Ilfov (regiune mai dezvoltată)

Obiectivul specific 3.1 *Dezvoltarea unei politici îmbunătățite a managementului resurselor umane care să asigure stabilitatea, calificarea și motivarea adecvată a personalului care lucrează în cadrul sistemului de coordonare, gestionare și control al FESI.*

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

► **Programul Operațional Competitivitate 2014 – 2020**

Programul Operațional Competitivitate (POC) susține investiții menite să răspundă nevoilor și provocărilor legate de nivelul redus al competitivității economice, în special în ceea ce privește sprijinul insuficient pentru cercetare, dezvoltare și inovare (CDI) și infrastructura subdezvoltată de TIC și implicit servicii slab dezvoltate, poziționându-se astfel ca un factor generator de intervenții orizontale în economie și societate, de natură să antreneze creștere și sustenabilitate.

Alăturarea celor doi vectori – Cercetare - Dezvoltare - Inovare și Tehnologia Informației și a Comunicațiilor – în cadrul aceluiași program operațional este justificată strategic de rolul multiplicator al acestor domenii și de sprijinul direct prin care acestea contribuie la obiectivele de specializare inteligentă și promovează noi oportunități de creștere, în special într-un număr limitat de domenii prioritare concentrate pe avantajele comparative ale României.

Investițiile dedicate consolidării cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării ale POC le continuă pe cele începute în perioada 2007 - 2013, ale căror rezultate deja încep să devină vizibile, dar sunt mai mult orientate către implicarea sectorului privat în activități de CDI, stimularea parteneriatelor între sistemul public de cercetare și actorii privați, orientarea către piață și transferul tehnologic și o mai mare expunere a cercetării românești pe plan internațional. Proiecte majore, precum Extreme Light Infrastructure - Nuclear Physics (ELI-NP) sau Centrul Internațional de Studii Avansate privind Sistemele Fluviu-Deltă-Mare (DANUBIUS – RI) vor fi de asemenea finanțate prin POC.

Îmbunătățirea accesului, a utilizării și creșterea calității TIC se va realiza prin intervenții orizontale în sectorul privat și în procesele de guvernare, în special prin

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

promovarea unei abordări a serviciilor publice electronice centrate pe evenimente din viața cetățenilor și întreprinderilor (Life Events).

Totodată, sunt promovate măsuri de îmbunătățire a infrastructurii specifice TIC pentru educație, incluziune, sănătate și cultură, sunt încurajate investițiile în e-comerț și dezvoltarea inovării prin clustere/poli TIC și este finanțată dezvoltarea infrastructurii din ceea ce privește Accesul și Rețelele de Generație Viitoare (NGA/NGN), ca fiind unul dintre obiectivele-cheie de performanță pentru punerea în aplicare a Agendei Digitale.

Pachetul financiar total pentru programul operațional este stabilit la suma de 1.329.787.234 euro, ea urmând să fie asigurată din următoarele linii bugetare specifice:

1.080.699.494 euro (FEDR — Regiuni mai puțin dezvoltate);

249.087.740 euro (FEDR — Regiuni mai dezvoltate).

Axa Prioritară 1 - Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare în sprijinul competitivității economice și dezvoltării afacerilor

Suma alocată:

716.309.236,00 euro pentru regiunile mai puțin dezvoltate din care

43.884.366 euro rezervă de performanță

177.551.724,00 euro pentru Regiunea București-Ilfov (regiune mai dezvoltată)

din care 14.322.208 euro rezerva de performanță

Priorități de Investiții

1.1. Promovarea investițiilor în C&I, dezvoltarea de legături și sinergii între întreprinderi, centrele de cercetare și dezvoltare și învățământul superior, în special promovarea investițiilor în dezvoltarea de produse și de servicii, transferul de tehnologii, inovarea socială,

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

ecoinovarea și aplicațiile de servicii publice, stimularea cererii, crearea de rețele și de grupuri și inovarea deschisă prin specializarea inteligentă, precum și sprijinirea activităților de cercetare tehnologică și aplicată, liniilor pilot, acțiunilor de validare precoce a produselor, capacităților de producție avansate și de primă producție, în special în domeniul tehnologiilor generice esențiale și difuzării tehnologiilor de uz general

1.2. Îmbunătățirea infrastructurilor de cercetare și inovare (C&I) și a capacităților pentru a dezvolta excelența în materie de C&I și promovarea centrelor de competență, în special a celor de interes european, prin conectarea acestora cu structuri existente sau emergente de clusterizare care urmăresc inovarea și dezvoltarea economică, într-un mod care răspunde nevoilor de dezvoltare în care sunt interesate comunitățile în care acestea se dezvoltă

Axa Prioritară 2 - Tehnologia Informației și Comunicației (TIC) pentru o economie digitală competitivă

Suma alocată:

555.101.935,00 euro pentru regiunile mai puțin dezvoltate
(34.008.072 euro rezervă de performanță)

75.097.813,00 euro pentru Regiunea București-Ilfov, regiune mai dezvoltată
(4.552.434 euro rezerva de performanță)

Priorități de Investiții

2.1. Extinderea conexiunii în bandă largă și difuzarea rețelelor de mare viteză, precum și sprijinirea adoptării tehnologiilor emergente și

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

a rețelelor pentru economia digitală; incluziune digitală, cultură online și e-sănătate

2.2. Dezvoltarea produselor și serviciilor TIC, a comerțului electronic și a cererii de TIC;

2.3. Consolidarea aplicațiilor TIC pentru guvernare electronică, e-learning

► **Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate**

Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Defavorizate (PO AD) sprijină distribuirea de alimente și asistență materială de bază pentru persoanele cele mai defavorizate la care se face referire în Regulamentul U.E. nr. 223/2014 (art. 2(5)) al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2014 privind Fondul European de Ajutor Destinat celor mai Defavorizate Persoane.

► **Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime (POPAM)**

Programul este conceput pentru a sprijini dezvoltarea pescuitului și acvaculturii din România în perioada 2014 - 2020. POPAM 2014 - 20120 va sprijini dezvoltarea prin abordarea următoarelor obiective specifice:

1.1 Reducerea impactului pescuitului asupra mediului, inclusiv evitarea și reducerea, în măsura posibilităților, a capturilor nedorite.

1.4 Creșterea competitivității și a viabilității întreprinderilor din domeniul pescuitului, inclusiv a flotei costiere la scară mică și îmbunătățirea siguranței sau a condițiilor de lucru.

1.5 Furnizarea de sprijin privind consolidarea dezvoltării tehnologice și inovării, inclusiv a creșterii eficienței energetice, și a transferului de cunoștințe.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

2.2 Sporirea competitivității și a viabilității întreprinderilor din sectorul acvaculturii, inclusiv îmbunătățirea siguranței sau a condițiilor de lucru, în special ale IMM-urilor.

2.3 Protejarea și refacerea biodiversității acvatice și îmbunătățirea ecosistemelor legate de acvacultură și promovarea unei acvaculturi eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor.

2.4 Promovarea acvaculturii cu un nivel ridicat al protecției mediului înconjurător și promovarea sănătății animalelor, precum și a siguranței și sănătății publice.

3.1 Îmbunătățirea și furnizarea de cunoștințe științifice și îmbunătățirea colectării și gestionării datelor.

3.2 Asigurarea sprijinului pentru monitorizare, control și aplicare, consolidarea capacității instituționale și a eficienței administrației publice, fără creșterea sarcinilor administrative

4.1 Promovarea creșterii economice, a incluziunii sociale și a creării de locuri de muncă și furnizarea de sprijin pentru creșterea șanselor de angajare și a mobilității forței de muncă în 16 cadrul comunităților costiere și interioare, dependente de pescuit și acvacultură, inclusiv diversificarea.

5.1 Îmbunătățirea organizațiilor de piață pentru produselor de pescuit și acvacultură

5.2 Încurajarea investițiilor în sectoarele de marketing și procesare 6.1. Dezvoltarea și implementarea Politicii Maritime Integrate

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014 – 2020

Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014 – 2020 (PNDR) este programul prin care se acordă fonduri nerambursabile de la Uniunea Europeană și Guvernul României pentru dezvoltarea economico – socială a spațiului rural din România.

PNDR răspunde la trei dintre provocările de dezvoltare stabilite prin Acordul de Parteneriat:

Prin PNDR vor fi finanțate 14 măsuri de dezvoltare dezvoltare rurală cu o alocare financiară de 9,363 mld euro din care 8,015 mld FEADR (Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală) și 1,347 mld contribuție națională.

PNDR (finanțat din FEADR) susține dezvoltarea strategică a spațiului rural prin abordarea strategică a următoarelor obiective strategice:

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

OS 1 Restructurarea și creșterea viabilității exploatațiilor agricole

OS 2 Gestionarea durabilă a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice

OS 3 Diversificarea activităților economice, crearea de locuri de muncă, îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor pentru îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale

Principalele priorități de dezvoltare rurală pentru perioada de programare 2014 - 2020:

- ▶ Modernizarea și creșterea viabilității exploatațiilor agricole prin consolidarea acestora, deschiderea către piață și procesare a produselor agricole;
- ▶ Încurajarea întineririi generațiilor de agricultori prin sprijinirea instalării tinerilor fermieri;
- ▶ Dezvoltarea infrastructurii rurale de bază ca condiție pentru atragerea investițiilor în zonele rurale și crearea de noi locuri de muncă și implicit la dezvoltarea spațiului rural.
- ▶ Încurajarea diversificării economiei rurale prin promovarea creării și dezvoltării IMM-urilor în sectoarele nonagricole din mediul rural;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

- ▶ Promovarea sectorului pomicol, ca sector cu nevoi specifice, prin intermediul unui subprogram dedicate;
- ▶ Încurajarea dezvoltării locale plasate în responsabilitatea comunității prin intermediul abordării LEADER. Competența transversală a LEADER îmbunătățește competitivitatea, calitatea vieții și diversificarea economiei rurale, precum și combaterea sărăciei și excluderii sociale.

Pentru realizarea obiectivului strategic 1, prin măsurile PNDR vor fi finanțate următoarele categorii de intervenție:

- Înființarea, extinderea și modernizarea dotărilor la nivel de fermă (clădiri, drumuri de acces, irigații, tehnologii de reducere a poluării și producție de energie din surse regenerabile, facilități de depozitare, comercializare și procesare, inclusiv în contextul lanțurilor scurte, etc.);
- Investiții în procesare și comercializare, inclusiv în eficiență energetică, marketing, depozitare, condiționare, adaptare la standarde, etc;
- Sprijin pentru restructurarea fermelor, în special a celor mici, și întinerirea generațiilor de fermieri;
- Gestionarea riscurilor în sectorul agro-alimentar;
- Activități consiliere și formare, realizate inclusiv prin intermediul grupurilor de producători.

Pentru realizarea obiectivului strategic 2, prin măsurile PNDR vor fi finanțate următoarele categorii de intervenție:

- Acțiuni de împădurire a terenurilor agricole și neagricole, precum și realizarea perdelelor forestiere pe aceste terenuri;
- Plăți compensatorii fermierilor care își asumă în mod voluntar angajamente de agro-mediu;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

- Plăți compensatorii fermierilor care se angajează în mod voluntar să adopte sau să mențină practici și metode specifice agriculturii ecologice;
- Plăți compensatorii fermierilor care se angajează în mod voluntar să continue activitatea în zonele desemnate ca zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice.

Pentru realizarea obiectivului strategic 3, prin măsurile PNDR vor fi finanțate următoarele categorii de intervenție:

- Sprijin pentru realizarea de investiții pentru microîntreprinderi și întreprinderi mici non-agricole în zonele rurale;
- Îmbunătățirea infrastructurii locale (sisteme de alimentare cu apă, canalizare, drumuri locale), infrastructură educațională, medicală și socială;
- Restaurarea și conservarea moștenirii culturale;
- Sprijin pentru strategii generate la nivel local, care asigură abordări integrate pentru dezvoltarea locală.

AFIR - Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale este instituția care asigură implementarea tehnică și financiară a PNDR 2014 – 2020.

Implementarea PNDR cuprinde 14 măsuri:

- **Măsura 1 Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare**
- **Măsura 2 Servicii de consiliere, servicii de gestionare a exploatațiilor agricole și servicii de înlocuire în cadrul exploatației**
- **Măsura 4 Investiții în active fizice**

SubMăsura 4.1 – Investiții în exploatații agricole

SubMăsura 4.1a – Investiții în exploatațiile pomicole

SubMăsura 4.2 – Investiții pentru procesarea/ marketingul produselor agricole

SubMăsura 4.2a - Investiții în procesarea/ marketingul produselor din sectorul pomicol

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

SubMăsura 4.3 - Investiții pentru dezvoltarea, modernizarea sau adaptarea infrastructurii agricole și silvice

- **Măsura 6 Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor**

SubMăsura 6.1 - Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri

SubMăsura 6.2 - Sprijin pentru înființarea de activități neagricole în zone rurale

SubMăsura 6.3 - Sprijin pentru dezvoltarea fermelor mici

SubMăsura 6.4 - Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole

- **Măsura 7 Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale**

SubMăsura 7.2 - Investiții în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică

SubMăsura 7.6 - Investiții asociate cu protejarea patrimoniului cultural

- **Măsura 8 Investiții în dezvoltarea zonelor forestiere și ameliorarea viabilității pădurilor**

SubMăsura 8.1 - Împădurirea și crearea de suprafețe împădurite

- **Măsura 9 Sprijin pentru înființarea grupurilor de producători**

SubMăsura 9a - Înființarea grupurilor de producători în sectorul pomicol

- **Măsura 10 Agro-mediu și climă**

- **Măsura 11 Agricultură ecologică**

- **Măsura 13 Plăți zone cu constrângeri naturale**

- **Măsura 15 Servicii de silvo-mediu, servicii climatice și conservarea pădurilor**

- **Măsura 16 Cooperarea**

- **Măsura 17 Gestionarea**

- **Măsura 19 Dezvoltarea locală LEADER**

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Programul de Cooperare 2014 – 2020

► **Programul Interreg V-A România – Bulgaria 2014 - 2020**

Interreg V-A România-Bulgaria își propune să extindă orizonturile regiunii, pentru a obține rezultate concrete și măsurabile și pentru a permite zonei să devină o regiune unde să se poată trăi, studia, lucra, vizita și investi. Programul susține procesul creării unor comunități competitive și sustenabile prin folosirea într-un mod eficient a resurselor, promovarea inițiativelor profitabile și a oportunităților oferite de dezvoltarea fluxurilor transversale și orizontale în zona coridorului Dunăre / Marea Neagră.

Viziunea zonei transfrontaliere România-Bulgaria ca poartă de acces la zona de Est a Dunării / Marea Neagră, ca punct central în largul Mării Negre-Dunăre-nordul Rinului, are ca scop să sprijine dezvoltarea zonei transfrontaliere, prin îmbunătățirea accesibilității, promovarea cooperării instituționale și protejarea și dezvoltarea activelor regionale.

În conformitate cu „cadrul strategic comun” al UE, cinci obiective tematice au fost selectate, printre cele unsprezece obiective tematice (OT), corespunzătoare priorităților Strategiei Europa 2020, cu scopul de a răspunde la provocările cheie și nevoile identificate. Pentru fiecare obiectiv tematic (OT), prioritățile de investiții specifice (PI) au fost selectate dintre cele pre-definite. Strategia Programului RO-BG se bazează pe cinci OT-uri, care sunt în concordanță cu problemele identificate, fiind cele mai potrivite pentru a fi abordate prin cooperarea transfrontalieră.

Obiectiv Tematic 5: Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii și a gestionării riscurilor

Prioritatea de investiții 5.b: Promovarea investițiilor destinate abordării unor riscuri specifice, asigurarea rezistenței în fața dezastrelor și dezvoltarea unor sisteme de gestionare a dezastrelor.

Obiectiv Tematic 6: Conservarea și protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor

Prioritatea de investiții 6.c: Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural.

Prioritatea de investiții 6.d: Protejarea și refacerea biodiversității și a solurilor, precum și promovarea unor servicii ecosistemice, inclusiv prin Natura 2000 și infrastructuri ecologice.

Obiectiv Tematic 7: Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore

Prioritatea de investiții 7.b: Stimularea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, inclusiv a nodurilor multimodale.

Prioritatea de investiții 7.c: Dezvoltarea și îmbunătățirea unor sisteme de transport care respectă mediul, inclusiv a celor cu zgomot redus, și care au emisii reduse de carbon, inclusiv a căilor navigabile interioare și a sistemelor de transport maritim, a porturilor, a legăturilor multimodale și infrastructurilor aeroportuare, cu scopul de a promova mobilitatea durabilă la nivel regional și local.

Obiectiv Tematic 8: Promovarea sustenabilității și calității locurilor de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă

Prioritatea de investiții 8.i: Promovarea sustenabilității și calității locurilor de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă prin integrarea piețelor forței de muncă transfrontaliere, inclusiv mobilitatea transfrontalieră, inițiativele comune locale în domeniul ocupării forței de muncă, servicii de informare și de consiliere și formarea comună.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Obiectiv Tematic 11: Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a persoanelor interesate și a unei administrații publice eficiente prin acțiuni menite să dezvolte capacitatea instituțională și eficiența a administrațiilor și serviciilor publice vizate de implementarea Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), precum și prin sprijinirea acțiunilor din cadrul FSE de consolidare a capacității instituționale și a eficienței administrației publice

Prioritatea de investiții 11.iv: Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni și instituții.

Obiectivul principal din spatele alocării financiare pentru obiectivele tematice ale Programului este de a duce la îndeplinire, într-un mod eficient, rezultatele preconizate ale Programului, pe baza resurselor disponibile. Programul este finanțat de către FEDR. Sprijinul FEDR alocat Programului se ridică la 215.745.513 euro, apropiat de nivelul din perioada anterioară de programare. Din această sumă, 6% sunt dedicați Asistenței Tehnice.

Axe prioritare:

Axa prioritară 1 „O regiune bine conectată”

Axa Prioritară 2 „O regiune verde”

Axa Prioritară 3 „O regiune sigură”

Axa prioritară 4 „O regiune calificată și favorabilă incluziunii”

Axa prioritară 5 „O regiune eficientă”

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

► **Programul Operațional Comun România - Republica Moldova 2014 - 2020**

În perioada 2014 - 2020, Uniunea Europeană va finanța Programul Operațional Comun România-Republica Moldova, prin intermediul Instrumentului European de Vecinătate (ENI). Programul se adresează zonei aflate la frontiera dintre România și Republica Moldova, și va contribui la atingerea obiectivului general al Instrumentului European de Vecinătate: evoluția către o regiune de prosperitate și bună vecinătate, realizată prin acțiuni de cooperare transfrontalieră în beneficiul statelor membre și nemembre ale UE care se învecinează.

Aria de cooperare:

România, județele: Botoșani, Iași, Vaslui, Galați

Republica Moldova, întreg teritoriul

Bugetul programului: 89.1 milioane euro (89.1 milioane buget total – dintre care 81 milioane finanțate de UE prin Instrumentul European de Vecinătate – ENI și 8.1 milioane euro cofinanțare asigurată de statele partenere).

Regula de flexibilitate: 10% din bugetul Programului poate fi utilizat după cum urmează:

-De către beneficiari din România implicați în Proiecte Majore de Infrastructură (PMI) localizați în afara ariei programului, cu condiția ca participarea lor în proiect să fie necesară, implementării proiectului și să respecte criteriile de eligibilitate definite pentru fiecare procedură de selecție;

-De către beneficiari, inclusiv lideri de proiect, localizați în aria programului, sau de către Beneficiari ai Proiectelor Majore de Infrastructură (PMI) pentru implementarea unor activități necesare realizării obiectivelor proiectului în afara ariei programului.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Obiectivul tematic 2: Sprijin pentru educație, cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare

Prioritatea 1.1 - Cooperare instituțională în domeniul educațional în vederea creșterii accesului la educație și a calității acesteia

Prioritatea 1.2 – Promovare și sprijin pentru cercetare și inovare

Obiectivul tematic 3: Promovarea culturii locale și protejarea patrimoniului istoric

Prioritatea 2.1 – Promovarea și conservarea patrimoniului cultural și istoric

Obiectivul tematic 7: Îmbunătățirea accesibilității în regiuni, dezvoltarea transportului și a rețelelor și sistemelor comune de transport

Prioritatea 3.1 – Dezvoltarea infrastructurii de transport transfrontalier și a infrastructurii TIC

Obiectivul tematic 8: Provocări comune în domeniul siguranței și securității

Prioritatea 4.1 – Sprijin pentru dezvoltarea serviciilor de sănătate și a accesului la sănătate

Prioritatea 4.2 – Sprijin pentru activități comune în vederea prevenirii dezastrelor naturale și antropice, precum și acțiuni comune în timpul situațiilor de urgență

Prioritatea 4.3 – Prevenirea și combaterea criminalității organizate și cooperarea poliției

► Programul Operațional comun România - Ucraina 2014-2020

În perioada 2014 - 2020, Uniunea Europeană va finanța Programul Operațional Comun România - Ucraina, prin intermediul Instrumentului European de Vecinătate

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

(ENI). Programul se adresează zonei aflate la frontiera dintre România și Ucraina și va contribui la atingerea obiectivului general al ENI: evoluția către o regiune de prosperitate și bună vecinătate, realizată prin acțiuni de cooperare transfrontalieră în beneficiul statelor membre și nemembre ale UE care se învecinează.

Aria de cooperare

România, județele: Botoșani, Suceava, Tulcea, Maramureș, Satu-Mare
Ucraina, oblasturile: Odessa, Ivano-Frankivsk, Zakarpatska, Cernăuți

Bugetul programului: 66 milioane euro (66 milioane buget total din care 60 milioane finanțate de UE prin ENI și 6 milioane euro cofinanțare asigurată de statele partenere)
Regula de flexibilitate: 10% din bugetul Programului poate fi utilizat după cum urmează:

- De către beneficiari localizați în afara ariei programului cu condiția ca participarea lor să fie necesară implementării proiectului și să respecte criteriile de eligibilitate definite pentru fiecare procedură de selecție;
- De către beneficiari, inclusiv lideri de proiect, localizați în aria programului sau de către Beneficiari ai Proiectelor Majore de Infrastructură (PMI) pentru implementarea unor activități necesare realizării obiectivelor proiectului în afara ariei programului.

Obiectivul tematic 2: Sprijin pentru educație, cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare

Prioritatea 1.1 - Cooperare instituțională în domeniul educațional în vederea creșterii accesului la educație și a calității acesteia

Prioritatea 1.2 – Promovare și sprijin pentru cercetare și inovare

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Obiectivul tematic 3: Promovarea culturii locale și protejarea patrimoniului istoric

Prioritatea 2.1 – Promovarea și conservarea patrimoniului cultural și istoric

Obiectivul tematic 7: Îmbunătățirea accesibilității în regiuni, dezvoltarea transportului și a rețelelor și sistemelor comune de transport

Prioritatea 3.1 – Dezvoltarea infrastructurii de transport transfrontalier și instrumentelor TIC

Obiectivul tematic 8: Provocări comune în domeniul siguranței și securității

Prioritatea 4.1 – Sprijin pentru dezvoltarea serviciilor de sănătate și a accesului la sănătate

Prioritatea 4.2 – Sprijin pentru activități comune în vederea prevenirii dezastrelor naturale și antropice, precum și acțiuni comune în timpul situațiilor de urgență

Prioritatea 4.3 – Prevenirea și combaterea criminalității organizate și cooperarea poliției

► Programul IPA de cooperare transfrontalieră România - Republica Serbia 2014 - 2020

Programul IPA II de Cooperare Transfrontalieră România – Serbia 2014 - 2020 este un program finanțat de Uniunea Europeană din fonduri IPA - CBC și care face parte din familia programelor europene Interreg. Noul program de cooperare transfrontalieră dintre România și Serbia a fost elaborat având în vedere atât nevoile locale ale comunităților din zona de graniță, cât și strategiile europene dezvoltate la nivel macro-regional. Având în vedere dimensiunea europeană a acestuia, programul este corelat cu strategiile UE pentru perioada 2014 - 2020, cum este cazul Strategiei

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării prin care se dorește o conectare mai bună, protejarea mediului sau dezvoltarea prosperității în Regiunea Dunării.

Strategia Europa 2020 este un alt instrument european care a inspirat elaborarea noului program prin care se urmărește o creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii sociale și economice. Având în vedere experiența cooperării transfrontaliere acumulată în ultimii ani la nivel regional și local, remarcăm că este pentru prima dată când în procesul de programare pentru elaborarea unui program transfrontalier româno - sârb au fost realizate consultări la nivelul comunităților și s-au avut în vedere nevoile locale din județe și districte.

Obiectivul strategic al programului

Realizarea, pe baza proiectelor comune transfrontaliere și acțiunilor comune ale partenerilor români și sârbi, a unei dezvoltări socio – economice echilibrate și durabile a regiunii de graniță dintre România și Republica Serbia.

Aria eligibilă

România: 3 județe Timiș, Caraș-Severin, Mehedinți

Republica Serbia: 6 districte Severnobanatski, Srednjebanatski, Južnobanatski, Braničevski, Borski, Podunavski

Bugetul total: 88.124.999 euro, din care 74.906.248 euro din Instrumentul de Asistență pentru Preaderare –IPA II

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Axa prioritară 1: Promovarea ocupării forței de muncă și îmbunătățirea serviciilor de bază pentru o creștere favorabilă incluziunii (18,19 mil euro)

Obiectiv 1: Creșterea potențialului ariei programului pentru o creștere favorabilă incluziunii, îmbunătățirea disponibilității oportunităților de angajare, acces la piața muncii și oportunități de angajare în aria eligibilă a programului.

Tipuri de activități:

- inițiative comune în vederea promovării și dezvoltării accesului pe piața muncii;
- studii, strategii, schimburi de experiență.

Obiectiv 2: Creșterea potențialului ariei programului pentru o creștere favorabilă incluziunii, pe baza îmbunătățirii calității vieții tuturor rezidenților de pe cele două părți ale graniței prin acțiuni comune, în special pentru îmbunătățirea accesului populației la servicii medicale, servicii sociale, servicii ce sprijină accesul la învățământul primar moderne și eficiente.

Tipuri de activități:

- dezvoltarea unor platforme și rețele, studii și cercetări;
- investiții - construcții, reabilitări, modernizări.

Obiectiv 3: Creșterea potențialului zonei programului pentru o creștere favorabilă incluziunii, creșterea integrării sociale și culturale în zona transfrontalieră promovând servicii și rețele inovatoare, reducând impactul constrângerilor datorate izolării și marginalizării din zonele de frontieră.

Tipuri de activități:

- investiții;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

- achiziția de echipamente;
- studii, strategii, schimburi de experiență.

Axa prioritară 2: Protecția mediului și managementul riscurilor (21,15 mil euro)

Obiectiv 1: Creșterea gradului de protecție și valorificarea sustenabilă a resurselor naturale, îmbunătățirea capacității instituțiilor abilitate și promovarea rețelelor transfrontaliere pentru educație și studii privind resursele de mediu.

Tipuri de activități:

- inițiative comune, parteneriate și rețele comune, studii, strategii, schimburi de experiență în domeniul protecției mediului, managementul reziduurilor și utilizarea resurselor naturale;
- investiții în infrastructură (cu accent pe infrastructura verde).

Obiectiv 2: Dezvoltarea capacității de a gestiona riscurile de mediu, interoperabilitate transfrontalieră și acțiuni comune pentru sisteme inovatoare de protecție a mediului, atenuarea și prevenirea accidentelor și dezastrelor de mediu, reacții în situații de urgență, pregătirea și conștientizarea urgențelor de mediu.

Tipuri de activități:

- investiții în infrastructură de intervenție specifică situațiilor de urgență din aria eligibilă;
- rețele și parteneriate comune pentru situații de urgență, studii, strategii, planuri, schimburi de experiență.

Axa prioritară 3: Mobilitate sustenabilă și accesibilitate (21,15 mil euro)

Obiectiv 1: Promovarea realizării unui standard îmbunătățit și omogen în transportul public, în special în zonele izolate prin sustenabilitate îmbunătățită și eficiența

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

infrastructurii de transport și serviciilor de mobilitate în zona transfrontalieră și integrarea zonei în principalele coridoare de transport din UE.

Tipuri de activități:

- investiții în infrastructură – construcții, reabilitări, modernizări;
- achiziționarea de echipamente;
- studii, strategii, schimburi de experiență, campanii de conștientizare.

Obiectiv 2: Promovarea realizării unui standard de calitate îmbunătățit și omogen în infrastructurile publice pentru servicii de bază, în special în zonele izolate, prin acces îmbunătățit și extins la utilități publice moderne și eficiente (inclusiv internet, energie)

Tipuri de activități:

- investiții în infrastructura ICT;
- studii, strategii, schimburi de experiență, platforme și rețele transfrontaliere;
- achiziția de echipamente specifice.

Axa prioritară 4: Atractivitate pentru un turism sustenabil (18,82 mil euro)

Obiectiv 1: Dezvoltarea economiei turismului local de-a lungul graniței, pe baza promovării unei valorificări sustenabile a patrimoniului local natural și cultural, promovarea creșterii cererilor naționale și internaționale pentru servicii de turism, crearea de atracții turistice și culturale integrative, îmbunătățirea atractivității rețelelor și traseelor turistice transfrontaliere.

Tipuri de activități:

- investiții în infrastructura de turism-construcții, reabilitări, modernizări;
- acțiuni comune de promovare.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Obiectiv 2: Dezvoltarea economiei turistice locale pe baza dezvoltării calității serviciilor turistice, valorificării sustenabile a patrimoniului natural și cultural, crearea capacităților și competențelor pentru servicii turistice de o calitate superioară, dezvoltarea unor produse inovative în rețele și parteneriate transfrontaliere, îmbunătățirea calității și sustenabilității infrastructurii turistice.

Tipuri de activități:

- parteneriate de cercetare, studii, strategii, schimburi de experiență în sectorul turistic;
- sprijin pentru dezvoltarea serviciilor turistice transfrontaliere.

Un procent de 30% din totalul fondurilor programului va fi dedicat finanțării unor proiecte strategice, pentru care beneficiarii au arătat un interes deosebit pe parcursul consultărilor derulate în vederea elaborării programului.

Axa prioritară 5: Asistență Tehnică (8,81 mil euro)

Obiectiv: promovarea unei implementarea efectivă și eficientă a programului prin asigurarea funcționării eficiente a organismelor programului, și a comitetelor.

► PROGRAMUL INTERREG V-A ROMÂNIA-UNGARIA

Programul Interreg V-A România - Ungaria, care va fi implementat în perioada de programare 2014 - 2020, continuă finanțarea cooperării transfrontaliere în zona de graniță româno-ungară, prin intermediul FEDR, cu sprijinul Uniunii Europene și al guvernelor celor două state.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Aria eligibilă:

România: 4 județe - Satu Mare, Bihor, Arad și Timiș

Ungaria: 4 județe - Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar, Békés și Csongrád

Strategia programului:

Obiectivul strategic al programului vizează realizarea de intervenții integrate cu caracter transfrontalier și strategic puternic, în vederea exploatarei potențialului comun și abordării provocărilor comune.

Axa Prioritară 1: Protejarea în comun și utilizarea eficientă a valorilor comune și resurselor (Cooperarea în domeniul valorilor comune și resurselor) - 48,50 mil euro

Prioritatea de investiții 6/b: Investirea în sectorul apelor pentru a întruni cerințele Uniunii în domeniul mediului și pentru a aborda necesitățile identificate de statele membre, pentru investiții care depășesc respectivele cerințe

Prioritatea de investiții 6/c: Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural

Axa prioritară 2: Îmbunătățirea mobilității transfrontaliere durabile și eliminarea blocajelor (Cooperare în domeniul accesibilității) - 34,99 mil euro

Prioritatea de investiții 7/b: Îmbunătățirea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, inclusiv nodurile multimodale

Prioritatea de investiții 7/c: Dezvoltarea și îmbunătățirea sistemelor de transport ecologice (inclusiv cu un nivel redus de zgomot) și cu emisii reduse de carbon, inclusiv

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

transporturile fluviale interne și maritime, porturile, legăturile multimodale și infrastructura aeroportuară pentru promovarea mobilității regionale și locale durabile

Axa prioritară 3: Îmbunătățirea ocupării forței de muncă și promovarea mobilității forței de muncă transfrontaliere (Cooperare în domeniul ocupării forței de muncă) - 55,07 mil euro

Prioritatea de investiții 8/b: Susținerea creșterii eficiente a ocupării forței de muncă prin dezvoltarea potențialului endogen ca parte a strategiei teritoriale pentru zonele specifice, inclusiv conversia regiunilor industriale în declin, îmbunătățirea accesibilității și dezvoltarea resurselor naturale și culturale specifice

Axa prioritară 4: Îmbunătățirea serviciilor de îngrijire a sănătății (Cooperare în domeniul sănătății și prevenției bolilor) - 57,03 mil euro

Prioritatea de investiții 9/a: Investirea în infrastructura medicală și socială, care contribuie la dezvoltarea națională, regională și locală, reducând inegalitățile în ceea ce privește starea de sănătate, promovând incluziunea socială prin accesul îmbunătățit la serviciile sociale, culturale și recreative și tranziția de la serviciile instituționale la cele comunitare

Axa prioritară 5: Îmbunătățirea prevenirii riscurilor și gestionării dezastrelor (Cooperare în domeniul prevenirii riscurilor și gestionării dezastrelor) - 9,55 mil euro

Prioritatea de investiții 5/b: Promovarea investițiilor pentru abordarea riscurilor specifice, asigurarea intervenției în cazul dezastrelor și dezvoltarea unui sistem de gestionare a dezastrelor

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Axa prioritară 6: Promovarea cooperării transfrontaliere între instituții și cetățeni (Cooperarea instituțiilor și comunităților) - 4,01 mil euro

Prioritatea de investiții 11/b: Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni și instituții

Beneficiari eligibili:

- Autorități/administrații locale și județene și instituțiile lor
- Ministere naționale și instituțiile lor specializate, birouri regionale ale acestora
- Administrații ale parcurilor naționale/naturale
- Instituții pentru protecția mediului
- Instituții de învățământ superior
- Organizații neguvernamentale
- Asociații microregionale
- Organizații de management al Euroregiunilor
- Muzee, biblioteci, teatre
- Biserici
- Birouri ale patrimoniului cultural
- Camere de comerț
- Grupări Europene de Cooperare Teritorială (GECT)
- Organizații naționale responsabile pentru dezvoltarea infrastructurii de transport

► Programul Operațional comun „Bazinul Mării Negre” 2014 - 2020

Obiectivul general: Îmbunătățirea nivelului de trai al oamenilor din regiunile din Bazinul Mării Negre prin creștere sustenabilă și protecția în comun a mediului

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Obiective tematice:

1. Promovarea afacerilor și a antreprenoriatului în Bazinul Mării Negre
2. Promovarea unei politici de mediu coordonate și reducerea prin acțiuni comune a deșeurilor maritime în Bazinul Mării Negre

Aria eligibilă a programului:

- România: Sud-Est;
- Bulgaria: Severoiztochen, Yugoiztochen;
- Grecia: Kentriki Makedonia, Anatoliki Makedonia Thraki;
- Turcia: TR10 (Istanbul), TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli), TR42 (Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova), TR81 (Zonguldak, Karabük, Bartın), TR82 (Kastamonu, Çankırı, Sinop), TR83 (Samsun, Tokat, Çorum, Amasya) și TR90 (Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane);
- Rusia: Rostov Oblast, Krasnodar Krai, Republica Adygea;
- Ucraina: Odessa, Mykolaiv, Kherson, Zaporosh'ye și Donetsk Oblasts, Republica Crimeea, Sevastopol;
- Moldova, Georgia, Armenia, Azerbaijan : întreg teritoriul.

Bugetul total: 49 mil euro, din care 39 mil euro provin din Instrumentul European de Vecinătate (ENI) și 10 mil euro din Instrumentul de Asistență pentru Preaderare (IPA II) pentru participarea Turciei.

Priorități**1.1 Promovarea în comun a afacerilor și antreprenoriatului în sectoarele turism și cultură**

Activități orientative:

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

-Promovarea dezvoltării și comercializării comune a produselor de turism transfrontalier și a itinerariilor tematice (ex. culturale, religioase, rutele comerciale antice, agricole); promovarea diversificării și a integrării turismului de coastă și intern.

-Promovarea patrimoniului istoric și sprijinirea conservării acestuia prin dezvoltarea turistică sustenabilă (ex. Investiții la scară mică, marketing).

-Încurajarea sinergiilor, rețelelor și conectivității între părțile interesate din turism și cultură și operatorii de turism din cadrul Bazinului Mării Negre (ex. rețea specifică pentru turismul maritim, etc.); promovarea instrumentelor electronice de marketing și a informațiilor logistice transfrontaliere în evenimentele culturale, de exemplu.

-Schimbul de experiență și/sau dezvoltarea în comun a unor pachete de turism destinate anumitor piețe (ex. Persoanele în vârstă); schimb de experiență pentru a promova produsele turistice de o mai bună calitate și mai inovatoare (ex. Parcuri arheologice submarine, eco-tourism, turism cultural, turism medical).

-Promovarea în comun a produselor culturale (artizanat, opere de artă, etc) și evenimente (festivaluri, târguri).

-Consolidarea în comun a deschiderii Regiunii Mării Negre către turismul internațional și non-european (ex. Marketingul comun, campanii de comunicare și promovare, dezvoltarea brandurilor Bazinului Mării Negre).

-Încurajarea networking-ului, a schimbului de bună experiență în consolidarea industriilor culturale și creative (muzică, multimedia, etc.).

-Schimbul de bune practici în dezvoltarea strategiilor de turism ecologice (ex. Îmbunătățirea eficienței resurselor, prevenirea/gestionarea deșeurilor și a poluării în zonele turistice, orientări privind diminuarea efectelor asupra biodiversității și amplificarea beneficiilor turismului în zonele protejate).

-Îmbunătățirea serviciilor turistice și promovarea perfecționării competențelor ex. Prin programele de schimb între instituțiile de învățământ (ex. Pentru tineri

profesioniști), sau prin crearea în comun a unor cursuri deschise online bazate pe cele mai bune experiențe din domeniu.

1.2 Creșterea oportunităților comerciale transfrontaliere și modernizarea sectorului agricol și a celor conexe

Activități orientative :

-Promovarea relațiilor comerciale internaționale, a rețelelor sectoriale și transsectoriale și a parteneriatelor (ex. Forumuri de afaceri) în cadrul Bazinului Mării Negre și sprijinirea internaționalizării schimburilor (ex. Dezvoltarea capacității).

-Consolidarea conexiunii la internet, a sistemelor de afaceri transfrontaliere de schimb de informații, a informațiilor de piață și de logistică, cu o mai mare utilizare a tehnologiilor de informații și comunicații (TIC).

-Schimbul de bune practici în marketing modern și inovator și de strategii comerciale, instrumente de marketing electronice și elaborarea strategiilor comune de marketing (ex. Branding regional).

-Sprijinirea inovației, cercetării și cooperării, inclusiv pentru dezvoltarea logisticii, în industria agricolă, dezvoltarea în comun și punerea în aplicare a bunelor practici în producerea de produse agricole de calitate.

-Introducerea de tehnologii inovatoare pentru dezvoltarea sectorială (produse organice/bio, acvacultură sustenabilă), incluzând schimbul de experiență și investițiile la scară mică în proiecte-pilot.

-Sprijinirea culturii antreprenoriale prin învățarea și pregătirea tinerilor ce lucrează în sectorul agricol și în sectoarele conexe; schimbul de bune practici în acest domeniu.

-Schimbul experienței de bune practici în introducerea în practică a standardelor (ex. Siguranța alimentară).

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

-Acțiuni în comun pentru sprijinirea folosirii productive a transferurilor bănești în modernizarea agriculturii/acvaculturii/industrii alimentare.

2.1 Îmbunătățirea sistemului de monitorizare în comun a mediului

Activități orientative:

-Consolidarea monitorizării comune și compatibile la nivel transfrontalier, a sistemelor de evaluare și informare, a instrumentelor și capacității de prevenire și control a poluării transfrontaliere (inclusiv prin investițiile la scară mică).

-Îmbunătățirea colaborării transfrontaliere pe termen lung, a capacității de informare și cercetare (inclusive tehnologii inovatoare) pentru abordarea transformării ecosistemului, monitorizării biodiversității și migrației speciilor.

-Consolidarea în comun a colaborării între știință, industrie, părțile interesate relevante și factorii de decizie pentru a aborda problemele de management integrat al litoralului și pentru a armoniza monitorizarea, evaluarea mediului marin și furnizarea de date.

-Îmbunătățirea disponibilității și a interoperabilității transfrontaliere a datelor de acces public online actualizate și a produselor de date (ex. hărți) pentru Marea Neagră, astfel încât industria, autoritățile publice, ONG-urile și cercetătorii să le utilizeze în mod eficient.

-Promovarea cooperării transfrontaliere între autoritățile maritime responsabile pentru activități precum navigarea sigură sau controlul pescuitului, pentru a putea face schimb de informații asupra riscurilor și amenințărilor (supraveghere maritimă integrată).

-Îmbunătățirea cooperării la nivelul monitorizării mediului între părțile interesate implicate în prevenirea și gestionarea dezastrelor.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

-Consolidarea contactului între țări și schimbul de bune practici privind sistemele de prevenire timpurie care permit populației expuse la pericole să ia măsurile corespunzătoare pentru a evita/reduce riscurile și pentru a pregăti răspunsuri eficiente; îmbunătățirea disponibilității informațiilor legate de mediu pentru populație, în special privind riscul de producere a cutremurelor, inundațiilor și incendiilor de pădure.

2.2 Promovarea în comun a unor acțiuni având ca scop conștientizarea privind deșeurile maritime și riverane

Activități orientative:

-Sensibilizarea și educarea în comun a publicului în ceea ce privește problemele constituite de deșeurile din râuri și din mare, valoarea biodiversității și protecția mediului (campanii mass-media, producția de instrumente educaționale și orientări pentru o 'cetățenie responsabilă' pentru diferite sectoare, pentru publicuri-țintă, cum ar fi copiii și studenții, turiștii, autoritățile municipale, companiile de transport naval și echipajele navelor).

-Schimbul și promovarea bunelor practici și a tehnologiilor de gestionare a mediului (inclusiv prin investițiile la scară mică) referitoare la tratarea și eliminarea deșeurilor, reducerea depozitării ilegale a acestora și a gropilor de gunoi de pe țămurile râurilor și de pe țămurile mării și prevenirea efectelor adverse ale acestora.

-Promovarea în comun a practicii celor „3R” (redu, refolosește, reciclează) pentru deșeuri, precum și folosirea deșeurilor pentru producerea de energie.

-Consolidarea acțiunii comunității, promovarea și organizarea campaniilor transfrontaliere de curățare a zonelor de coastă ale Bazinului Mării Negre și a râurilor (implicând școli, studenți și voluntari) și schimbul de bune experiențe în acest domeniu.

-Încurajarea implicării și a parteneriatelor între ONG-uri și societatea civilă, sectorul privat (ex. În sectoarele de turism, transport naval și pescuit) și autoritățile

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

locale/regionale și serviciile de colectare a gunoiului pentru a combate deșeurile din râuri și deșeurile marine.

-Schimbul de experiență pentru a îmbunătăți infrastructura porturilor și serviciile de colectare a gunoiului de pe nave (ex. Pregătirea de orientări/manuale pentru dezvoltarea unui plan de gestionare a deșeurilor portuare în concordanță cu cerințele Organizației Maritime Internaționale/UE și promovarea implementării acestui plan în porturile de la Marea Neagră).

► **Programul Ungaria - Slovacia - România - Ucraina 2014 - 2020**

Obiectivul strategic general al programului: Intensificarea cooperării între regiunile Zakarpatska, Ivano-Frankivska și Chernivetska din Ucraina și zonele eligibile ale statelor membre, în scopul de a iniția progrese în dificultățile existente în domeniile social, economic, de infrastructură și de mediu.

Aria eligibilă:

România - 3 județe Maramureș, Satu Mare și Suceava

Ungaria - 2 județe Szabolcs-Szatmár-Bereg și Borsod-Abaúj-Zemplén

Slovacia - 2 regiuni Prešovský și Košický

Ucraina - 3 regiuni Zakarpatska, Ivan– Frankivska și Chernivetska

Regiuni adiacente

România - județul Suceava

Ucraina - regiunea Chernivetska

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Bugetul programului:

81.347.200 euro din care 73.952.000 euro ENI și FEDER și 7.395.200 euro finanțare națională

Obiectivul tematic 3 Promovarea culturii locale și protejarea patrimoniului istoric

Promovarea culturii locale și a istoriei cu accentuarea funcției de turism

Obiectivul tematic 6 Protecția mediului, atenuarea și adaptarea la schimbările climatice

Utilizarea durabilă a mediului în zona transfrontalieră - conservarea resurselor naturale, acțiuni de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și poluare a râurilor

Obiectivul tematic 7: Îmbunătățirea accesibilității în regiuni, dezvoltarea transportului și a rețelelor și sistemelor comune de transport

Prioritatea 1: Dezvoltarea infrastructurii de transport în vederea îmbunătățirii mobilității persoanelor și bunurilor

Prioritatea 2: Dezvoltarea infrastructurii pentru tehnologiile de informare și comunicare și schimbul de informații

Obiectivul tematic 8: Provocări comune în domeniul siguranței și securității

Prioritatea 1: Sprijinirea activităților comune pentru prevenirea dezastrelor naturale și antropice precum și acțiuni comune în situațiile de urgență

Prioritatea 2: Sprijin pentru dezvoltarea infrastructurii de sănătate

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Implementare Programul Ungaria - Slovacia - România - Ucraina 2014-2020:

Programul a fost transmis spre aprobare Comisiei Europene la data de 26 iunie 2015. Se estimează că programul va fi aprobat de CE până la sfârșitul anului 2015.

Primul apel de propuneri de proiecte se va lansa în trimestrul 3, anul 2016.

Modul de implementare a programului

Acordare de finanțare nerambursabilă, în mod competitiv, în cadrul unor Apeluri publice de propuneri de proiecte.

Tipuri de proiecte: Nu a fost stabilit la nivelul programului. Acestea se vor stabili cu ocazia lansării apelurilor de proiecte în Ghidul Solicitantului. În conformitate cu art. 39 din Regulamentul nr. 897/2014, vor fi eligibile:

Proiecte integrate, în cadrul cărora fiecare beneficiar implementează parte din activitățile proiectului pe teritoriul țării sale

Proiecte simetrice, în cadrul cărora activități similare sunt implementate în paralel pe teritoriul țărilor participante

Proiecte care se desfășoară într-singură țară: acestea sunt proiecte implementate, parțial sau integral, în una din țările participante, care aduc, însă, beneficii tuturor sau anumitor țări participante, având un impact și beneficii transfrontaliere.

Beneficiari eligibili: Nu a fost stabilit la nivelul programului. Aceștia se vor stabili cu ocazia lansării apelurilor de proiecte în Ghidul Solicitantului. În conformitate cu documentul de programare ENI CBC, partenerii care implementează proiecte vor reprezenta în primul rând nivelurile administrative regionale și sub-naționale, precum și organizațiile societății civile aflate în zona geografică eligibilă a programului. Orietativ: Autorități publice, ONG-uri, Institute de cercetare, Instituții educaționale, Alte

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

asociații/organizații relevante pentru fiecare prioritate, Condițiile pentru implicarea altor organizații vor fi definite în Ghidul Solicitantului elaborate pentru fiecare apel pentru propuneri de proiecte.

Parteneriat: Nu a fost stabilit la nivelul programului. Acesta se va stabili cu ocazia lansării apelurilor de proiecte în Ghidul Solicitantului. Orientativ parteneriatul va consta în minim doi parteneri: unul din Statul membru UE Ungaria, Slovacia, România și unul din statul non-membru UE Ucraina.

► **Programul de cooperare interregională INTERREG EUROPE**

Obiectivul strategic general al programului: Îmbunătățirea punerii în aplicare a politicilor și programelor de dezvoltare regională, în principal a programelor din cadrul obiectivului privind investițiile pentru creștere economică și a locurilor de muncă și, dacă este cazul, a programelor din cadrul obiectivului CTE prin promovarea schimbului de experiență și a învățării de noi politici, în rândul actorilor de interes regional.

Aria de cooperare:

- întreg teritoriul UE (28 state membre)
- 2 state partenere cu statut special: Norvegia și Elveția;

Buget total: 426,309,549.12 euro

Axa Prioritară 1 - Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare

Prioritatea de investiții 1 (a) - îmbunătățirea infrastructurilor de cercetare și inovare (C&I) și a capacităților pentru a dezvolta excelența în materie de C&I și promovarea centrelor de competență, în special a celor de interes european;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Prioritatea de investitii 1 (b) - promovarea investițiilor în C&I, dezvoltarea de legături și sinergii între întreprinderi, centrele de cercetare și dezvoltare și învățământul superior, în special promovarea investițiilor în dezvoltarea de produse și de servicii, transferul de tehnologii, inovarea socială, Eco inovarea și aplicațiile de servicii publice, stimularea cererii, crearea de rețele și de grupuri și inovarea deschisă prin specializarea inteligentă, precum și sprijinirea activităților de cercetare tehnologică și aplicată, liniilor-pilot, acțiunilor de validare precoce a produselor, capacităților de producție avansate și de primă producție, în special în domeniul tehnologiilor generice esențiale și difuzării tehnologiilor de uz general;

Axa prioritară 2 - Competitivitatea întreprinderilor mici și mijlocii

Prioritatea de investitii 3 (d) - sprijinirea capacității IMM-urilor de a crește pe piețele regionale, naționale și internaționale și de a se angaja în procesele de inovare.

Axa prioritară 3 - Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele

Prioritatea de investitii 4 (e) - promovarea unor strategii cu emisii scăzute de dioxid de carbon pentru toate tipurile de teritorii, în special pentru zonele urbane, inclusiv promovarea mobilității urbane multimodale durabile și a măsurilor de adaptare relevante pentru atenuare;

Axa prioritară 4 - Mediu și utilizarea eficientă a resurselor

Prioritatea de investitii 6 (c) - conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Prioritatea de investitii 6 (g) - sprijinirea tranziției industriale către o economie eficientă din punct de vedere al utilizării resurselor, promovarea unei creșteri ecologice, a Eco inovării și a managementului performanței de mediu în sectorul public și cel privat.

Axa prioritară 5 - Asistență tehnică

► Programul Operațional URBACT III

URBACT III se află în poziția de a utiliza resurse și cunoștințe pentru a consolida capacitatea orașelor de a formula strategii și acțiuni integrate pentru dezvoltare urbană pe obiectivele tematice ce corespund provocărilor lor.

URBACT nu investește direct în dezvoltarea urbană (construcția de drumuri sau parcuri tehnologice). În schimb programul facilitează schimbul și învățarea între reprezentanții aleși, ofițeri și alți actori cheie, contribuind la îmbunătățirea calității procesului de planificare și implementare a planurilor urbane integrate și a programelor naționale prin învățarea privind politicile de dezvoltare urbană durabilă, prin înființarea Grupurilor Locale de Sprijin și formularea de către acestea a Planurilor Locale de Acțiune. URBACT are ca țintă un impact indirect asupra implementării programelor operaționale naționale.

Aria de cooperare: cele 28 state membre din UE, Norvegia și Elveția, precum și alte state prin finanțare proprie

Buget total: 96.324.550 euro

Axa Prioritară 1 - Sprijinirea Dezvoltării Urbane Durabile

Obiectivul specific 1: Îmbunătățirea capacității orașelor de a gestiona politicile și practicile pentru dezvoltarea urbană durabilă într-o manieră integrată și participativă.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Obiectivul specific 2: Îmbunătățirea modului în care sunt elaborate strategiile de dezvoltare urbană și planurile de acțiune în orașe.

Obiectivul specific 3: Îmbunătățirea implementării planurilor integrate pentru dezvoltarea urbană durabilă

Obiectivul specific 4: Creșterea accesului profesioniștilor în domeniu și al actorilor implicați în luarea deciziilor la toate nivelurile (UE, național, regional și local) la cunoștințe și know-how din cadrul URBACT privind toate aspectele legate dezvoltarea urbană în scopul îmbunătățirii politicilor de dezvoltare urbană

Axa prioritară 2 - Asistență tehnică

► Programul de Cooperare INTERACT III 2014-2020

INTERACT este un program care oferă sprijin pentru celelalte programe de cooperare. Orientarea strategică a programului INTERACT III are la bază Regulamentul UE 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind *Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune, Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală și Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune și Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului, care definește obiectivele tematice corelate cu Strategia Europa 2020.*

Scopul programului este de a intensifica cooperarea regională pentru a întări eficiența politicii de coeziune în cadrul obiectivelor de investiții pentru dezvoltare și locuri de muncă și cooperare teritorială europeană. Obiectivul tematic selectat este Obiectivul nr 11: consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a persoanelor interesate și asigurarea unei administrații publice eficiente.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Obiectivul general al programului: Creșterea capacității instituționale și eficientizarea administrației publice în atingerea obiectivelor strategiei Europa 2020 prin sprijinirea programelor de cooperare teritorială europeană în implementarea activităților specifice și utilizarea metodelor, ce asigură schimbul de experiență în sprijinul cooperării și implementării instrumentelor inovative.

Aria de cooperare: cele 28 state membre din UE, Norvegia și Elveția.

Buget total 46.344.220 euro

Axa Prioritară 1 - “Dezvoltarea și furnizarea de servicii”

Obiectivul specific 1: Îmbunătățirea managementului și capacității de control a programelor de cooperare teritorială europeană.

Obiectivul specific 2: Îmbunătățirea capacității de cooperare teritorială europeană în a colecta și comunica rezultatele programelor.

Obiectivul specific 3: Îmbunătățirea capacității de coordonare a cooperării în implementarea abordărilor inovative (GECT, strategii macro-regionale, ITI etc).

Axa prioritară 2 - Asistență tehnică

► Programul Transnațional „Dunărea” 2014-2020

Obiectivul strategic general al programului: Programul transnațional Dunărea 2014 - 2020 va finanța proiecte implementate de un parteneriat transnațional extins și care vor avea ca obiectiv îmbunătățirea politicilor publice și a cooperării instituționale.

Aria de cooperare, 14 state: Austria, Bulgaria, Cehia, Germania (landurile Baden Württemberg și Bavaria), Ungaria, România, Slovenia, Slovacia, Bosnia și

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Herțegovina, Muntengru, Serbia, Moldova și Ucraina (oblasturile Chernivetska, Ivano-Frankiviska, Zakarpatska, Odessa)

Excepții: Instituțiile germane și ucrainene localizate în afara ariei eligibile (în sensul înregistrării legale) sunt eligibile dacă:

- au competente în aria eligibilă (e.g. ministere, agenții federale, instituții naționale de cercetare înregistrate în afara ariei eligibile);
- îndeplinesc criteriile generale de eligibilitate;
- implementează activitățile care sunt în beneficiul ariei programului.

Buget total: 262.989.835, 60 euro

Axa Prioritară 1 - Inovare și responsabilitate socială în Regiunea Dunării

Îmbunătățirea condițiilor cadru pentru inovare

Creșterea competențelor pentru inovarea în mediul social și mediul de afaceri

Axa prioritară 2 - Responsabilitatea față de mediu și cultura în Regiunea Dunării

Utilizarea sustenabilă a patrimoniului și resurselor naturale și culturale

Sprijinirea restaurării și managementului coridoarelor ecologice

Sprijinirea managementului transnațional al apelor și prevenirea riscurilor produse de inundații

Îmbunătățirea capacității de răspuns și managementul situațiilor de urgență

Axa prioritară 3 – Conectivitatea în Regiunea Dunării

Sprijinirea sistemelor de transport ecologice și sigure și a accesibilității egale a zonelor rurale și urbane

Îmbunătățirea securității și eficienței energetice

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Axa prioritară 5 - Asistență tehnică dedicată finanțării structurilor de management ale programului și activităților acestora

Facilitarea implementării programului

► **Programul de Cooperare ESPON 2020**

Programul de cooperare ESPON 2020, **Rețeaua europeană de observare a dezvoltării și coeziunii teritoriale** continuă Programul ESPON 2013 și are ca obiectiv susținerea cercetării teritoriului european și fundamentarea politicilor europene. Aria programului acoperă teritoriul celor 28 state membre UE, precum și al celor 4 state partenere ale programului: Islanda, Norvegia, Lichtenstein și Elveția. Bugetul total al programului ESPON 2020 este de 48,6 mil euro, din care 41,3 mil euro reprezintă alocarea din FEDR pentru perioada 2014 - 2020.

În calitate de țară membră a programului, România va beneficia de rezultatele ESPON 2020, constând în analize teritoriale și studii asupra tendințelor europene în diverse domenii de actualitate: evoluții pe piața muncii sau în domeniul investițiilor, modele de navetism, schimbări demografice, impactul schimbărilor climatice asupra teritoriului european etc. Rezultatele cercetărilor și proiectelor realizate în cadrul ESPON 2020 vor fi utilizate la fundamentarea și îmbunătățirea politicilor comunitare cu impact teritorial și vor fi valorizate de statele participante prin instrumente și politici adaptate particularităților naționale și regionale. La aceasta vor contribui și analizele care vor fi realizate în cadrul programului la solicitarea autorităților naționale și regionale privind probleme specifice teritoriilor respective și relevante la nivel european.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Pentru îndeplinirea obiectivelor programului, au fost stabilite două axe prioritare:
Axa prioritară 1 - centrată pe producerea de informații teritoriale, transferul acestora, observare, instrumente și diseminare;

Axa prioritară 2 - asistență tehnică.

Axa prioritară 1 va finanța o operațiune cu beneficiar unic (Gruparea Europeană de Cooperare Teritorială GECT ESPON 2020), aceasta urmând să contracteze servicii către instituțiile de cercetare prin proceduri de achiziție publică. Fondurile alocate acestei axe vor finanța proiecte de cercetare care vor contribui la:

- Furnizarea de informații teritoriale prin cercetare aplicată;
- Creșterea transferului de cunoștințe/informații teritoriale;
- Îmbunătățirea capacității de observare a teritoriului și a instrumentelor dedicate analizei teritoriale;
- O mai bună diseminare și valorificare a rezultatelor cercetărilor teritoriale de către utilizatorii interesați.

Autoritatea de Management a programului este statul Luxemburg, prin Ministerul Dezvoltării Durabile și Infrastructurii, Departamentul pentru Planificare Teritorială și Dezvoltare (DATER), Divizia pentru Afaceri Europene. Autoritatea Națională pentru România este Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice.

Alte programe 2014 – 2020

► **Înfrățire Instituțională Twinning Out**

România, în calitate de stat membru al Uniunii Europene, are dreptul, prin instituțiile sale, să acorde asistență prin proiecte de înfrățire instituțională, în baza contractelor de înfrățire instituțională încheiate între instituțiile donatoare de asistență

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

tehnică și beneficiarul de asistență tehnică. Principiile care stau la baza implementării proiectelor de twinning și modul de lucru sunt prezentate în Manualul de Twinning elaborat de Comisia Europeană.

Cadrul legal general pentru reglementarea participării României la proiectele de înfrățire instituțională în calitate de donator de asistență este reprezentat de:

- OUG 196/2008 privind înființarea activității de derulare și gestionare a proiectelor de înfrățire instituțională finanțate de Uniunea Europeană, pentru care România are calitatea de donator de asistență tehnică, cu modificările și completările următoare;

- HG nr. 723/2010 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a OUG nr. 196/2008.

Pot acorda asistenta tehnica prin proiectele de înfrățire instituțională, următoarele categorii de donatori:

◆ instituțiile publice, astfel cum sunt definite la art. 2 pct. 30 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările ulterioare;

◆ instituții din România acreditate de Comisia Europeană (Mandated Body);

◆ persoanele juridice de drept privat fără scop patrimonial, înființate conform OG nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 246/2005, care ulterior sunt acreditate de Comisia Europeană să implementeze proiecte de înfrățire instituțională;

Modalități de acordare a asistenței tehnice:

◆ depunerea unei oferte complete din partea potențialului donator de asistență tehnică;

◆ participarea în consorțiu alături de alt stat membru;

◆ depunerea unei oferte parțiale în calitate de partener junior;

◆ propunerea unor experți pe termen scurt.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Ministerul Fondurilor Europene, prin Direcția Generală Mecanisme și Instrumente Financiare Nerambursabile îndeplinește rol de:

Punct Național de Contact pentru înfrățire instituțională (PNC) responsabil cu promovarea, dezvoltarea și coordonarea activității de participare a României la proiectele de înfrățire instituțională în calitate de furnizor de asistență;

Autoritate Administrativă de Infrățire Instituțională (AII) responsabilă cu managementul administrativ și financiar al proiectelor de înfrățire instituțională în care România are rol de furnizor de asistență tehnică. De asemeni, verifică și avizează din punct de vedere procedural ofertele de înfrățire elaborate de autoritățile române, care vor fi înaintate Punctului Național de Contact spre a fi transmise CE sau către autoritățile administrative din țările beneficiare.

Sursa:

Ministerul Fondurilor Europene, <http://www.fonduri-ue.ro>

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, <http://www.madr.ro>

Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, <http://www.afir.info>

	<p>STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI</p>
--	--

Capitolul III

REGIUNEA NORD - EST

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

3.1 Introducere

În 1998 au fost create opt regiuni de dezvoltare prin asocierea consiliilor județene din România, pentru a coordona dezvoltarea regională necesară aderării la Uniunea Europeană. Aceste regiuni nu au personalitate juridică și nici statut administrativ deși ele devin din ce în ce mai semnificative în dezvoltarea regională.

Regiunea Nord – Est este formată din județele Suceava, Botoșani, Neamț, Iași, Bacău și Vaslui, fiind cea mai întinsă regiune a României, cu o suprafață de 36.850 km² ceea ce reprezintă 15,46% din suprafața totală a țării. Regiunea Nord – Est se învecinează cu Regiunea Nord – Vest, Regiunea Centru, Regiunea Sud – Est și are granițe externe cu Ucraina și Republica Moldova.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Regiunile de dezvoltare coordonează proiecte regionale de infrastructură și au devenit membre ale Comitetului Regiunilor în 2007 când România a aderat la Uniunea Europeană. Regiunile de dezvoltare ale României corespund cu diviziunile de nivel NUTS-II din Uniunea Europeană.

Cadrul legislativ pentru constituirea regiunilor de dezvoltare a fost dat prin legea nr. 151 / 1998, privind dezvoltarea regională în România.

România este împărțită în opt regiuni de dezvoltare, numite după poziția geografică în țară, respectiv Nord - Vest, Nord - Est, Sud - Vest, Sud - Est, Sud, Vest, Centru, București și Ilfov.

Conform Ordonanței de Urgență nr. 75/2001 privind funcționarea Institutului Național de Statistică au fost create opt direcții generale pentru statistică regională, care alături de cele 34 de direcții județene de statistică, au ca scop dezvoltarea statisticii regionale.

Actele normative cu privire la organizarea statistică a României definesc structurile asimilabile NUTS, după cum urmează:

- Nivel NUTS I: macro - regiuni;
- Nivel NUTS II: 8 regiuni de dezvoltare, cu o populație medie de 2,8 milioane locuitori;
- Nivel NUTS III: 42 județe, care reflectă structura administrativ teritorială a României;
- Nivel NUTS IV: nu se folosește, deoarece nu s-au identificat asocieri de unități teritoriale;
- Nivel NUTS V: 265 municipii și orașe, 2.686 comune, cu 13.092 sate, care reflectă structura administrativ teritorială a României.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

3.2 Regiunea Nord - Est

Formată din județele Suceava, Botoșani, Neamț, Iași, Bacău și Vaslui, Regiunea de Nord – Est este parte a provinciei istorice Moldova, încărcată de istorie, cultură și tradiție și completată de un mediu natural de excepție, astăzi graniță a Uniunii Europene.

Populația Regiunii Nord – Est este de 3.695.831 locuitori la nivelul anului 2011 conform bazei de date TEMPO a INS, respectiv 3.148.577 locuitori, august 2012, conform rezultatelor preliminare ale recensământului din octombrie 2011. Din acest punct de vedere Regiunea Nord – Est se află pe primul loc din cele 8 regiuni ale țării,

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

reprezentând 17,3 % din populația totală a României, respectiv 16,5 % conform datelor preliminare ale ultimului recensământ.

Regiunea Nord Est cuprinde o suprafață de 36.850 km² reprezentând 15,46 % din suprafața totală a țării, cele mai întinse județe fiind Suceava cu 8.553 km² și Bacău cu 6.621 km².

Unitate teritorială	Suprafața totală km ²	Densitatea populației	Număr municipii	Număr orașe	Număr comune	Număr sate
Regiunea Nord Est	36850	100,3	17	29	506	2414
Bacău	6621	107,6	3	5	85	491
Botoșani	4986	89,2	2	5	71	333
Iași	5476	150	2	3	93	418
Neamț	5896	95,1	2	3	78	344
Suceava	8553	82,9	5	11	98	379
Vaslui	5318	84,2	3	2	81	449

Din punct de vedere geografic regiunea se măndrește cu lanțurile muntoase din partea vestică, podișurile line din centru și câmpiile cu lacuri, vii și zone agricole extinse din partea estică.

Regiunea Nord – Est se învecinează astfel:

- în partea de nord cu Ucraina
- în partea de sud cu Regiunea Sud – Est, respectiv județele Galați și Vrancea
- în partea de est cu Republica Moldova
- în partea de vest cu Regiunea Nord – Vest, respectiv județele Maramureș și Bistrița Năsăud și Regiunea Centru, respectiv județele Mureș, Harghita și Covasna.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Distanțe rutiere între principalele municipii ale regiunii și capitala țării:

	Bacău	Botoșani	Iași	Piatra Neamț	Suceava	Vaslui	București
Bacău	-	193	130	58	151	83	294
Botoșani	193	-	125	145	42	258	499
Iași	130	187	-	139	145	71	430
Piatra Neamț	58	145	139	-	103	129	354
Suceava	151	42	145	103	-	216	457
Vaslui	83	258	71	129	216	-	359

Legătura cu Republica Moldova se face prin punctele de frontieră:

- Rădăuți – Prut și Stanca în județul Botoșani pe DN 29 E
- Sculeni, județul Iași pe drumul european E 583
- Albița, județul Vaslui pe drumul european E 581

Legătura cu Ucraina se face prin punctele de frontieră:

- Siret (Suceava) – Tereblecea (Porubne, Ucraina) – rutier
- Vicșani (Suceava) – Vadul Siret (Ucraina) – feroviar și se continuă cu magistrala 500 spre Kiev și Moscova.

Transportul feroviar în Regiunea Nord–Est se desfășoară pe căi feroviare simple sau duble, electrificate sau neelectrificate, asigurând transportul de pasageri și mărfuri pe magistralele principale: București – Bacău – Roman – Suceava - Ucraina – magistrala principală 500 și București – Bârlad – Vaslui – Iași – Ungheni - Republica Moldova – magistrala principală 600.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Accesul aerian în Regiunea Nord – Est este asigurat de aeroporturile internaționale Bacău și Iași și aeroportul Suceava numai pentru cursele interne.

Din punct de vedere al reliefului regiunea se împarte în trei zone:

- zona montană – ocupă 28% din teritoriu și este caracterizată de aliniamentul vestic reprezentat de Munții Călimani, aliniamentul central format din roci dure, cristaline, caracterizat de un relief șters, monoton cu excepția Munților Rarău și Hășmaș unde se disting elemente spectaculoase precum Pietrele Doamnei, Piatra Șoimului și Piatra Singuratică și ultimul aliniament situat în partea estică a Carpaților Orientali, un peisaj cu culmi domoale, unde se remarcă Obcinele Bucovinei și Ceahlău.

Din punct de vedere climatic zona montană este influențată în nord de masele de aer scandinav – baltice, iar pe direcția est-vest de masele de aer oceanice transportate de vânturile de vest care aduc o creștere a precipitațiilor medii anuale până la 1200 mm în Ceahlău. Temperaturile medii anuale au fost înregistrate în jurul valorii de 7°C la 1000 m, iar la peste 1800 m este prezent climatul alpin cu temperaturii medii anuale de 0°C.

- zona subcarpatică – ocupă 12% din teritoriu, altitudinea medie este de 400 – 500 m, înconjurând munții ca un brâu.

În zona subcarpatică predomină circulația aerului pe direcția nord–est – sud-est, pe văile principalelor râuri, pătrunzând uneori și crivățul dinspre nord – est. În depresiunile subcarpatice se produc iarna inversiuni termice, iar primăvara fenomene de tip foehn. Temperaturile medii anuale cresc de la nord spre sud, situându-se în jurul valorii de 8 – 9 °C, iar precipitațiile nu depășesc 700 mm / an.

- zona de podiș – ocupă 60 % din teritoriu și gazduiește integral județele Botoșani, Iași și Vaslui. Zona de podiș este subdivizată în Podișul Sucevei în partea central nordică, Podișul Bârladului în partea sud - estică și Câmpia Moldovei în partea nord – estică.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Clima zonei de podiș este caracterizată în est prin influențe continentale estice, aride, cu temperaturi medii anuale de 9 – 10 °C și precipitații de 400 – 500 mm / an. Iernile sunt reci fiind prezent și crivățul, iar verile sunt foarte călduroase și secetoase. În nord temperaturile medii anuale scad până la 6 °C, iar precipitațiile cresc până la 800 mm.

Din punct de vedere hidrografic, Regiunea Nord – Est este străbătută de opt cursuri importante de apă, care drenează teritoriul pe direcția nord – sud, întreaga regiune aparținând bazinului hidrografic al râurilor Siret și Prut.

Apele subterane prezente în Regiunea Nord – Est sunt în număr de zece cursuri, cinci aparținând bazinului Siret și cinci bazinului Prut, două sunt de adâncime și două clasificate ca având o stare proastă. Apa provenită din subteran este folosită la alimentarea cu apă a populației, în industrie și zootehnie, principalii poluatori fiind cei industriali și agricoli.

Apele freatice din zona montană sunt considerate a fi ape dulci, potabile, cu grad de mineralizare diferit în funcție de substratul geologic. Ape cu mineralizare foarte mică întâlnim la Dorna Candrenilor, Fundu Moldovei, Vatra Dornei, Păltiniș, Toșorog, Bicazul Ardelean. Ape divers mineralizate și mofete găsim la Slănic Moldova, ape sulfuroase la Drânceni, Nicolina, Strunga.

Regiunea Nord – Est are diferite specii de plante și animale în funcție de habitatele specifice prezente care aparțin Natura 2000 – SCI și Natura 2000 – SPA.

În zona carpatică sunt prezente următoarele tipuri de sol: andosoluri, soluri brun – acide, spodosoluri și soluri brune, iar în zona subcarpatică predominante sunt solurile argiloiluviale, solurile cenușii și cernoziomice.

Resursele subsolului sunt compuse din: minereu uranifer, minereu polimetalic, minereu cuprifera, barită, mangan, sare gemă, sulf, tuf ardeziec, turbă, nisipuri cuarțoase, gips, săruri de potasiu, nămoluri, roci utile (andezite, calcare, serpentinite, nisipuri și

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

pietrișuri, argile, luturi loessoide), petrol și gaze naturale, cărbune brun, șisturi bituminoase, ape minerale terapeutice, ape minerale carbogazoase și necarbogazoase.

Regiunea Nord Est din punct de vedere turistic este cunoscută prin:

- patrimoniul cultural – religios din nordul regiunii inclus în UNESCO;
- centrele vechi și patrimoniul cultural din Iași;
- patrimoniul religios din zona Neamț;
- podgoriile Cotnari și Huși;
- stațiunile Vatra Dornei, Gura Humorului, Slănic Moldova, Târgu Ocna, Câmpulung Moldovenesc, Piatra Neamț, Târgu Neamț;
- zonele montane Ceahlău, Rarău, Călimani;
- gastronomia și ospitalitatea zonei;
- tradițiile și meșteșugurile.

Rezervații și monumente ale naturii:

Parcul Național Munții Călimani

Parcul Național Cheile Bicazului - Hășmaș

Parcul Național Ceahlău

Parcul Natural Vânători – Neamț

Rețeaua Ecologică Natura 2000 – arii protejate

Județ	Număr rezervații	Suprafața (ha)
Total regiune	126	49 183,8
Botoșani	9	3 223,8
Suceava	28	4 959,2
Neamț	28	25 800,2
Iași	26	5 036,4

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Bacău	26	9 884,7
Vaslui	9	276,3

Potențialul balnear – balneo – terapeutic și bogăția de izvoare minerale. Stațiuni: Vatra Dornei, Slănic Moldova, Târgu Ocna, Bălțătești, Oglinzi, Negulești, Cacica, Câmpulung Moldovenesc, Gura Humorului, Sărata Băi.

Regiunea Nord-Est are un potențial balnear bun, putând constitui o destinație turistică importantă în orice anotimp. Resursele disponibile și climatul sunt adecvate pentru diferite tratamente terapeutice.

Regiunea Nord-Est deține 3996 monumente de interes internațional, național și local conform listei de patrimoniu a Ministerului Culturii și Cultelor din 2010, care cuprinde: situri arheologice, clădiri de interes istoric și arheologic, case memoriale, monumente funerare sau for public, monumente religioase.

Zonele etnografice se remarcă prin frumusețe, valoare și autenticitate, artă populară – olărit, țesături, încondeiat, împletituri.

Infrastructura de agrement este vitală în contextual dezvoltării turismului, calitatea acesteia influențând durata de ședere a turiștilor. O infrastructură de agrement diversificată mărește atractivitatea zonei, se extind grupurile țintă de turiști și, implicit, crește numărul turiștilor. Pe lângă diversitatea zonele de agrement, un punct important în atragerea unui număr cât mai mare de turiști este dat de calitatea serviciilor de cazare și masă.

Forme de turism practicate în regiunea Nord – Est:

Montan (drumeții montane);

Sporturi extreme (rafting și canioning pe Bistrița, delta-plan și parapantă, schi nautic, surfing, hidroscuter, snowboard);

Balnear;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Cultural;
 Religios;
 Rural și agroturism;
 Ecoturism;
 Oenologic (viti-vinicol).

Priorități de dezvoltare în Regiunea Nord – Est (*extras din Strategia de dezvoltare Regională Nord – Est 2014 – 2020, Aprobata de CDR în 2015:*

Priorități	Obiective specifice	Măsuri	Corelarea cu obiectivele tematice ale Strategiei Europa 2020
1. Îmbunătățirea capitalului uman	1.1 Creșterea ocupării în rândul tinerilor și a grupurilor vulnerabile	1.1.1 Acțiuni pentru sprijinirea integrării pe piața muncii a tinerilor care nu sunt incluși într-o formă de învățământ, formare profesională sau nu au un loc de muncă 1.1.2 Acțiuni preventive și active de integrare pe piața muncii (inclusiv personalizate) pentru grupurile vulnerabile	Promovarea ocupării forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei Investițiile în educație, competențe și

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

			Învățare pe tot parcursul vieții
	1.2 Îmbunătățirea accesului și participării la educație și instruire de calitate	<p>1.2.1 Reducerea ratei de părăsire timpurie a școlii, în special pentru tinerii din zonele rurale și comunitățile defavorizate</p> <p>1.2.2 Îmbunătățirea calității și eficienței învățământului prin adoptarea ofertei educaționale la cerințele pieței muncii</p> <p>1.2.3 Creșterea accesului la formare profesională continuă</p> <p>1.2.4 Crearea, modernizarea și extinderea infrastructurii de educație</p>	<p>Investițiile în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții</p> <p>Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei</p>
	1.3 Creșterea accesului la servicii de	1.3.1 Extinderea și diversificarea serviciilor de sănătate, inclusiv prin	Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

	sănătate de calitate	modernizarea infrastructurii aferente	
	1.4 Promovarea incluziunii sociale prin regenerarea zonelor rurale și urbane aflate în declin	1.4.1 Extinderea diversificarea și îmbunătățirea accesului grupurilor vulnerabile și comunităților izolate la educație, sănătate, servicii sociale, ocupare și locuire, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente	Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei
2. Dezvoltarea unei infrastructuri moderne	2.1 Creșterea accesibilității, conectivității și mobilității prin realizarea de investiții în infrastructura de transport	2.1.1 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii aeroportuare 2.1.2 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii feroviare 2.1.3 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii rutiere	Promovarea unor sisteme de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

		2.1.4 Dezvoltarea de sisteme de transport urban durabile	
	2.2 Stimularea atractivității și economiei locale prin creșterea accesului la infrastructura TIC de calitate	2.2.1 Extinderea infrastructurii de internet, în special în zonele rurale și comunității izolate 2.2.2 Dezvoltarea TIC prin crearea și dezvoltarea de produse și servicii tip „e-servicii”	Îmbunătățirea accesului, a utilizării și a calității tehnologiilor informației și comunicațiilor (e-guvernare și e-servicii)
3. Sprijinirea unei economii competitive și a dezvoltării locale	3.1 Sprijinirea inovării și competitivității mediului economic, promovarea rezultatelor obținute	3.1.1 Dezvoltarea inovării și transferului tehnologic, inclusiv crearea și dezvoltarea de clustere 3.1.2 Sprijin pentru domeniul competitiv și sisteme productive integrate, inclusiv pentru dezvoltarea de produse, servicii și procese tehnologice noi, cu valoarea	Consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol și a sectorului pescuitului și acvaculturii

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

		adăugată crescută, „verzi”	Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor
	3.2 Impulsionarea sectorului de cercetare-dezvoltare, în special a celei aplicate	3.2.1 Sprijinirea cercetării publice și private, în vederea dezvoltării și fructificării soluțiilor integrate	Consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării
	3.3 Îmbunătățirea accesului firmelor la servicii de afaceri de calitate	3.3.1 Sprijin pentru accesarea serviciilor dedicate firmelor și tinerilor antreprenori	Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol și a sectorului pescuitului și acvaculturii
	3.4 Sprijinirea exporturilor și competitivității produselor locale la export	3.4.1 Dezvoltarea de rețele și platforme pentru sprijinirea exportatorilor locali	Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol și a sectorului

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

			pescuitului și acvaculturii
	3.5 Sprijinirea dezvoltării zonelor urbane	3.5.1 Asigurarea condițiilor de dezvoltare în mediul urban, prin realizarea de investiții în infrastructura locală	Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol, a sectorului pescuitului și acvaculturii
	3.6 Sprijinirea dezvoltării zonelor rurale	3.6.1 Asigurarea condițiilor de dezvoltare în mediul rural, prin realizare de investiții în infrastructura locală 3.6.2 Dezvoltarea de activități economice alternative în mediul rural, inclusive dezvoltarea capacității antreprenoriale a tinerilor	Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol, a sectorului pescuitului și acvaculturii
	3.7 Sprijinirea valorificării	3.7.1 Dezvoltarea infrastructurii de turism și de agrement	

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

	potențialului turistic existent	aferentă, promovarea potențialului turistic	
4. Optimizarea utilizării și protejarea resurselor	4.1 Promovarea eficienței energetice	4.1.1 Creșterea eficienței energetice a instituțiilor publice, gospodăriilor și firmelor	Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor
	4.2 Protejarea mediului și biodiversității prin realizarea de investiții specifice	4.2.1 Investiții în crearea, reabilitarea, modernizarea și extinderea rețelelor de apă potabilă și canalizare, în sisteme de management integrat a deșeurilor și sisteme de management a riscurilor	Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor Promovarea adaptării la schimbările climatic, prevenirea și gestionarea riscurilor

	STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--	--

		4.2.2 Reeabilitarea solurilor contaminate și/sau poluate 4.2.3 Prezervarea biodiversității	
--	--	---	--

	<p>STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI</p>
--	--

Capitolul IV

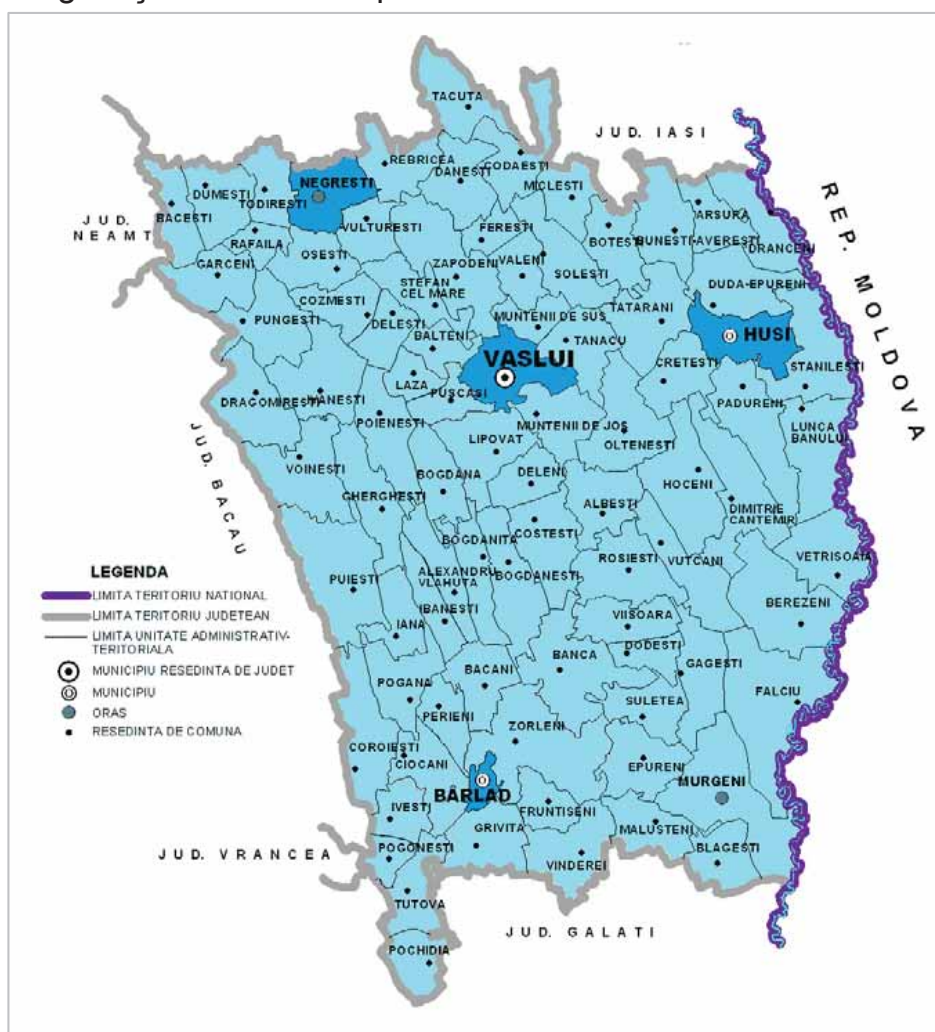
JUDEȚUL VASLUI

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

4.1 Localizare și accesibilitate

Județul Vaslui este așezat în partea de nord-estică a țării și se învecinează cu județele Iași la nord, Neamț, Bacău și Vrancea la vest, Galați la sud, iar la est râul Prut care constituie granița de stat cu Republica Moldova.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Teritoriul are următoarele coordonate geografice:

- latitudine sudică 46 grade (staul Pochidia, comuna Tutova);
- latitudine nordică 46 grade și 40` (satul Protopopești, comuna Tăcuta);
- longitudine vestică 27 grade și 30` (satul Vladia, comuna Dragomirești);
- longitudine estică 28 grade și 15` (satul Săratu, comuna Stăniliești).

Județul este situat pe râul Bârlad care străbate partea de sud și sud-est a Podișului Central Moldovenesc, iar în partea centrală se întinde pe Colinele Tutovei și Dealurile Fălciului, diviziuni ale Podișului Bârladului — parte a Podișului Moldovei. Face parte din Regiunea Nord - Est, în care sunt incluse și județele Bacău, Botoșani, Iași, Neamț și Suceava. Relieful este format din dealuri și văi largi, orientate preponderent nord-sud.

În cursul ultimilor ani structura administrativ-teritorială a României a suferit numeroase modificări, județul Vaslui nefăcând excepție. Astfel, o serie de comune au fost reorganizate, ceea ce a dus la apariția unor comune noi. De asemenea, începând cu luna decembrie 2003, în județul Vaslui a mai fost înființată o localitate urbană: orașul Murgeni. În luna decembrie 2003, pe lângă orașul Murgeni, s-a înființat și comuna Ibănești, iar în cursul anului 2004 s-au înființat alte 10 comune: Frunțișeni, Dodești, Rafaila, Ferești, Pogonești, Muntenii de Sus, Ciocani, Pochidia, Cozmești, Pușcași.

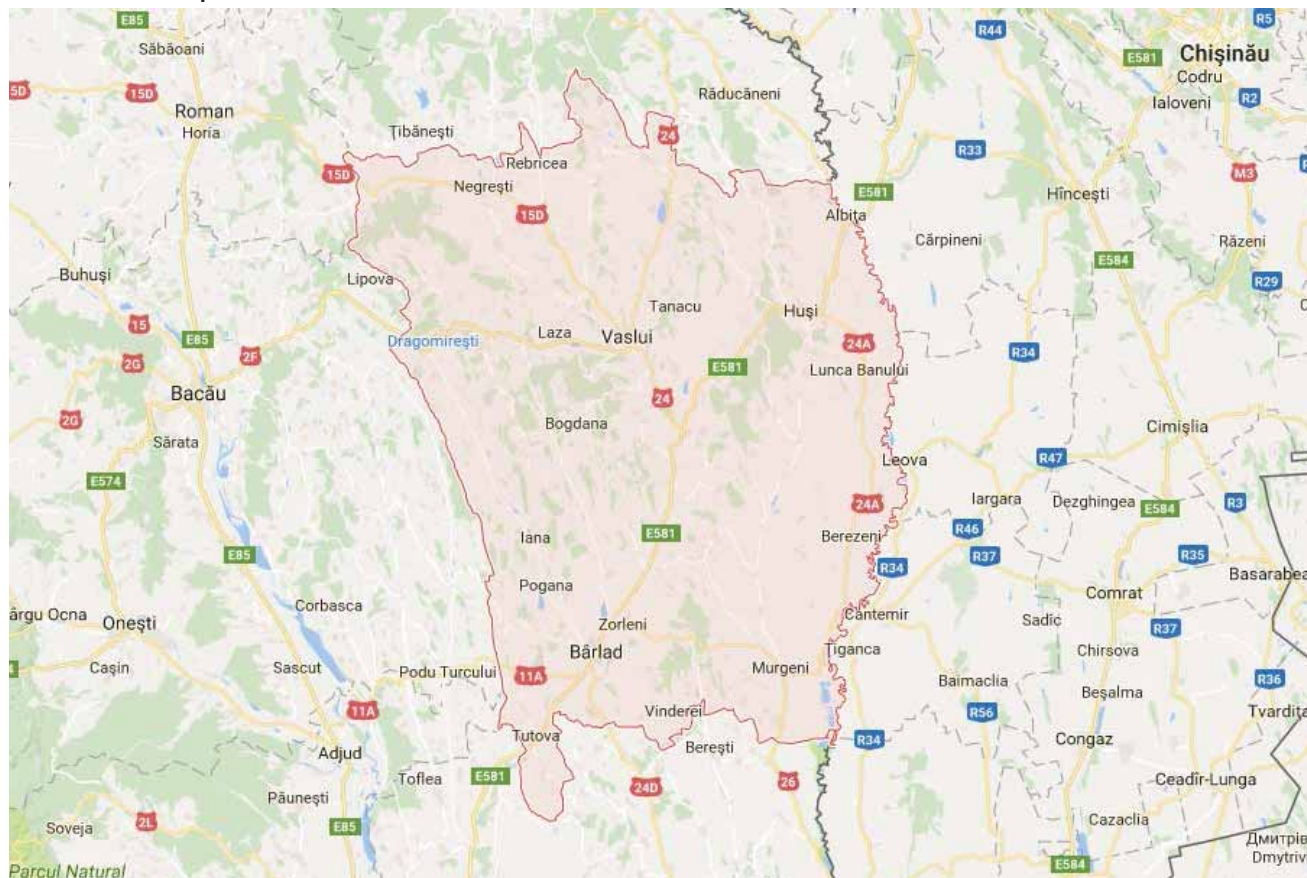
Structura administrativ-teritorială a județului Vaslui se prezintă astfel:

- 3 municipii: Vaslui, Bârlad, Huși
- 2 orașe: Negrești, Murgeni
- 81 de comune
- 449 de sate, dintre care 6 aparțin de localități din mediul urban.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Principalele căi de acces sunt:

E 581 Tișța - Odessa
DN 2 F – Bacău – Vaslui
DN 11 A Bârlad – Onești
DN 15 D Piatra Neamț - Vaslui
DN 24 Tișța – Republica Moldova

DN 24 A Bârlad – Huși - Murgeni
DN 26 – Galați - Murgeni

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

4.2 Fond funciar

Județul Vaslui se întinde pe o suprafață de 531.840 ha din care 75,35% reprezintă teren agricol, 54,86% teren arabil și 15,07% păduri și alte suprafețe forestiere.

Suprafața fondului funciar după modul de folosință, pe forme de proprietate, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe			
Modul de folosință a fondului funciar	Forme de proprietate	Macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe	Anul 2014 -hectare-
Total	Total	Vaslui	531.840
	Proprietate privată		442.611
Agricolă	Total		400721
	Proprietate privată		393564
Arabilă	Total		291759
	Proprietate privată		286057
Pășuni	Total		87282
	Proprietate privată		86295
Fânețe	Total		7918
	Proprietate privată		7617
Vii și pepiniere viticole	Total		11401
	Proprietate privată		11278
Livezi și pepiniere pomicole	Total		2361
	Proprietate privată		2317
Terenuri neagricole total	Total		131119
	Proprietate privată		49047
Păduri și altă vegetație forestieră	Total		80154
	Proprietate privată		21866
	Total		8251

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Ocupată cu ape, bălți	Proprietate privată		861
Ocupată cu construcții	Total		15442
	Proprietate privată		11517
Căi de comunicații și căi ferate	Total		10681
	Proprietate privată		607
Terenuri degradate și neproductive	Total		16591
	Proprietate privată		14196
© 1998 - 2016 INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo3&lang=ro&ind=AGR101A			

4.3 Cadrul natural

4.3.1 Relief

Privit în ansamblu, relieful județului Vaslui se caracterizează printr-o fragmentare medie cu altitudini ce variază între 16 și 18 m în lunca Prutului și 884 m dealul Cetatea (situat la S-V de satul Poienești), 475 m dealul Fulgului (la N-V de localitatea Lălești), 463 m dealul Cuculia (la N-V de Gârceni). Lunca Bârladului variază între 53 m la sud de municipiul Bârlad și 145 m în nord, la est de localitatea Băcești.

Altitudinea maximă: 485 m – Dealul Mângăralei, în nord-vest și 425 m — Dealul Cetățuiei, în partea de nord-est. Altitudinea medie este de 250-350 m. Altitudinea minimă este de 10 m în lunca Prutului. Clima este temperat-continentală cu nuanțe excesive, fiind caracterizat prin veri călduroase și secetoase și ierni geroase. Temperaturile sunt cuprinse între 8 °C și 9,8 °C și precipitații relativ reduse.

Caracterizat din punct de vedere geomorfologic și fizico-geografic, se reprezintă astfel:

a) relieful structural – este foarte bine reprezentat în tot cuprinsul județului, bine individualizat în special pe culmile interfluviilor înalte, unde și paralelismul dintre

Înclinarea straturilor spre sud-est corespunde cu suprafețele plane ale reliefului. Structura geologică a teritoriului determină și prezența numeroaselor tipuri de cuieste (coaste).

b) relieful sculptural – este dat în principal de ansamblul de culmi ce coboară deosebit în partea de V și S-V a județului în colinele Tutovei, depresiunile sculpturale ale Hușului și Elanului în partea de E și S-E. Formarea reliefului sculptural a fost urmată de faptul că faciesul litologic domină nisipurile, argilele nisipoase și argilele asupra cărora ploile și apele curgătoare acționează intens. Alunecările de strate și prăbușirile de teren ca și văile torențiale sunt mereu active, iar în perioadele ploioase și după iernile cu multă zăpadă iau pe alocuri mari proporții.

c) relieful de acumulare – este reprezentat prin terase, șesuri, conuri de dejecție, glacisuri. Terasele sunt bine dezvoltate pe văile râurilor principale – Bârlad și Prut. Șesurile au o lățime foarte mare în comparație cu albia râului sau a pârâului care le-a format și care le străbate: 4-8 km lățimea râului Prut, 1,5-4 km râul Bârlad, între 1-2 km râul Racova, Vasluiet, Crasna, Elan. Subsolul este mai puțin bogat în comparație cu al altor județe, predomină materialele de construcții, gresii calcaroase, unele cariere de nisip și luturi loessoide.

4.3.2 Clima

Clima este caracterizată ca temperat-continentală specific Europei Răsăritene. Temperatura aerului – este cea specifică ținuturilor temperat-continentale. Media anuală este 9,2 grade la Vaslui, 9,5 grade la Huși, 9,8 grade la Bârlad. Media lunii ianuarie variază între 4,2 grade și 3,5 grade, iar a cea a lunii iulie între 21 și 22,7 grade. Valorile extreme de temperatură au fost înregistrate la 20.02.1954 la Negrești de – 32 grade C și 40,6 grade C la Murgeni la 21.08.1952.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Precipitațiile – realizează o medie pe județ de 512,8 mm și sunt mai bogate în nordul județului și mai scăzute în sud. Secetele – se manifestă frecvent pe tot teritoriul județului, în timp ce ploile torențiale și cu grindina au frecvența mai mare în valea Bârladului și a Prutului.

Zăpada – este prezentă în fiecare iarnă, iar numărul zilelor cu ninsoare și durată de acoperire a solului cu zăpadă diferă de la un an la altul și de la sector la sector. Numărul mediu anual de zile cu ninsoare este de 18, iar durata de acoperire a solului cu zăpadă de cca. 60 de zile, iar grosimea stratului de zăpadă nu depășește 10-12 cm.

Vânturile – în funcție de dinamica atmosferei din cuprinsul județului Vaslui, se caracterizează printr-o mare frecvență a vânturilor de N-V și de N urmate de cele de S-E și de E. Viteza medie este cu valori de 1,6-6,5 m/s.

4.3.3 Hidrografie

Din punct de vedere hidrografic, teritoriul județului Vaslui aparține bazinului râului Prut, care cuprinde partea de E și S-E, precum și bazinul râului Siret, care prin intermediul Bârladului drenează cea mai mare parte (2/3) din suprafața acestuia.

Rețeaua hidrografică este reprezentată în special de cursul mijlociu al râului Bârlad, cu afluenții Vaslui, Crasna, Tutova și Zeletin, iar în partea de sud-est a județului de râul Elan, afluent al Prutului.

Pe teritoriul județului Vaslui se pot identifica mai multe unități hidrogeologice:

- ape potabile cu hidrogen sulfurat (Moara Grecilor și Munteni de Jos) în depozitele sarmatianului mediu;
- ape salamastre în depozitele sarmatianului superior (Crasna, Huși au o mineralizare ridicată, duritate mare și au conținut apreciabil de clorură);
- ape potabile în depozitele pliscene (valea Bârladului, Elanului, N

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Murgeni);

- zone cu ape arteziene;
- izvoare minerale (ape sulfato-bicarbonate, magneziano-sodice la Dănești, ape sulfuroase bicarbonate-sodice la Pungești, ape cloruro-sodice bicarbonate iodo-bromurate la Drânceni-sat).

Rețeaua hidrografică – teritoriul județului Vaslui este drenat de râul Prut și Bârlad, cărora li se adaugă o rețea hidrografică autohtonă, reprezentată de afluenții lor.

Prutul, pe teritoriul județului Vaslui își desfășoară cursul pe o distanță de cca. 160 km de la est de satul Ghermănești în N și până în amonte de confluența cu Elanul în S. Principalii afluenți sunt pârâul Șopârteni, Sărata, Floreni, Hulubăț. Prutul la Bumbăta (comuna Vetrișoaia) are un debit de 82,1 mc/s., iar debitele maxime corespund lunii martie.

Principalele lacuri:

- lacuri de luncă: lacul Grosu, lacul Balta Mare, lacul Hârșeții;
- lacuri de acumulare: Solești, Cuibul Vulturilor, lacul Mânjești, lacul Tungeji, lacul Căzănești, Râpa Albastră, lacul Pușcași, lacul Vulturești, Poșta Elan;
- iazuri piscicole: Cârja, Negrești, Tăcuta, Rediu-Galian.

Lacurile – în cuprinsul județului Vaslui se află un număr însemnat de lacuri formate fie natural sau artificial. Pentru regularizarea scurgerilor și pentru alimentarea cu apă a localităților au fost executate numeroase baraje ce s-au constituit într-o salbă de lacuri, numite în zonă „iazuri”, în număr de 44, cărora li se adaugă câteva eleștee și pepiniere piscicole. Suprafața productivă este de peste 800 ha, iar volumul de apă acumulat anual depășește 21 mil. mc. Acumulările de apă cele mai importante de pe teritoriul județului Vaslui sunt:

a) în administrarea Sistemului de Gospodărire a Apelor:

	STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--	--

- Acumularea Căzănești, dispusă pe râul Durduc, în amonte de orașul Negrești, cu o suprafață de 191 ha și un volum total de 21,21 milioane mc;
- Acumularea Solești, dispusă în lunca râului Vasluiet, în amonte de municipiul Vaslui, cu o suprafață de 414 ha și un volum total de 46,89 milioane mc;
- Acumularea Pușcași, dispusă în lunca râului Racova, în partea de vest a municipiului Vaslui, cu o suprafață de 296 ha și un volum total de 17,496 milioane mc;
- Acumularea Mânjești, dispusă pe cursul inferior al râului Crasna, cu o suprafață de 405 ha și un volum total de 38,78 milioane mc;
- Acumularea Râpa Albastră, amplasată pe râul Simila, în amonte de municipiul Bârlad, ocupă o suprafață de 245 ha și are un volum total de 24,8 milioane mc;
- Acumularea Cuibul Vulturilor, amplasată pe râul Tutova, la 15 km NV de municipiul Bârlad, ocupă o suprafață de 593 ha și are un volum total de 50,35 milioane mc;
- Acumularea Pungești, amplasată pe valea râului Gârceneanca, ocupă o suprafață de 31,9 ha și are un volum total de 5,45 milioane mc;
- Acumularea Delea, amplasată pe râul Delea, la 2 km în amonte de municipiul Vaslui, ocupă o suprafață de 13 ha și are un volum total de 2,42 milioane mc;
- Acumularea Roșiești, amplasată pe râul Idrici, ocupă o suprafață de 39,2 ha și are un volum total de 1,1 milioane mc;
- Acumularea Pereschiv, amplasată pe râul Pereschivu Mare, ocupă o suprafață de 163 ha și are un volum total de 16,6 milioane mc;
- Acumularea Tungujei, amplasată pe râul Sarcovăț, ocupă o suprafață de 226 ha și are un volum total de 41,6 milioane mc;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

- Acumularea Crăiești, amplasată pe râul Riș, județul Neamț, cu o suprafață de 31 ha și are un volum total de 1,975 milioane mc;
  - Acumularea Trohan, amplasată în lunca râului Racova, ocupă o suprafață de 28 ha și are un volum total de 1,762 milioane mc;
- b) în administrarea Sistemului Național de Îmbunătățiri Funciare:
- Barajul Dumești, situat pe râul Găureanca, ocupă o suprafață de 17 ha și are un volum total de 0,88 milioane mc;
  - Barajul Corodești, situat pe râul Studineț, ocupă o suprafață de 14,5 ha și are un volum total de 0,88 milioane mc;
  - Barajul Moara Domnească, situat pe râul Ferești, ocupă o suprafață de 31,74 ha și are un volum total de 1,8 milioane mc;
  - Barajul Tăcuta, situat pe râul Rediu, ocupă o suprafață de 28 ha și are un volum total de 2,7 milioane mc;
  - Barajul Rediu Galian, situat pe râul Rediu, ocupă o suprafață de 35,3 ha și are un volum total de 3,76 milioane mc.

4.3.4 Resurse

4.3.4.1 Resurse de apă

Apele de suprafață: în județul Vaslui resursa de apă de suprafață utilizabilă este de 27,64 milioane mc/an, deci apele de suprafață au importanță vitală pentru dezvoltarea economică și socială a regiunii.

Cele mai importante ape curgătoare care brăzdează teritoriul județului sunt: cursul superior și mijlociu al râului Bârlad, care izvorăște de la Valea Ursului, județul Neamț și strabate județul Vaslui pe o distanță de 173 km, având afluenți importanți: Vasluiul, Crasna, Juravăț, Simila și Tutova, Dagâța, Lohan; râul Vasluiet; râul Tutova;

un tronson al Prutului cuprins între localitățile Drânceni – Fălciu, ce formează hotarul natural (la est), care desparte județul Vaslui de județele sudice ale Republicii Moldova.

4.3.4.2 Resurse ale solului și subsolului

Formarea și repartiția geografică a solurilor în județul Vaslui au fost influențate de factorii fizico-naturali, relieful, litologia și climă. Numeroasele categorii detaliate de sol se deosebesc distinct prin proprietățile lor, capacitatea productivă și măsurile de menținere și sporire a fertilității. Solurile cernoziomice și soluri cenușii sunt predominante în zonă.

La nivelul județului Vaslui, resursele naturale neregenerabile sunt puțin variate și sunt reprezentate de: materiale de construcții ce sunt utilizate la nivel local: argile și luturi loessoidale, calcare de argilă, nisip din albia râurilor, gresii calcaroase, gresii nisipoase gălbui, cenușii; ape minerale sulfuroase și feruginoase din izvoarele de la Drânceni, Murgeni, Pungești, Gura Văii.

4.3.4.3 Biodiversitate

Flora. Sub aspect fitogeografic, pe teritoriul județului se interferează elemente central-europene, specifice pădurilor est europene cu cele specifice stepelor și silvostepelor continentale. Se disting două zone mari de vegetație:

a) zona de pădure, ocupă partea vestică și nord-vestică a județului unde înălțimea reliefului depășește 300 m altitudine absolută. Extinderea culturilor agricole și pomi-viticole a creat discontinuități în aria pădurilor, care pe alocuri au rămas sub forma unor fâșii ce acoperă culmile dealurilor și partea superioară a versanților. Zona pădurilor este delimitată de două subzone: – subzona de gorun-fag: gorun, fag, carpen, paltin, arțar, frasin, ulm, tei; – subzona de gorun-stejar: gorun, stejar, jugastru, arțar, gladisu, tei, ulmul de câmp.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

b) zona de stepă și silvostepă este răspândită în estul și sud-estul județului. Se disting două subzone: – subzona de silvostepă; – subzona de stepă.

Fauna. Se disting trei biotipuri preferențiale în estul și sud-estul județului pentru faună: a pădurilor de foioase, a silvostepii și stepei și a luncilor.

La pădure, dintre mamiferele mai comune sunt: lupul, vulpea, mistrețul, căprioara, iepurele, veverița, pârșul, bursucul, jderul, dihorul, pisica sălbatică, cerbul lopătar (Dobrina-Huși). Păsări mai des întâlnite sunt: coțofana, gaița, graurul, dumbrăveanca, botgrosul, cinteza, pițigoiiul, mierla, sturzul, ciocănitorea, privighetorea, măcăleandru, turturica, cucul, pupăza, porumbelul gulerat, guguștiucul, corbul, cioara, huhurezul.

Reptilele mai răspândite sunt: șopârta, gușterul, șarpele de pădure. Fauna de stepă și silvostepă este mai săracă și mai puțin variată. Fauna luncilor, bălților și apelor curgătoare este formată din animale terestre iubitoare de umezeală și din animale acvatice. Dintre mamifere găsim vidra și nurca pe malurile apelor Bârladului și Prutului, iar în pădurile de luncă găsim vulpea, lupul, mistrețul și iepurele. Fauna acvatică este reprezentată prin pești semi-migratori, crapul, șalăul, somnul, știuca, plătica, cleanul, scobarul, linul, carasul, caracuda.

4.4 Cultura

Primele forme de viață umană pe teritoriul județului Vaslui sunt atestate prin numeroase vestigii arheologice încă din perioada paleoliticului, prin urme de cultură materială (unelte primitive din piatră, os, lemn) scoase la iveală în peste 12 stațiuni arheologice (Târzii și Curteni, Dănești, Tăcuta, Banca, Zorleni, Șuletea, Epureni, Huși, ș.a.).

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Saltul calitativ înregistrat în neolitic, îndeosebi în domeniul perfecționării uneltelor și al formelor de organizare socială, este ilustrat și de evoluția comunităților omenești de pe teritoriul județului Vaslui. Creatorii acestei formidabile civilizații în spațiul carpato–danubiano–pontic au alcătuit în epoca neoliticului final fondul pre-european care, în contactul și simbioza cu triburile de păstori nomazi din stepele nord-pontice pătrunse în zonă la începutul mileniului II î.e.n., au dat naștere tracilor – cel mai numeros popor al antichității după inzi, cum apreciază izvoarele vremii.

Numeroase așezări din epoca bronzului răspândite în deosebi pe văile Prutului, Bârladului și ale afluenților lor, atestă o viețuire relativă densă a unor comunități sedentare practicând cu precădere cultivarea pământului, creșterea animalelor și meșteșugurile.

Odată cu apariția și răspândirea metalurgiei fierului, care a revoluționat mijloacele de producție, s-au realizat progrese în toate domeniile activității și organizării sociale. Relațiile economice și de schimb desfășurate pe arii întinse au favorizat și accentuarea unității lingvistice și culturale pe întreg spațiul carpato – danubiano – pontic, determinând cristalizarea definitivă a poporului geto – dac. Semnalați în izvoarele scrise ale antichității ca unul și același popor, geto – dacii, ramura nordică a tracilor, având nucleul în Carpați și la Dunăre, locuiau pe un spațiu mult mai vast, ce depășea teritoriul actual al României.

Înflorirea culturii și civilizației geto – dacilor, caracterul lor original și profund unitar și-au găsit expresia politică în afirmarea puternică a unor elemente de organizare statală care au culminat cu întemeierea în secolul I î.e.n. a primului stat dac centralizat și independent condus de Burebista – “cel dintâi și cel mai mare rege care a domnit vreodată peste Tracia”, cum este apreciat în izvoarele antice. În epoca glorioasei domnii a lui Decebal daco – geții de pe aceste meleaguri participă la luptele purtate sub conducerea regelui – erou împotriva cuceritorilor romani. Deși,

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

propriu-zis, nu au fost incluse în granițele administrative ale Daciei romane, unele teritorii de la est de Carpați, între care și județul Vaslui au cunoscut un puternic proces de împletire a civilizațiilor geto-dacă și romană.

Cu toate dificultățile provocate de migrații care s-au perindat secole de-a rândul pe teritoriul patriei noastre și care se aflau într-un stadiu inferior de dezvoltare daco-romani își vor continua existența în vatra Daciei, numeroase dovezi arheologice, numismatice, epigrafice descoperite și pe teritoriul județului Vaslui atestând o viață neîntreruptă.

Pe meleagurile vasluiene, aflate la răscrucea unor importante drumuri comerciale care coborau pe văile Siretului și Bârladului spre Dunăre și cetățile de la Marea Neagră primele târguri sunt atestate documentar din secolul al XII-lea. Prima mențiune scrisă despre existența unor localități urbane în județul Vaslui este aceea din 1174, referitoare la orașul Bârlad, acesta fiind unul din cele mai vechi orașe românești din această zonă a țării. Vasluiul, orașul de la confluența Bârladului cu Racova, reședința de astăzi a județului apare menționat în cronicile străine în a doua jumătate a secolului al XIV-lea, iar în documentele interne la 1423. Așezarea centrală a Vasluiului, în inima țării românești a Moldovei, a făcut din această zonă locul unor puternice bătălii pentru apărarea independenței patriei. Astfel, la 1450, în pădurile Crasnei, la circa 15 km sud de Vaslui, oștile moldovenești conduse de Bogdan al II-lea, alături de care se afla și fiul acestuia Ștefan, viitorul domn, au reușit o frumoasă victorie împotriva oștilor polone invadatoare. Amintirea biruinței din 1475, transmisă din generație în generație, faptul că marele voievod a poposit în repetate rânduri la Vaslui, unde avea curți domnești, că moșia târgului îi aparținea, explică în bună măsură de ce Vasluiul conservă cele mai multe legende legate de numele lui Ștefan Vodă cel Mare și Bun. Dintre acestea amintim pe aceea legată de Movila lui Burcel, situată la

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

circa 20 km de Vaslui și unde se organizează anual manifestări cultural–artistice sub genericul „Legendă și actualitate”.

Statuia ecvestră de la Podul Înalt

Statuia din Piața Civică a municipiului Vaslui

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Personalități vasluiene. Județul Vaslui a dat României personalități de seamă din toate domeniile de activitate: conducători și lideri politici, oameni de litere, artiști, oameni de știință. Nu mai puțin de 39 de academicieni români își leagă numele de județul nostru. Într-o prezentare succintă enumerăm doar câteva dintre cele mai cunoscute personalități din istoria și cultura României:

Dimitrie Cantemir (1673-1723) a fost unul dintre cei mai străluciți reprezentanți ai culturii românești. Spirit enciclopedic, cunoscător a peste zece limbi străine, scriitor, filozof, istoric, geograf, arhitect, muzician, etnograf și folclorist, Cantemir a aparținut mai multor culturi, deoarece a scris în română, greacă, latină, turcă, rusă. Recunoașterea europeană a meritelor sale a fost consacrată la 11 iunie 1714, când Cantemir a devenit membru al Academiei din Berlin, realizând în felul acesta un prim pas al integrării noastre culturale în Europa. Dintre numeroasele sale lucrări amintim: „Descriptio Moldaviae” și „Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor”.

Alexandra Ioan Cuza (1820-1873) s-a născut la Bârlad și a fost primul domnitor al Principatelor Unite, Moldova și Muntenia. După studii la Paris, Cuza s-a întors în țară și a îmbrățișat cariera militară, remarcându-se în evenimentele de la 1848 și în lupta pentru Unire. A fost ales Domnitor al Moldovei la 5 ianuarie 1859 și al Munteniei la 24 ianuarie 1859, săvârșind astfel Unirea Principatelor printr-o dublă alegere. În această calitate, a întreprins importante măsuri pe plan intern: împrăștierea țărănilor, reorganizarea armatei, a administrației, a învățământului. S-a bucurat de o mare simpatie populară, dar a fost silit să abdice în urma unui complot. A murit în exil, la Heidelberg.

Elena Cuza (1825-1902) Doamna a României, soția Domnitorului Alexandru Ioan Cuza, femeie cu educație aleasă, s-a remarcat în epocă prin generozitatea și dăruirea sa sufletească ieșite din comun. S-a născut la Solești, sat vasluian aflat în proprietatea familiei sale, ramură a cunoscutei familii Rosetti.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Mihail Kogălniceanu (1817-1891) Mare om politic, orator neîntrecut, istoric, scriitor. S-a născut la Iași dar a petrecut mare parte a copilăriei sale la moșia părinților din satul Râpi, din județul Vaslui, sat care astăzi îi poartă numele. Cariera sa politică s-a împletit cu cea literară. A jucat un rol major în Unirea Principatelor, a fost prim-ministru în vremea lui Alexandru Ioan Cuza, ministru de Externe (1877), ministru plenipotențiar al României la Paris, senator și deputat de Fălciu.

Vasile Pârvan (1882-1927) istoric, academician, născut în județul Bacău, și-a legat numele de Bârlad, adevărata sa patrie spirituală, locul unde s-au constituit premisele sale intelectuale. Interesul său pentru arheologie, istorie și filologie clasică s-au deșteptat tot aici, la liceul Codreanu. Membru al unor organisme internaționale, al unor societăți de istorie din Germania și Italia, a devenit, în 1913, la numai 31 de ani, membru plin al Academiei Române.

Gheorghe Focșa (1903-1995) s-a născut la Șuletea, în județul Vaslui și a urmat Liceul „Cuza-Vodă” din Huși. A fost etnograf cu merite deosebite în fundamentarea teoretică și realizările practice ale muzeografiei românești. Timp de 30 de ani a condus Muzeul Satului din București.

Gheorghe Gheorghiu-Dej (1901-1965) născut la Bârlad, om politic al epocii comuniste. A dus o susținută activitate în cadrul Partidului Comunist Român, începând din 1930. A fost închis în închisori și lagăre, de unde a evadat și a participat la organizarea loviturii de stat de la 23 august 1944. Ulterior, a devenit secretar general al Partidului Muncitoresc Român. Cu un comportament slugarnic față de Stalin, Gheorghiu-Dej a ajuns treptat să ducă o luptă surdă și subterană pentru a obține o anumită independență față de ruși. Posibilă victimă a KGB, Gheorghe Gheorghiu-Dej se bucura la moartea sa, în 1965, de o relativă popularitate, în pofida crimelor săvârșite de regimul său.

Emil Racoviță (1866-1947) biolog, academician, născut la Iași, a fost legat în permanență de satul Șorănești, din Vaslui, unde se află moșia părinților săi de neam domnesc. A studiat la Iași și la Paris, a lucrat la laboratorul de biologie marină din Lacaze și a participat la expediția științifică internațională din Antarctica, „Belgica” (1897-1899), în calitate de naturalist. A fost membru al Academiei Române și al unor societăți științifice din străinătate.

Valentin Silvestru (1924-1996) scriitor, născut la Rebricea, în județul Vaslui, a făcut liceul la Iași, a studiat arhitectura, matematicile și literele la București. A avut o foarte bogată activitate publicistică, a lucrat în teatru și cinematografie, ocupând funcții de decizie și desfășurând și activități didactice. A inițiat Festivalul umorului de la Vaslui.

Constantin Tănase (1880-1945) actor, creatorul teatrului românesc de revista, s-a născut la Vaslui și a absolvit Conservatorul din București. În 1919 a înființat teatrul de revistă „Cărăbuș”, care îi va aduce o meritată faimă națională și chiar europeană, prin spectacolele pline de umor și foarte critice la adresa realităților vremii.

Nicolae Tonitza (1886-1940) pictor, născut la Bârlad, cu studii de arte plastice la Iași, Paris și Munchen, unde are și debutul expozițional. Lucrările lui au fost expuse la București, Paris, Veneția, Barcelona, Haga și Bruxelles. Sunt memorabile portretele sale de copii. Alexandru Vlahuță (1858-1919) scriitor, academician, născut la Pleșești, sat vasluian care astăzi îi poartă numele, a fost în primul rând un umanist, atașat valorilor naționale și perene. Lucrarea sa de referință rămâne „România pitorească”.

Nicolae Milescu Spătarul (1636-1708) cărturar, născut la Milești, sat dispărut de lângă Fereștii de astăzi. Tatăl său, probabil de origine aromână, și-a luat numele după moșia soției. Milescu a făcut studii serioase la Iași și la Școala Patriarhiei din Constantinopol, stăpânind mai multe limbi străine, ca: latina, greaca veche și nouă, slavona, rusa, probabil franceza. S-a bucurat de protecția și prețuirea Țarului Petru I. Prima sa lucrare este și prima noastră deschidere dar cea mai importantă contribuție

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

va rămâne traducerea Vechiului Testament care a stat la baza tipăririi Bibliei de la București a lui Șerban Cantacuzino din 1688. Alte două lucrări de mare importanță sunt „Jurnal de călătorie în China” și „Descrierea Chinei”, unde întâlnim observații minuțioase, pertinente, asupra poporului și civilizației chineze, dar și asupra altor populații întâlnite în drumul său.

Victor Ion Popa (1895-1946) Scriitor născut la Bârlad, V.I. Popa s-a simțit foarte legat de satul părinților săi, Dodești. A urmat liceul la Iași, perioadă în care a început să joace mici roluri pe scena Naționalului. A scris la început versuri, care au fost publicate postum. A publicat romane, printre care „Floare de oțel”, „Velerim și Veler Doamne”, „Sfârlează cu fofează”, și a scris piese de teatru de mare succes: „Ciuta”, „Mușcata din fereastră”, „Plata birului”, „Tache, lanche și Cadâr”.

Anastasie Fătu (n. 2 ianuarie 1816, Mușata, Vaslui - d. 3 martie 1886, Iași) a fost un medic și botanist român, membru titular al Academiei Române.

Manifestări culturale anuale

- Podul Înalt – 10 ianuarie 1475 „Ștefan cel Mare – 500”: 10 ianuarie
- Eminescu prin mileniul III: 15 ianuarie
- Unirea – visul de aur al românilor: 24 ianuarie
- Blândul păstor - Sărbătoarea ouălor roșii (sărbători pascale)
- Actae Moldaviae Meridionalis: aprilie
- Movila lui Burcel”: 21 mai
- Zilele culturale ale Bârladului: mai
- Tabăra națională de teatru școlar: iunie
- Festivalul fanfarelor: august
- Sărbătoarea Teiului: mai
- Podul Înalt – „Cavalerii Creștinătății”: 2 iulie

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

- Festivalul sătesc „La Stejar”: mai
- Sărbătoarea satelor de pe Valea Vasluiului: 15 august
- Sărbătoarea satelor de pe Valea Racovei: 15 august
- Zilele culturale ale Murgenilor: 6 august
- „Flori pe Prut” – Vetrișoaia: iunie
- Târgul meșterilor populari: 1-6 sept
- Festivalul „Hora”: 6 septembrie
- Festivalul Internațional de Umor „Constantin Tănase”: sep-oct
- Salonul de Carte: octombrie;
- Festivalul de muzică corală, laică și religioasă „Gheorghe Cucu”: octombrie
- Zilele „Dimitrie Cantemir”: octombrie
- Fluierașul Vasluian: octombrie
- Toamna Culturală Hușeană: octombrie-noiembrie
- Zilele „Alexandru Vlahuță”: noiembrie
- Festival de Datini și Obiceiuri: decembrie

4.5 Tradiții și meșteșuguri

Pentru evidențierea tradițiilor și meșteșugurilor din județul Vaslui prezentăm în continuare un extras de text realizat la nivelul județului Vaslui de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vaslui în colaborare cu Consiliul Județean Vaslui și Consiliile raionale Hâncești și Leova din Republica Moldova – în cadrul proiectului „Arta tradițională - mijloc de dezvoltare economic”.

O trecere în revistă oricât de sumară a ansamblului meșteșugurilor și a meșterilor populari din județul Vaslui, a trăsăturilor caracteristice ale acestora, implicit proporțiile prezenței lor contemporane, trebuie în mod necesar să ia în considerare

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

câteva aspecte de ordin istoric. În arealul actualului județ Vaslui sunt incluse, în cea mai mare parte, fostele ținuturi *Fălciu, Tutova, Vaslui*, zona fiind reprezentativă pentru Podișul Central Moldovenesc. În cercetarea etnografică a teritoriului actual al județului Vaslui remarcăm adevărate fluxuri și refluxuri, care au determinat rezultate undeva parțiale, deși există bogate tradiții în acest sens.

Primul etnograf și folclorist român „avant la lettre”, Dimitrie *Cantemir*, prinț al cărturarilor și cărturar al prinților, a fost originar de aici și, având în vedere timpul foarte scurt cât a stat în Moldova, presupunem că bogatele sale informații s-au datorat slujitorilor de casă, proveniți și ei de pe Valea Elanului, din ținutul Fălciu. A urmat, după multă vreme, activitatea unor folcloriști „en titre”: I. Caranfil publică în 1870 „Cântece de pe Valea Prutului”, *Gheorghe Ghibănescu*, istoric în primul rând, se ocupă de arta țesutului, *Ioan (Iacov) Antonovici* subliniază aspectele etnografice în monografiile sale dedicate comunei Bogdana sau mănăstirii Florești. Cea mai mare importanță o reprezintă desigur apariția la Bârlad, în 1908, a prestigioasei reviste de cultură populară „Ion Creangă”, de care se leagă impresionanta muncă de cercetare a lui *Tudor Pamfile* și a colaboratorilor săi. Realizarea ediției anastatice a acestei publicații va readuce în circuitul interesului național pentru etnografie, o multitudine de materiale de specialitate peste care s-a trecut cu ușurință, sau în unele cazuri nu au fost accesibile. După refluxul care a urmat încetării apariției revistei, asistăm în ultima perioadă la o revigorare a preocupărilor de ordin etnografic în general, și a celor pentru prezența și activitatea meșterilor populari în mod particular.

Interesul științific se corelează cu necesitatea intensificării culturii meșteșugurilor populare, ele cunoscând în județul Vaslui un relativ regres, determinat de mai multe cauze. Între cele de ordin istoric vom remarcă mai întâi urmările Păcii de la Adrianopole, din 1829, când s-a liberalizat comerțul exterior al Principatelor. Cerealele au devenit principalul produs de export, de aici extinderea suprafețelor

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

agricole, necesitatea sporirii mâinii de lucru. În aceste condiții femeile au trecut la muncă câmpului, la fel cei care practicau meșteșugurile tradiționale, s-a redus baza de materii prime respectiv lemnul, lâna, cânepă, inul, borangicul etc. La puțină vreme, pe parcursul domniei lui Mihai Vodă Sturza, s-au întemeiat „stadler”-urile, târgușoarele evreiești – Băcești, Negrești, Codăiești, Pungești, Drânceni, Hoceni, Murgeni, Puiesti – cu o intensă viață comercială, produsele aduse din diferite zone ale Imperiului Flabsburgic, mai târziu Austro-Ungaria, concurând și înlocuind pe parcurs produsele meșterilor populari. A fost un prim aspect a ceea ce numim acum globalizare și care are un efect mult mai puternic, strivitor pentru identitățile locale.

Au existat de timpuriu și există în continuare reacții mai mult sau mai puțin eficiente la aceste fenomene. În vechile școli de arte și meserii, dar mai ales la lecțiile de „lucru manual” ținute de învățători a existat în permanență obiectivul consolidării și chiar reînvierii activităților meșterilor populari. La fel au procedat și echipele de teren din cadrul programului de profundă cercetare a realităților satului românesc inițiat de eminentul om de știință *Dimitrie Gusti*, într-o premieră europeană. Actualmente același rol îl au târgurile meșterilor populari, inclusiv cel care se desfășoară la Vaslui, în fiecare an în luna septembrie.

Demne de interes sunt consemnările unor meșteșuguri tradiționale, care au dispărut în contextul unor noi realități de nivel oarecum tehnologic. Un exemplu ar fi obținerea varului în condițiile mai mult sau mai puțin favorabile din zona Vasluiului, așa cum este prezentată de Iacov Antonovici în monografia mănăstirii Florești. În 1824, paharnicul, apoi banul Nicolae Șion se jeluiește lui Vodă că luând în arendă Floreștii și alte moșii „greco-mănăstirești”, l-a însărcinat la rândul său pe Ștefan Ciocan Mazil cu „căutarea” lor. Acesta s-a tocmit cu 8 locuitori din Florești pentru 500 de chile de var și le-a dat înainte banii pentru 400. Meșterii respectivi au făcut doar o parte din cantitatea promisă, s-au întovărășit cu un crâșmar evreu și au vândut restul la Bârlad.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Trebuie să subliniem, pentru a evita confuziile că termenul „chila”, nu are nici o legătură cu un kilogram. Este vorba de o unitate de măsură de origine turcă, cu valoare variabilă, între 400-500 kilograme. Meseriașii locali extrăgeau piatră de var și după epuizarea acesteia, săpau pământul văros, îl frământau bine, făceau din el „mălaie”. Ele se uscau întâi la soare, erau introduse apoi într-un fel de horn, cum se așează cărămidă pentru ars, pentru a fi cuprinse de foc. Între 1878-1880 s-au fabricat 200 de chile după acest procedeu. Pe la 1900 mai trăiau doar cei care văzuseră cum se făcea astfel varul, meșterii muriseră.

O relatare din 1975, culeasă din satul *Ruși-Puiești*, de la *Manolache Ștefan*, atunci de 42 de ani, se referă la alt vechi meștesug dispărut, care explică și un toponim foarte răspândit: „Unde se cheamă acum „La Mangalărie” era mai demult o groapă mare cuprinsă de pădure. Groapa se mai cunoaște și acum, acolo se făcea mangal, cărbune pentru fierărie și fierul de călcat. Ardeau lemn, straângeau jerătecul în groapă și când se umplea turnau apă peste el și-l stingeau. Munca era grea și primejdioasă. Odată au umplut groapa cu lemne și le-au aprins pe dedesupt. Lemnele erau arse pe jumătate, când unul s-a suit pe ele, lemnele s-au prăbușit și el a ars de viu”.

În satul *Dumasca* din comuna Tăcuta, majoritatea locuitorilor se ocupau cu confecționarea obiectelor din cânepă, în primul rând hamuri pentru cai. Menționăm că o parte a satului este populată de lipoveni, iar în muzeul sătesc Tăcuta se găsesc multe dintre produsele lor.

În continuare este realizată o trecere în revistă a meșterilor populari dintr-o serie de comune din județul Vaslui.

La Todirești predomină *dulgherii*: Brâncă Ion, Condurat Ștefan, Bitoi Neculai, Bitoi Vasile, Romascu Dumitru, Bontea Costache, Plopan Georgel, Plopan Ionut care confecționează butoaie, căruțe, mobilă. Romascu Gheorghe îmbină meseria de dulgher cu cea de *fierar*, confecționând pe lângă obiectele menționate mai sus diferite

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

miniaturi din lemn sau metal, în primul rând cruci. Alți lemnari: Bitoi Dumitru, Dascălu Neculai, Porcaru Ion s-au specializat în confecționarea obiectelor folosite în cadrul desfășurării obiceiurilor și datinilor de iarnă. *Fierari* sunt Asaftei Aurel, Chilmu Gheorghe, Chilmu Cristi-Romica, realizează căruțe și porți metalice. *Cojocarul* Bratu Ene confecționează căciuli, bundițe, cojoace iar profesorul Lazăr Leonard *măști populare*.

La Vetrișoiaia cele mai bune *șesătoare* sunt considerate *Norocea Ivoneta* și *Veringa Tudora*, iar în *lucrul de mână* excelează *Macarie Dumitra*. Între meșteșugarii locali se mai disting *fierarii Botezatu Gheorghe* și *Pandale Laurențiu* și *cojocarul Pruteanu Gheorghe*.

Pentru comuna Laza, dat fiind marele număr de meșteri populari s-a făcut o împărțire pe localități. În *satul Laza* s-au impus atenției generale *Gheorghe Elisabeta*, *Gheorghe Viorică*, *Pintilie Viorică*, *Susu Eva*, *Iliuta Măria* care sunt bune *șesătoare* și *cos prosoape, fețe de masă* etc. *Asavei Carmen*, *Costandache Măria* practică în plus *croitoria* și *cos obiecte de artizanat*. *Gheorghe Neculai*, *Chirica Petrii Vlad*, *Asavei Ticuta*, *Bălan Marcel* sunt *tâmplari* și *dogari*, cel din urmă realizând și *sculpturi în lemn*. Între *fierarii* sunt semnalati *Butnaru Ionel* și *Gache Mihai*. La Râșniță sunt bune *șesătoare* *Duduman Măria*, *Spiridon Măria*, *Dosoftei Elena* care confecționează și *plapume*, *Duduman Mihai* este *fierar*, *Ciobanii Gheorghe* *tâmplar*, iar *Racnici Vasile* are mai multe meserii. La Sauca întâlnim pe *Pușcașu Vasile* și *Carp Vasile* care sunt *tâmplari* și totodată, *sculptori în lemn*, pe *tâmplării* și *dogării* *Alexandru Florin* și *Ciuraru Constantin*, pe *șesătoarele* *Puscasu Măria*, *Andone Valența*, *Gache Virginia*, *Ionita Elena*, *Alexandru Iulia*, *Ionita Fira* care face deasemenea *cusături-prosoape, fețe de masă-broderii* și *obiecte de artizanat*. O mențiune aparte pentru *Bulboacă Rodica* remarcabilă în artă culinară, participantă la manifestări folclorice din Statele Unite, Germania și din mai multe localități din țară.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

La Dragomirești sunt numeroși *meșteri populari care prelucrează lemnul*: *Chirilă Vasile, Ababei Constantin, Ababei Ciprian, Spiridon Vasile, Turcu Paul, Iacob Neculai, Ungureanu Vasile, Leganuta Nicu, Mihai Neculai, Moldoveanu Neculai, tâmplari*, dar și *butnari, rotari*, confecționează uși, ferestre, butoaie, roți de lemn. butuci. Țesătoarele *Profir Maxineta, Isar Elena, Varnacea Măricică, Chirilă Tatiana, Vranciu Steriana* lucrează covoare, cuverturi, iar cojocăria este practică de *Grigore A. Gheorghe*. Un loc aparte între meșterii populari îl au *Lazăr Vasile* din Rădeni care face linguri și fuse și *Rușii Ion* din Vlădia, sculptor în lemn de troițe, bibelouri, vulturi, capete de cerb.

La Puiеști semnalăm iarăși numeroși meșteri populari sau practicanți ai unor meserii tradiționale: *Blanarii Costel, Huminic Costel, Iordache Gheorghe* potcovari; *Ocrairfl Constantin, Fanaru Constantin*, fierari; *Huminic Gheorghe* confecționează *mături*; *Saim Ion* face curățători pentru porumb, fărașe; *Mastacan Neculai, Morării Costică, Bosnea Gheorghe, Stamate Vasile, împletitori din nuietele de răchită; Anania Costică, Costraș Mihai, Ciornovalic Costel, Mocanii Mihai, Jitaru Vasile, tâmplari și dogari; Morării Măricică, Hortu Ileana, Marea Aurică, Obrejă Sică, Neagu Mariana, Ciornovalic Getă* sunt țesătoare, dar fac și cusături, croșetează. La Puiеști există și un *pictor bisericesc, Cruceanu Valentin*.

La Codăiești se află în prim plan - cu excepția *Măriei Tănase* care face plapume - *meșterii populari care prelucrează lemnul*: *Livint Mihai* - uși sculptate, râme de geamuri de diferite forme, elemente ornamentale; *Curulet Petrii* - sculptor, statui de personalități, cruci, porți ornamentale; *Miron Gheorghe* - draperii, râme de oglinzi, cruci; *Iftimie Sandu* - butoaie, căzi, roți de lemn; *Rusu Romica* - sculptură în lemn, uși, reproduceri de obiecte. Artizanatul este practicat de *Olareanu Anișoara și Lica Elena*.

Dintre meșterii populari din Berezeni menționăm pe: *Focea Ion*, croitor care continuă cele învățate de la părinți, execută orice comenzi; *Strechie Gheorghe, sculptor în lemn*, realizează trocuțe și trocane, fuse, căni, linguri și furculițe, pahare

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

etc; *Panainte Sava*, *cojocar*, confecționează sumane, cojoace mari și mici. bundițe. căciuli; *Bogatu Vasile*, *dogar și tâmplar*, face butoaie, căzi, găleți, porți, garduri, pături, meșe, scaune; *Farcas Marița*, confecționează bidinele și pensule din iarbă uscată.

La Miclești predomina *realizarea de costume populare*, activitate în care se remarcă *Bulai Măria, Simionescu Liliana, Diaconii Elena, Ursu Adina, Campanu Măricică, Irimia Sonică, Dăscălescu Costel*. Directorul Căminului Cultural este un artist popular multilateral: confecționează fluiere, costume populare, sculptează, pictează.

Meșterii populari din Muntenii de Sus se grupează astfel: *țesătoare de covoare*, carpete, prosoape - *Ciulei Tudorita, Tarnoveanu Ioana, Nechită Frasina, Neacșu Virginia, Maxim Aglaia, Vartolomei Măricică*; confecționeri căciuli - *Arcăleanu S. Iancu, Agafiței Ion, Vodu Ion, Agafiței Vasile, Ignat I. Ion*; *confecționeri mături* din sorg-*Brodoceanu Petru, Buruiană Adam, Duluman Ion*; *împletitoare din lână* - *Radu R. Ana, Radu Gh. Lucreția*; *sculptor în lemn* - *Radu P. Vasile*.

Numeroși meșteri populari sunt și la Văleni, în primul rând *țesătoare* care își vând marfa în Vaslui și Iași: *Luca Elena, Trofin Măria, Pauc Elena, Burlacii Elena, Beligan Elena, Jitaru Grapină, Luca Aneta, Stanciuc Măria*, ele realizând ștergare, pichire, țoluri de lână. *Lemnul este prelucrat* de *Tibireac Gheorghe, Veligcu Ticuta, Fitcoschi Viorel, Ciurusniuc Gheorghe, fierul de către Ocheană Ion și Trifan, pieile de către cojocarii: Moraru Ilie și Carp Mihai*. La Văleni se confecționează și *mături* de către *Bojoaga Dumitru, Balanescu Dumitru, Stanciuc Ion* și avem și un *sculptor* în persoana lui *Filibiu Ion*.

Și la Solești predomina *creatoarele de artă populară*: *Vranceanu Valeria* - covoare în foi și în spetează, prosoape de borangic, broderie; *Popovici Eleonora*-covoare alese în poduri și în spetează, prosoape țesute din bumbac; *Gheorghe Maria*-covoare alese în spetează, carpete alese, cusături de mână; *Agapi Aglaia*- covoare țesute alese, prosoape țesute alese, îi cusute pe canafas; *Darie Aneta*- covoare,

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

cuverturi, mileuri, fețe de masă, toate fiind cusute cu mână; *Agapi Paulina*- cămăși cusute cu flori, covoare alese; *Balanescu Licuță*- covoare alese în foi și spetează, carpete alese, fețe de masă cusute; *Ibanescu Măria*- covoare alese, prosoape țesute în foi; *Arhire Polixenia*- covoare țesute în poduri și în foi, carpete cusute, carpete alese, fețe de masă cusute; *Ciolacu C. Aurică*- covoare alese în poduri, covoare alese în spetează, cusături de mână; *Habet Elena*- covoare alese în spetează și în poduri, prosoape de bumbac; *Sprivac T. Măria*- covoare alese în spetează cu motive geometrice și florale deosebite; *Burghilea Anica*- prosoape țesute, covoare alese în spetează; *Huhulea Măricică*- prosoape țesute din în și borangic, fețe de masă cusute, costum popular de bărbați (cămașa, barneata, fustă, pantalon); *Huhulea Constanța*- covoare alese, carpete cusute; *Grigoruta Măria*- prosoape țesute din bumbac și borangic, covoare țesute în spetează, cămăși cusute cu motive florale; *Palade Ileana*- covoare alese în poduri și spetează, fețe de masă cusute, prosoape țesute; *Burghilea Zamfiră*- covoare țesute în spetează și în foi, prosoape țesute din bumbac și borangic; *Cărare Irina*- covoare alese în spetează, fețe de masă cusute. *Cojocarii Bucată Constantin, Vlase Costică, Stolerii Ioan* sunt specializați în bondite și căciuli, iar *Axinte Gheorghe* sculptează în lemn.

În Vutcani, *Ciorbagiu Gabriel, Voicu Costandache, Voicu Doru, Danu Gheorghe, Bojian Eugen, Axinte Dumitru, Adam Angliei, Adam Constantin, Putoi Stan, Arsene Bogdan, Ciorbagiu Marin, Chiriac Constantin, Ceru Constantin, Alexa Gelu, Ciorbagiu Victor* practică în primul rând *prelucrarea lemnului*, ca tâmplari, dulgheri, dogari, dar și tinichigieria. *Nestian Gelu, Bostan Gelu, Stoica Vasile* sunt fierari forjori, iar *Mândru Constantin și Dimir Ștefan* sunt *cojocari*. *Țesăturile și cusăturile* sunt cel mai bine realizate de *Lumina Tincă, Nica Măria, Dunis Măria, Nestian Măria, Bulgării Ecaterina, Bojian Lina*.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Dintre numeroasele țesătoare din Vulturești amintim pe *Juganaru Aurică, Munteanu Elena, Munteanu Lucica, Munteanu Măria, Gavril Rodica, Ursu Aglaia, Ursu Măria, Apostu Vergina, Grigoriu Măria, Florea Elena, Cojocaru Elena, Pulpan Elena* etc. Prelucrarea lemnului se face de către *Pintilie Vasile, Condrea Gavril, Brâncă Gheorghe, Juganaru Ionel, Sanuta Ion, Cucas Vasile, Florea Neculai*, iar *Comanduru Vasile* încă mai știe să confecționeze opinci.

În comună Drânceni (de fapt satul Ghermănești) sunt *tâmplari - Alexandrache Vasile, Manolache Vasile, Moraru Petru, Ene Dănuț*, dogarul *Onofrei Georgel*, *cojocarii Trofin Jan, Ignat Vasile, Dinică Neculai* și practicantul unei vechi meserii, *fântânarul Burhuc Costel*.

Cei mai prestigioși meșteri populari din Oltenești sunt: *Solomon Ioniță*-realizează împletituri din răchită și sălcie, în primul rând coșuri; *Drosul Costică*, același meșteșug; *Apostol Radu* prelucrează lemn de tei, sălcie, arțar, plop, obținând cozi de unelte agricole, linguri, lopățele, furci de tors; *Perju Emil* face mături din sorg (popular se spune malae); *Geles Renocica* realizează din lână și bumbac, cuverturi, lenicere, fețe de plapumă, covorașe și traverse; *Mosneagu Vasile* face împletituri dar și tablouri din paie de grâu, culese atunci când acesta da în pârg; *Balaur Ioan*, fierar și potcovar; *Radu Ioan*, folosește fier brut sau laminat pentru potcovărie și unelte agricole.

Având în vedere potențialul meșteșugăresc și artistic prezentat parțial mai sus, ne-am concentrat atenția asupra a trei meșteșuguri, prelucrarea lemnului în coordonatele artei populare, olăritul și țesătoria. În centrele Epureni, comună Duda-Epureni; Bradesti, comună Vinderei și Pogonești, respectivele meșteșuguri fiind de veche tradiție în județ. Când avem în vedere prelucrarea lemnului trebuie mai întâi să menționăm că teritoriul actual al județului Vaslui era în trecut acoperit de păduri în cea mai mare parte. Multe sate s-au întemeiat în adâncul pădurilor, copacii fiind întâi supuși la uscare prin lăzuire (tăierea unor cercuri de coajă de pe trunchi), apoi treptat tăiați,

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

trecându-se cu timpul la defrișarea terenului. Multă vreme casele - chiar cele boierești - și bisericile, au fost construite exclusiv din lemn. Ioan Antonovici descrie casele vechi din bârne (durate) cu cheotori pe la colțuri, peste care se așternea un strat superficial de lut. Astfel de construcții s-au mai păstrat până astăzi.

Sculptura în lemn a avut inițial rosturi exclusiv magice, invocarea soarelui fiind în centrul acestor reprezentări. Varietatea simbolurilor solare implică atât reprezentarea realistă a astrului, cât și forme abstractizate ca rozetă, vârtejul, roată solară, romb, cercul tăiat în cruce etc. Simbolurile solare sunt asociate frecvent cu elemente din pomul vieții, mai ales în tiparul său elenistic, o consecință a străvechilor noastre legături cu lumea civilizației mediteraneene. Creatorii populari contemporani, cei a căror formă materială de expresie este în mod obișnuit lemnul, au preluat artistic motivul solar prelungindu-i viață ca un simbol al continuității trăirilor spirituale. Amalgamul frământărilor artistice de mii de ani, determinant pentru crearea acestor imagini a inclus rosturile magice de ocrotire a gospodarilor de duhurile rele. Pe stâlpii porților poate fi recunoscut chipul uman în forme geometrize, alături de imagini ale discului solar. Reprezentările antropomorfe din județul Vaslui au culminat cu ansamblul de la Siscani, comună Hoceni. Aici, un veteran al războiului de la 1877 a sculpat în lemn, pe stâlpii gardului care înconjură gospodăria, chipurile luptătorilor din plutonul sau. Din păcate, acest ansamblu deosebit de original a fost distrus, din nepăsarea meșterilor și dezinteresul autorităților, Paul Petrescu surprinzând ultimele vestigii. Rosturilor magice devenite încifrate, le-au urmat reprezentările pur artistice la care s-au adunat cele creștine, tot mai cultivate în contemporaneitate.

Prelucrarea artistică a lemnului, așa cum o realizează Ticu Ungureanu din Epureni de Huși se înscrie perfect în coordonatele de mai sus. El execută toate tipurile de miniaturi, linguri ornamentale și alte obiecte de gospodărie, având predilecție pentru reprezentările de ordin creștin. Troițele ridicate de el sunt apreciate în zona Hușilor,

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

inclusiv de Episcopie. Participă frecvent la târguri și expoziții, fiind distins cu premii și diplome la Vaslui, Iași și Sibiu. Considerând că măiestria sa trebuie transmisă celor tineri, în atelierul sau din Epurenii de Huși, s-a organizat un grup de instruire format din elevi și care urmează o programă care cuprinde etape de pregătire de la cunoașterea genurilor a meșteșugului până la confecționarea obiectelor și desfacerea lor pe piață.

Olăritul este o îndeletnicire pe care noi românii o moștenim de la cei mai îndepărtați strămoși ai noștri, din neolitic, dar totodată a fost și este una dintre cele mai propice modalități de materializare a însușirilor artistice. Contrar unor păreri curente, județul Vaslui a cunoscut în trecut o mare răspândire a olăritului. Importanța meșteșugului este subliniată și de existența unui staroste de olari la Bârlad pe la 1762. Totodată, documentele istorice și alte relatări consemnează existența unor meșteri olari cu domiciliul permanent sau temporar în aproape toate localitățile. O statistică din 1863 situa județul Tutova pe locul 9 pe țară în privința olăritului. În cadrul cercetărilor de teren am constatat existența unor centre de ceramică dispărute treptat începând din perioada interbelică, dar mai ales din anii '50 înapoi, odată cu procesul colectivizării. Astfel la Puiești au existat mai multe ateliere de olărie, de asemenea în alte localități de pe Valea Tutovei, astăzi se păstrează doar amintirea. La Chircești - Miclești, a existat un important centru de ceramică dispărut și el. Acolo a învățat meșteșugul un evreu creștinat, Nicolae Botezații, care a făcut olărie la Codaiești până pe la 1987. Roată sa de olar și piese de ceramică reprezentative pentru ceea ce confecționa se află acum la muzeul sătesc Tăcuta al soților Rotării. La Dumești se prefigura crearea unui puternic centru de ceramică datorită meșterului popular Castan Jenica.

Continuând undeva tradițiile din Tansa - care a aparținut ținutului istoric al Vasluiului - el lucra acolo ghivece, farfurii din lut în ornamentarea cărora predominau elementele vegetale - frunză de vie, lalelele - și zoomorfe. Culorile sale preferate erau

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

alb, albastru, maro, roșu, într-o alternanță care ocolea îngrămădirile cromatice stânjenitoare pentru impresia artistică de ansamblu. Cu toate tentativele organizatorice, din cauza lipsei de implicare din partea autorităților locale, după moartea meșterului, olăritul a dispărut la Dumești. La fel s-a întâmplat la Fălciu, Pădureni etc. Un caz deosebit a fost la Zgura - Oltenești unde există prin familia Iacob o succesiune de generații de olari, totul încheindu-se atunci când, în furia colectivizării, comuniștii le-au confiscat atelierul.

Cel mai important centru, atât din punct de vedere istoric dar și că posibilități contemporane de confecționare a olăriei în județul Vaslui, rămâne localitatea Brădești din comună Vinderei. Barbu Slătineanu a consemnat faptul că, *deși majoritatea centrelor de olărie cu tradiție preistorică din Moldova sunt așezate în preajma Carpaților orientali, unele dintre ele se întâlnesc până departe, în fostul județ Tutova, în apropierea Bârladului.* Ilustrul specialist se referea la Brădești și la faptul că aici se păstra încă la data lucrării sale din 1928, tehnică de fabricare a ceramicii negre. În același an, o statistică de specialitate, consemnând existența pe teritoriul țării a 77 de importante centre de ceramică, situa Brădeștiul, cu 190 de familii de olari și 150 de cuptoare, pe locul patru între acestea. S-au impus în cercetarea științifică și tehnicile de construcție ale cuptoarelor din Brădești care prin păstrarea unor structuri, amintesc de cele din instalațiile de ars oale din punctele arheologice apropiate. Este o dovadă în plus legată de continuitatea populației românești în zona actualului județ Vaslui. Și aici a acționat procesul brutal al colectivizării care a restrâns foarte mult activitățile legate de olărit. Autoritățile locale au arăt drumul tradițional al olarilor spre Bârlad, iar președintele C.A.P., înarmat cu o bată spărgea oalele pregătite pentru vânzare. De asemenea piață era tot mai puțin receptivă la ceramică, în primul rând la cea de culoare negru. În aceste împrejurări, centrul Brădești se apropia de desființare.

4.6 Turism

Formele de turism practicabile în județul Vaslui sunt: religios, cultural-istoric, vitivinicol, rural, cinegetic și de pescuit.

Turism religios. În județul Vaslui se găsesc peste 36 de biserici, mănăstiri și schituri, care pot fi incluse în traseul pelerinilor ortodocși. Patrimoniul acestor lăcașe de cult cuprind valori istorico-culturale importante, fiind valorificat și de frumusețea arhitecturală a acestora.

Nestemate ale patrimoniului arhitectonic vasluian. Rezultat al unei mari răbdări, al unui „echilibru critic”, în înțelesul pe care îl dădea G. M. Cantacuzino, de sinteză și simplificare a formelor la maximum de utilitate și frumusețe, bisericile de lemn de pe teritoriul actualului județ Vaslui sunt expresia unei tradiții constructive străvechi, continui și care oferă un aspect local, înrudit totodată cu fenomenul numit „arhitectura populară în lemn din România”.

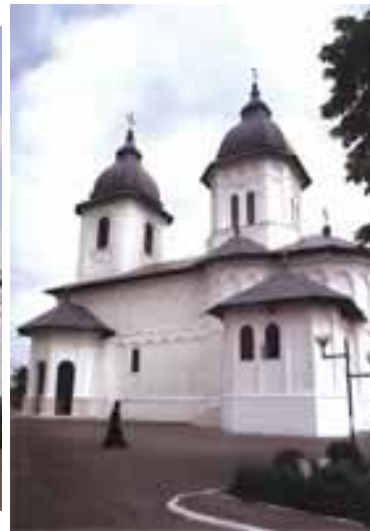
Mănăstirea Pârvești

Biserici din lemn

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Meșterii populari (de cele mai multe ori numele lor au rămas necunoscute posterității) „au gândit” edificiul religios ca o unitate indisolubilă dintre funcțional și frumos, ca o unitate între întreg și detaliu, detaliu înțeles ca element constructiv al totului, participând la omogenitatea lui și totodată fiind un element care rezumă în conștiințiozitatea și inspirația execuției toate însușirile esențiale ale monumentului. Deși tăiat, lemnul așezat bârână peste bârână, rămânea viu în mâinile meșterului biserica căpătând forme neregulate, dând impresia că ar fi crescut acolo direct din pădure, ca plăsmuire a naturii.

Poate fi admirat Palatul Episcopal, construit de Ieremia Movilă în 1595, care găzduiește astăzi un excepțional muzeu de artă religioasă și carte veche. Biserica Sf. Apostoli Petru și Pavel, catedrala episcopală din Huși, a fost înălțată în 1495 de Ștefan cel Mare, domnitorul care a clădit zeci de mănăstiri și biserici, ca mulțumire adusă Domnului pentru victoriile sale în războaie.

Biserica Sfinților Apostoli Petru și Pavel

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Obârșia mănăstirii Fîstîci este legată de numele familiei Palade care a ridicat-o în veacul al XVII-lea. Mai târziu, în prima jumătate a secolului al XVIII-lea, domnitorul Constantin Racoviță Cehan a reclădit ansamblu mănăstiresc de la care ne-au rămas astăzi numai biserica și două clopote de bronz. Biserica este o bijuterie arhitectonică în stil baroc monumental cu vădite influențe venite din Țara Românească și își păstrează încă alcătuirea pe care o avea acum 300 de ani. Este unul din puținele locașuri ridicate în Moldova primei jumătăți a veacului al XVIII-lea, alături de bisericile Precista și Proorocul Samoil din Focșani. Pridvorul poartă, pe o placă de marmură, efigia Moldovei și textul pisaniei pe care deslușim anul zidirii și numele ctitorului: “Mihai Racoviță voievod prin mila lui Dumnezeu, domn al Moldovei, anul 1721”. Pe dinafară, pereții, pătrunși de câte trei ferestre, sunt împărțiți în două registre și căptușiți cu ornamente frumoase: panouri, arcate în acoladă și medalioane săpate în trupul zidăriei. Deasupra naosului și pronaosului se înalță două turlle masive, octogonale, cu aceeași remarcabilă plastică decorativă.

Biserica din cadrul ansamblului mănăstiresc Fîstîci

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Pomelnicul Floreștilor începe cu numele vornicului Cârstea Ghenovici care a durat întâiul locaș la anul 1590. După aproape un veac urmașii ctitorului au reclădit biserica. Cutremure puternice au afectat-o la 1738 și 1802, iar la 1806 biserica a fost închinată mănăstirii Efigsmen de la Muntele Athos. Actualul așezământ a fost durat din temelii de egumenul Nil între anii 1852 – 1859. Legea secularizării averilor mănăstirești l-a împiedicat pe acesta să o termine, însă între 1879 – 1883 strădania episcopului Iosif Gheorghian și talentul arhitectului Burelli au desăvârșit monumental de arhitectură ecleziastică pe care îl putem admira astăzi.

Ansamblul mănăstiresc Florești

Biserica Sfântul Ilie, Florești

Veche așezare urbană, Bârladul a fost multă vreme reședința marelui vornic al Țării de Jos, care guverna jumătatea sudică a Moldovei. De-a lungul secolelor și-a păstrat importanța de centru comercial, meșteșugăresc și mai ales cultural, loc de sorginte sau formare pentru multe personalități care s-au remarcat în mai multe domenii (între acestea, domnitorul Alexandru Ioan Cuza, primul domnitor al României, după Unirea din 1859, dar și Gheorghe Gheorghiu-Dej, primul șef de stat după instaurarea comunismului). Datorită numeroaselor lăcașuri de cult de o deosebită

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

frumusețe, Bârladul a fost considerat un oraș al bisericilor. Dintre acestea se remarcă Biserica „Adormirea Maicii Domnului”, cunoscută și sub denumirea de „Biserica Domnească”, ridicată de domnitorul Vasile Lupu pe locul unei construcții mai vechi, din vremea lui Ștefan cel Mare. Clădirea a fost deteriorată de cutremurul din 1802 și refăcută. Pictura din interior, realizată în stil bizantin, aparține pictorului Teodorescu-Argeș și a fost executată în 1937. Biserica Sf. Gheorghe a fost construită inițial din lemn, în 1775 și reclădită ulterior de breasla blănarilor din oraș. Din banii câștigați din cerșit, un bârlădean a ridicat turnul masiv de la intrarea în biserică, în care a locuit tot restul vieții. Pe locul spânzurătorii Țării de Jos, locuitorii orașului au înălțat Biserica Sfinții Voievozi (1806), pentru iertarea sufletelor osândiților la moarte.

Sfântul Ilie, o biserică maiestuoasă, cu siluetă zveltă, pe temelii și cu soclul din piatră, elevația având ziduri de cărămidă. Instaurarea relațiilor capitaliste, dezvoltarea și concentrarea piețelor de producție și desfacere, au stagnat afacerile blănarilor bârlădeni și din alte locuri, declinul economic s-a oglindit în trăinicia zidurilor așezământului de cult, care a rezistat eroic în urma gravelor cutremure din secolul al XIX-lea (1829, 1838, 1848); mai mult, starea de existență a bisericilor și mănăstirilor românești inchinate sau nu, n-a mai putut fi ameliorată din veniturile unor proprietăți imobiliare și moșii, datorită secularizării. Totuși, biserica cu hramul Sf. Ilie a fost refăcută, în perimetru redimensionat în anii 1868-1869, rezistând altor atacuri ale calamităților naturale, până la devastatorul cutremur din 1940, care a dus la prăbușirea parțială (pachetul octogonal, superior) a turnului-clopotniță de peste pridvor, refăcut ulterior, printr-o soluție ingenioasă. Recent, lucrările de intervenție au salvat monumentul istoric. Ca elemente de originalitate subliniem frontoanele tringhiulare de pe absidele sudică și nordică, susținute de stâlpi, care crează impresia unui templu antic, dar în viziunea sfârșitului de secol XIX.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Biserica Sfântul Ilie, Bârlad

La Curțile Domnești de la Vaslui, construite de Alexandru cel Bun și dezvoltate de Ștefan cel Mare, săpăturile continuă an de an, șantierul de aici constituind o adevărată școală de arheologie. Au fost recuperate elemente de mare valoare artistică, în special cahleele cu scene de viață feudală. La Vaslui s-a constituit de altfel, în secolul al XV-lea prima școală de artă post – bizantină, care a interpretat datele iconografice bizantine în pictură, broderie, miniatură.

	STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--	--

Biserica „Sfântul Ioan Botezătorul”, ctitoria lui Ștefan cel Mare a fost realizată în stil moldovenesc, o îmbinare creatoare între stilul gotic și cel bizantin, între elementele arhitectonice occidentale și cele de iconografie ortodoxă.

Biserica Sfântul Ioan Botezătorul, Vaslui

Turism cultural-istoric. Județul Vaslui este remarcabil prin tezaurele arheologice găsite aici, valorile etnografice și de artă populară, locurile istorice și monumentele care atestă existența milenară a românilor în această zonă, cât și contribuția lor la cultura universală.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Muzeele din Vaslui, Bârlad și Huși dețin colecții importante și variate de la secții de arheologie, istorie medievală, până la artă plastică. În cadrul Muzeului Județean Vaslui este amenajat un salon al umorului, denumit „Constantin Tănase” în memoria întemeietorului teatrului românesc de revistă.

Figuri importante ale culturii românești sunt amintite prin monumentele de patrimoniu existente pe teritoriul județului, precum: Casa Ghica din Vaslui, Casa Sturza din Bârlad, Casa memorială Emil Racoviță din sat Emil Racoviță, Casa Mădârjac, Casa Mavrocordat etc.

Casa Mădârjac

Casa Mavrocordat

Din cadrul instituțiilor de cultură ale județului Vaslui trebuie menționate Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” și Centrele culturale ce sprijină activitatea de acest gen din județ, precum și Teatrul Victor Ion Popa din Vaslui.

Tradițiile locului sunt păstrate și promovate prin ansamblurile folclorice dar și prin festivalurile și târgurile organizate în județ. Ansamblurile cu o activitate folclorică bogată sunt: Mugurel - loc. Vaslui, Trandafir de la Moldova - loc. Huși, Stejărelul - loc. Pădureni, Rândurile - loc. Muntenii de Sus, Voinicelul - loc. Viișoara.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Cetățile și castelele cu valoare istorică și memorialistică constituie atracții care pot fi valorificate: Castelul Mavrocordat din Vaslui, Conacul Roset - Balș din sat Pribești, Conacul Rosetti - Solescu din sat Solești. Alături de acestea, siturile arheologice constituie un punct de atracție pentru istorici și pasionați: Cetatea geto-dacică Bunești – Averești, situl arheologic Trestiana din comuna Grivița, situl arheologic Bârlad - Valea Seacă, ruinele Curții Domnești din Vaslui.

În memoria evenimentelor importante pentru oamenii locului stau mărturie: Statuia lui Ștefan cel Mare de la Podul Înalt, Statuia de bronz a lui Ștefan cel Mare din Centrul Civic Vaslui (opera lui Eftimie Bârlădeanu), Mausoleul Peneș Curcanul din Parcul Copou în Vaslui și Monumentul Independenței din Piața Palatului de Justiție în Vaslui.

Rezervațiile naturale paleontologice de la Mălușteni și Hulubăț constituie alte puncte de atracție pentru dezvoltarea acestui tip de turism. Astfel, cea de la Mălușteni este una dintre cele mai bogate rezervații de acest gen din România.

Turism vitivinicol. Viile ocupă, în Moldova, o întindere de peste 90.000 hectare, ceea ce înseamnă a treia parte din suprafața viticolă a țării. Plantațiile de vii se înșiruie pe toată lungimea provinciei, începând din Botoșani, în nord, până în Vrancea, în sud și pe toată lățimea ei, din zona deluroasă a Subcarpaților răsăriteni și până în apa Prutului. Urmărind harta viticolă a Moldovei și coborând pe ea, din nord către sud, ne întâlnim cu câteva celebre podgorii, printre care și podgoriile din Huși.

Municipiul Huși, al treilea ca mărime în județul Vaslui, este faimos în întreaga lume pentru podgoriile și calitatea vinurilor sale. Întinsa podgorie a Hușilor cuprinde centrele viticole Bohotin, Averești, Huși, Vutcani și Murgeni. Tot în Vaslui există podgoria Colinele Tutovei, alcătuită din centrele Iana, Tutova și Bălăbănești (ultimul situat în județul Galați).

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Un adevărat sanctuar al vinului este Muzeul Viticulturii din Huși, un muzeu unic, creat și găzduit la Școala Viticolă din Huși, de Prof. Dr. Avram D. Tudosie, pentru a lăsa generațiilor viitoare importante informații despre uneltele și modul în care se transformau și se transformă încă la Huși strugurii în vin. Există o colecție de vinuri de aproximativ 22.000 de sticle, care datează din 1949, printre care se regăsesc atât soiuri din podgoria Hușilor, cât și din străinătate. Aici se pot organiza seri de degustări de vinuri pentru specialiști și turiști.

Turism rural. Multe dintre așezările vasluiene și-au păstrat tradițiile și obiceiurile în pofida transformărilor aduse de progresul tehnic. Satele vasluiene pot oferi turiștilor vacanțe interesante, de care aceștia își vor aminti întotdeauna cu plăcere. Atmosfera liniștită a satelor îi deconectează și reconfortează.

Pe lângă ospitalitatea tradițională, pot gusta fructe și legume proaspăt culese din grădină, asistă la muncile tradiționale, se pot plimba cu caii sau căruța, pot vizita mănăstirile, conacele boierești și muzeele sătești. Cei care doresc alt gen de activități pot organiza partide de vânătoare și pescuit, precum și drumeții în pădurile din zonă.

Printre localitățile din Vaslui cu ridicat potențial de dezvoltare a turismului rural se numără Vetrișoaia care se remarcă prin casele cu interior tradițional și mobilier vechi, de lemn, prin parcurile din centrul satului care abundă în verdeață. De asemenea aici există un teatru de vară și un muzeu sătesc cu exponate de etnografie și istorie. Printre zonele cele mai bogate în tradiții folclorice și etnografice este Valea Tutovei, între Bârlad și Dragomirești. De aici, din comuna Perieni, provine o formație de cimpoieri fără rival pe plan național. În satele Ivești și Pogonești încă se mai poartă costumul popular, de o deosebită frumusețe. Pentru cei interesați de ceramică, la Brădești (la 20 km depărtare de Bârlad) se află un vechi centru de olărit, iar satul Pădureni, în apropiere de Huși, se remarcă prin marea varietate a construcțiilor și prin bogăția elementelor de artă populară.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică pe tipuri de structuri, pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe

Tipuri de structuri de primire turistică	Macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe	Anul 2015
		Număr
Total	Vaslui	43
Hoteluri		5
Hosteluri		2
Moteluri		1
Cabane turistice		1
Tabere de elevi si prescolari		1
Pensiuni turistice		24
Pensiuni agroturistice		9
© 1998 - 2016 INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ		

Capacitatea de cazare turistica existenta pe tipuri de structuri de primire turistica, judete si localitati

Tipuri de structuri de primire turistică	Județe	Localități	Anul 2015
			locuri
Total	Vaslui	TOTAL	915
		MUNICIPIUL VASLUI	339
		MUNICIPIUL BIRLAD	163
		MUNICIPIUL HUSI	122
Hoteluri	Vaslui	TOTAL	441
		MUNICIPIUL VASLUI	200
		MUNICIPIUL BIRLAD	149

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

	MUNICIPIUL HUSI	92
	TOTAL	57
Hosteluri	MUNICIPIUL VASLUI	43
	MUNICIPIUL BIRLAD	14
Moteluri	TOTAL	22
Cabane turistice	TOTAL	13
Tabere de elevi si prescolari	TOTAL	50
Pensiuni turistice	TOTAL	126
	MUNICIPIUL VASLUI	96
	MUNICIPIUL HUSI	30
Pensiuni agroturistice	TOTAL	206
© 1998 - 2016 INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo2&lang=ro&context=63		

4.7 Repere economice

Județul Vaslui are o suprafață de 531 840 ha (ocupă locul 27 din 42 la nivel național în ordinea descrescătoare a suprafeței și locul 5 din 6 în cadrul Regiunii Nord-Est). Peste 75% din suprafața județului Vaslui este reprezentată de suprafață agricolă.

Județul Vaslui a fost puternic industrializat în perioada comunistă și până în anii '90, când fabricile au început să dea faliment, aici a fost cel mai mare complex industrial. Astăzi activitatea economică principală este agricultura, iar restul ramurilor sunt concentrate în mediul urban.

Principalele ramuri industriale ale județului sunt:

- industria mecanică
- industria chimică

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

- industria alimentară
- industria textilă

Unitățile locale active din industrie, construcții, comerț și alte servicii, pe activități și clase de mărime, în anul 2011

Activități	Total	din care: pe clase de mărime, după numărul de salariați			
		0-9	10-49	50-249	250 și peste
Total	4355	3797	471	68	19
Agricultura, vânătoare și silvicultură	265	225	34	4	2
Industrie extractivă	3	2	1	0	0
Industrie prelucrătoare	528	359	126	28	15
Energie electrică și termică, gaze și apă	38	17	6	3	2
Construcții	375	299	63	13	0
Comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea și întreținerea autovehiculelor și motocicletelor și a bunurilor personale și casnice	1969	1812	147	10	0
Hoteluri și restaurante	171	149	19	3	0
Transport și depozitare	296	268	26	2	0
Informații și comunicare	86	83	3	0	0
Intermedieri financiare și asigurări	42	39	3	0	0
Tranzacții imobiliare	47	42	5	0	0

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Activități profesionale, științifice și tehnice	274	265	9	0	0
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	82	69	9	4	0
Învățământ	21	21	0	0	0
Sănătate și asistență socială	61	55	6	0	0
Activități de spectacole, culturale și recreative	32	25	6	1	0
Alte activități de servicii	75	67	8	0	0

Institutul Național de Statistică – Direcția Județeană de Statistică Vaslui
<http://www.vaslui.insse.ro/main.php?lang=fr&pageid=487>

Planuri sectoriale de acțiune în județul Vaslui. Priorități de dezvoltare în județul Vaslui (extras din Strategia de dezvoltare a județului Vaslui 2013-2020):

Nr. Crt.	Domeniu	Plan măsuri
1.	Dezvoltare urbană	M1.1. Modernizarea infrastructurii rutiere M1.2. Modernizarea și extinderea rețelelor de utilități M1.3. Dezvoltarea serviciilor publice M1.4. Dezvoltarea activităților culturale M1.5. Amenajarea spațiilor verzi și a parcurilor M1.6. Amenajarea zonelor de agrement și a pistelor pentru bicicliști
2.	Infrastructură	M2.1. Reabilitarea și modernizarea principalelor rute de transport rutier M2.2. Construirea rutelor de ocolire a orașelor

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Nr. Crt.	Domeniu	Plan măsuri
		<p>M2.3. Dezvoltarea infrastructurii de comunicație de interes local</p> <p>M2.4. Dezvoltarea rețelelor de drumuri secundare pentru vehicule agricole, atelaje și biciclete</p> <p>M 2.5. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii edilitare</p> <p>M 2.6. Creșterea siguranței rutiere</p>
3.	Economie	<p>M 3.1. Sprijinirea dezvoltării unităților economice locale</p> <p>M 3.2. Atragerea investițiilor/investitorilor externi</p>
4.	Agricultură și dezvoltare rurală	<p>M 4.1. Conectarea localităților rurale ale județului la rețelele de utilități de bază</p> <p>M 4.2. Reabilitarea și modernizarea drumurilor comunale și sătești</p> <p>M 4.3. Promovarea și conservarea valorilor culturale autohtone</p> <p>M 4.4. Dezvoltarea rețelelor de artizanat</p> <p>M 4.5. Dezvoltarea infrastructurii de acces spre exploatațiile agricole</p> <p>M 4.6. Susținerea dezvoltării activităților agricole</p> <p>M 4.7. Susținerea dezvoltării industriei agroalimentare</p> <p>M 4.8. Sprijinirea funcționării Grupurilor de Acțiune Locală (GAL-uri)</p> <p>M 4.9. Dezvoltarea capacității administrațiilor publice locale de a implementa proiecte cu finanțare europeană</p>

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Nr. Crt.	Domeniu	Plan măsuri
		<p>M 4.10. Dezvoltarea unei rețele de colectare / depozitare / valorificare a mărfurilor</p> <p>M 4.11. Dezvoltarea activităților non-agricole în zona rurală</p> <p>M 4.12. Dezvoltarea sistemelor de irigații pentru agricultură</p>
5.	Mediu	<p>M 5.1. Îmbunătățirea managementului deșeurilor</p> <p>M 5.2. Intervenții pentru reabilitarea terenurilor degradate și pentru protecția zonelor expuse riscurilor</p> <p>M 5.3. Activități de împădurire</p> <p>M 5.4. Modernizarea sistemului de epurare a apelor uzate</p> <p>M 5.5. Creșterea ponderii energiei regenerabile în consumul energetic</p>
6.	Turism	<p>M 6.1. Îmbunătățirea infrastructurii de acces spre obiectivele turistice</p> <p>M 6.2. Amenajarea corespunzătoare, reabilitarea și modernizarea obiectivelor cu potențial turistic</p> <p>M 6.3. Promovarea adecvată a zonelor, localităților și obiectivelor cu potențial turistic</p> <p>M 6.4. Crearea unor noi atracții turistice</p> <p>M 6.5. Dezvoltarea resurselor umane implicate în furnizarea de servicii turistice</p> <p>M 6.6. Participarea la evenimente cu profil turistic din țară și din străinătate</p>
7.	Social	<p>M 7.1. Dezvoltarea resurselor umane din domeniul serviciilor sociale</p>

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Nr. Crt.	Domeniu	Plan măsuri
		<p>M 7.2. Sprijinirea mobilizării comunitare și a voluntariatului</p> <p>M 7.3. Dezvoltarea rețelei și infrastructurii de servicii sociale, cu accent deosebit pe serviciile de prevenție și serviciile pentru persoane de vârstă a III a</p> <p>M 7.4. Dezvoltarea parteneriatelor dintre instituțiile publice, instituțiile de cult și sectorul nonguvernamental</p> <p>M 7.5. Dezvoltarea economiei sociale</p> <p>M 7.6. Facilitarea accesului la educație a grupurilor vulnerabile</p> <p>M 7.7. Sprijinirea dezvoltării ONG-urilor furnizoare de servicii sociale</p>
8.	Educație	<p>M 8.1. Adaptarea ofertei educaționale la cererile forței de muncă locale</p> <p>M 8.2. Asigurarea accesului elevilor la IT&C</p> <p>M 8.3. Sprijinirea activităților de tip „școală după școală”</p> <p>M 8.4. Campanii de educare și informare pentru elevi și tineri</p> <p>M 8.5. Reabilitarea infrastructurii de învățământ</p>
9.	Sănătate	<p>M 9.1. Reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii în care funcționează unitățile medico-sanitare</p> <p>M 9.2. Dotarea spitalelor și ambulatoriilor cu echipamente moderne</p> <p>M 9.3. Campanii de conștientizare și informare a populației cu privire la starea de sănătate și importanța efectuării controalelor medicale periodice</p>

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Nr. Crt.	Domeniu	Plan măsuri
		<p>M 9.4. Dezvoltarea și susținerea serviciilor medicale în mediul rural</p> <p>M 9.5. Dezvoltarea resurselor umane implicate în actul medical</p>
10.	Cultură	<p>M 10.1. Dezvoltarea activităților culturale pentru publicul larg</p> <p>M 10.2. Reabilitarea infrastructurii în care funcționează instituțiile de cultură</p> <p>M 10.3. Organizarea de evenimente culturale de amploare care să promoveze valorile culturale județene</p> <p>M 10.4. Inventarierea și conservarea valorilor culturale tradiționale vasluiene</p> <p>M 10.5. Campanii de conștientizare și educare privind valorile culturale</p> <p>M 10.6. Manifestări și evenimente culturale moderne, dedicate în special tinerilor</p>
11.	Administrație publică locală	<p>M11.1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii și dotării Consiliului Județean Vaslui</p> <p>M11.2. Dezvoltarea resurselor umane</p> <p>M11.3. Dezvoltarea de parteneriate naționale și internaționale</p>

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

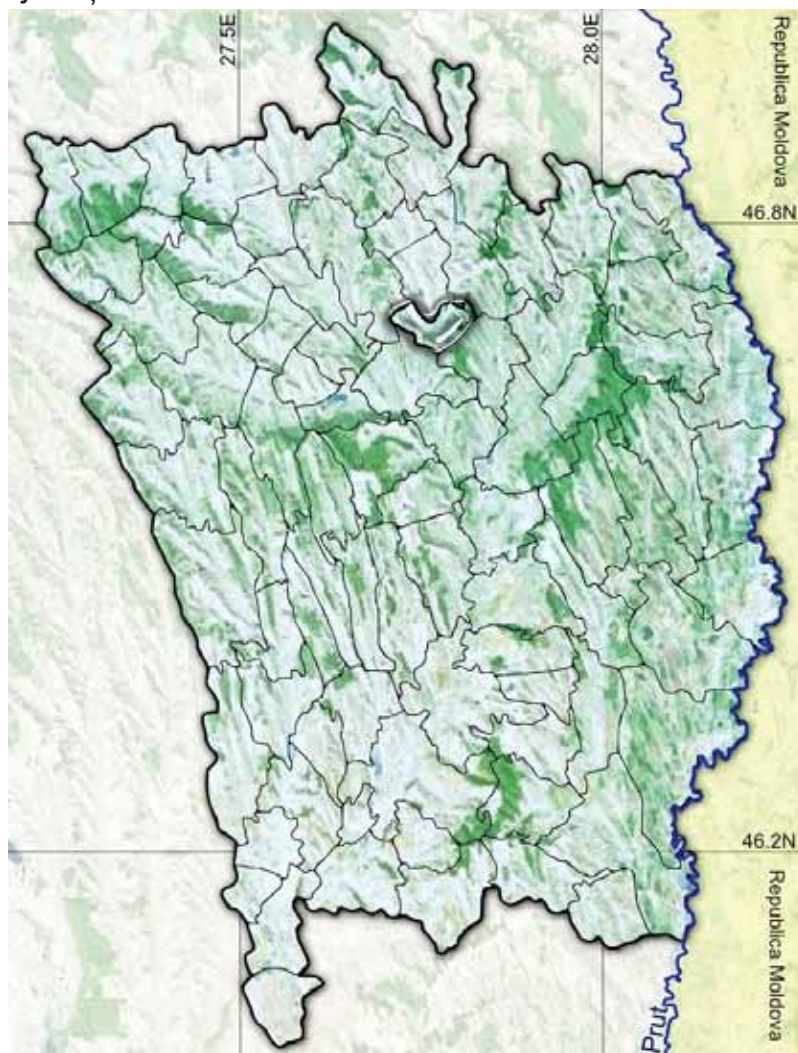
Capitolul V
COMUNA
MUNTENII DE SUS

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

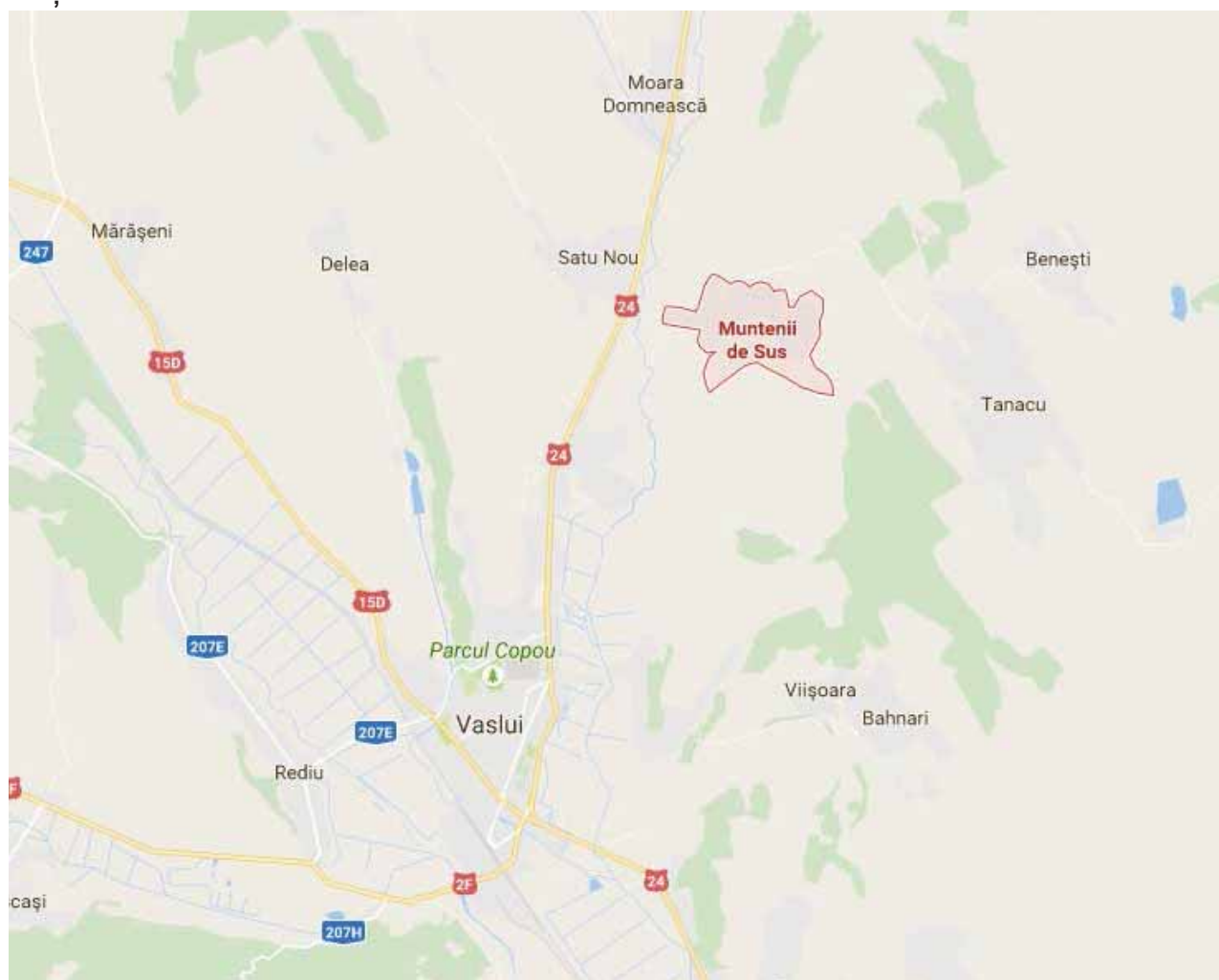
5.1 Localizare și accesibilitate

Comuna Muntenii de Sus se află la 9 km de municipiul Vaslui, în partea nordică a județului.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Comuna Muntenii de Sus este formată din două localități: Muntenii de Sus – reședință administrativă și Satu Nou. Muntenii de Sus este traversat de drumul județean DJ 244 K, iar Satu Nou este traversat de drumul național DN 24 Tișița – Vaslui – Iași.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Drum Comunal 17

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Drum Județean 244 K

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Drumul național 24

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Comuna Muntenii de Sus are ca vecini:

- în partea nordică comuna Văleni;
- în partea sudică municipiul Vaslui;
- în partea estică comuna Tanacu;
- în partea vestică Comuna Văleni și comuna Zapodeni.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

5.2 Fond funciar

Suprafața fondului funciar după modul de folosință, pe județe și localități				
Modul de folosință pentru suprafața agricolă	Forme de proprietate	Județ	Localități	Anul 2014 Hectare
Total	Total	Vaslui	Muntanii de Sus	2239
	Proprietate privata			2106
Agricolă	Total			2042
	Proprietate privata			2011
Arabilă	Total			1319
	Proprietate privata			1307
Pășuni	Total			431
	Proprietate privata			412
Fânețe	Total			120
	Proprietate privata			120
Vii și pepiniere viticole	Total			170
	Proprietate privata			170
Livezi și pepiniere pomicole	Total			2
	Proprietate privata			2
Terenuri neagricole total	Total			197
	Proprietate privata			95
Păduri și altă vegetație forestieră	Total			26
	Proprietate privata			22
Ocupată cu ape, bălți	Total			21
Ocupată cu construcții	Total			77
	Proprietate privata	65		
Căi de comunicații și căi ferate	Total	65		

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Terenuri degradate și neproductive	Total			8
	Proprietate privata			8

© 1998 - 2016 INSTITUTUL NATIONAL DE STATISTICA

<http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo3&lang=ro&ind=AGR101B>

Suprafața totală a comunei este de 2239 ha din care 91,20% reprezintă teren agricol, 58,91% reprezintă teren arabil și 1,16% reprezintă păduri și altă vegetație forestieră.

Comuna Muntenii de Sus a fost reînființată în anul 2004 când s-a desprins din comuna Tanacu. Până în prezent nu a fost întocmit un PUG pentru comuna nou înființată și nici nu inventar al domeniului public și privat.

Datele înregistrate la INS nu reflectă realitatea, în sensul că sunt trecute 170 ha de viță de vie din care 140 ha viță de vie nobilă și 30 ha viță de vie hibridă. Faptic, vița de vie nobilă nu mai există decât scriptic, existând doar viță de vie hibridă, în gospodăriile locuitorilor.

5.3 Cadrul natural

5.3.1 Relieful

Comuna Muntenii de Sus este așezată în partea centrală a Podișului Moldovei, diviziunea Podișul Bârladului, fiind caracterizată de un relief cu aspect colinar, cu un grad de fragmentare sub forma unor culmi interfluviale orientate de la nord la sud și separate de pârâul Vasluiet și Pârâul Portari. Dispoziția ordonată a culmilor și alungirea

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

acestora pe distanțe mari le conferă un aspect montan. Nivelul superior al culmilor este în general mai ridicat în estul și nord – estul comunei unde altitudinile depășesc 400 m (dealul Tanacului 416 m, Dealul Grumăzești 400 m), iar spre sud și vest , acestea oscilează în jurul a 250 m. Predomină complexul argilo- nisios.

5.3.2 Clima

Clima este temperat – continentală cu perioade lungi de curenți atmosferici, alternând cu perioade ploioase. Regimul termic măsurat arată o temperatura medie anuală de 9,4°C, trecerea de la un anotimpul rece la cel cald și invers se face brusc, există diferențe mari de temperatura între luna martie și luna mai, număr mare de zile cu îngheț, număr mare de zile cu temperaturi de 30°C, iar în ultimii ani temperatura maximă a depășit 35°C. Teritoriul este dominat de anotimpuri secetoase, cu o valoare medie a precipitațiilor în jur de 500 mm / m², una din cele mai reduce valori medii pe țară.

5.3.3 Hidrografie

Din punct de vedere hidrografic, teritoriul comunei face parte din bazinul râului Vasluiet, care traversează comuna între cele două sate componente. Vasluietul este un afluent al râului Bârlad, cu o lungime de cca. 81 km, o suprafață a bazinului hidrografic de 692 km², localizat pe teritoriul județelor Iași și Vaslui. Râul Vasluiet intră în județul Vaslui în localitatea Pribești, se varsă în bazinul de acumulare Solești, apoi se îndreaptă către municipiul Vaslui, traversându-l prin partea estică și se varsă pe teritoriul comunei Deleni.

5.3.4 Solul

Soclu Platformei Moldovenești constituie o regiune rigidă și este formată din roci cristalofiliene metamorfozate în facies amfobolitic. Peste soclu se afla cuvertura Platformei Moldovenești alcătuită din gresii, calcare, marne, argile etc. Caracterizat printr-o structură geologică monoclimatică cu înclinarea straturilor spre sud-est, în compoziția petrografică a depozitelor din Podișul Moldovei *predomină complexul argilo-nisipos*.

5.3.5 Flora și fauna

Vegetația include atât elemente specifice pădurilor central-europene (gorun, fag), cât și specii floristice caracteristice stepelor și silvostepelor continentale est-europene.

Fauna este caracteristică zonei, întâlnindu-se mamifere precum căprioara, mistrețul, lupul, vulpea, pisica sălbatică, viezurele, iepurele. Dintre păsări se remarcă găinușa de alun, ciocănitoarea, cucul, fazanul, prepelița, șoimul, bufnița, iar dintre pești mreana și bibanul.

5.4 Repere istorice și tradiție

Din punct de vedere administrativ, în anul 1953 comuna Muntenii de Sus îngloba cătunul Satu-Nou, care este pierdut prin legea administrativă din anul 1956, acesta devenind sat. În anul 1968 Muntenii de Sus și Satu-Nou devin sate componente ale comunei Tanacu. Prin Legea 84 din 2004 Muntenii de Sus redevine comună de sine stătătoare, Satu-Nou făcând parte componentă din organizarea sa teritorial-administrativă.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

La marginea de vest a satului Muntenii de Sus, pe interfluviu a două pâraiașe, au fost descoperite urme de locuire reprezentate de fragmente ceramice, aparținând probabil culturii Noua, din epoca bronzului târziu (aprox. 1350-1200 î.Hr.).

Locurile unde se întinde satul Muntenii de Sus au fost pe timpuri ocupate de păduri. Oamenii curățau coaja de pe copaci, aceștia se uscau și în luminișuri cultivau meiul pâna la apariția porumbului. Mai târziu, au început să taie copacii și să își ridice locuințe. Fiindcă aveau mulți dușmani, își ridicau satele în locuri unde se puteau apăra mai ușor. De aceea primul sat a fost pe dealul Grumăzești, potrivit unui document datorat lui Ștefan cel Mare, având data de 15 octombrie 1491. Atunci, domnitorul a stabilit hotarele moșiei târgului Vaslui, care se întindea până la satul Grumăzești de atunci.

Astfel, hotarele erau delimitate prespre câmp și prespre pâraul Sărutei la deal, la ruptură și la movila săpată ce-i în malul Vaslului, și apoi apucă Vasluiul în gios pâra în gios de un păr, apoi trece Vasluiul la movila săpată în malul Vasluiului, apoi drept la Dealul cel Mare, la movila săpată ce-i gios de Grumezești, și apoi, spre zăpodie, la deal, la movila săpată lângă drum, și apoi apucă drumul în pădure, și apoi în gios. Și din gios de pădure în capul dumbrăvie, în dreptul pădurii, la movila săpată, și apoi în gios peste zăpodie și peste drumul ce merge de la Vaslui la Iași.

Satul a fost supus unor distrugerii treptate și locuitorii rămași și-au mutat vatra unde se află acum satul Muntenii de Sus. Pământurile aparțineau familiei boierești Racoviță. Tot familia Racoviță a ridicat Mănăstirea Fâstâci și a înzestrat-o cu moșii între care și Muntenii de Sus. Nefiind destui locuitori care să lucreze pământul, au fost aduse din nordul Moldovei mai multe familii, care fiind de la munte au dat numele actual al satului.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Muzeul tradițiilor din satul Muntenii de Sus, județul Vaslui

Satul Muntenii de Sus este așezat la 6 km de Vaslui, având vechi tradiții etnografice, istorice și economice, cu o vechime de peste 300 ani. Se întinde de o parte și de alta a unui pâraiaș ce-și are izvoarele în Râpa Bisericii, înconjurat din 3 părți de dealuri.

Muzeul sătesc de la Muntenii de Sus a luat ființă prin proiectul transfrontalier „Tradiții în oglindă”, finanțat prin Programul de Vecinătate România-Republica Moldova, PHARE CBC 2004.

Casa țărănească în care funcționează muzeul, la origine construită din bârne, a adăpostit de-a lungul timpului, cele mai vechi tradiții ale artei populare românești. Astfel, dorindu-se ca muzeul nou înființat să-și trimită vizitatorii în timp pentru a cunoaște elementele care alcătuiau o gospodărie țărănească.

În camera de locuit s-a amenajat patul cu capete, laița, războiul de țesut, lada de zestre, masa rotundă cu scăunele, sobă cu vatră, culmea cu haine, iar pereții împodobiți cu covoare, lăicere, carpete și prosoape.

În tindă sunt așezate două manechine, bărbat și femeie, costumate în portul popular reprezentativ satului.

Chilerul adăpostește unelte agricole, carul pentru boi, butoaie, zdrobitor, sanie mare de lemn, banc pentru tâmplărie, covată, piuă de lemn, cufere, oale pentru gătit de lut, măști tradiționale, unelte pentru realizarea obiectelor țesute.

Casa țărănească este împrejmuită cu un gard împletit din nuiele.

Clădirea se află în vatra veche a satului și este compusă din: camera de locuit, tinda, camera de curat, prispa cu cerdac și deregi de lemn și un chiler.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Colecția de etnografie și istorie de la Biserica „Sfinții Petru și Pavel”- Satu-Nou

La inițiativa profesoarei de istorie Gianina Chirilă, începând din anul 1999 cu ajutorul elevilor și a comunității locale a fost posibilă adunarea, păstrarea și conservarea unui bogat material etnografic care constituie un adevărat patrimoniu al satului.

Inventarul colecției cuprinde peste 500 obiecte:

- unelte și obiecte specifice ocupațiilor zonei - creșterea animalelor și agricultura (calapoade pentru confecționat căciuli, tălângi, potcoave de fier, cosoare, banițe pentru măsurat cereale, furci, pive etc.);
- *obiecte ale industriei casnice* (un război de țesut, furci, vârtelnițe, rășchitoare, ragile, piepteni, fuse, suveici, mosoare, fofeze etc.);
- piese de uz gospodăresc (căușe, coveți de diferite dimensiuni, lopeți de pâine, vase din lut, fiare de călcat, ulcioare, vase armate, chiupuri, putini, putinele, farfurii, străchini și căni de lut, linguroaie etc.);
- cusături și țesături (petecare, ștergare, lăicere, mileuri, cuverturi, năframe, ii, candrele etc.);
- piese din costumul popular femeiesc (fuste crețe, cămăși de bumbac, pestelci pictate, batiste, casânci)
- piese din costumul popular bărbătesc (îțari, cămeșoaie, opinci, brâu cu ciucuri, căciuli de oaie ș. a.);
- obiecte de mobilier și decor (mese și scaune de lemn, o ladă de zestre lămpi ș.a.);
- documente (brevete militare din anii 1918 și 1941 etc.);

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

- numismatică din sec. XVIII-XXI (125 monede românești și străine – între care o liră din 1731, bancnote românești, poloneze, iugoslave, bulgărești, rusești, medalii, insigne etc.),

- obiecte cu caracter religios (icoane bizantine și slavone pe lemn din sec. XVIII-XIX, cărți bisericești, veșminte preoțești, un pomelnic pe lemn din anul 1827, peceți din 1859 ș.a.);

- arsenal militar (o baionetă, o cască din metal, ansambluri din mitraliere germane, un pistol-revolver, un vârf de proiectil, un tub-cartuș) ș.a.

Tematica expozițională cuprinde etnografie și istorie locală, prezentând evoluția comunității sătești din zonă, din punct de vedere istoric, etnografic, spiritual ș.a.

Prin aceste nuclee muzeistice s-a reușit păstrarea spiritului unei epoci care a început să dispară, cu atât mai mult, cu cât „*mai toată lumea se ocupă astăzi, cu atâta aprindere, numai de cele dintâi nevoi și de ultimile noutăți, în tot vălmășagul timpului care se precipită ca niciodată (...) va părea, poate foarte curios multora să se mai găsească totuși și aceia cari, fără a ignora cu desăvârșire vremea prezentă (...) se refugiază aproape cu totul într-un cerc de preocupări și îndeletniciri pur ideale...*”

Folclorul literar in muntenii de sus (strigături, cântece, descântece, colinde, jocuri cu măști)

Folclorul literar reprezintă o „arhivă vie a popoarelor“, cuprinzând totalitatea creațiilor literare caracterizate prin oralitate, sincretism, tradiționalism, autor anonim, spirit colectiv ș.a. Acest gen epic constituie literatura nescrisă, produs al gândirii și simțirii oamenilor simpli, care își desfășoară viața în cadrul unei comunități restrânse, cu o puternică latură identitară cum este cea din mediul rural.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Folclorul literar, specific Muntenilor de Sus, cuprinde specii ale genului liric (cântece) strigături (de nuntă, înmormântare, sărbători ș.a.), dar și cele legate de magie (descântece, credințe, superstiții, colinde).

Creația populară orală, parte integrantă a literaturii naționale, reprezintă un izvor nesecat de inspirație, incluzând motive diverse referitoare la teme legate de: armată, nuntă, război, sentimentul deznădăjdirii, comunicarea om-natură, binele și răul, iubirea, dorul și jalea, revolta, ireversibilitatea timpului etc.

Materialul folcloric este vast întrucât cultura populară este deosebit de complexă, după cum aprecia Ovid Densușianu în lucrarea sa „*Folclorul. Cum trebuie înțeles*” (1909) acesta „*reprezintă totalitatea creațiilor prin care se reliefează modul de a gândi, de a simți, de a se manifesta al oamenilor din popor*”.

Cunoscutul filolog Ion Aurel Candrea, considera că folclorul literar reprezintă un fenomen viu, spontan „*pe care le dă poporul fenomenelor naturii și în genere tuturor celor văzute, auzite și simțite de dânsul, care frământă imaginația-i bogată, care se strecoară în sufletu-i simplist și pe care mintea-i naivă le înregistrează și le răstălmăcește, exteriorizându-le prin grai și cântec, prin datine și obiceiuri, constituie o enciclopedie sui generis... Aceste concepții ale poporului se transmit prin tradiție, din generație în generație și apar azi nu ca niște fosile, ci ca niște organisme vii care și-au păstrat structura primordială...*” („*Grai, datini, credințe*”, București, 1936).

În concluzie, folclorul reprezintă „*totalitatea creațiilor artistice aparținând culturii spirituale a poporului – deci cultura populară spirituală din perspectivă estetică.*”

Strigăturile sau chiuiturile reprezintă o formă a creației populare, specifică vieții rurale, specii ale genului liric, de obicei în versuri, cu caracter epigramatic, cu aluzii satirice sau glumețe sau cu un conținut sentimental, trebuie interpretate ca având la origini incantațiile sau chiar textile magice.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Strigăturile se rostesc în timpul unor evenimente majore din viața rurală: la nunți și la înmormântări – ca ceremonial de trecere, la șezători, la horă sau joc, la dans sau cu prilejul diverselor sărbători. Există două forme de prezentare a strigăturilor: *vorbit* (cel mai vechi) și *cântat*, rostirea acestora realizându-se într-un anumit ritm.

Și în Muntenii de Sus, strigăturile sunt o prezență bogată, bine conturată, parte a inepuizabilei zeste a tradiției populare românești.

Strigăturile de nuntă au întotdeauna un mesaj moralizator sau o pildă. În acest sens, din căruța cu zestre își strigau bucuria socrii mici care au reușit să-și mărite fata, deplângându-l pe mire și pe mireasă astfel:

*Vornicele, vornicele
Ai un car cu parlagele,
Ai grijă să nu le strici,
Că te pun să le mănânci.
Nu fi mire supărat,
Că mireasa nu ți-a dat,
Ba ți-a dat, ți-a dat, ți-a dat,
Până ce te-o săturat!
Miresucă dragă, hăi,
Ia-ți gândul de la flăcăi,
Și ți-l pune la bărbat,
Că cu el te-ai însurat!*

Strigăturile dansului popular tradițional „*Rândurile*”, reprezintă cea mai obișnuită formă de strigătură, cu un caracter mobilizator, de antren, de participare cu însuflețire la viața artistică a satului - jocul:

*Frunzuliță baraboi,
„Rândurile” măi flăcăi (bis)*

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Frunzuliță siminoc,
Hai flăcăi cu toți la joc,
Jucați jocul apăsat,
Apăsat și pe săltat.
Frunzuliță baraboi
Jucați „Coasa” măi flăcăi,
Hai frunzuliță siminoc
Scoateți cutili (n.a. cuțitele) din cioc,
Frunzuliță baraboi,
Dați la cuci (n.a. polizor) măi flăcăi,
Frunzuliță siminoc,
Băgați cutili în cioc,
Frunzuliță baraboi
Dați la coasa măi flăcăi...(Filipescu Cosmina Maria - 14 ani).

Strigăturile tradiționale de sărbători specifice Muntenilor de Sus, sunt următoarele:

„ONIHAAHA”- În ziua de 24 decembrie (Ajunul Crăciunului), preotul umblă la fiecare casă din sat, cu Sfânta Icoană a Nașterea Domnului Iisus Hristos și binecuvântează pe toți cei de față, cât și pregătirile casei, vestind că a doua zi e Crăciunul. Fiecare creștin sărută icoana răsplătind preotul și copiii prezenți cu bani, mere și nuci.

Preotul și dascălul sunt însoțiți de mai mulți copii care, după modelul colindelor, strigă în cor, la intrarea și la ieșirea din casă: „Onihaha”, imitând nechezatul cailor din staulul unde s-a născut Hristos.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Obiceiul este foarte vechi, pierzându-se în anii de început ai erei creștine, atunci când oamenii nu știau carte și trebuia să vină preotul să-i anunțe când este Crăciunul. Din punct de vedere liturgic, această tradiție, a umblatului preotului cu icoana, este un fel de slujbă în afara zidurilor bisericii, săvârșită pe ulițe și „cotunele” satului, prin curți și case, pe la ferestre și uși.

„CIRALESA” (cel ales) – se strigă la Bobotează (6 ianuarie), fiind un obicei de purificare a spațiului și de invocare a rodului bogat. După slujba de Bobotează, grupurile de credincioși, purtând fanarele, înconjoară biserica de trei ori, rostind în cor: „Ciralesa”. Apoi, se trage cu pușca pentru a vesti cât mai departe că Iisus a fost botezat în Iordan. Există credința că, strigând „Ciralesa”, oamenii capătă putere, toate relele fug și anul va fi curat până la Sfântul Andrei. De asemenea, în afara bisericii se face o cruce de gheață despre care se spune că face legătura între Botezul Domnului și răstignirea dinaintea Învierii și că în ziua respectivă „ferea” apelor s-a schimbat (Andronache Ionuț-Sebastian).

Cântecele (baladele, creațiile folclorice bătrânești, muzica populară, horele, dansurile populare ș.a.) au exprimat de-a lungul timpului, durerea și amarul, dar și bucuria, vitejia, dorul și speranța locuitorilor comunităților rurale. Aceste creații epice, adevărate comori neprețuite, transmise din generație în generație se cântau la șezătorile din nopțile lungi de iarnă, dar și cu alte prilejuri. O parte din cântece de jale prin care sătenii își exprimau durerea în momentele de despărțire de cei dragi, prin plecarea la oaste și la război, încă s-au mai păstrat în folclorul popular al Muntenilor de Sus.

Cântecele populare erau transmise de către bătrânii satului din generație în generație la șezători, reîntregind tabloul autentic a comunității locale din Muntenii de Sus:

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

*„Maică, măiculița mea, tare bine îți părea
Când erai cu mine grea
Dar de când m-ai născut
Tare rău ți-a mai părut
Cu mâna mă legănai
Cu gura mă blestemai
De-oi trăi să n-am noroc
De-oi muri să am noroc
Toate ușuraticile și-au găsit noroacele
Dar un bobocel n-a avut noroc pe lume
Când s-au dat noroacele, m-ai trimis cu vacile
Când s-a dat norcu'n sat m-ai trimis la adunat
Și de noroc, n-am mai dat.” (Bălău Simion);
„Când mă uitam la răsărit
Venea un avion zdrobit
Și nu-i avion zdrobit
Ci-i un colonel rănit
Mă rog din aviator
Lăsați avionul încetișor,
Că rău rănile mă dor.
Nu mă dor de durere
Mă dor de jale mare” (Ciulei Tudorița).*

Descântecetele reprezintă o specie a literaturii ritmate, conținând formule magice, care însoțesc anumite practici ale teraputicii medicinei populare primitive.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Scopul descântecelor este acela de a aduce „întoarcerea, alinarea și vindecarea diferitelor boli corporale de care suferă oamenii ci și animalele domestice.”

Muntenii de Sus, păstrează aceste creații populare rostite în șoaptă de către descântătoarele satului, în general femei bătrâne, „cu leac”, meștere în ale descântatului, întrucât, potrivit concepției populare, boala venea de la diavol, iar persoana care descânta trebuia să aibă calități deosebite pentru vindecarea acesteia.

Adevărate documente filologice, descântecele conțin o mulțime de cuvinte, termeni tehnici și arhaisme întâlnite extrem de rar, dar care fac parte din zestrea spirituală a poporului român, fiind transmise pe cale orală din generație în generație.

Ele sunt însoțite de un ceremonial în care se folosesc anumite obiecte cu valoare simbolică: apă „neînceptă”, cuțite, oale, aghiazmă, busuioc, bucăți din îmbrăcămintă ș.a.

Din punct de vedere al conținutului, se pot clasifica în descântecele de deochi (privirea rea, care poate să te „vatăme”), de bube, de dragoste, de junghi, de urcior, de dezlegat, de gălci, de albeață, de boala vitelor, de ceas rău ș.a.

Profesoara Georgeta Șalgău, care s-a preocupat de abordarea acestui gen literar, culegând descântece din aria geografică a Muntenilor de Sus, nota: *impresionantă este personificarea bolii, împletită adeseori cu splendide metafore, adevărate bijuterii ale creației populare:*

„Trecui pe lâng-o sălcioară/văzu-i o fetișcană, c-un ochi de foc, unul de apă...”
(Buruiană Mădălina);

„Pe-o creangă de corn/merge-o fată de domn/cu un ochi de apă/și unul de foc”
(Bălău Ionela);

„S-o dus două fete de ludoviță la fântâna soarelui...” (Voduț Ancuța);

„Pasăre albă, codalbă/nu pleca la fântâna lui Iordan...”(Luca Teodora);

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

„A plecat omul negru la pădurea neagră, ia cuțitu, ia coadele negre să tai lemne negre...”(Ponea Petru).

Descântecetele aveau rolul de a îndepărta durerile, stările de slăbiciune ivite „din senin” sau a unor boli diverse:

“De ochi, de strigare, de deochiul cel mare, pasăre albă sus sari” (cules de Andronache Maria Mirabela);

„de strigare, de mirare, de deochiul cel mare...”(Simion Paula);

„Dălac prin strigare/dălac prin deochiul cel mare” (Vartolomei Ana Maria).

Alteori se numesc posibilii aducători ai bolii:

„De-ar fi Maria deochiată/ de grec, de german/ de jidan, de țigan (Vartolomei Ana).

În ceea ce privește mitologia, descântecetele invocă o mulțime de ființe mitologice sau chiar spiritul rău:

„Of, duh necurat și spurcat, du-te-n pietre, dă cu mătura pe spate, dă cu mătura pe dinainte ca să fugărească pe necurat...”(Bălu Marinela);

“A plecat pe drum de mamă/Se-ncoicu, drăcoicu, diavolu, devuloicu...” (Arcălianu Alina).

Referitor la medicina tradițională, versurile descântecelor cuprind și indicii cu privire la plantele terapeutice (buruienile) utilizate care trebuiau administrate pentru tratarea unor boli: “un fir de mătură pune...”(Arcăleanu Maria).

Interesant este faptul că textul descântecelor cuprinde elemente creștine. Astfel, ca o formă de apărare, conștientă sau nu, descântecetele o evocă la final în mod obligatoriu pe Maica Domnului pentru curățirea de rele:

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

„Descântecul de la mine, leacul de la Dumnezeu”, iar în încheiere formula: „Rămâi Vasile (n.a. numele celui deochiat) curat, luminat/ Ca Maica Domnului care te-a lăsat”.

Se mai poate descânta incantând „Tatăl Nostru”, rugăciunea fiind însoțită de semnul crucii și de practicarea anumitor ritualuri: „Într-un pahar de apă se pun 9 paie de chibrit arse în timpul rostirii rugăciunii „Tatăl Nostru”, concomitent, cu un cuțit se face semnul crucii în apă; dacă paiele se scufundă înseamnă că persoana respectivă a fost deochiată” (Condurache Denisa).

În timpul descântecelor remarcăm folosirea numerației fatidice sau nu:

„Mergeau la pădure 9 frați, cu 9 surori, cu 9 topoare, cu 9 saci, să scoată orbalțul din rădăcina măselei...” (Crețu Tatiana);

„Vine o șopârliță de la păduriță/ cu 9 puișori./ Din 9 rămân 8/ din 8 rămân 7.../ din 2 rămân 1/ din 1 nici 1/Cheie, răscheie,/ De orice să piară.” (Profir Sânziana).

Ca efect artistic și simbolic imaginile cromatice sunt frecvente, monocrome sau policrome:

„Cel perit negru,/ Cel perit roșu, / Cel perit galben/ Cel perit de 99 de feluri...” (Buruiană Ion);

„Dălac roșu înfocat/ La Ileana în cap băgat,/ Dălac roșu, dălac negru, dălac albastru, dălac galben, dălac nucăriu...” (Sasu Mihaela).

Uneori descântătoarea consideră că răul va dispărea prin rugămintele sau prin blestemul aruncat asupra persoanei vinovate care ar fi provocat boala:

„Fugi junghi, că te sparg/ Fetele cu furcile, Nevestele cu coasele” (Agafiței Daniel);

„de-oi fi deochiat de fată mare să-i pice codița să rămână cheală/ de-oi fi deochiat de flăcău să-i sace scăfârlia/ de-oi fi deochiată de țigani să zacă un an/ de-oi

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

fi deochiată de-un drum să rămână pustiu/ de-oi fi deochiată de codru, să-i cadă frunza” (Apetroaii Ioana).

Denumit și cântec, vrajă, facere, desfacere, descântecul se spun, nu se cântă, fiind abia șoptite, puțin perceptibile pentru a nu fi înțelese de asistență, altfel incantația și-ar pierde puterea magică. Important rămâne efectul psihic, stimularea autosugestiei dar și valoarea lor lingvistică și literară.

Colindele au circulat pe cale orală, prin viu grai, contribuind astfel la păstrarea datinilor străvechi. Colinda reprezintă sinteza spiritului creator și religios al poporului român, care păstrează elementele unor ritualuri arhaice, fiind obiceiul cel mai bine păstrat. Este o sărbătoare a comunității mai ales în ajunul Anului Nou, când este tradiția să se facă urări de belșug și fericire pentru noul an care începe.

Plugușorul sau *uratul* este o colindă agrară, cu elemente teatrale, având rădăcini adânci în spiritualitatea românească. Acest obicei se integrează parțial în aria colindelor, întrucât „*cumulează ritmul și incantația într-o singură expresie ceremonială, conservând totodată un evident substrat mitologic (...) în timp ce colindele sunt incantații, cu un conținut magic...*”

Copiii și flăcăii „umblă” cu plugușorul, care semnifică cântarea către Dumnezeu, cântarea pentru munca omului, un act obligatoriu, ca o condiție esențială a menținerii rânduiei lumii la care întreaga comunitate a satului participă în postura de „colindători” sau de „colindați”.

Colindătorii din Muntenii de Sus pornesc dis-de-diminează cu „*Jupâneasa*” pentru a vesti începutul Anului Nou, primind în schimb colaci pentru colindul lor:

*„Aho, aho jupâneasă gazdă
Într-o sfântă joi,
Nouă pluguri de boi,
Boi, boureni, în coadă codălbei,*

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

*În frunte cu țintărei
La urechi clopoței
la mai mânați măi flăcăi!” (Târnoveanu Ana).*

După amiaza copiii și „băieții” merg cu plugușorul, fiind răsplătiți cu bani:

*„Aho, aho băieți și frați,
Stați puțin și nu mânați,
Lângă boi vă alăturați
Și cuvântul mi-l ascultați.
Măine anul se înnoiește.
Plugușorul se pornește
Și începe a cânta,
Pe la case a colinda.
Iarna-i grea, omătu-i mare,
Semne bune anul are,
Semne bune de belșug,
Pe sub brazda de la plug.
Plugușor cu patru boi,
la mai mânați măi flăcăi.
Hăi, Hăi! La anul și LA MULȚI ANI!” (Scorțoș Gabriel).*

Sorcova este unul din cele mai vechi obiceiuri augurale românești, închinat întâmpinării Anului Nou. Ca semn ritualic copiii din Muntenii de Sus merg cu o ramură verde simplă de brad, în dimineața zilei de 1 ianuarie, aruncând boabe de orez (în vechea tradiție orezul are ca semnificație un an îmbelșugat și alungarea spiritelor rele), adresează gazdelor urări de bun augur, invocându-se sănătatea, belșugul și prosperitatea: „*Sorcova, vesela/ să trăiți, să înfloriți/ Ca un măr, ca un păr,/ Ca un fir*

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

de trandafir,/ Tare ca piatra, lute ca săgeata,/ Tare ca fierul/ lute ca oțelul/ La anu' și la mulți ani!" (Airinei Claudia).

Vălăretul (jocurile cu măști) reprezintă ansamblul tuturor alaiurilor de mascați și jocuri cu măști dintr-un sat, specifice obiceiurilor de Anul Nou. Din categoria vălăreturilor, specifice Muntenilor de Sus, s-au păstrat jocul caprei, iar nu de mult, „bucovinenii” sau „jienii”.

Capra simbolizează fertilitatea vieții și a naturii, de aceea originile rituale ale acestui joc se pierd în istorie, reprezentând primele forme ale cultului dionisiac practicat de traci, din primele secole ale erei creștine în spațiul românesc. În același context, capra era animalul cel mai des oferit și sacrificat diferitelor zeități. Masca de tip zoo-antropomorf era realizată dintr-un cadru de lemn și panglici de hârtie diferite colorate, cuprinzând două bucăți de lemn, formând maxilarul superior (fix) și inferior (mobil), care, manevrat cu o sfoară, asigura clămpănitul ritmic al măștii.

Alaiul complex de colindători care însoțesc capra este format din toboșar, care bate toba și începe strigăturile, mirele, mireasa, irozii, căiuții și mascații. Strigăturile care se folosesc sunt în general comenzile de joc ale caprei (înălțarea sau coborârea măștii populare, dansul ș.a).

Rândurile de Jieni se referă la teatrul popular propriu-zis, parte integrantă a folclorului literar, care cuprinde ca manifestare specifică piese cu subiecte din viața haiducilor. Acest joc, care a fost prezent în Muntenii de Sus, dar care a dispărut de câțiva ani, se organiza ca o piesă de teatru popular, care impresiona prin costumația interpreților (8-10 băieți), fiecare participant având un rol bine stabilit (arnăuții, ofițerul, jianul, bucovineanca, Anul Nou, Anul Vechi, haiducul căpitanul ș.a.) care cântau toți în cor, astfel:

*„Iată Anul nou s-a apropiat
Din ceruri ne vine împodobit*

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Ca un împărat

Ce i-a fost dăruit

Pe noroade să sfințească

Răile să curățească

Și pământul cu tot felul din nou să-l împodobască...” (Niță Ion).

Deși au trecut aproape 300 ani, locuitorii Muntenilor de Sus și-au păstrat ocupația de bază - creșterea oilor, graiul unic în Moldova, portul popular, obiceiurile folclorice cu care au venit, demonstrând încă o dată că vremurile nu pot înfrânge tradițiile.

Sursa: <https://limbaromana.org/revista/comuna-muntenii-de-sus-județul-vaslui-aspecte-istorice-și-folclorice/>

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Capitolul VI

ANALIZA DIAGNOSTIC

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

6.1 Populația

Conform datelor recensământului din 2002, comuna Muntenii de Sus are o populație de 2.763 locuitori din care masculin 1.384 și feminin 1.379, reprezentând 0,70% din populația județului Vaslui.

Populația după domiciliu la 1 ianuarie pe grupe de vârstă, sexe, județe și localități

Vârste și grupe de vârstă	Sexe	Județe	Localități	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016
				UM: Număr persoane		
Total	Total	Vaslui	Muntenii de Sus	4230	4253	<u>4289</u>
	Masculin			2151	2167	<u>2185</u>
	Feminin			2079	2086	<u>2104</u>
0- 4 ani	Total			264	241	<u>205</u>
	Masculin			132	120	<u>103</u>
	Feminin			132	121	<u>102</u>
5- 9 ani	Total			273	280	<u>294</u>
	Masculin			149	153	<u>152</u>
	Feminin			124	127	<u>142</u>
10-14 ani	Total			280	264	<u>282</u>
	Masculin			137	130	<u>138</u>
	Feminin			143	134	<u>144</u>
15-19 ani	Total			312	338	<u>325</u>
	Masculin			158	169	<u>173</u>
	Feminin			154	169	<u>152</u>
20-24 ani	Total			334	312	<u>306</u>
	Masculin			167	165	<u>159</u>
	Feminin			167	147	<u>147</u>
25-29 ani	Total	388	376	<u>392</u>		
	Masculin	193	184	<u>186</u>		
	Feminin	195	192	<u>206</u>		
30-34 ani	Total	368	393	<u>358</u>		
	Masculin	190	205	<u>194</u>		
	Feminin	178	188	<u>164</u>		
35-39 ani	Total	386	373	<u>391</u>		

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

	Masculin			218	203	<u>203</u>
	Feminin			168	170	<u>188</u>
40-44 ani	Total			343	358	<u>374</u>
	Masculin			180	193	<u>209</u>
	Feminin			163	165	<u>165</u>
	Total			264	290	<u>307</u>
45-49 ani	Masculin			143	157	<u>164</u>
	Feminin			121	133	<u>143</u>
	Total			179	180	<u>189</u>
	Masculin			102	101	<u>113</u>
50-54 ani	Feminin			77	79	<u>76</u>
	Total			193	177	<u>183</u>
55-59 ani	Masculin			101	91	<u>83</u>
	Feminin			92	86	<u>100</u>
	Total			195	197	<u>196</u>
	Masculin			84	86	<u>97</u>
60-64 ani	Feminin			111	111	<u>99</u>
	Total			136	151	<u>167</u>
65-69 ani	Masculin			61	71	<u>78</u>
	Feminin			75	80	<u>89</u>
	Total			117	111	<u>108</u>
	Masculin			47	40	<u>36</u>
70-74 ani	Feminin			70	71	<u>72</u>
	Total			101	111	<u>100</u>
75-79 ani	Masculin			49	54	<u>45</u>
	Feminin			52	57	<u>55</u>
	Total			55	59	<u>63</u>
	Masculin			23	29	<u>31</u>
80-84 ani	Feminin			32	30	<u>32</u>
	Total			42	42	<u>49</u>
85 ani si peste	Masculin			17	16	<u>21</u>
	Feminin			25	26	<u>28</u>

© 1998 - 2016 INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ

<http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo2&lang=ro&context=10>

Subliniat – date provizorii

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Născuți vii pe județe și localități

Județe	Localități	Anul 2014	Anul 2015
		UM: Număr persoane	
Vaslui	Muntanii de Sus	32	28
© 1998 - 2016 INSTITUTUL NATIONAL DE STATISTICA http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo3&lang=ro&ind=POP201D Subliniat – date provizorii			

Născuți vii cu reședința în România pe județe și localități

Județe	Localități	Anul 2014	Anul 2015
		UM: Număr persoane	
Vaslui	Muntanii de Sus	33	27
© 1998 - 2016 INSTITUTUL NATIONAL DE STATISTICA http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo3&lang=ro&ind=POP201D Subliniat – date provizorii			

Decedați pe județe și localități

Județe	Localități	Anul 2014	Anul 2015
		UM: Număr persoane	
Vaslui	Muntanii de Sus	29	30
© 1998 - 2016 INSTITUTUL NATIONAL DE STATISTICA http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo3&lang=ro&ind=POP201D Subliniat – date provizorii			

Căsătorii de județe și localități

Județe	Localități	Anul 2014	Anul 2015
		UM: Număr persoane	
Vaslui	Muntanii de Sus	16	28
© 1998 - 2016 INSTITUTUL NATIONAL DE STATISTICA http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo3&lang=ro&ind=POP201D			

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Divorțuri pe județe și localități

Județe	Localități	Anul 2014	Anul 2015
		UM: Număr persoane	
Vaslui	Muntenii de Sus	5	3

© 1998 - 2016 INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ
<http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo3&lang=ro&ind=POP201D>

Sporul natural al populației rezidente pe medii de rezidență, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe

Medii de rezidență	Macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe	2014	2015
		UM: Număr persoane	
Total	<i>Regiunea NORD-EST</i>	-6291	-10372
	Bacău	-1904	-2483
	Botoșani	-1791	-1996
	Iași	420	-774
	Neamț	-1781	-2656
	Suceava	-52	-811
	<i>Vaslui</i>	-1183	-1652
Urban	<i>Regiunea NORD-EST</i>	632	-1122
	Bacău	-353	-572
	Botoșani	-132	-94
	Iași	754	321
	Neamț	-335	-641
	Suceava	376	11
	<i>Vaslui</i>	322	-147
Rural	<i>Regiunea NORD-EST</i>	-6923	-9250
	Bacău	-1551	-1911
	Botoșani	-1659	-1902
	Iași	-334	-1095
	Neamț	-1446	-2015
	Suceava	-428	-822
	<i>Vaslui</i>	-1505	-1505

© 1998 - 2016 INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ
<http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo3&lang=ro&ind=POP214B>, subliniat – date provizorii

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Rata sporului natural al populației rezidente pe medii de rezidență, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe

Medii de rezidență	Macroregiuni, regiuni de dezvoltare si judete	Anul 2014	Anul 2015
		UM: Spor natural la 1000 locuitori	
		Spor natural la 1000 locuitori	Spor natural la 1000 locuitori
Total	Regiunea NORD-EST	-1,9	<u>-3,2</u>
	Bacău	-3,1	<u>-4,2</u>
	Botoșani	-4,4	<u>-5,1</u>
	Iași	0,5	<u>-1</u>
	Neamț	-3,9	<u>-5,8</u>
	Suceava	-0,1	<u>-1,3</u>
	Vaslui	-3	<u>-4,2</u>
Urban	Regiunea NORD-EST	0,4	<u>-0,8</u>
	Bacău	-1,4	<u>-2,3</u>
	Botoșani	-0,8	<u>-0,5</u>
	Iași	2,1	<u>0,9</u>
	Neamț	-2,1	<u>-4</u>
	Suceava	1,5	:
	Vaslui	2,1	<u>-0,9</u>
Rural	Regiunea NORD-EST	-3,6	<u>-4,8</u>
	Bacău	-4,5	<u>-5,6</u>
	Botoșani	-7	<u>-8,1</u>
	Iași	-0,8	<u>-2,5</u>
	Neamț	-4,8	<u>-6,9</u>
	Suceava	-1,1	<u>-2,2</u>
	Vaslui	-6,3	<u>-6,5</u>

© 1998 - 2016 INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ

<http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo3&lang=ro&ind=POP215B>

subliniat – date provizorii

: date lipsă

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Stabiliri de reședință pe județe și localități

Județe	Localități	Ani	
		Anul 2014	Anul 2015
		UM: Număr persoane	
Vaslui	MUNTENII DE SUS	5	90

© 1998 - 2016 INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ
<http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo2&lang=ro&context=12>

Plecări cu reședința pe județe și localități

Județe	Localități	Ani	
		Anul 2014	Anul 2015
		UM: Număr persoane	
Vaslui	MUNTENII DE SUS	19	53

© 1998 - 2016 INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ
<http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo2&lang=ro&context=12>

Stabiliri cu domiciliul (inclusiv migrația externă) pe județe și localități

Județe	Localități	Ani	
		Anul 2013	Anul 2014
		UM: Număr persoane	
Vaslui	MUNTENII DE SUS	59	56

© 1998 - 2016 INSTITUTUL NATIONAL DE STATISTICA
<http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo2&lang=ro&context=12>

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Plecări cu domiciliul (inclusiv migrația externă) pe județe și localități

Județe	Localități	Ani	
		Anul 2013	Anul 2014
		UM: Număr persoane	
Vaslui	MUNTENII DE SUS	57	41

© 1998 - 2016 INSTITUTUL NATIONAL DE STATISTICA
<http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo2&lang=ro&context=12>

Șomeri înregistrați la sfârșitul lunii, pe sexe – Muntenii de Sus, Județul Vaslui

Perioada	Sexe		
	Total	Masculin	Feminin
<i>Anul 2014</i>	57	32	25
ianuarie	23	15	8
februarie	20	13	7
martie	20	12	8
aprilie	19	11	8
mai	18	11	7
iunie	18	10	8
iulie	56	28	28
august	56	29	27
septembrie	55	30	25
octombrie	54	30	24
noiembrie	59	32	27
decembrie	57	32	25
<i>Anul 2015</i>	54	33	21
ianuarie	61	36	25

--	--

februarie	64	38	26
martie	62	38	24
aprilie	58	36	22
mai	49	32	17
iunie	52	33	19
iulie	66	39	27
august	62	36	26
septembrie	59	25	34
octombrie	54	31	23
noiembrie	52	31	21
decembrie	54	33	21
<i>ianuarie 2016</i>	<i>60</i>	<i>36</i>	<i>24</i>
<i>februarie</i>	<i>55</i>	<i>34</i>	<i>21</i>
<i>martie</i>	<i>55</i>	<i>34</i>	<i>21</i>
<i>aprilie</i>	<i>:</i>	<i>:</i>	<i>:</i>
<i>mai</i>	<i>49</i>	<i>32</i>	<i>17</i>

© 1998 - 2016 INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ

<http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo2&lang=ro&context=15>

: lipsă date

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Numărul mediu al salariaților pe județe și localități

Județ	Localități	Ani	
		2013	2014
		UM: Număr persoane	
Vaslui	MUNTENII DE SUS	113	108

© 1998 - 2016 INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ
<http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo3&lang=ro&ind=FOM104D>

6.2 Infrastructura de utilități publice

6.2.1 Alimentarea cu apă și canalizarea

Rețeaua de alimentare cu apă potabilă este în curs de realizare, până în prezent fiind executată în proporție de 70-75%.

În prezent comuna Muntenii de Sus nu dispune de un sistem de canalizare care să asigure colectarea apelor uzate și epurarea lor. O parte din locuințele individuale sunt dotate cu closete de tip rural cu pereții necăptușiți, care constituie un pericol permanent de infestarea a pânzei freatice, iar altele sunt dotate cu toaile moderne, colectarea apelor uzate făcându-se în fose individuale.

6.2.2 Alimentarea cu gaze naturale

Comuna Muntenii de Sus nu dispune în prezent de rețea de aducțiune și distribuție gaze naturale.

6.2.3 Alimentarea cu electricitate

Comuna Muntenii de Sus este conectată la sistemul național energetic prin rețeaua de energie electrică, respectiv LEA 20 Kv. Rețeaua electrică se întinde pe o lungime de 23,13 km și necesită o extindere de 5 km.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

6.2.4 Rețeaua de iluminat public

Rețeaua de iluminat public are aceeași lungime cu rețeaua de electricitate și necesită o extindere cu 5 km

6.2.5 Salubritate

Comuna Muntenii de Sus are încheiat un contract de prestări servicii de colectare a deșeurilor menajere de la gospodării, instituții publice și agenți economici. Pe viitor se dorește înființarea unui serviciu propriu de salubritate și amenajarea unei platforme de compost pentru gunoiul de grajd.

6.2.6 Transportul în comun

Comuna nu deține un serviciu propriu de transport local, în acest sens existând societăți comerciale care efectuează curse zilnic, din oră în oră pe ruta Muntenii de Sus - Vaslui și retur (34 curse/zi). Sunt stabilite 4 stații de așteptare călători, din care 2 sunt amenajate și 2 sunt neamenajate. Pentru transportul elevilor comuna

6.3 Rețeaua de drumuri locale

Rețeaua de drumuri locale însumează 29,694 km, 17,536 km în Muntenii de Sus și 12,158 în Satu Nou.

Nr. Crt.	Denumirea străzii	Dimensiuni L/km, l/m	Localitate
1	Strada nr. 1	L= 0,050 l= 8,00	Muntenii de Sus
2	Strada nr. 2	L= 0,600 l= 10,00	Muntenii de Sus

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

3	Strada nr. 3	L= 0,525 l= 8,00	Muntenii de Sus
4	Strada nr. 4	L= 0,200 l= 6,00	Muntenii de Sus
5	Strada nr. 5	L= 0,500 l= 8,00	Muntenii de Sus
6	Strada nr. 6	L= 0,100 l= 8,00	Muntenii de Sus
7	Strada nr. 7	L= 0,550 l= 10,00	Muntenii de Sus
8	Strada nr. 8	L= 1,450 l= 10,00	Muntenii de Sus
9	Strada nr. 9	L= 0,180 l= 4,00	Muntenii de Sus
10	Strada nr. 10	L= 0,050 l= 5,00	Muntenii de Sus
11	Strada nr. 11	L= 0,050 l= 3,00	Muntenii de Sus
12	Strada nr. 12	L= 0,100 l= 4,00	Muntenii de Sus
13	Strada nr. 13	L= 0,400 l= 2,00	Muntenii de Sus
14	Strada nr. 14	L= 0,175 l= 6,00	Muntenii de Sus
15	Strada nr. 15	L= 0,050 l= 5,00	Muntenii de Sus

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

16	Strada nr. 16	L= 0,200 I= 6,00	Muntenii de Sus
17	Strada nr. 17	L= 0,300 I= 5,00	Muntenii de Sus
18	Strada nr. 18	L= 0,275 I= 5,00	Muntenii de Sus
19	Strada nr. 19	L= 0,100 I= 6,00	Muntenii de Sus
20	Strada nr. 20	L= 0,425 I= 6,00	Muntenii de Sus
21	Strada nr. 21	L= 0,250 I= 6,00	Muntenii de Sus
22	Strada nr. 22	L= 0,305 I= 8,00	Muntenii de Sus
23	Strada nr. 23	L= 0,059 I= 8,00	Muntenii de Sus
24	Strada nr. 24	L= 0,115 I= 8,00	Muntenii de Sus
25	Strada nr. 25	L= 0,375 I= 8,00	Muntenii de Sus
26	Strada nr. 26	L= 0,050 I= 4,00	Muntenii de Sus
27	Strada nr. 27	L= 0,050 I= 4,00	Muntenii de Sus
28	Strada nr. 28	L= 0,205 I= 8,00	Muntenii de Sus

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

29	Strada nr. 29	L= 0,040 I= 4,00	Muntenii de Sus
30	Strada nr. 30	L= 0,900 I= 7,00	Muntenii de Sus
31	Strada nr. 31	L= 0,302 I= 5,00	Muntenii de Sus
32	Strada nr. 32	L= 0,300 I= 6,00	Muntenii de Sus
33	Strada nr. 33	L= 0,040 I= 6,00	Muntenii de Sus
34	Strada nr. 34	L= 0,250 I= 6,00	Muntenii de Sus
35	Strada nr. 35	L= 0,300 I= 6,00	Muntenii de Sus
36	Strada nr. 36	L= 0,050 I= 5,00	Muntenii de Sus
37	Strada nr. 37	L= 0,125 I= 2,00	Muntenii de Sus
38	Strada nr. 38	L= 0,350 I= 5,00	Muntenii de Sus
39	Strada nr. 39	L= 0,450 I= 6,00	Muntenii de Sus
40	Strada nr. 40	L= 0,450 I= 7,00	Muntenii de Sus
41	Strada nr. 41	L= 0,175 I=3,00	Muntenii de Sus

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

42	Strada nr. 42	L= 0,325 l= 10,00	Muntenii de Sus
43	Strada nr. 43	L= 0,125 l= 3,00	Muntenii de Sus
44	Strada nr. 44	L= 0,200 l= 5,00	Muntenii de Sus
45	Strada nr. 45	L= 0,150 l= 10,00	Muntenii de Sus
46	Strada nr. 46	L= 0,175 l= 8,00	Muntenii de Sus
47	Strada nr. 47	L= 0,200 l= 8,00	Muntenii de Sus
48	Strada nr. 48	L= 0,200 l= 8,00	Muntenii de Sus
49	Strada nr. 49	L= 0,600 l= 10,00	Muntenii de Sus
50	Strada nr. 50	L= 0,100 l= 6,00	Muntenii de Sus
51	Strada nr. 51	L= 0,200 l= 6,00	Muntenii de Sus
52	Strada nr. 52	L= 0,200 l= 2,00	Muntenii de Sus
53	Strada nr. 53	L= 0,250 l= 8,00	Muntenii de Sus
54	Strada nr. 54	L= 0,300 l= 8,00	Muntenii de Sus

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

55	Strada nr. 55	L= 0,150 l= 6,00	Muntenii de Sus
56	Strada nr. 56	L= 0,275 l= 8,00	Muntenii de Sus
57	Strada nr. 57	L= 0,075 l= 8,00	Muntenii de Sus
58	Strada nr. 58	L= 0,140 l= 7,00	Muntenii de Sus
59	Strada nr.59	L= 0,550 l= 10,00	Muntenii de Sus
60	Strada nr. 60	L= 0,150 l= 6,00	Muntenii de Sus
61	Strada nr. 61	L= 0,075 l= 10,00	Muntenii de Sus
62	Strada nr. 62	L= 0,500 l= 10,00	Muntenii de Sus
63	Strada nr. 63	L= 0,500 l= 10,00	Muntenii de Sus
64	Strada nr. 64	L= 0,700 l= 8,00	Muntenii de Sus
65	Strada nr. 1	L= 0,225 l= 12,00	Satu Nou
66	Strada nr. 2	L= 0,200 l= 12,00	Satu Nou
67	Strada nr. 3	L= 0,770 l= 10,00	Satu Nou

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

68	Strada nr. 4	L= 0,100 l= 6,00	Satu Nou
69	Strada nr. 5	L= 0,900 l= 12,00	Satu Nou
70	Strada nr. 6	L= 0,100 l= 10,00	Satu Nou
71	Strada nr. 7	L= 0,150 l= 10,00	Satu Nou
72	Strada nr. 8	L= 0,100 l= 10,00	Satu Nou
73	Strada nr. 9	L= 0,900 l= 14,00	Satu Nou
74	Strada nr. 10	L= 0,175 l= 14,00	Satu Nou
75	Strada nr. 11	L= 0,250 l= 12,00	Satu Nou
76	Strada nr. 12	L= 0,350 l= 12,00	Satu Nou
77	Strada nr. 13	L= 0,370 l= 12,00	Satu Nou
78	Strada nr. 14	L= 0390 l= 12,00	Satu Nou
79	Strada nr. 15	L= 0,420 l= 12,00	Satu Nou
80	Strada nr. 16	L= 0,150 l= 12,00	Satu Nou

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

81	Strada nr. 17	L= 0,225 I= 12,00	Satu Nou
82	Strada nr. 18	L= 0,425 I= 12,00	Satu Nou
83	Strada nr. 19	L= 0,425 I= 12,00	Satu Nou
84	Strada nr. 20	L= 0,425 I= 12,00	Satu Nou
85	Strada nr. 21	L= 0,325 I= 12,00	Satu Nou
86	Strada nr. 22	L= 0,325 I= 12,00	Satu Nou
87	Strada nr. 23	L= 0,325 I= 12,00	Satu Nou
88	Strada nr. 24	L= 0,325 I=12,00	Satu Nou
89	Strada nr. 25	L= 0,325 I= 12,00	Satu Nou
90	Strada nr. 26	L= 0,325 I= 12,00	Satu Nou
91	Strada nr. 27	L= 0,225 I= 12,00	Satu Nou
92	Strada nr. 28	L= 0,825 I= 14,00	Satu Nou
93	Strada nr. 29	L= 0,400 I= 10,00	Satu Nou

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

94	Strada nr. 30	L= 0,100 I= 10,00	Satu Nou
95	Strada nr. 31	L= 0,150 I= 10,00	Satu Nou
96	Strada nr. 32	L= 0,150 I= 10,00	Satu Nou
97	Strada nr. 33	L= 0,150 I= 10,00	Satu Nou
98	Strada nr. 34	L= 0,058 I= 10,00	Satu Nou
99	Strada nr. 35	L= 0,150 I= 10,00	Satu Nou
100	Strada nr. 36	L= 0,250 I= 10,00	Satu Nou
101	Strada nr. 37	L= 0,070 I= 19,00	Satu Nou

	STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--	--

Strada nr. 7 Muntenii de Sus

Strada nr. 8 Muntenii de Sus

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Strada nr. 28 Satu Nou

Strada nr. 9 Satu Nou

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

6.4 Mediu

Comuna Muntenii de Sus are o activitate economică preponderent agricolă, care per ansamblu nu este de natură să polueze și să degradeze mediul ambiant. În structura economică a comunei nu există ramuri economice cu impact major asupra factorilor de mediu, activitățile economice desfășurate în comună având și o mare adaptabilitate la cerințele de mediu.

Poluarea poate interveni în timpul campaniilor agricole când, datorită vântului, ajung cantități mari de praf și pulbere în zonele locuibile, fără însă a fi afectată starea de sănătate a populației.

De asemenea, poluarea existentă este produsă de prezența traficului rutier de pe drumul național, prin emisia de noxe, cât și de praful datorat străzilor pietruite.

Calitatea apelor subterane poate fi alterată din pricina lipsei rețelei de canalizare, precum și a folosirii în gospodăria a foselor impropriu realizate.

Poluarea solului se realizează prin aruncarea deșeurilor în locuri neamenajate, care deteriorează terenul în locurile unde sunt depozitate. Stagnând perioade mari de timp acestea pot polua și aerul datorită mirosurile neplăcute pe care le degajă în atmosferă.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

6.5 Educație

Unități școlare pe niveluri de educație, județe și localități

Niveluri de instruire	Județe	Localitatea	Ani		
			2013	2014	2015
			Număr		
Total	Vaslui	MUNTENII DE SUS	1	1	1
Primar si gimnazial (inclusiv invatamantul special)			1	1	1
Primar și gimnazial			1	1	1

© 1998 - 2016 INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ

<http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo2&lang=ro&context=25>

Populația școlară pe niveluri de educație, județe și localități

Niveluri de instruire	Judeteț	Localitate	Ani		
			2013	2014	2015
			Număr persoane		
Total	Vaslui	MUNTENII DE SUS	311	290	243
Copii înscriși în grădinițe			64	58	49
Elevi înscriși în învățământul preuniversitar			247	232	194
Elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)			247	232	194

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Elevi înscriși în învățământul primar (inclusiv învățământul special)			122	130	112
Elevi înscriși în învățământul gimnazial (inclusiv învățământul special)			125	102	82
Elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial			247	232	194
Elevi înscriși în învățământul primar			122	130	112
Elevi înscriși în învățământul gimnazial			125	102	82

© 1998 - 2016 INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ

<http://statistici.inse.ro/shop/index.jsp?page=tempo3&lang=ro&ind=SCL103D>

Personalul didactic pe niveluri de educație, județe și localități

Niveluri de instruire	Județ	Localitate	Ani		
			2013	2014	2015
			Număr persoane		
Total	Vaslui	MUNTENII DE SUS	23	20	18
Învățământ preșcolar			3	3	3
Învățământ primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)			20	17	15
Învățământ primar (inclusiv învățământul special)			7	7	6

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Învățământ gimnazial (inclusiv învățământul special)			13	10	9
Învățământ primar și gimnazial			20	17	15
Învățământ primar			7	7	6
Învățământ gimnazial			13	10	9

© 1998 - 2016 INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ

<http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo3&lang=ro&ind=SCL104D>

Absolvenți pe niveluri de educație, județe și localități

Niveluri de instruire	Județ	Localitate	Ani	
			2013	2014
			Număr	
Total	Vaslui	MUNTENII DE SUS	36	35
Primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)			36	35
Gimnazial			36	35

© 1998 - 2016 INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ

<http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo2&lang=ro&context=25>

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Denumirea instituției	Nr. copii / grupe	Cadre didactice	Cadre nedidactice și personal auxiliar	Necesități
Grădinița cu Program Normal Satu Nou - Comuna Muntenii de Sus	49 / 3	2	1	1 cadru didactic

Denumirea instituției	Nr.copii / clase	Cadre didactice	Cadre nedidactice și personal auxiliar	Necesități
Școală Gimnazială Ion Agarici Muntenii de Sus				
-primar	109/6	6	1	-
-gimnazial	81/4	11	4	-
Biblioteca școlară	Volumul de carte: 5000 cărți			

Școala cu clasele I – IV Satu Nou

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Școala cu clasele I – VIII Ion Agarici, Muntenii De Sus

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Grădinița Satu Nou

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

6.6 Cultură, culte

Biblioteci pe categorii de biblioteci, județe și localități

Categoriile de biblioteci	Județe	Localitate	Ani		
			2013	2014	2015
			UM: Număr		
Total	Vaslui	MUNTENII DE SUS	2	2	2
Publice			1	1	1

© 1998 - 2016 INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ
<http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo2&lang=ro&context=32>

Biblioteca comunală deține un fond de carte de 4114 exemplare și desfășoară următorul calendar de activități:

- Sărbătorirea și evocarea zilelor de 24 ianuarie – Ziua Uniri, 8 martie – Ziua internațională a femeii, 9 mai – Ziua Eroilor, Ziua Europei, 1 iunie – Ziua Internațională a Copilului, 30 august – Ziua Limbii Române, 1 decembrie – Ziua Națională a României;

- Ianuarie: „Gânduri pentru Eminescu”, „Unirea Principatelor Române”;
- Februarie: „O vizită la bibliotecă”;
- Martie: „Femei celebre din România”;
- Aprilie: „Mens sana in corpore sano”, „Biblioteca – Spațiul al ideilor și comunicării”;
- Mai: „Ziua Europei”, „Comunitatea și nevoia ei de lectură”;
- Iunie: „Fii informat, fii câștigat”;
- Octombrie: „Cartea fără vârstă”;
- Decembrie: „Mirajul sărbătorilor de iarnă”.

	STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--	--

Biblioteca Comunală

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Căminul Cultural Muntenii de Sus

Activități desfășurate:

Ziua Femeii – 8 Martie

Ziua Copilului – 1 Iunie

Ziua Comunei – August

Fluieraș Vasluian – Noiembrie

Serbare Crăciun – elevi, școlari, preșcolari

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Viața spirituală se desfășoară în cele 4 biserici ortodoxe existente pe teritoriul comunei:

- Biserica Ortodoxă Sf. Andrei – Muntenii de Sus
- Biserica Ortodoxă Sf. Trei Ierarhi – Muntenii de Sus
- Biserica Ortodoxă Sf. Apostoli Petru și Pavel – Satu Nou
- Biserica Ortodoxă Sf. Cuvioasă Parascheva – Satu Nou

Biserica Sf. Trei Ierarhi

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Biserica Sf. Andrei

	<p>STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI</p>
--	--

Biserica Sf. Apostoli Petru și Pavel

	STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--	--

Biserica Sf. Cuvioasă Parascheva

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Muzeul Tradițiilor

Muzeul sătesc de la Muntanii de Sus a luat ființă prin proiectul transfrontalier „Tradiții în oglindă”, finanțat de U. E. prin Programul de Vecinătate România - Republica Moldova, Phare CBC 2004.

Fondatorii muzeului îl doresc, pe viitor, un punct de reper cultural în arealul vasluian. Casa țărănească în care funcționează muzeul, la origine construită din bârne, a adăpostit de-a lungul timpului cele mai vechi tradiții ale artei populare românești.

Astfel, se dorește ca muzeul nou înființat să-și trimită vizitatorii în timp pentru a cunoaște elementele care alcătuiau o gospodărie țărănească.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

În camera de locuit s-a amenajat patul cu capete, laița, războiul de țesut, lada de zestre, masa rotundă cu scăunele, sobă cu vatră, culmea cu haine iar pereții sunt împodobiți cu covoare, lăicere, carpete și prosoape.

În tindă ne întâmpină două manechine, respectiv bărbat și femeie, costumate în portul popular reprezentativ satului.

Chilerul adăpostește unelte agricole, carul pentru boi, butoaie, zdrobitor, sanie mare de lemn, banc pentru tâmplărie, covată, piuă de lemn, cufere, oale pentru gătit de lut, măști tradiționale, unelte pentru realizarea obiectelor țesute.

Casa țărănească este împrejmuită cu un gard împletit din nuiete. Clădirea se află în vatra veche a satului și este compusă din: camera de locuit, tinda, camera de curat, prispa cu cerdac și deregi de lemn și un chiler.

<http://www.muzeultraditiilor.ro>

6.7 Activități sportive

În anul 1956 s-a înființat în comuna Muntenii de Sus echipa de fotbal sub denumirea de *Recolta* Muntenii de Sus. Începând cu anul 1986 numele echipei a fost schimbat din *Recolta* în *Flacăra* Muntenii de Sus.

În anul 1987 Flacăra Muntenii de Sus a jucat la baraj pentru promovarea echipei în divizia C. În anul 2006 Flacăra Muntenii de Sus a jucat barajul pentru promovarea echipei în liga III, de data aceasta a reușit promovarea, dar din lipsă de fonduri echipa nu a putut juca în liga a III-a și, totodată, în anul următor Flacăra s-a stins și timp de un deceniu nu a mai existat echipă de fotbal în comună.

Începând cu anul 2016, Primăria, Consiliul Local și oameni de bine ai comunei Muntenii de Sus au dorit să facă *Flacăra* să ardă din nou.

Jucători formați și plecați din comună sunt:

- Tîrnoveanu Viorel plecat la Mecanica Vaslui;
- Nechita Ion plecat la Dinamo și Viitorul Vaslui.

Jucătorii de marcă ai echipei sunt:

- Tîrnoveanu Mihai;
- Crețu Vasile;
- Buruiană Adam;
- Neacșu Gheorghe;
- Neacșu Vasile;
- Arcăleanu Mihai;
- Buruiană Dănuț;
- Tălmăciu Ivan;
- Bălu Petrea;
- Tîrnoveanu Viorel;
- Neacșu Emil;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

- Nechita Ion;
- Ignat Maricel.

6.8 Sănătate

Unități sanitare pe categorii de unități, forme de proprietate, județe și localități

Categorii de unități sanitare	Forme de proprietate	Județe	Localitate	Ani	
				2013	2014
				UM: Număr	
Cabinete medicale de familie	Proprietate publică	Vaslui	MUNTENII DE SUS	1	1

© 1998 - 2016 INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ
<http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo2&lang=ro&context=30>

Personalul medico-sanitar pe categorii, forme de proprietate, județe și localități

Categorii de cadre medico-sanitare	Forme de proprietate	Județ	Localitate	Ani	
				2013	2014
				UM: Număr persoane	
Medici	Proprietate publică	Vaslui	MUNTENII DE SUS	1	1
din total medici: medici de familie	Proprietate publică			1	1
Personal sanitar mediu	Proprietate publică			1	1

© 1998 - 2016 INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ
<http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo2&lang=ro&context=30>

În comuna Muntenii de Sus funcționează și un cabinet stomatologic.

	STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--	--

Cabinet medical individual

6.9 Asistență socială

Sistemul național de servicii sociale este reglementat prin Legea Asistenței Sociale nr. 292 / 2011. Acest cadru legal definește serviciile sociale ca fiind activitatea sau ansamblul de activități realizate pentru a răspunde nevoilor sociale, precum și celor speciale, individuale, familiale sau de grup, în vederea depășirii situațiilor de dificultate, prevenirii și combaterii riscului de excluziune socială, promovării incluziunii sociale și creșterii calității vieții.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Serviciile de asistență socială constau în:

a) sprijin acordat familiilor cu venituri reduse prin: ajutoare sociale conform Legii 416 / 2001 (privind venitul minim garantat), ajutoare de încălzire conform OUG 70 / 2011 (privind măsurile de protecție socială în perioada sezonului rece), alocații pentru susținerea familiei conform Legii 277 / 2010 (privind alocația pentru susținerea familiei);

b) alocații de stat pentru copii conform Legii 61 / 1993 (privind alocația de stat pentru copii), alocații lunare de plasament conform prevederilor Legii nr. 272 / 2004 (privind protecția și promovarea drepturilor copilului) și ale OUG 26 / 1997 (privind protecția copilului aflat în dificultate), indemnizații pentru creșterea copilului conform prevederilor OUG 148 / 2005 (privind susținerea familiei în vederea creșterii copilului);

c) sprijin acordat persoanelor cu handicap conform prevederilor Legii 448 / 2006 (privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap).

Serviciul public de asistență socială organizat la nivel local, are responsabilitatea creării, menținerii și dezvoltării serviciilor sociale cu caracter primar, în funcție de nevoile sociale identificate, cu scopul prioritar de susținere a funcționalității sociale a persoanei în mediul propriu de viață, familial și comunitar.

Astfel, în evidența Compartimentului de asistență socială a comunei Muntenii de Sus figurează:

- 118 familii privind alocația suplimentară pentru susținerea familiei;
- 35 familii privind acordarea venitului minim garantat;
- 14 familii beneficiare de stimulent educațional;
- 152 persoane încadrate în grad de handicap (grav, accentuat, mediu, ușor);
- 12 asistenți personali;
- 24 indemnizații însoțitor;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

- 5 copii aflați în plasament;
- 2 asistenți maternali;
- 1 adopție.

6.10 Economie

6.10.1 Agricultură

Comuna Muntenii de Sus are un profil agricol determinat atât de poziția geografică, cât și de tradiționalitatea zonei, locuitorii ocupându-se în principal de creșterea animalelor și cultivarea pământului.

Locuitorii cultivă în gospodării legume, pomi fructiferi, viță de vie hibridă, iar în zonele agricole cereale: porumb, grâu, floarea soarelui, rapiță etc.

În perioada 2013 – 2015 media terenurilor cultivate a fost de 375 ha, cultivate astfel:

Plante cultivate	Ani		
	2013	2014	2015
	Suprafața (hectare)		
Porumb	130	130	150
Grâu	150	150	86
Orz	0,50	0,50	0,50
Orzoaică	15	15	15
Rapiță	14	14	14
Floarea soarelui	80	80	80

La nivelul gospodăriilor sunt plantate 30 ha de viță de vie hibridă.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Efectivul de animale existent în ultimii 3 ani:

Animale	Ani		
	2013	2014	2015
	număr		
Bovine	350	350	360
Ovine	2900	2900	3000
Caprine	280	280	300
Cabaline	290	290	300
Porcine	160	160	170
Păsări	11356	11965	12770
Familii de albine	204	219	278
Iepuri de casă	40	40	95

Serviciile veterinare sunt asigurate de 1 medic veterinar.

6.10.2 Mediul local de afaceri

Pe teritoriul comunei își desfășoară activitatea firme care au ca obiect de activitate comerț produse alimentare / nealimentare, brutărie, confecționare tâmplărie PVC, confecții metalice, pălătorie auto, transport și agricultură.

6.10.3 Turism

Sectorul turistic nu este dezvoltat pe teritoriul comunei Muntenii de Sus deși există posibilități ca acest sector să funcționeze: cadrul natural, apropierea de municipiul Vaslui, drumul național DN 24 către Iași. Pe viitor trebuie avut în vedere promovarea dezvoltării agroturismului și amenajarea unor zone de agrement.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

6.11 Administrație publică

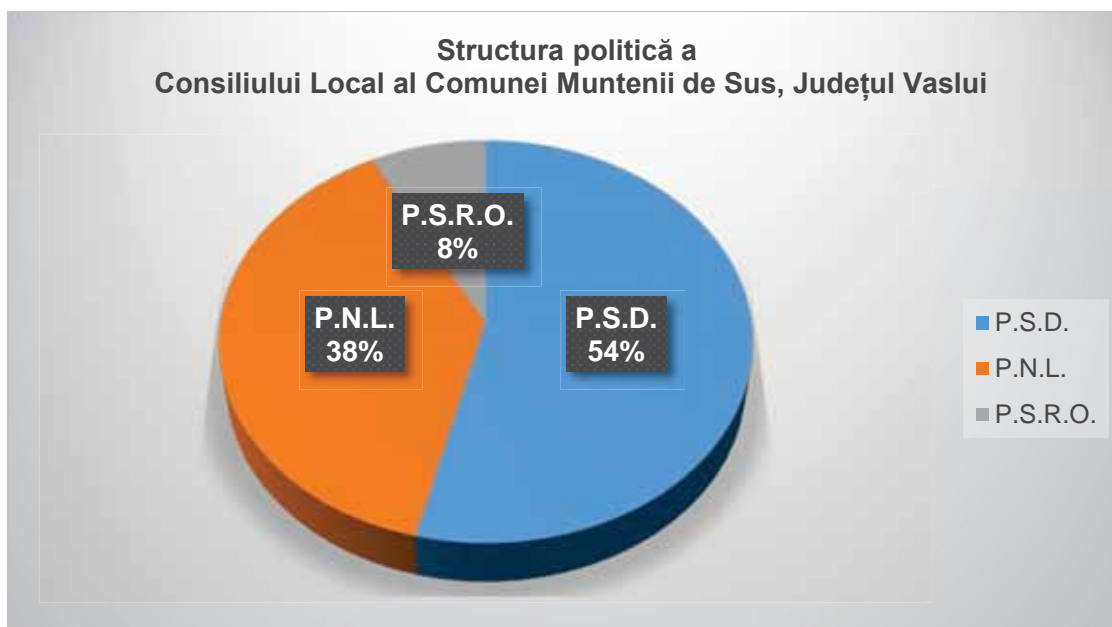

Sediul administrației locale se află la intrare în comuna Muntanii de Sus, pe drumul național DN 24.

Consiliul Local al Comunei Muntanii de Sus este format din 13 consilieri. Având următoarea structură politică:

- P.S.D. – 7 membri;
- P.N.L. – 5 membri;
- P.S.R.O. - 1 membru.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Venituri și buget preconizat:

Venituri -mii lei-	2011	2012	2013	2014	2015
Venituri proprii	706,00	1070,53	1093,30	763,93	650,29
Venituri fiscale	2385,33	2739,14	2661,07	3213,23	3330,64
Venituri guvernamentale	2400,00	1300,00	680,00		736,40
Alte categorii de venituri	154,25	99,55	155,82	224,26	123,09

Buget preconizat

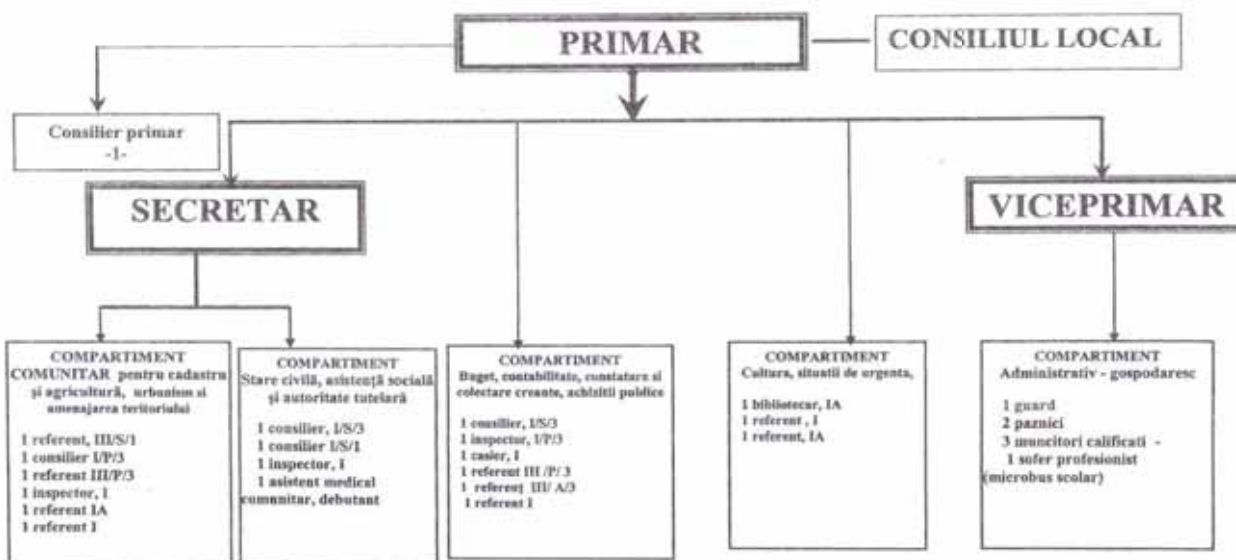
Buget preconizat -mii lei-	2016	2017	2018	2019	2020
	3470,23	3282,98	3357,00	3425,93	3495,00

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

ROMÂNIA
 JUDEȚUL VASLUI
 COMUNA MUNTENII DE SUS
 CONSILIUL LOCAL

ANEXA Nr. 1 la HCL nr. / / 2016

ORGANIGRAMA

6.12 Parteneriate oportune

Deoarece numeroase activități își pot găsi rezolvarea doar în cadrul unor parteneriate, se propune pentru următoarea perioadă, încheierea unor parteneriate cu:

- alte administrații publice;
- instituții de învățământ și cultură;
- ONG-uri;
- agenți economici.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Asociații din care face parte și comuna Muntenii de Sus:

 Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Vaslui

Scop: stimularea și sprijinirea creșterii prosperității zonei și a bunăstării cetățenilor din unitățile administrativ-teritoriale care alcătuiesc asociația și a zonelor limitrofe acestora, propunând o dezvoltare durabilă într-o abordare integrată.

Obiectivul general al asocierii urmărește dezvoltarea socio-economică a Zonei Metropolitane Vaslui. Asocierea vizează:

-alinierea Z.M.V. la standardele economice și sociale europene, în consens cu cele naționale;

-instaurarea în Z.M.V. a unui climat de piață aliniat procedurilor competiționale internaționale;

-creșterea coeziunii vieții economico-sociale a cetățenilor din Z.M.V.

Z.M.V. este formată din Municipiul Vaslui, Județul Vaslui (CJ), Comunele Bălteni, Delești, Lipozăț, Laza, Muntenii de Jos, Pușcași, Ștefan cel Mare, Tanacu, Văleni, Zăpodeni.

Asociația pentru Dezvoltare Intercomunitară a Județului Vaslui – ADIV

Proiectul va cuprinde:

-construcția unui centru de management integrat al deșeurilor, incluzând rampa ecologică și instalațiile aferente, destinat să deservească toți asociații;

-exploatarea centrului de management integrat al deșeurilor, care include întreținerea rampei ecologice și a instalațiilor aferente, precum și prelucrarea și depozitarea deșeurilor;

-transportul deșeurilor de la stațiile de transfer la rampa ecologică;

-construcția mai multor stații de transfer, destinate să deservească o arie determinată corespunzătoare unui număr de municipii, orașe și/sau comune care sunt asociați;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

- colectarea deșeurilor din ariile corespunzătoare fiecărei stații de transfer, transportul acestor deșeuri până la stația de transfer aferentă și exploatarea stațiilor de transfer, care include întreținerea acestora și prima fază a prelucrării;
- inchiderea depozitelor existente de deșeuri și a depozitelor neconforme.

Asociația pentru dezvoltare intercomunitară de utilități publice pentru serviciul de alimentare cu apă și de canalizare din municipiile Vaslui, Bârlad, Huși și orașul Negrești – județul Vaslui

Asociația a fost constituită în scopul reglementării, înființării, administrării, finanțării, monitorizării și gestionării în comun a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre, precum și realizarea în comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării, după caz, a unor sisteme de utilități publice aferente serviciului.

Asociația Grupul de Acțiune Locală Movila lui Burcel

G.A.L. Movila lui Burcel este format din 16 comune care însumează 64 sate, 15 comune din județul Vaslui (Bălteni, Boțești, Cozmești, Ferești, Miclești, Muntenii de Sus, Oșești, Rafaila, Solești, Ștefan cel Mare, Tanacu, Todirești, Văleni, Vulturești, Zăpodeni) și 1 comună din județul Iași (Dolhești). Teritoriul cuprinde partea de nord a județului Vaslui și partea de sud a județului Iași.

<http://www.gal-movilaluiburcel.ro>

Capitolul VII

ANALIZA SWOT

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Primul pas în elaborarea Strategiei de dezvoltare locală a comunei Muntenii de Sus a fost evaluarea situației curente a comunei din perspectiva domeniilor cheie, care a permis analiza în detaliu a tuturor aspectelor pozitive și negative ale evoluției sale. Acest lucru a avut loc cu ocazia organizării grupurilor de lucru cu actorii locali proveniți din rândul agenților economici, ai instituțiilor locale (învățământ, bibliotecă, cămin cultural, parohii, sănătate, asistență socială), cetățeni, primărie, membri ai consiliului local.

În procesul de elaborare a strategiei s-a folosit analiza SWOT, ca instrument managerial, pentru evaluarea și prezentarea sintetică a aspectelor celor mai importante, care vor afecta într-un mod sau altul, evoluția viitoare a comunei Muntenii de Sus.

Orice comunitate trebuie să asimileze și să promoveze o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea sa în viitor. Lipsa unei asemenea viziuni duce la o activitate administrativă haotică, în cadrul căreia se pot rata oportunități și se consumă irațional resurse prețioase.

Experiența internațională a arătat că proiectele și programele operaționale funcționează cel mai bine atunci când fac parte dintr-un cadru coerent și când există o coordonare la nivel strategic.

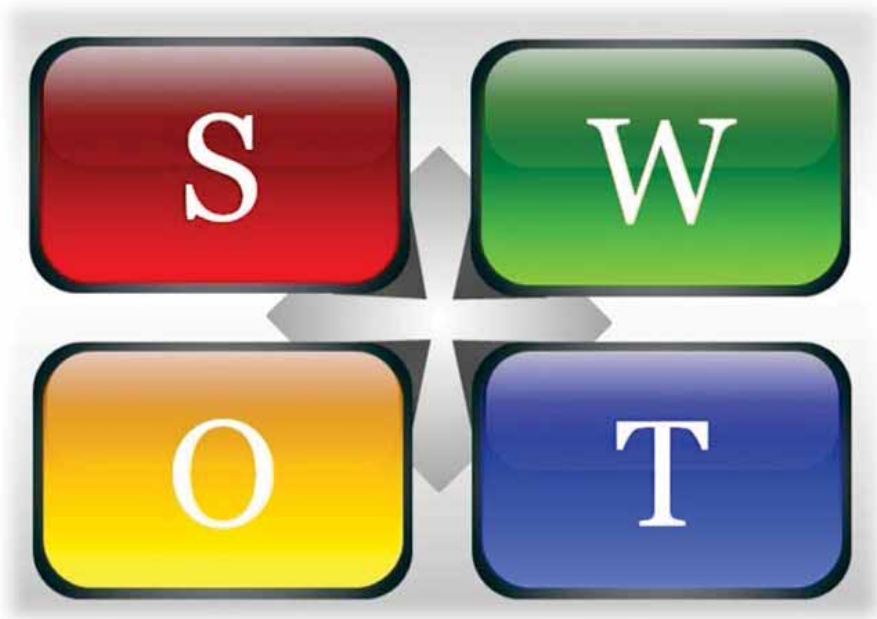
Procesul de planificare strategică (PPS) a vizat definirea reperelor strategice de dezvoltare a unei comunități pe o perioadă de 7 ani.

Etapele metodologice principale ale PPS au fost următoarele:

- realizarea unei analize preliminare;
- stabilirea viziunii asupra dezvoltării strategice a comunității;
- analiza sectorială a domeniilor strategice principale;
- articularea documentului strategic.

	STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--	--

Analiza SWOT este o metodologie de analiză a unui proiect.

Numele este descriptiv:

Strengths (puncte tari)

Weaknesses (puncte slabe)

Opportunities (oportunitati)

Threats (riscuri).

Pentru a avea certitudine că politicile și programele existente corespund necesităților de dezvoltare a comunei Muntenii de Sus, în cadrul limitărilor impuse de resursele locale disponibile și pentru accesarea fondurilor prin care Uniunea Europeană susține politica de dezvoltare regională s-a impus elaborarea strategiei de dezvoltare locală pentru perioada 2014 - 2020.

	STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--	--

Problemele cheie au fost identificate pe baza concluziilor evaluării premergătoare și prezentate în cadrul unei matrici, sub forma punctelor slabe, punctelor tari, oportunităților și amenințărilor.

Punctele tari se referă la mediul intern și reprezintă resursele și capacitățile de care comunitatea dispune și care sunt superioare celor deținute de alte comunități similare.

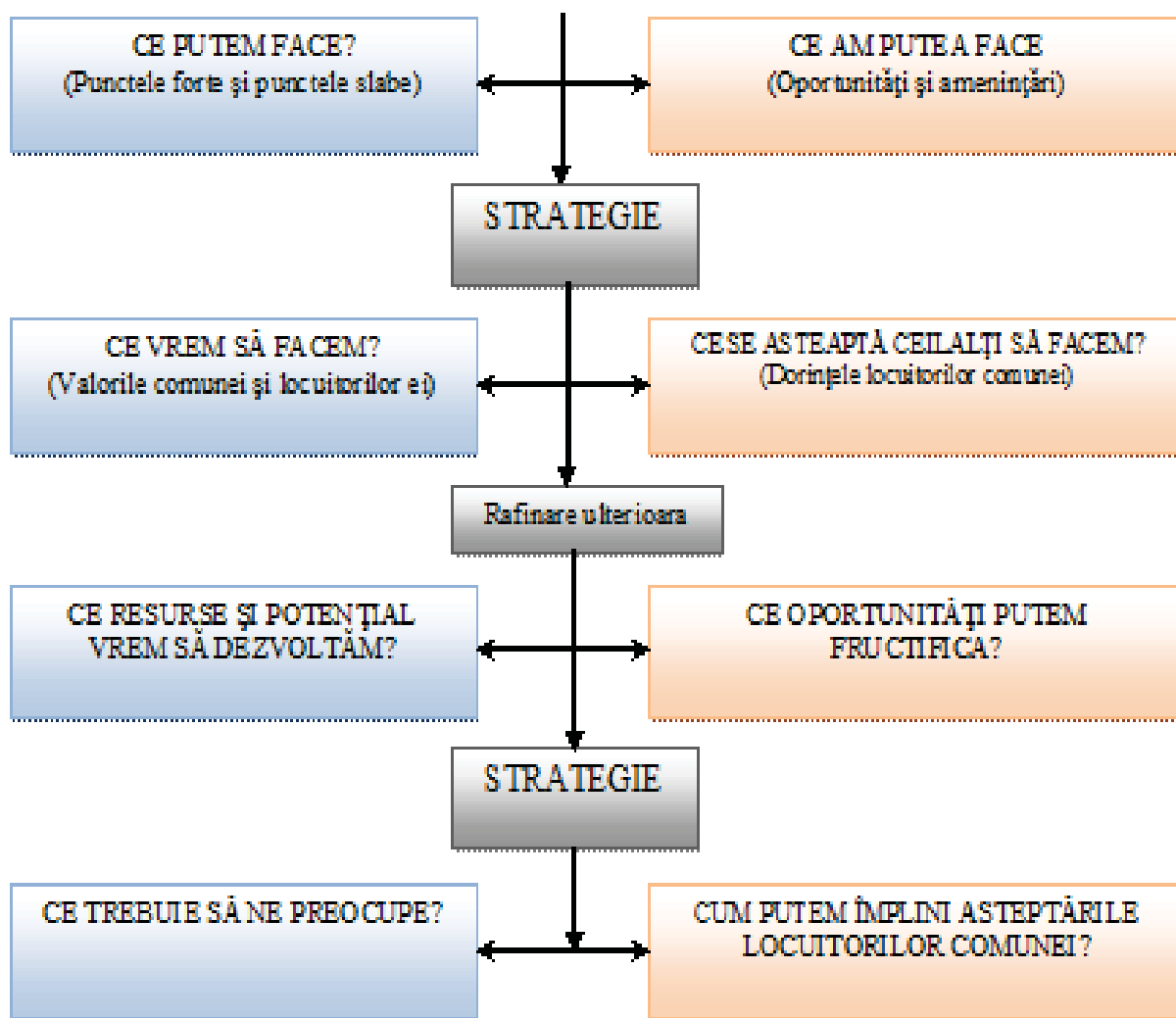
Punctele slabe se referă la mediul intern și reprezintă resursele și capacitățile insuficiente sau de o calitate inferioară celor deținute de alte comunități similare.

Oportunitățile se referă la mediul extern și reprezintă suma evoluțiilor favorabile ale mediului de ansamblu al țării, care poate îmbrăca forme extrem de diferite plecând de la schimbările legislative, integrarea europeană și posibilitatea oferită comunității de a se dezvolta într-o formă superioară pe ansamblu sau pe domenii de interes.

Amenințările se referă la mediul extern și reprezintă evoluții defavorabile ale acestuia privite în ansamblu, care pot îmbrăca forme extrem de diferite, plecând de la schimbările de mentalitate, lacunele legislative și evoluții economice negative sau instabile care afectează capacitatea comunității de a atinge obiectivele strategice pe care și le-a propus.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Amenințările pot fi concrete sau potențiale. Întrebări cheie care îndrumă analiza strategică:

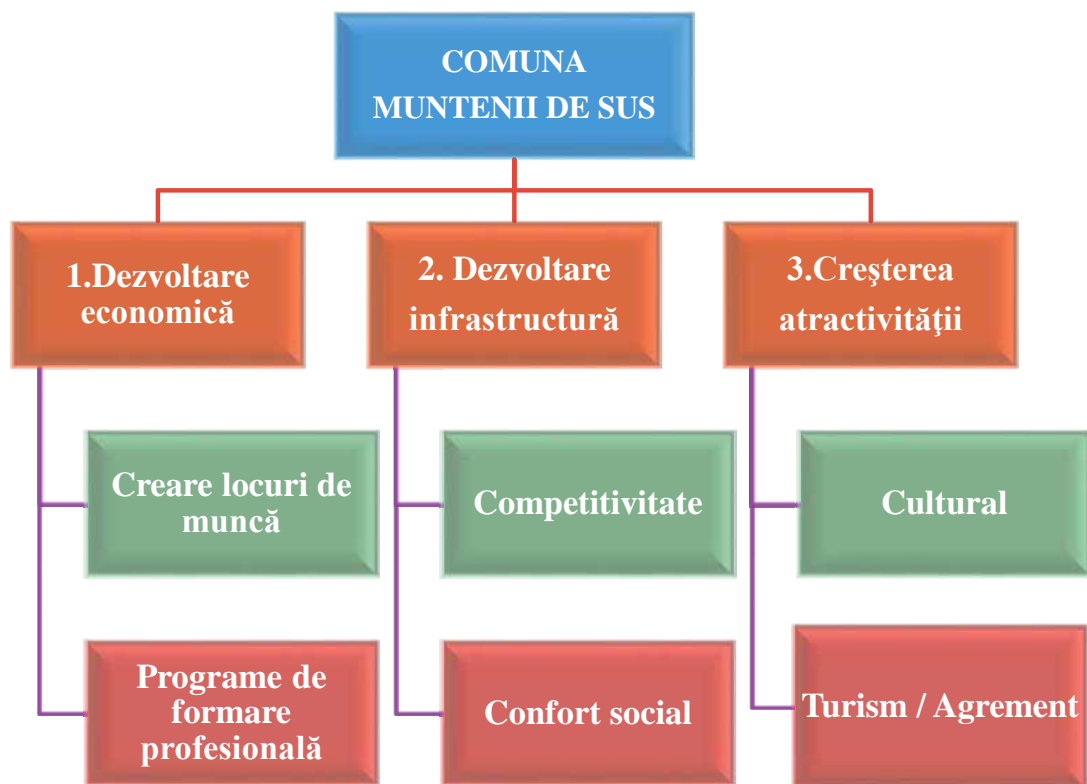

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Analiza SWOT are o deosebită utilitate în procesul de stabilire a direcțiilor de dezvoltare a comunității, permițând o mai bună gestionare a resurselor și relațiilor de intercondiționare. Totodată, prezentând în mod sintetic atât problemele, cât și realizările comunității, analiza SWOT permite înțelegerea rapidă, simultană și integrată a legăturilor dintre elementele pozitive și negative ale comunității.

Unele "oportunități" și "amenințări" vor apărea din "punctele tari" și "punctele slabe" ale comunității, iar amenințările pot fi concrete sau potențiale.

În urma analizei SWOT s-au identificat trei principii prioritare care ar trebui să stea la baza elaborării strategiei în vederea dezvoltării durabile, și anume:

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

7.1 Accesibilitate, localizare, structură și cadrul natural

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> ▪ comuna este traversată de drumul național DN 24 Tișița – Vaslui – Iași – Sculeni; ▪ distanța până la gara CFR Vaslui este de 6 km ▪ comuna se află la 9 km de municipiul Vaslui, făcând parte din zona periurbană; ▪ este formată din 2 sate componente – Muntenii de Sus și Satu-Nou; ▪ suprafața administrativă este de 2239 ha, din care 56% este reprezentat de terenul arabil; ▪ populația comunei conform datelor statistice din Baza de date Tempo-Online a I.N.S. la 1 ianuarie 2016 este de 4289 locuitori; ▪ comuna este așezată în Podișul Bârladului, având un relief cu aspect colinar, o climă temperat continentală de tranziție și soluri predominante argilo-nisipoase; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ suprafața foarte mică de vegetație forestieră la nivelul comunei, doar 26 ha; ▪ lipsa Planului Urbanistic General; ▪ lipsa unui inventar al bunurilor comunei; ▪ nefinalizarea acordării titlurilor de proprietate; ▪ lipsa cadastrului general.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI	
--	--

<ul style="list-style-type: none"> ▪ comuna a fost reînființată în anul 2004, desprinzându-se din comuna Tanacu la care a fost alipită în 1968. 	
--	--

Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dezvoltarea de cartiere rezidențiale având în vedere dorința de expansiune a celor care locuiesc în municipiul Vaslui; ▪ realizarea de investiții pentru a mări suprafața de vegetație forestieră și perdele de protecție pentru căile de comunicație și terenurile agricole; ▪ accesarea fondurilor europene pentru modernizarea rețelei de drumuri locale și drumuri agricole; ▪ dezvoltarea infrastructurii turistice și fructificarea așezării comunei la drumul național DN 24; ▪ dezvoltarea economiei locale pe baza resurselor disponibile. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ depopularea satelor prin plecarea tinerilor la muncă în alte zone și în străinătate; ▪ scăderea natalității; ▪ imposibilitatea alcătuirii unui plan de dezvoltare concret în lipsa unui PUG și a unui inventar al comunei;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

7.2 Înfrastructură și mediu

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> ▪ rețeaua de distribuție a apei potabile pentru Satu-Nou și Muntenii de Sus este realizată 75%, urmând a fi finalizată până la 31.12.2016; ▪ rețeaua de distribuție a apei potabile ▪ comuna este conectată la rețeaua națională de energie electrică; ▪ rețeaua de iluminat public cuprinde 23,13 km; ▪ comuna deține un contract de servicii de salubritate ridicare deșeuri de la rampa de transfer; ▪ transportul în comun este asigurat de firme private; ▪ elevii beneficiază de transport școlar; ▪ în perioada 2012 – 2016 au fost realizate asfaltări de drumuri locale, respectiv străzile 8, 9, 28 și drumul comunal DC 17 Satu-Nou – Portari care va fi finalizat până la 31.12.2016; ▪ pe teritoriul administrativ nu există surse majore de poluare a factorilor de mediu. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ lipsa rețelei de canalizare; ▪ lipsa rețelei de distribuție a gazelor naturale; ▪ necesitatea extinderii rețelei de electricitate și a rețelei de iluminat public cu 5 km; ▪ necesitatea înființării unui serviciu propriu de salubritate; ▪ lipsa unei conștientizări la nivelul populației privind colectarea deșeurilor menajere și, mai ales, privind colectarea selecționată; ▪ lipsa PUG-ului și a inventarului comunei, documente actualizate, împiedică accesarea fondurilor europene pentru dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare; ▪ necesitatea modernizării și eficientizării costurilor cu rețeaua de iluminat public; ▪ lipsa unei platforme de compost pentru gunoiul de grajd;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

- insuficienta preocupare a agenților economici în recuperarea și re folosirea ambalajelor;
- indiferența populației și a actorilor locali față de protecția mediului;
- poluarea factorilor de mediu apă-aer-sol poate surveni în urma aplicării de îngrășăminte și tratamente chimice peste limita admisă, a prafului adus din zona terenurilor agricole în timpul lucrărilor agricole și a emisiei de gaze de la mijloacele de transport;
- depozitarea gunoaielor în mod necontrolat;
- resurse financiare insuficiente pentru realizarea de investiții publice;

Oportunități

- posibilitatea accesării unor programe de finanțare ale Uniunii Europene pentru sprijinirea dezvoltării infrastructurii în mediul rural;

Amenințări

- resurse financiare insuficiente pentru realizarea studiilor, a proiectelor tehnice și a cofinanțării proiectelor;

	STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--	--

- existența unei legislații naționale privind protecția mediului cuprinzătoare și în acord cu directivele și normele europene;
- disponibilitate de fonduri naționale și ale Uniunii Europene alocate pentru sectorul de mediu;
- conștientizarea mediului de afaceri cu privire la respectarea normelor privind protecția mediului;
- implicarea autorităților locale în vederea conștientizării cetățenilor comunei pentru a încheia contractele necesare pentru colectarea deșeurilor menajere;
- campanii de educare a populației privind colectarea selectivă a deșeurilor menajere și protejarea mediului.

- continuarea depozitării necontrolată a deșeurilor rezultate din activitățile gospodărești va conduce la infiltrații în pânza freatică cu efect asupra stării de sănătate a populației;
- nivelul scăzut al venitului pe cap de locuitor care va îngreuna plata serviciilor de utilități;
- schimbările climatice;
- instabilitatea legislativă și politică la nivel național, dar și la nivel european;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

7.3 Economie și resurse umane

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> ▪ poziția în teritoriu și accesibilitatea către municipiul Vaslui reprezintă elemente importante favorabile pentru investitori, cât și traversarea comunei de DN 24 Tișița - Iași; ▪ existența resurselor umane care pot asigura dezvoltarea activității economico – sociale; ▪ existența societăților comerciale cu diverse profiluri de activitate; ▪ terenuri agricole de calitate cu posibilități de dezvoltare a agriculturii ecologice, fapt care va conduce la dezvoltarea economică a comunei; ▪ cooperare bună între mediul de afaceri și administrația publică; ▪ cadrul natural specific Podișului Bârladului; ▪ nivel de poluare scăzut ceea ce conferă comunei un nivel de atractivitate crescut; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ inițiative antreprenoriale slab dezvoltate; ▪ insuficienta preocupare a agenților economici în recuperarea și re folosirea ambalajelor; ▪ migrarea tinerilor către mediul urban, mai cu seamă a celor cu studii superioare; ▪ număr redus de programe de instruire adresate persoanelor cu nivel de pregătire scăzut; ▪ existența a numeroase probleme sociale datorate migrării părinților la muncă în străinătate și lșsarea copiilor în grija fraților mai mari, adesea tot minori, și a rudelor; ▪ resurse financiare insuficiente pentru sprijinirea / promovarea unor investiții; ▪ birocrăția și lipsa de informații de care se lovesc investitorii și intervine sentimentul de descurajare și, în final, de anulare a intenției de a investi;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI	
--	--

- cadrul natural propice dezvoltării agriculturii;
- existența suprafețelor agricole;
- potențial agricol care asigură necesarul de consum pentru populație și hrană pentru furajarea animalelor;
- existența unor suprafețe de pășune și fâneață;
- existența resursei umane pentru agricultură;
- existența investitorilor în agricultură;
- tradiții locale în creșterea animalelor și cultivarea pământului;
- existența piețelor din municipiul Vaslui unde țăranii își pot vinde marfa;
- preocuparea populației pentru apicultură;
- existența serviciilor veterinare asigurate de 1 medic veterinar;
- parcul de utilaje bine dezvoltat.

- lipsa unui sistem de sprijin pentru implementarea noțiunilor de marketing;
- lipsa parteneriatelor public-private;
- lipsă locuri de muncă atât pentru tineri, cât și pentru persoanele trecute de 45 ani;
- nivel scăzut al venitului în gospodărie;
- cultură antreprenorială limitată;
- lipsa mentalității pro-active față de muncă;
- număr redus de programe de instruire adresate persoanelor cu nivel de pregătire scăzut;
- capacitatea limitată a mediului de afaceri de a accesa, cofinanța proiectele din fonduri europene;
- lipsa unei infrastructuri turistice minime, lipsa de investiții în turismul rural sau gospodăriile turistice;
- lipsa inițiativei în dezvoltarea turismului rural și a agroturismului ca potențial de afaceri și pentru crearea de noi locuri de muncă;
- lipsa unor spații (parcuri, ștrand) pentru petrecerea timpului liber;
- neimplicarea tinerilor în agricultură;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

- lipsa unui punct farmaceutic de uz veterinar și a unui dispensar veterinar;
- îmbătrânirea forței de muncă ocupate în agricultură și migrarea tinerilor către străinătate sau alte locuri atractive;
- lipsa resurselor financiare stabile împiedică implementarea de tehnologii moderne;
- lipsa informării privind accesarea fondurilor cu finanțare nerambursabilă;
- lipsa încrederii în asigurările pentru agricultură, lipsa de informare sau mentalitatea învechită;
- veniturile din agricultură sunt reduse și fluctuante în funcție de condițiile climatice și de prețul pieței.

Oportunități

- programe europene de finanțare pentru mediul economic și pentru creșterea competitivității economice;

Amenințări

- instabilitate legislativă;
- nivel ridicat de fiscalitate;
- capacitatea limitată a mediului de afaceri de a accesa, cofinanța proiectele din fonduri europene;

	STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--	--

- programe guvernamentale pentru încurajarea tinerilor fermieri și a micilor întreprinzători;
- disponibilitatea autorităților locale de a încheia parteneriate cu investitori locali sau străini;
- acțiuni de sprijinire a inițiativei antreprenoriale de către autoritățile locale;
- campanii de îndrumare a micilor întreprinzători în vederea obținerii finanțării de proiecte în perioada de programare 2014 – 2020;
- programe guvernamentale pentru încurajarea inițiativelor locale, în special în domeniul zootehniei, a infrastructurii aferente, prima afacere, tineri fermieri;
- creșterea asistenței financiare din partea Uniunii Europene pentru IMM-uri, prin fonduri nerambursabile;
- existența programelor guvernamentale de susținere a sectorului IMM;
- îmbunătățirea și încurajarea afacerilor;
- acțiuni de sprijinire a agenților economici în demararea de proiecte

- oferte de creditare greu accesibile (garanții mari) și rata ridicată a dobânzii la credite;
- reducerea ponderii populației active și îmbătrânirea acesteia;
- scăderea continuă a producției prin scăderea productivității muncii;
- creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă;
- invadarea pieței cu produse din import, multe de calitate inferioară;
- scăderea numărului persoanelor calificate, prin ieșirea acestora din viața activă;
- creșterea șomajului în rândul tinerilor absolvenți;
- migrarea populației;
- motivarea redusă a tinerilor pentru începerea activității profesionale;
- dezechilibre între cerere și ofertă pe piața muncii;
- dezechilibre între nivelul de calificare a forței de muncă și cerințele pieței muncii;

	STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--	--

privind folosirea de energie din surse alternative;

- acțiuni de orientare pentru înființarea de microîntreprinderi care au ca scop dezvoltarea activităților de transformare / comercializare a produselor tradiționale cu o valoare adăugată;
- diversificarea activităților productive în concordanță cu materiile prime locale;
- atragerea de programe cu finanțare europeană pentru stimularea ocupării forței de muncă;
- adaptarea programelor de învățământ la cerințele pieței muncii;
- existența unor reglementări ce acordă facilități angajatorilor care creează noi locuri de muncă pentru șomeri, tineri absolvenți și alte categorii de persoane;
- orientarea programelor spre specializări în domeniile cerute de piața forței de muncă;
- dezvoltarea antreprenoriatului;
- programe de includere socială în mod egal în piața forței de muncă, a femeilor și bărbaților;

- instabilitatea economică;
- adâncirea disparităților dintre zonele rurale și urbane, din cauza slabei capacități în asigurarea infrastructurii și a serviciilor de bază;
- migrarea turistică către alte regiuni care își exploatează potențialul;
- reacția extrem de redusă a mediului local la schimbările și provocările zilelor noastre, conducând la scăderea competitivității teritoriului comunei, în favoarea altor teritorii, considerate mai interesante de către turiști și investitorii în turism;
- creșterea costurilor la semințe și răsaduri de calitate;
- pierderea interesului pentru agricultură a populației, veniturile obținute fiind foarte mici, atunci când aceștia nu sunt organizați în asociații;
- incoerența legislativă (reglementări interpretabile) și instabilitate politică;
- apariția unor fenomene imprevizibile: inundații, cutremure care pun în pericol structuri antropice;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI	
--	--

- accesarea unor finanțări nerambursabile care acordă sprijin proiectelor de resurse umane;
- accesarea de fonduri nerambursabile pentru activități menite să rezolve problema de incluziune socială a grupurilor defavorizate;
- posibilitatea accesării unor programe de finanțare guvernamentală pentru reconversie profesională și crearea unor noi locuri de muncă pentru șomeri;
- implicarea autorităților locale în problemele comunității;
- continuarea și consolidarea programelor de instruire de bază, a programelor de învățare pe tot parcursul vieții și de dezvoltare a abilităților antreprenoriale;
- dezvoltarea pachetelor de instrumente financiare pentru sprijinirea micilor afaceri;
- valorificarea cadrului natural prin amenajarea unor zone de agrement și de petrecere a timpului liber;

- eroziunea și degradarea calității solurilor ce pot conduce la scăderea randamentului în agricultură;
- oferte de creditare greu accesibile (garanții mari);
- nivelul ridicat al taxelor;
- creșterea disparităților intrazonale;
- depopularea mediului rural;
- scăderea puterii de cumpărare a consumatorilor;
- accentuarea gradului de neutilizare a forței de muncă din spațiul rural;
- accentuarea procesului de reducere a populației active din agricultură.

	STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--	--

- dezvoltarea infrastructurii turistice conduce la creșterea locurilor de muncă în turism;
- încurajarea, dezvoltarea și promovarea de programe turistice în domeniul turismului rural: bucătărie tradițională cu produse agroalimentare de tip ecologic, ecoturism, turism religios etc.;
- promovarea identității locale;
- posibilitatea organizării unor trasee turistice;
- existența subvențiilor pentru agricultură și creșterea animalelor;
- existența unor programe cu finanțare europeană pentru dezvoltarea agriculturii;
- existența cadrului legislativ pentru înființarea și dezvoltarea exploatărilor agricole;
- posibilitatea efectuării unor cursuri de formare profesională privind creșterea competitivității și diversificării produselor și activităților din agricultură și silvicultură;
- existența programelor guvernamentale pentru încurajarea inițiativelor locale, în

	STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--	--

special în domeniul zootehniei, a infrastructurii aferente, prima afacere, tineri fermieri;

- aplicarea de tehnologii și practici prietenoase mediului și de utilizare a energiei regenerabile;
- sprijin oferit de Oficiul Județean de Consultanță Agricolă din județul Vaslui cu privire la accesarea fondurilor europene;
- stimularea asocierii proprietarilor de terenuri agricole;
- optimizarea condițiilor pentru sprijinirea activităților rentabile în agricultură;
- asistență acordată fermierilor în vederea accesării de fonduri nerambursabile;
- încurajarea și sprijinirea parteneriatului public – privat;
- prezența fondurilor europene care pot fi absorbite în vederea impulsivității afacerilor în agricultură;
- îndeplinirea standardelor de calitate a produselor agricole, a celor de protecție a mediului, de igienă și bunăstare a animalelor;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI	
--	--

- crearea de mărci și participarea la scheme de calitate pentru generarea de valoare adăugată la produsele autohtone;
- continuarea sprijinului prin fondurile europene pentru investiții în activități agricole și non-agricole locale și pentru servicii rurale;
- posibilitatea de utilizare a instrumentelor de gestionare a riscurilor în agricultură (asigurarea recoltelor, animalelor și plantelor, înființarea de fonduri mutuale, stabilizarea veniturilor).

7.4 Educație și cultură

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> ▪ existența unităților de învățământ de stat; ▪ existența unei biblioteci școlare cu un fond de 5000 volume; ▪ existența unei biblioteci comunale cu un fond de carte de 4114 volume și un 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ popularizarea evenimentelor negative; ▪ migrarea părinților în străinătate ceea ce a creat numeroase probleme sociale care dăunează dezvoltării copiilor; ▪ scăderea natalității care va avea ca și consecință scăderea numărului de elevi și reducerea posturilor din învățământ;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

calendar de activități anuale și existența programului biblionet;

- existența a două puncte muzeale, dintre care unul dedicat tradițiilor;
- existența unui cămin cultural dotat cu mobilier și sistem de sonorizare;
- existența unui obicei unic în județ, Rândurile;
- păstrarea tradițiilor și obiceiurilor locale;
- personal didactic calificat și titular;
- interesul pentru aptitudini și activități culturale – artistice: pictură, dans, activități sportive, tradiții și obiceiuri cu rezultate la diverse concursuri școlare;
- existența parteneriatelor între instituțiile publice locale;
- existența evenimentelor: Ziua porților deschise, Săptămâna altfel;
- autorizații A.R.A.C.I.P. - Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar pentru Școala Gimnazială și Școala Primară Muntenii de Sus;
- colaborare bună cu partenerii locali;
- relații interumane adecvate;

- lipsa programului after school;
- lipsa sălilor de sport și a unei baze sportive;
- insuficiența materialelor didactice la cerințele actuale;
- lipsa unei săli de sport la grădiniță;
- inexistența unei zile a comunei;
- lipsa activităților culturale și educative la căminul cultural;
- nepromovarea dansului popular „Rândurile”;
- spațiu insuficient la biblioteca comunală și fond de carte redus;
- lipsa parcurilor de recreere;
- lipsa unei monografii a comunei;
- necesitatea reconstruirii bisericii din comitirul Satu-Nou
- interes scăzut al elevilor pentru educația permanentă;
- posibilități insuficiente de recreere în cadrul școlii;
- implicarea redusă a elevilor, a cadrelor didactice și a părinților în activitățile de îmbunătățire a mediului înconjurător;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI	
--	--

▪ deschiderea cadrelor didactice către perfecționare prin formare continuă; ▪ dorința de reușită școlară și profesională prin folosirea de metode interactive în vederea realizării educației; ▪ organizarea unor activități extracurriculare diversificate; ▪ existența a două lăcașelor de cult.	▪ lipsa unui sprijin corespunzător din partea părinților în activitățile școlare; ▪ lipsa unor alternative flexibile de formare profesională adresate tinerilor cu nivel redus de educație, care să faciliteze obținerea unei minime calificări; ▪ lipsa de încredere în potențialul și rolul școlii în viața socială și culturală; ▪ timpul limitat al părinților dedicat educației copiilor; ▪ nivelul economic și cultural scăzut al părinților; ▪ climatul extrașcolar aflat în continuă degradare; ▪ lipsa unor programe educaționale cu privire la valorificarea deșeurilor și evitarea depozitării lor în mod necontrolat; ▪ necesitatea unui mediator școlar; ▪ necesitatea unui psiholog în școli; ▪ diminuarea respectului pentru activitățile desfășurate în școală; ▪ accentuarea efectelor negative în educația copiilor datorită unei comunicări tot mai dificile cu familia;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

- buget insuficient pentru desfășurarea activităților culturale;
- scăderea interesului pentru lectură;
- slaba preocupare a tinerilor pentru lectură, în detrimentul folosirii tehnologiilor performante IT.

Oportunități

- existența strategiilor didactice pentru învățământul preșcolar și primar;
- folosirea de metodologii moderne de predare – învățare;
- statutul activității educative școlare și extrașcolare ca dimensiune a procesului de învățare permanentă;
- oportunitatea oferită de activitatea educativă școlară și extrașcolară pentru crearea condițiilor egale / echitabile de acces la educație pentru dezvoltarea deplină a potențialului personal și reducerea inegalității și excluziunii sociale;

Amenințări

- migrația copiilor către zona urbană;
- reducerea populației școlare datorată declinului natalității;
- îmbătrânirea populației;
- riscul de abandon școlar al copiilor ai căror părinți sunt plecați în străinătate;
- fonduri insuficiente pentru educație datorită subfinanțării sistemului național de educație;
- schimbarea sistemului de evaluare a elevilor de la un an la altul;
- neadaptarea învățământului la cerințele, nevoile societății aflată în proces de schimbare continuă;

	STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--	--

- stimularea implicării tinerilor în promovarea valorilor și principiilor etice: dreptate, toleranță, pace, cetățenie activă, respectarea drepturilor omului;
- utilizarea potențialului activității educative școlare și extrașcolare ca mijloc complementar de integrare socială și participare activă a tinerilor în comunitate;
- promovarea cooperării în vederea utilizării diverselor abordări didactice necesare ridicării standardelor calității procesului educațional;
- deschiderea activității educative spre implicare și responsabilizare în viața comunității;
- valorificarea potențialului creativ al elevilor prin inițierea de noi proiecte educative și asumarea de roluri;
- promovarea și valorificarea voluntariatului și dezvoltarea conștiinței utilității sociale a tinerilor;
- încurajarea tinerilor pentru practicarea sportului de performanță și a sportului în general.

- scăderea gradului de instruire școlară a populației tinere;
- lipsa unor alternative flexibile de formare profesională adresate tinerilor cu nivel redus de educație, care să faciliteze obținerea unei minime calificări;
- dezavantajul creat de programele școlare care nu permit dezvoltarea componentei educative;
- scăderea fondurilor bugetare destinate culturii;
- incoerența în implementarea politicilor culturale;
- dispariția unor obiceiuri tradiționale în contextul globalizării culturale actuale;
- dispariția din viața comunității a persoanelor care pot transmite tinerilor vechile tradiții și obiceiuri.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

- promovarea parteneriatelor cultural - artistice;
- păstrarea și promovarea tradițiilor și obiceiurilor populare prin transmiterea din generație în generație;
- posibilitatea accesării unor programe de finanțare europene pentru dezvoltarea patrimoniului cultural – artistic.

7.5 Sănătate și asistență socială

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> ▪ existența serviciilor specifice medicinei de familie acordate populației în cadrul dispensarului medical; ▪ existența unui cabinet stomatologic ▪ existența compartimentului de asistență socială în cadrul primăriei și a personalului angajat; ▪ acordarea ajutorului social conform legislației în vigoare; ▪ bună colaborare între instituțiile locale și județene; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ inexistența unui punct farmaceutic; ▪ este necesar construirea unui nou spațiu în care să funcționeze conform standardelor în vigoare dispensarul și un punct farmaceutic; ▪ fonduri insuficiente destinate asistenței medicale; ▪ fonduri insuficiente la bugetul local pentru corelarea serviciilor de asistență socială;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI	
--	--

- existența unei clădiri pe lângă Biserica Sf. Petru și Pavel, încă neacreditată, funcțională pentru îngrijire bătrâni;
- procentul populației cu nevoi de asistare socială este mic (32 beneficiari ai Legii 416, 120 alocații de susținere a familiei)

- neimplicarea comunității în activitățile sociale și de sănătate;
- îmbătrânirea populației;
- alocările bugetare insuficiente pentru dezvoltarea serviciilor sociale;
- cadrul legal neclar și insuficient de acoperitor în domeniul protecției sociale;
- populația percepe eronat sensul asistenței sociale;
-
-
- sistemul de ajutor social nu încurajează reintegrarea activă;
- personal insuficient pentru monitorizarea tuturor categoriilor de persoane cu probleme sociale;
- lipsa mentalității în rândul populației privind voluntariatul;
- lipsă voluntari pentru identificarea persoanelor aflate în nevoi – identificarea persoanelor vârstnice singure și a familiilor de vârstnici și acordarea unor ajutoare la nevoie (sprijin în efectuarea cumpărăturilor,

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

plății facturilor, cumpărarea medicației, nevoi gospodărești etc.);

- lipsa unor ateliere de lucru pentru mame și copii, pe grupe de vârstă, cu accent pe nutriție, reguli de igienă, cursuri de prim-ajutor, importanța vaccinării etc. și lipsa unui spațiu adecvat desfășurării unei astfel de activități.

Oportunități

- existența unei politici sociale susținută din partea Uniunii Europene;
- continuarea implementării Programului de reforme al asistenței sociale, Programului Național de Ocupare a Forței de Muncă și Programului Național de Ocupare a Persoanelor Marginalizate Social, adaptate la specificitatea mediului rural;
- dezvoltarea și administrarea serviciilor sociale primare, în funcție de nevoile locale;

Amenințări

- natalitatea scăzută în mediul rural;
- îmbătrânirea populației;
- depopularea comunei prin migrație;
- starea de sănătate din ce în ce mai precară datorită scăderii nivelului de trai al populației;
- lipsa investitorilor în domeniul sănătății;
- repartizarea fondurilor destinate protecției sociale către comunitățile locale ar putea fi neadecvată față de nevoile reale;

	STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--	--

▪ existența unor programe de urmărire a stării de sănătate a populației; ▪ promovarea unui stil de viață sănătos, a unei nutriții echilibrate, de combatere a consumului de tutun și alcool; ▪ cadrul legislativ care stimulează implicarea sectorului privat în furnizarea de servicii sociale; ▪ facilitarea accesului la serviciile medicale de calitate; ▪ accesarea fondurilor europene în vederea dezvoltării sectorului asistență și protecție socială; ▪ accesarea fondurilor europene ca sursă de finanțare în domeniul incluziunii sociale, serviciilor sociale și al economiei sociale; ▪ dezvoltarea sistemelor de voluntariat și promovarea parteneriatelor cu alți furnizori de servicii sociale.	▪ costurile ridicate ale aparaturii de specialitate pot conduce la renunțarea de către cadrele medicale la dotările necesare desfășurării activităților curente; ▪ pragul de rentabilitate depinde de numărul de persoane active asistate; ▪ subfinanțarea sistemului de acordare a serviciilor sociale și a sistemului național de sănătate; ▪ lipsa unui sistem clar de finanțare care să permită continuitatea serviciilor; ▪ lipsa personalului în domeniul asistenței sociale în condițiile blocării posturilor; ▪ resurse financiare insuficiente în susținerea dezvoltării și diversificării serviciilor sociale; ▪ incorecta distribuire a fondurilor între nivelurile administrației (centrale, județene, locale); ▪ legislația lacunară și lipsa normelor metodologice de aplicare a legii asistenței sociale; ▪ repartizarea fondurilor destinate protecției sociale către comunitățile

	STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--	--

	<p>locale este neadecvată față de nevoile reale;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ lipsa locurilor de muncă va duce la creșterea numărului de persoane asistate social; ▪ creșterea abandonului școlar în special după absolvirea primelor opt clase va conduce la creșterea numărului de persoane asistate social.
--	---

Capitolul VIII
POLITICI ÎNTREPRINSE
ÎN PERIOADA 2007 - 2013

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

În perioada 2007 – 2013, Comuna Muntenii de Sus a implementat o serie de proiecte care au vizat modernizarea unor străzi locale și a drumului comunal DC 17, realizarea alimentării cu apă a celor două sate componente, dotarea Căminului Cultural și achiziționarea unui utilaj pentru deszăpezire.

Nr. Crt.	Denumire proiect	Valoare proiect -lei-	Sursa de finanțare	Perioada de implementare
1	Modernizare Strada nr. 28 în localitate Satu Nou, comuna Muntenii de Sus, județul Vaslui	561.962	Buget local	2007 - 2012
2	Asfaltare drum sătesc nr. 9, localitatea Satu Nou, comuna Muntenii de Sus, județul Vaslui	1.068.195	Buget local	2007 - 2015
3	Modernizare Strada nr. 8 în localitatea Muntenii de Sus, comuna Muntenii de Sus, județul Vaslui	1.046.843	Buget local	2008 - 2012
4	Îmbrăcămintă bituminoasă ușoară pe DC 17 din DN 24 din Satu Nou – Portari (DC	3.801.720	Buget de stat OG 28	2008 - 2016

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

	1) comuna Muntenii de Jos, județul Vaslui			
5	Alimentarea cu apă a satelor Satu Nou și Muntenii de Sus, comuna Muntenii de Sus, județul Vaslui	3.386.178	Buget de stat OG 28	2010 - 2016
6	Achiziționare utilaj de dezăpezire în comuna Muntenii de Sus, județul Vaslui	139.438	P.N.D.R. 2007-2013 Măsura 322	2012 - 2014
7	Dotare Cămin Cultural Muntenii de Sus, comuna Muntenii de Sus, județul Vaslui	69.682	P.N.D.R. 2007 - 2013 MĂSURA 322	2013 - 2015

Capitolul IX
PLAN DE PROIECTE
PENTRU PERIOADA
2014 - 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

**PLAN DE PROIECTE DE DEZVOLTARE
A COMUNEI MUNTENII DE SUS, JUDEȚUL VASLUI
2014 - 2020**

Nr. Crt.	Denumire proiect
1	Inventarierea domeniului public și privat al comunei Muntenii de Sus, județul Vaslui
2	Elaborarea Planului Urbanistic General al comunei Muntenii de Sus, județul Vaslui
3	Realizarea sistemului de canalizare – rețea și stație de epurare și tratare a apelor reziduale în comuna Muntenii de Sus, județul Vaslui
4	Înființare distribuție gaze naturale în comuna Muntenii de Sus, județul Vaslui
5	Extinderea rețelei de electricitate și a rețelei de iluminat public, 5 km – comuna Muntenii de Sus, județul Vaslui

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

6	Lucrări de reabilitare și modernizare a rețelei de iluminat public în vederea eficientizării costurilor în comuna Muntenii de Sus, județul Vaslui
7	Dotarea pentru intervenții în caz de urgență cu utilaje și echipamente în comuna Muntenii de Sus, județul Vaslui
8	Construire clădire de utilitate publică – dispensar (cabinet de medicină de familie și cabinet stomatologic) și farmacie în comuna Muntenii de Sus, județul Vaslui
9	Reabilitarea și modernizarea Căminului Cultural și transformarea lui în Centrul Cultural Muntenii de Sus - comuna Muntenii de Sus, județul Vaslui
10	Construirea unui centru de asistență socială în comuna Muntenii de Sus, județul Vaslui
11	Reabilitarea școlilor I-IV și V-VIII din comuna Muntenii de Sus, județul Vaslui
12	Construire sală de sport în cadrul școlii V-VIII, amenajare teren sport în cadrul școlii I-VI în comuna Muntenii de Sus, județul Vaslui
13	Amenajare bază sportivă în comuna Muntenii de Sus în comuna Muntenii de Sus, județul Vaslui

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

14	Amenajare locuri de joacă pentru copii în comuna Muntenii de Sus în comuna Muntenii de Sus, județul Vaslui
15	Modernizarea rețelei de drumuri stradale de interes local în comuna Muntenii de Sus, județul Vaslui
16	Amenajarea unei platforme de compost pentru gunoiul de grajd în comuna Muntenii de Sus, județul Vaslui
17	Amenajarea stațiilor de așteptare călători existente pe raza comunei Muntenii de Sus, județul Vaslui
18	Achiziționare și implementare sistem de monitorizare video a comunei Muntenii de Sus, județul Vaslui
19	Dezvoltarea capacității administrative prin pregătirea și formarea continuă a personalului din administrația publică și îmbunătățirea eficacității profesionale prin achiziționarea de echipamente IT
20	Crearea evenimentului de interes local „Ziua Comunei” și stabilirea calendarului cultural al comunei Muntenii de Sus, județul Vaslui
21	Reînființarea grupului „Muntenarii” – dans și muzică în comuna Muntenii de Sus, județul Vaslui

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

22	Amenajarea piață agroalimentară în comuna Muntenii de Sus, județul Vaslui
23	Promovarea comunei Muntenii de Sus, crearea și multiplicarea de materiale publicitare, realizarea unui film de prezentare și promovare a comunei, a obiceiurilor și tradițiilor locale
24	Campanii de conștientizare a populației cu privire la colectarea selectivă a deșeurilor menajere și protecția mediului în comuna Muntenii de Sus, județul Vaslui
25	Amenajarea unor parcuri publice în comuna Muntenii de Sus, județul Vaslui
26	Împădurirea terenurilor neproductive și crearea perdelelor de protecție în comuna Muntenii de Sus, județul Vaslui

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

FIȘA PROIECTELOR

PROIECTUL NR. 1	INVENTARIEREA DOMENIULUI PUBLIC ȘI PRIVAT AL COMUNEI MUNTENII DE SUS
Descrierea proiectului	Realizarea inventarului public și privat al comunei Muntenii de Sus
Justificarea proiectului	Inexistența unui inventar al domeniului public și privat duce la blocarea investițiilor tehnico-editare și economico-sociale de viitor
Studii existente	Idee de proiect
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Alte surse disponibile
Perioada estimată de implementare	2014 – 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

PROIECTUL NR. 2	ELABORAREA PLANULUI URBANISTIC GENERAL AL COMUNEI MUNTENII DE SUS, JUDEȚUL VASLUI
Descrierea proiectului	Elaborare Plan Urbanistic General al Comunei Muntenii de Sus
Justificarea proiectului	Lucrarea va contribui indirect la creșterea nivelului de trai al populației și la dezvoltarea comunei prin identificarea unor soluții de amenajare a teritoriului care să asigure un grad de confort acceptabil, o sumă de utilități și obiective de utilitate publică care să satisfacă nevoile colective în spațiul administrativ.
Studii existente	Idee de proiect
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse disponibile
Perioada estimată de implementare	2014 – 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

<p align="center">PROIECTUL NR. 3</p>	<p align="center">REALIZAREA SISTEMULUI DE CANALIZARE – REȚEA ȘI STAȚIE DE EPURARE ȘI TRATARE A APELOR REZIDUALE ÎN COMUNA MUNTENII DE SUS, JUDEȚUL VASLUI</p>
<p>Descrierea proiectului</p>	<p>Descrierea investiției conform studiului realizat: Sunt propuse 2 variante de realizare a acestei investiții, și anume: -realizarea într-o singură etapă a sistemului de canalizare și epurare a apelor uzate din localitatea Satu Nou; -realizarea în două etape a sistemului de canalizare și epurare a apelor uzate. A fost recomandată prima variantă cu următoarele avantaje: -investiția se încadrează în limitele propuse de beneficiar în faza de stabilire a obiectivelor din cadrul proiectului integrat pentru comuna Muntenii de Sus; -sistemul de canalizare și epurare a apelor uzate în varianta propusă rezolvă integral problema apelor uzate din localitatea Satu Nou. Sistemul de canalizare și epurare ape uzate include: -rețeaua de canalizare; -stația de epurare a apelor uzate SE 1 Satu Nou. Rețeaua de canalizare colectează și transportă apa uzată menajeră din localitatea Satu Nou către stația de epurare 1</p>

	STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--	--

satu Nou și include colectori, cămine de vizitare, stație de pompare ape uzate și o subtraversare a drumului național. Lungimea colectorilor a fost calculată la 7576 ml (7,576 km). Stația de pompare SPAU 1 este de tip Wilo – DrainLift 150 D/TP 40 S standard sau echivalent și include o construcție de tip cămin prefabricat din beton armat cu diametrul interior de 150 cm, gură de acces cu capac și ramă de fontă, 2 pompe de apă uzată cu tocător de tip TP 40 S sau echivalent cu funcționare alternativă, instalații electrice și de automatizare, instalații hidraulice și accesorii – conductă de refulare din oțel, cot cu picior, lanț L=5 m, țevă de ghidaj/cablu, vană de închidere, clapetă de reținere, conductă în Y, racordul de refulare, capac, o acoperire clasa B și tubulatură pentru aerisire.

Stația de epurare ape uzate SE 1 Satu Nou este prevăzută pentru epurarea apelor uzate menajere colectate din localitatea Satu Nou și amplasată la sud față de localitate, pentru un debit de 250 m³/zi, luând în calcul branșarea a 80% dintre potențialii utilizatori.

Având în vedere contextul actual și ideea de a construi o rețea de canalizare pentru comuna Muntenii de Sus, ceea ce include atât localitatea Satu Nou, cât și localitatea Muntenii de Sus, studiul de fezabilitate elaborat trebuie actualizat conform cerințelor actuale, existând și posibilitatea de a se racorda la stația de epurare a municipiului Vaslui.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Justificarea proiectului	Lipsa sistemului de canalizare
Studii existente	SF 2009 (necesită actualizare) – Canalizare și epurare ape uzate în localitatea Satu Nou, Comuna Muntenii de Sus, Județul Vaslui
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse disponibile
Perioada estimată de implementare	2014 – 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

PROIECTUL NR. 4	ÎNFIINȚARE DISTRIBUȚIE GAZE NATURALE ÎN COMUNA MUNTENII DE SUS, JUDEȚUL VASLUI
Descrierea proiectului	<p>Alimentarea cu gaze naturale se va realiza din sistemul de distribuție al municipiului Vaslui. Sistemul de alimentare cu gaze naturale va fi compus din:</p> <ul style="list-style-type: none"> - extindere rețea de redusă presiune prin cuplarea în conducta de distribuție a municipiului Vaslui existentă pe Str. Grigore Moisil în dreptul intersecției cu Șoseaua Națională și se continuă pe partea stângă până la limita teritorială dintre municipiul Vaslui și comuna Muntenii de Sus; - stația de măsurare gaze cu un debit de 1000 Nm³/h amplasată la limita teritorială dintre municipiul Vaslui și comuna Muntenii de Sus; - rețelele de distribuție de redusă presiune cu o lungime totală de aproximativ 11,315 km, care va cuprinde pentru început străzile și ulițele mai importante din cele două localități componente, urmând ca pe viitor, în funcție de cerințe și dezvoltarea comunei, rețeaua de distribuție să se extindă
Justificarea proiectului	
Studii existente	SF 2015

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI	
--	--

Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse disponibile
Perioada estimată de implementare	2014 – 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

PROIECTUL NR. 5	EXTINDEREA REȚELEI DE ELECTRICITATE ȘI A REȚELEI DE ILUMINAT PUBLIC, 5 KM ÎN COMUNA MUNTENII DE SUS, JUDEȚUL VASLUI
Descrierea proiectului	Executarea lucrărilor de extindere a rețelei de electricitate și iluminat public cu 5 km
Justificarea proiectului	Necesitatea extinderii rețelei de electricitate și iluminat public în zona în care se construiesc locuințe noi
Studii existente	Idee de proiect
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse disponibile
Perioada estimată de implementare	2014 – 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

PROIECTUL NR. 6	LUCRĂRI DE REABILITARE ȘI MODERNIZARE A REȚELEI DE ILUMINAT PUBLIC ÎN VEDEREA EFICIENTIZĂRII COSTURILOR ÎN COMUNA MUNTENII DE SUS, JUDEȚUL VASLUI
Descrierea proiectului	Executarea lucrărilor de modernizarea în vederea eficientizării (reducerii) costurilor de exploatare
Justificarea proiectului	Reducerea costurilor și asigurarea unui iluminat public performant
Studii existente	Idee de proiect
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse disponibile
Perioada estimată de implementare	2014 – 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

PROIECTUL NR. 7	DOTAREA PENTRU INTERVENȚII ÎN CAZ DE URGENȚĂ CU UTILAJE ȘI ECHIPAMENTE COMUNA MUNTENII DE SUS, JUDEȚUL VASLUI
Descrierea proiectului	Achiziționarea echipamentelor și utilajelor necesare
Justificarea proiectului	Dotarea serviciului de intervenții în caz de urgență
Studii existente	Idee de proiect
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse disponibile
Perioada estimată de implementare	2014 – 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

PROIECTUL NR. 8	CONSTRUIRE CLĂDIRE DE UTILITATE PUBLICĂ – DISPENSAR (CABINET DE MEDICINĂ DE FAMILIE ȘI CABINET STOMATOLOGIC) ȘI FARMACIE ÎN COMUNA MUNTENII DE SUS, JUDEȚUL VASLUI
Descrierea proiectului	Construire clădire de utilitate publică
Justificarea proiectului	Spațiul neadecvat în care își desfășoară activitatea cabinetul medical și amenajarea unui spațiu destinat funcționării unei farmacii umane
Studii existente	Idee de proiect
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse disponibile
Perioada estimată de implementare	2014 – 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

PROIECTUL NR. 9	REABILITAREA ȘI MODERNIZAREA CĂMINULUI CULTURAL ȘI TRANSFORMAREA LUI ÎN CENTRUL CULTURAL MUNTENII DE SUS, JUDEȚUL VASLUI
Descrierea proiectului	Executarea lucrărilor de reabilitare și modernizare a clădirii căminului cultural existent
Justificarea proiectului	Necesitatea unui centru cultural adecvat activităților culturale existente și necesitatea dezvoltării și a altor activități culturale
Studii existente	Idee de proiect
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse disponibile
Perioada estimată de implementare	2014 – 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

PROIECTUL NR. 10	CONSTRUIREA UNUI CENTRU DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ COMUNA MUNTENII DE SUS, JUDEȚUL VASLUI
Descrierea proiectului	Realizarea lucrărilor de construire a unui centru de asistență socială la nivelul comunei Muntenii de Sus
Justificarea proiectului	Inexistența unui centru de asistență socială care să deservească necesitățile actuale
Studii existente	Idee de proiect
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse disponibile
Perioada estimată de implementare	2014 – 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

PROIECTUL NR. 11	REABILITAREA ȘCOLILOR I-IV ȘI V-VIII DIN COMUNA MUNTENII DE SUS, JUDEȚUL VASLUI
Descrierea proiectului	Executarea lucrărilor de reabilitare a unităților școlare existente
Justificarea proiectului	Crearea condițiilor optime de desfășurarea a actului educațional la nivelul comunei Muntenii de Sus
Studii existente	Idee de proiect
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse disponibile
Perioada estimată de implementare	2014 – 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

PROIECTUL NR. 12	CONSTRUIRE SALĂ DE SPORT ÎN CADRUL ȘCOLII V-VIII, AMENAJARE TEREN SPORT ÎN CADRUL ȘCOLII I-VI COMUNA MUNTENII DE SUS, JUDEȚUL VASLUI
Descrierea proiectului	Executarea lucrărilor de construire sală de sport școlară, executarea lucrărilor de amenajare a unui teren de sport școlar
Justificarea proiectului	Crearea condițiilor optime de desfășurare a activităților sportive școlare atât din punct de vedere a bazei materiale, cât și a siguranței copiilor
Studii existente	Idee de proiect
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse disponibile
Perioada estimată de implementare	2014 – 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

PROIECTUL NR. 13	AMENAJARE BAZĂ SPORTIVĂ ÎN COMUNA MUNTENII DE SUS, JUDEȚUL VASLUI
Descrierea proiectului	Efectuarea lucrărilor de amenajare a bazei sportive comunale
Justificarea proiectului	Comuna Muntenii de Sus are nevoie de o bază sportivă pentru susținerea activității și crearea condițiilor necesare de antrenament și joc pentru echipa de fotbal existentă
Studii existente	Idee de proiect
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse disponibile
Perioada estimată de implementare	2014 – 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

PROIECTUL NR. 14	AMENAJARE LOCURI DE JOACĂ PENTRU COPII ÎN COMUNA MUNTENII DE SUS, JUDEȚUL VASLUI
Descrierea proiectului	Prin acest proiect se dorește amenajarea unor locuri de joacă pentru copii în cele două localități componente
Justificarea proiectului	Lipsa locurilor de joacă adecvate și sigure pentru copii
Studii existente	Idee de proiect
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse disponibile
Perioada estimată de implementare	2014 – 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

PROIECTUL NR. 15	MODERNIZAREA REȚELEI DE DRUMURI STRADALE DE INTERES LOCAL ÎN COMUNA MUNTENII DE SUS, JUDEȚUL VASLUI
Descrierea proiectului	Prin proiect se dorește continuarea modernizării rețelei de drumuri locale
Justificarea proiectului	Modernizarea căilor de acces care formează rețeaua de drumuri locale
Studii existente	Idee de proiect
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse disponibile
Perioada estimată de implementare	2014 – 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

PROIECTUL NR. 16	AMENAJAREA UNEI PLATFORME DE COMPOST PENTRU GUNOIUL DE GRAJD ÎN COMUNA MUNTENII DE SUS, JUDEȚUL VASLUI
Descrierea proiectului	Prin acest proiect se dorește amenajarea pe teritoriul comunei Muntenii de Sus a unei platforme de compost a gunoiului de grajd
Justificarea proiectului	Inexistența unei astfel de platforme și eliminarea posibilității de a depozita gunoiul de grajd în locuri neamenajate și nepermise și care dau un aspect dezolant spațiului rural, nefolosind gunoiul de grajd la valoarea pe care o poate da sectorului agricol
Studii existente	Idee de proiect
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse disponibile
Perioada estimată de implementare	2014 – 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

PROIECTUL NR. 17	AMENAJAREA STAȚIILOR DE AȘTEPTARE CĂLĂTORI EXISTENTE PE RAZA COMUNEI MUNTENII DE SUS, JUDEȚUL VASLUI
Descrierea proiectului	Marcarea și amenajarea stațiilor de călători
Justificarea proiectului	Crearea condițiilor necesare așteptării transportului în comun
Studii existente	Idee de proiect
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse disponibile
Perioada estimată de implementare	2014 – 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

PROIECTUL NR. 18	ACHIZIȚIONARE ȘI IMPLEMENTARE SISTEM DE MONITORIZARE VIDEO A COMUNEI MUNTENII DE SUS, JUDEȚUL VASLUI
Descrierea proiectului	Prin acest proiect se dorește achiziționarea și montarea unui sistem de monitorizare video a spațiului public în comuna Muntenii de Sus
Justificarea proiectului	Monitorizarea spațiului public în vederea asigurării siguranței publice și reducerea infracțiunilor, mai ales pe timp de noapte
Studii existente	Idee de proiect
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse disponibile
Perioada estimată de implementare	2014 – 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

PROIECTUL NR. 19	DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE PRIN PREGĂTIREA ȘI FORMAREA CONTINUĂ A PERSONALULUI DIN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA EFICACITĂȚII PROFESIONALE PRIN ACHIZIȚIONAREA DE ECHIPAMENTE IT
Descrierea proiectului	Formarea profesională a funcționarilor publici prin participarea continuă la cursuri și programe de perfecționare și specializare, achiziționarea de echipamente IT performante
Justificarea proiectului	Îmbunătățirea activității și capacității administrative
Studii existente	Idee de proiect
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse disponibile
Perioada estimată de implementare	2014 – 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

PROIECTUL NR. 20	CREAREA EVENIMENTULUI DE INTERES LOCAL „ZIUA COMUNEI” ȘI STABILIREA CALENDARULUI CULTURAL AL COMUNEI MUNTENII DE SUS, JUDEȚUL VASLUI
Descrierea proiectului	Prin acest proiect se dorește crearea unui eveniment cultural cu caracter anual „Ziua comunei” și stabilirea activităților care compun calendarul cultural al comunei Muntenii de Sus
Justificarea proiectului	Crearea unui eveniment cultural local
Studii existente	Idee de proiect
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse disponibile
Perioada estimată de implementare	2014 – 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

PROIECTUL NR. 21	REÎNFIINȚAREA GRUPULUI „MUNTENARII” – DANS ȘI MUZICĂ ÎN COMUNA MUNTENII DE SUS, JUDEȚUL VASLUI
Descrierea proiectului	Prin proiect se dorește reînființarea grupului cultural Muntenarii care va desfășura activități de dans și muzică populară
Justificarea proiectului	Reîmprospătarea activităților culturale locale, specifice zonei
Studii existente	Idee de proiect
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse disponibile
Perioada estimată de implementare	2014 – 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

PROIECTUL NR. 22	AMENAJARE PIAȚĂ AGROALIMENTARĂ ÎN COMUNA MUNTENII DE SUS, JUDEȚUL VASLUI
Descrierea proiectului	Proiectul prevede amenajarea unei piețe agroalimentare la nivelul comunei Muntenii de Sus
Justificarea proiectului	Inexistența unui spațiu amenajat cu funcțiuni de piață agroalimentară
Studii existente	
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse disponibile
Perioada estimată de implementare	2014 – 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

PROIECTUL NR. 23	PROMOVAREA COMUNEI MUNTENII DE SUS, CREAREA ȘI MULTIPLICAREA DE MATERIALE PUBLICITARE, REALIZAREA UNUI FILM DE PREZENTARE ȘI PROMOVARE A COMUNEI, A OBICEIURIURILOR ȘI TRADIȚIILOR LOCALE
Descrierea proiectului	Proiectul prevede desfășurarea mai multor activități de promovare a comunei Muntenii de Sus prin realizarea și distribuirea de materiale de promovare, participarea la diverse târguri de profil, realizarea unui material video de prezentare a comunei, promovarea obiceiurilor și tradițiilor specifice zonei
Justificarea proiectului	Necesitatea promovării identității comunei, a resurselor și posibilităților pe care le oferă, a tradiționalității folclorice și culturale
Studii existente	Idee de proiect
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse disponibile
Perioada estimată de implementare	2014 – 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

PROIECTUL NR. 24	CAMPANII DE CONȘTIENTIZARE A POPULAȚIEI CU PRIVIRE LA COLECTAREA SELECTIVĂ A DEȘEURILOR MENAJERE ȘI PROTECȚIA MEDIULUI ÎN COMUNA MUNTENII DE SUS, JUDEȚUL VASLUI
Descrierea proiectului	Prin acest proiect se dorește desfășurarea unor activități periodice de conștientizare a locuitorilor în ceea ce privește colectarea selecționată a deșeurilor și protejarea mediului
Justificarea proiectului	Colectarea selecționată a deșeurilor menajere și schimbarea mentalității
Studii existente	Idee de proiect
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse disponibile
Perioada estimată de implementare	2014 – 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

PROIECTUL NR. 25	AMENAJAREA UNOR PARCURI PUBLICE ÎN COMUNA MUNTENII DE SUS, JUDEȚUL VASLUI
Descrierea proiectului	Proiectul prevede amenajarea, în funcție de posibilitățile locative existente, a unor parcuri publice la nivelul celor două localități componente
Justificarea proiectului	Inexistența parcurilor publice
Studii existente	Idee de proiect
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse disponibile
Perioada estimată de implementare	2014 – 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

PROIECTUL NR. 26	ÎMPĂDURIREA TERENURILOR NEPRODUCTIVE ȘI CREAREA PERDELELOR DE PROTECȚIE PE TERITORIUL COMUNEI MUNTENII DE SUS, JUDEȚUL VASLUI
Descrierea proiectului	Prin acest proiect se dorește identificarea și realizarea plantării de puiți pe terenurile neproductive și crearea de perdele de protecție atât pentru căile de acces, cât și pentru terenurile agricole
Justificarea proiectului	Realizarea de împăduriri și perdele de protecție, creșterea spațiului verde pe cap de locuitor
Studii existente	Idee de proiect
Valoare estimată	
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Alte surse disponibile
Perioada estimată de implementare	2014 – 2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

nnnnnnnnnn

Capitolul X IMPLEMENTARE, MONITORIZARE ȘI CONTROL

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

Etapa de implementare, monitorizare și control reprezintă sistemul de realizare a proiectelor, programelor și politicilor prevăzute în strategie și de colectare și raportare a informațiilor asupra defășurării proiectelor și asupra succesului și impactului acestora asupra dezvoltării comunității.

Scopul monitorizării și evaluării implementării strategiei:

- ▶ evaluarea atingerii obiectivelor în timp util și în bugetul alocat
- ▶ constatarea durabilității proiectelor implementate

Succesul realizării unei strategii depinde în mare măsură de participarea tuturor actorilor locali la procesul de implementare și monitorizare a acesteia. În procesul implementării prezentei strategii vor fi implicați mai mulți actori, fiecare urmând responsabilități bine determinate, îndeplinind rolul de implementator sau de control al proiectelor planificate.

În plan instituțional principalii actori locali ai implementării strategiei vor fi:

- ▶ administrația locală (Consiliul Local, Primarul, Primăria);
- ▶ agenții economici;
- ▶ societatea civilă;
- ▶ locuitorii comunității;
- ▶ structuri externe (instituții județene).

Etapa de implementare, monitorizare și control cuprinde în principal 5 etape:

Adoptarea. În cadrul acestei etape strategia va fi supusă dezbaterilor publice. În urma dezbaterilor se vor opera recomandările primite și strategia va fi înaintată Consiliului Local în vederea aprobării.

Implementarea. În cadrul acestei etape se vor realiza acțiunile, activitățile, măsurile și proiectele concrete de implementare. Fiecare proiect va conține obiective

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--

stricte, planul activităților necesare, perioada de desfășurare, persoanele responsabile în proiect și partenerii implicați în realizarea proiectului, sursele de finanțare.

Monitorizare. Echipa de implementare va evalua aspecte, precum: activități, rezultate, buget, patrimoniu, performanțele personalului angajat și implicit a autorității locale (organizația în sine), ipotezele formulate inițial.

Monitorizarea se va efectua pe categorii: activitatea, informația necesară, colectarea informației, modul în care a fost folosită informația, ritmicitatea folosirii informației, persoana care a cules informația.

Monitorizarea implementării proiectelor se va efectua prin intermediul indicatorilor stabiliți inițial. În cazul înregistrării unor devieri în procesul de implementare se vor lua măsuri de corectare.

Monitorizarea implementării se va realiza de o structură de evaluare care va avea în componență reprezentanții tuturor factorilor implicați în dezvoltare. Structura aparatului de monitorizare va fi următoarea:

- comitet de coordonare pentru implementarea, monitorizarea și evaluarea strategiei;
- comisii organizate pe direcții de dezvoltare;
- secretariat.

Responsabilitățile de bază sunt:

- planificarea implementării acțiunilor;
- elaborarea și promovarea deciziilor privind acțiunile de implementare;
- coordonarea activităților de implementare a acțiunilor și proiectelor;
- coordonarea activităților de atragere a surselor financiare în scopul realizării problemelor identificate;
- monitorizarea implementării;

	STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI
--	--

- elaborarea rapoartelor și prezentarea lor către consiliul local;
- acordarea consultanței tehnice și consultative în toate domeniile;
- elaborarea și dezbateră proiectelor prioritare;
- analiza deciziilor privind problemele comunității locale;
- elaborarea și inițierea modificărilor în strategie;
- elaborarea studiilor și proiectelor de dezvoltare.

Evaluarea implementării strategiei. Se vor analiza indicatorii de implementare. Fiecare proiect stabilit va avea anumiți indicatori de implementare și, funcție de complexitatea unui proiect, se vor efectua evaluări intermediare, pe faze de implementare.

Analiza impactului. Această analiză apreciază dacă proiectul răspunde politicilor formulate, modul cum influențează criteriile de performanță privind dezvoltarea eficientă a localității. Se vor efectua studii de impact de specialitate înaintea începerii unui proiect sau la o anumită perioadă de timp după finalizarea proiectului.

Etapa de implementare, monitorizare și evaluare oferă atât permanent, cât și periodic un raport asupra stadiului de implementare a proiectelor.

	<p>STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI</p>
--	--

nnnnnnnnnn

Capitolul XI

CONCLUZII

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020 Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

Realizarea acestui document strategic permite comunității din Muntenii de Sus identificarea și validarea priorităților de acțiune pentru perioada 2014 – 2020, acestea fiind alese în funcție de resursele existente și de voința generală a comunității.

Strategia de dezvoltare locală pentru perioada 2014 – 2020 a comunei Muntenii de Sus va folosi drept suport la dezvoltarea durabilă și armonioasă a comunei Muntenii de Sus prin realizarea planului de dezvoltare care vizează creșterea calității vieții în comunitate, un element indispensabil pentru existența viitoare a comunei.

Dezvoltarea comunei Muntenii de Sus nu reprezintă doar o problemă a autorității publice locale, ci ține și de voința și capacitatea comunității de a se implica activ în realizarea obiectivelor strategice și de a avea o atitudine pozitivă la tot ceea ce este nou.

Comuna Muntenii de Sus se confruntă, ca și celelalte comune ale țării, cu problemele specifice unei comunități în plină dezvoltare. Autoritățile locale trebuie să își asume cu adevărat rolul de coordonator al procesului de transformare, fructificând oportunitățile de care beneficiază în comparație cu alți competitori.

Realizarea obiectivelor propuse este în strânsă dependență cu sursele de finanțare nerambursabilă care pot fi atrase deoarece bugetul local nu are capacitatea de a susține realizarea acestora.

În vederea implementării cu succes a acestui document strategic este necesară o implicare a tuturor factorilor reprezentativi din comuna Muntenii de Sus, precum și o bună colaborare între administrația locală, mediul de afaceri și cetățeni.

Evaluarea strategiei, a gradului de implementare a proiectelor se va realiza periodic într-o manieră stabilită de echipa de implementare de la nivel local care va ține seama de următoarele aspecte:

-strategia de dezvoltare este un document public, al întregii comunități, care trebuie actualizat periodic astfel încât să fie în concordanță cu realitatea locală;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2014 – 2020
Comuna MUNTENII DE SUS, Județul VASLUI

-societatea civilă trebuie să se implice și să își exprime opinia referitor la cum vrea să arate comunitatea în care trăiește, să vină cu idei novative și argumente de susținere;

-Consiliul Local trebuie să își asume documentul strategic, să prioritizeze acțiunile funcție de buget și importanță și să completeze și/sau să modifice documentul strategic în vederea dezvoltării socio-economice a comunei.

*În concluzie,
strategia de dezvoltare locală este
o radiografie a prezentului și viitorului,
care stabilește direcțiile de dezvoltare
și care stă la baza deciziilor viitoare,
a celor care vor hotărâ măsurile necesare
atingerii țintelor propuse.*